

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ
ΤΟΥ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

Απόφαση ΕΠΑ 32/2018

Αρ. Φακ.: 11.17.012.07

ΟΙ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ ΝΟΜΟΙ ΤΟΥ 2008 ΚΑΙ 2014

Καταγγελία και αίτημα για λήψη προσωρινών μέτρων των εταιρειών Pittas Dairies Ltd και Pittas Dairy Industries Ltd εναντίον του Παγκύπριου Οργανισμού Αγελαδοτρόφων (ΠΟΑ) Δημόσια Λτδ

Επιτροπή Προστασίας του Ανταγωνισμού:

κα Λουκία Χριστοδούλου	Πρόεδρος
κ. Ανδρέας Καρύδης	Μέλος
κ. Παναγιώτης Ουστάς	Μέλος
κ. Άριστος Αριστείδου Παλούζας	Μέλος
κ. Πολυνείκης-Παναγιώτης Χαραλαμπίδης	Μέλος

Ημερομηνία απόφασης: 24 Ιουλίου 2018

ΑΠΟΦΑΣΗ

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Αντικείμενο της υπό τον ως άνω αριθμό και τίτλο υπόθεσης αποτέλεσε η καταγγελία των εταιρειών Pittas Dairies Ltd (στο εξής η «PD») και Pittas Dairy Industries Ltd (στο εξής η «PDI»), ότι ο Παγκύπριος Οργανισμός Αγελαδοτρόφων (Π.Ο.Α) Δημόσια Λτδ (στο εξής ο «Π.Ο.Α») με τις πρακτικές και/ή ενέργειες του καταχράται τη δεσπόζουσα θέση του στη σχετική αγορά της χονδρικής προμήθειας νωπού αγελαδινού γάλακτος κατά παράβαση των άρθρων 6(1)(α), (β) και (γ) και 6(2) του Νόμου.

2. ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ

Στις 9/5/2012 οι εταιρείες PD και PDI, υπέβαλαν στην Επιτροπή καταγγελία και αίτηση για τη λήψη προσωρινών μέτρων εναντίον του Π.Ο.Α, αναφορικά με πιθανολογούμενη κατάχρηση της δεσπόζουσας θέσης που κατέχει ο Π.Ο.Α. στην προμήθεια νωπού αγελαδινού γάλακτος κατά παράβαση των άρθρων 6(1)(α), 6(1)(β) και 6(1)(γ) και 6(2) του Νόμου και/ή του Άρθρου 102 της Συνθήκης για την Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής η «ΣΛΕΕ»).

Η Επιτροπή, κατά τη συνεδρία της ημερομηνίας 11/5/2012, αποφάσισε ομόφωνα ότι οι πληροφορίες και τα στοιχεία που είχαν υποβληθεί ήταν ικανοποιητικά ώστε να δικαιολογούν τη διερεύνηση της καταγγελίας και έδωσε οδηγίες προς την Υπηρεσία της Επιτροπής (στο εξής η «Υπηρεσία») για τη διεξαγωγή έρευνας αναφορικά με τις πιθανολογούμενες παραβάσεις που περιέχονται στην καταγγελία.

Παράλληλα, η Επιτροπή, αναφορικά με το αίτημα των εταιρειών PD και PDI για τη λήψη προσωρινών μέτρων εναντίον του Π.Ο.Α, κάλεσε τα εμπλεκόμενα μέρη ενώπιον της για να ακούσει τις θέσεις τους.

Η Επιτροπή, σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 20/6/2012, αφού έλαβε υπόψη της τα στοιχεία και δεδομένα που κατατέθηκαν ενώπιόν της κατά τη διαδικασία εξέτασης του αιτήματος για λήψη προσωρινών μέτρων, καθώς και τις θέσεις όλων των εμπλεκόμενων μερών, ως αυτές αναπτύχθηκαν στις γραπτές τους αγορεύσεις και κατά την ακροαματική διαδικασία, ομόφωνα αποφάσισε (Απόφαση αρ.19/2012) την έκδοση Προσωρινού Διατάγματος, στη βάση των άρθρων 23(2) και 28 του Νόμου, με το οποίο διατάχθηκε ο Π.Ο.Α όπως προμηθεύει με νωπό αγελαδινό γάλα τις εταιρείες PD και PDI, στη βάση των ίδιων όρων που ισχύουν και για τους άλλους πελάτες του Π.Ο.Α αναφορικά με την τιμή πώλησης του προϊόντος του Π.Ο.Α. Επισημαίνεται ότι, το Ανώτατο Δικαστήριο Κύπρου στην υπόθεση αρ. 1023/2012 απέρριψε την προσφυγή του ΠΟΑ και επικύρωσε την απόφαση της Επιτροπής.

Στις 25/6/2013, η Επιτροπή, δυνάμει του άρθρου 15(2) του Νόμου, συνήλθε σε συνεδρία για να εξετάσει τον χειρισμό της υπό αναφορά καταγγελίας, υπό τη νέα σύνθεσή της, σύμφωνα με το διορισμό της από το Υπουργικό Συμβούλιο, ως οι αποφάσεις του ημερομηνίας 16/04/2013 και 24/05/2013. Η Επιτροπή σημειώνει ότι στη συνεδρία που πραγματοποιήθηκε υπό προηγούμενη σύνθεση της με ημερομηνία 11/5/2012, αφού έλαβε υπόψη το περιεχόμενο της καταγγελίας, ομόφωνα αποφάσισε ότι οι πληροφορίες και τα στοιχεία είναι ικανοποιητικά και δικαιολογείται η διερεύνηση της καταγγελίας. Η Επιτροπή ενεργώντας στη βάση των διατάξεων του άρθρου 35 του Νόμου, ομόφωνα αποφάσισε να δώσει οδηγίες στην Υπηρεσία να διεξάγει προκαταρκτική έρευνα αναφορικά με τις πιθανολογούμενες παραβάσεις που περιέχονται στην καταγγελία και να υποβάλει σχετικό σημείωμα.

Η Υπηρεσία, στη βάση των οδηγιών της Επιτροπής, προέβη στη δέουσα προκαταρκτική έρευνα των πιθανολογούμενων παραβάσεων που περιέχονται στην καταγγελία και αφού ολοκλήρωσε την έρευνά της ετοίμασε σχετικό σημείωμα ημερομηνίας 2/10/2014.

Η Επιτροπή, σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 14/11/2014, αφού έλαβε υπόψη της όλο το περιεχόμενο του σχηματισθέντα διοικητικού φακέλου της υπόθεσης, καθώς και το σημείωμα της Υπηρεσίας ημερομηνίας 2/10/2014, ομόφωνα αποφάσισε ότι εκ πρώτης όψεως στοιχειοθετούνται πιθανολογούμενες παραβάσεις του άρθρου 6(1)(α) του Νόμου αναφορικά με α) τον άμεσο ή έμμεσο καθορισμό αθέμιτων υπό τις περιστάσεις όρων συναλλαγής ως αποτέλεσμα

των αυθαίρετων και μονομερών αυξήσεων της βασικής τιμής του νωπού αγελαδινού γάλακτος και των αυθαίρετων και μονομερών αυξομειώσεων στις παραδοθείσες ποσότητες νωπού αγελαδινού γάλακτος και β) τον άμεσο ή έμμεσο καθορισμό αθέμιτων τιμών ως αποτέλεσμα της συμπίεσης του περιθωρίου μεταξύ της τιμής του νωπού αγελαδινού γάλακτος και της τιμής που χρεώνει ο ίδιος, μέσω της θυγατρικής του εταιρείας Parouis στην αγορά παρασκευής και προμήθειας χαλλουμιού, για το έτος 2012.

Επίσης στην ίδια συνεδρία, η Επιτροπή κατά πλειοψηφία κατέληξε στο προκαταρκτικό συμπέρασμα ότι δεν πιθανολογείται παράβαση του άρθρου 6(1)(β) του Νόμου από μέρος του Π.Ο.Α, αναφορικά με την εξυπνοοούμενη άρνηση προμήθειας. Επιπρόσθετα, η Επιτροπή ομόφωνα κατέληξε στο προκαταρκτικό συμπέρασμα ότι δεν πιθανολογείται παράβαση του άρθρου 6(1)(γ) του Νόμου από μέρος του Π.Ο.Α σε σχέση με τη διακριτική μεταχείριση εις βάρος των εταιρειών PD και PDI με την εφαρμογή ανόμοιων όρων για ισοδύναμες συναλλαγές. Τέλος, η Επιτροπή ομόφωνα κατέληξε στο προκαταρκτικό συμπέρασμα ότι η εξέταση των εν λόγω ισχυρισμών των εταιρειών περί καταχρηστικής εκμετάλλευσης της σχέσης οικονομικής εξάρτησης από τον Π.Ο.Α προς αυτές, σε σχέση με την παρούσα καταγγελία παρέλκει.

Στη βάση των πιο πάνω, η Επιτροπή ομόφωνα αποφάσισε στη βάση του άρθρου 17(2) του Νόμου να καταρτίσει Έκθεση Αιτιάσεων προς τον ΠΟΑ αναφορικά με τις εν λόγω εκ πρώτης όψεως παραβάσεις και να καλέσει τις εταιρείες PD και PDI να θέσουν εγγράφως τις απόψεις και θέσεις τους εάν το επιθυμούν επί των προκαταρκτικών συμπερασμάτων της Επιτροπής σχετικά με το ότι δεν στοιχειοθετείται παράβαση των άρθρων 6(1)(β) αναφορικά με την κατ' ισχυρισμό εξυπνοοούμενη άρνηση, 6(1)(γ) αναφορικά με την κατ' ισχυρισμό άνηση μεταχείριση και 6(2) του Νόμου αναφορικά με την καταχρηστική εκμετάλλευση της σχέσης οικονομικής εξάρτησης.

Στις 21 Ιανουαρίου 2015, η Επιτροπή για σκοπούς διαφύλαξης των δικαιωμάτων άμυνας των εμπλεκόμενων μερών και την αποτελεσματικότητα της ενώπιόν της διαδικασίας, κατάρτισε αναλυτικό πίνακα με τα όσα δηλώθηκαν από τις εταιρείες ως εμπιστευτικά και τα οποία καταγράφονται στο Εσωτερικό Σημείωμα της Υπηρεσίας ημερομηνίας 2/10/2014 και εξέτασε για κάθε ένα σημείο τη χρησιμότητα, την αναγκαιότητα και την πιθανή βλάβη στα συμφέροντα τρίτων σε σχέση με τη σοβαρότητα της πιθανολογούμενης παράβασης, ώστε να εντοπισθούν τα στοιχεία που δύνανται να αποκαλυφθούν προς τον ΠΟΑ και τις εταιρείες PD και PDI και αυτά τα οποία αποτελούσαν εμπιστευτικές πληροφορίες ή και επαγγελματικό απόρρητο.

Στις 29 Ιανουαρίου 2015, η Επιτροπή εξέτασε το κείμενο της Έκθεσης Αιτιάσεων και μετά από διεξοδική συζήτηση επί του θέματος αποφάσισε ομόφωνα να το υιοθετήσει και να το εγκρίνει αποφασίζοντας παράλληλα, την άμεση κοινοποίησή του και ειδοποίηση του Π.Ο.Α και αποστολή αντιγράφου στις εταιρείες PD και PDI.

Στις 12/02/2015, η Επιτροπή απέστειλε την Έκθεση Αιτιάσεων στον Π.Ο.Α και παράλληλα κατά την ίδια ημερομηνία την κοινοποίησε στις καταγγέλλουσες μαζί με τα προκαταρκτικά συμπεράσματα της ότι δεν στοιχειοθετείται παράβαση των άρθρων 6(1)(β), 6(1)(γ) και 6(2) του Νόμου εκ μέρους του ΠΟΑ.

Στις 20/03/2015, οι καταγγέλλουσες απέστειλαν στην Επιτροπή τις γραπτές τους παραστάσεις αναφορικά με τα προκαταρκτικά συμπεράσματα της Επιτροπής σε σχέση με τις μη παραβάσεις. Στις 27/03/2015, οι καταγγέλλουσες απέστειλαν ένορκες δηλώσεις στο πλαίσιο των ως άνω γραπτών παραστάσεών τους.

Στις 30/03/2015, ο Π.Ο.Α πραγματοποίησε πρόσβαση στους διοικητικούς φακέλους της υπόθεσης.

Στις 20/04/2015, οι καταγγέλλουσες απέστειλαν στην Επιτροπή τις γραπτές τους παρατηρήσεις επί της Έκθεσης Αιτιάσεων της Επιτροπής.

Σημειώνεται ότι ο ΠΟΑ πραγματοποίησε επιθεωρήσεις του διοικητικού φακέλου της υπόθεσης, στις 30/3/2015, στις 27/04/2015 και στις 28/04/2015, στις 02/06/2015 μέχρι και τις 05/06/2015, στις 18/06/2015 μέχρι και τις 22/06/2015 και στις 2/07/2015 μέχρι και τις 3/07/2015.

Στις 29/07/2015 ο Π.Ο.Α απέστειλε τις γραπτές του θέσεις επί της Έκθεσης Αιτιάσεων της Επιτροπής.

Στις 10/09/2015, πραγματοποιήθηκε προφορική διαδικασία ενώπιον της Επιτροπής όπου ακούστηκαν οι προδικαστικές θέσεις των δικηγόρων του Π.Ο.Α αναφορικά με αίτημά τους για εξαίρεση της Προέδρου από την διαδικασία εξέτασης της υπόθεσης.

Κατά τη συνεδρία της Επιτροπής ημερομηνίας 05/10/2015, εξετάστηκε το αίτημα που υποβλήθηκε από τον Π.Ο.Α στις 10/09/2015, η κατάληξη του οποίου ήταν να απορριφθεί καθότι κρίθηκε πως στη βάση των ισχυρισμών και/ ή θέσεων του Π.Ο.Α. δεν μπορούσε να τεθεί ή και εγερθεί ούτε θέμα μεροληψίας ή/και προκατάληψης αλλά ούτε και οποιαδήποτε εύλογη υπόνοια μεροληψίας ή / και οποιοδήποτε ζήτημα μεμπτότητας σε ό,τι αφορά την Πρόεδρο της Επιτροπής ή τη λήψη αποφάσεων από την Επιτροπή ως συλλογικό διοικητικό όργανο.

Τα εμπλεκόμενα μέρη ενημερώθηκαν με επιστολές ημερομηνιών 09/10/2015 για την ομόφωνη απόφαση απόρριψης του προδικαστικού αιτήματος του Π.Ο.Α.

Κατά τη συνεδρία της Επιτροπής στις 15/10/2015, όπου ήταν ορισμένη η προφορική διαδικασία, αναφέρθηκε από την πλευρά του Π.Ο.Α, ότι προέκυψε προσωπικό κώλυμα που αφορούσε τον νομικό εκπρόσωπο του Π.Ο.Α. και ως εκ τούτου δεν μπορούσε να παρευρεθεί ενώπιον της Επιτροπής για συνέχιση της προφορικής διαδικασίας και επομένως υποβλήθηκε αίτημα για να γίνουν διευθετήσεις για επαναορισμό, αίτημα το οποίο έγινε αποδεκτό και η υπόθεση ορίστηκε εκ νέου στις 04/12/2015.

Στις 20/11/2015, η Επιτροπή αποφάσισε να αναβάλει την προγραμματισμένη για τις 4/12/2015 προφορική διαδικασία λόγω κωλύματος μέλους της και αποφάσισε να δώσει την ευκαιρία στα εμπλεκόμενα μέρη να προτείνουν άλλες ημερομηνίες.

Στις 23/11/2015 η Επιτροπή ενημέρωσε σχετικά τα εμπλεκόμενα μέρη, ζητώντας τους παράλληλα να δώσουν άλλες ημερομηνίες πραγματοποίησης της προφορικής διαδικασίας.

Η Επιτροπή στη συνεδρία της ημερομηνίας 21/12/2015, υπό το φως της προηγούμενης απόφασης της και της επιστολής της ημερομηνίας 23/11/2015, έδωσε οδηγίες στην Υπηρεσία να υπενθυμίσει τα μέρη αναφορικά με την απόφαση της ως η συνεδρία της ημερομηνίας 20/11/2015 και συγκεκριμένα να τους ζητήσει να δώσουν άλλες ημερομηνίες για την πραγματοποίηση της προφορικής διαδικασίας το συντομότερο.

Στις 22/12/2015 απεστάληκε επιστολή όπου κλήθηκαν τα εμπλεκόμενα μέρη να δώσουν ημερομηνίες πραγματοποίησης της προφορικής διαδικασίας.

Στις 23/12/2015 και 13/01/2016 οι καταγγέλλουσες και ο ΠΟΑ αντίστοιχα ενημέρωσαν την Επιτροπή για τις προτεινόμενες ημερομηνίες. Στις 14/01/2016 οι καταγγέλλουσες απέστειλαν νέα επιστολή σε σχέση με το εν λόγω ζήτημα.

Η Επιτροπή σε συνεδρία της ημερομηνίας 15/01/2016, αφού εξέτασε τις προαναφερόμενες επιστολές, ομόφωνα αποφάσισε να καλέσει τα εμπλεκόμενα μέρη στα γραφεία της για διεξαγωγή προφορικής διαδικασίας στις 8/4/2016 και ώρα 9.30 π.μ.

Στις 25/01/2016 η Επιτροπή ενημέρωσε τα εμπλεκόμενα μέρη για την νέα ημερομηνία διεξαγωγής της προφορικής διαδικασίας.

Στις 26/01/2016 ο νομικός εκπρόσωπος του ΠΟΑ ενημέρωσε την Επιτροπή ότι κωλύεται να παρευρεθεί κατά την εν λόγω ημερομηνία, προτείνοντας παράλληλα άλλες ημερομηνίες.

Η Επιτροπή σε συνεδρία της ημερομηνίας 16/03/2016 εξέτασε την υπόθεση υπό το φως της απόφασης του Διοικητικού Δικαστηρίου, ημερομηνίας 29 Ιανουαρίου 2016, στη Προσφυγή με αρ. 5651/2013 (Αρχή Τηλεπικοινωνιών Κύπρου κ.α. και 1. Επιτροπής Προστασίας Ανταγωνισμού και 2. Κυπριακής Δημοκρατίας μέσω Επιτροπής Προστασίας του Ανταγωνισμού), με την οποία κρίθηκε ότι η συγκρότηση της Επιτροπής ήταν κακή λόγω της συμμετοχής σε αυτήν του κ. Χρίστου Τσίγκη, ο οποίος ήταν ταυτόχρονα και μέλος της Κεντρικής Επιτροπής του ΔΗΚΟ, καθότι τούτο παραβίαζε την αρχή της διάκρισης των εξουσιών.

Η Επιτροπή διαπίστωσε ότι οι αποφάσεις της σχετικά με την πιο πάνω υπόθεση, λήφθηκαν με τη συμμετοχή του κ. Χρίστου Τσίγκη στη σύνθεσή της, γεγονός που κρίθηκε από το Διοικητικό Δικαστήριο στην εν λόγω απόφαση ότι συνιστά κακή συγκρότηση της Επιτροπής, καθιστώντας τις ληφθείσες αποφάσεις παράνομες. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή ομόφωνα αποφάσισε όπως ανακαλέσει όλες τις αποφάσεις που έλαβε, έχοντας στη σύνθεσή της τον κ. Χρίστο Τσίγκη, και όπως εξετάσει εξ' υπαρχής την υπόθεση.

Αναφορικά με την Απόφαση της Επιτροπής ημερομηνίας 20/6/2012 επί της αίτησης προσωρινών μέτρων, η Επιτροπή διαπίστωσε ότι έχει εκλείψει τόσο το αντικείμενο της εν λόγω αίτησης για τη λήψη προσωρινών μέτρων όσο και η προϋπόθεση του επείγοντος που θέτει σχετικά το άρθρο 28(1) του Νόμου, με αποτέλεσμα να μην διαφαίνεται νόμιμος λόγος για ανάκληση και επανεξέταση της ληφθείσας απόφασης.

Η Επιτροπή στην εν λόγω συνεδρία της κατέληξε ότι δικαιολογείτο η διεξαγωγή της έρευνας και ως εκ τούτου έδωσε οδηγίες στην Υπηρεσία να προχωρήσει με την εξ' υπαρχής διεξαγωγή έρευνας, ακολουθώντας τη νόμιμη και ενδεδειγμένη διαδικασία, και να υποβάλει τη σχετική έκθεση της εντός σύντομου χρονικού διαστήματος.

Η Επιτροπή ενημέρωσε σχετικά τα εμπλεκόμενα μέρη της παρούσας υπόθεσης στις 04/04/2016.

Η Υπηρεσία, στη βάση των σχετικών οδηγιών της Επιτροπής, προέβη στη δέουσα προκαταρκτική έρευνα των πιθανολογούμενων παραβάσεων που περιέχονται στην καταγγελία και αφού ολοκλήρωσε την έρευνά της ετοίμασε σχετικό σημείωμα ημερομηνίας 11/04/2016.

Η Επιτροπή σε συνεδρία της ημερομηνίας 20/04/2016, αφού έλαβε υπόψη της όλο το περιεχόμενο του σχηματισθέντα διοικητικού φακέλου της υπόθεσης, καθώς και το σημείωμα της Υπηρεσίας ημερομηνίας 11/04/2016, ομόφωνα αποφάσισε ότι εκ πρώτης όψεως στοιχειοθετούνται πιθανολογούμενες παραβάσεις του άρθρου 6(1)(α) του Νόμου και κατά πλειοψηφία αποφάσισε εκ πρώτης όψεως παράβαση του άρθρου 6(1)(β) του Νόμου καθώς και ομόφωνα αποφάσισε προκαταρκτικά την μη στοιχειοθέτηση παράβασης του άρθρου 6(1)(γ) του Νόμου ότι παρέλκει η εξέταση του άρθρου 6(2) του Νόμου.

Στις 3/06/2016, η Επιτροπή απέστειλε σχετική επιστολή προς ΠΟΑ και τις καταγγέλλουσες ζητώντας τους όπως δηλώσουν, για κάθε ένα έγγραφο ή δήλωση ή/και πληροφορία που δόθηκε στις σχετικές απαντήσεις τους ξεχωριστά, κατά πόσο θεωρούν ότι τούτο αποτελεί εμπιστευτικής φύσεως πληροφορία και/ή επιχειρηματικό απόρρητο και ζήτησε όπως αιτιολογηθεί πλήρως η άποψή τους αλλά και να δοθεί ο λόγος που αυτό αποτελεί επαγγελματικό απόρρητο ή εμπιστευτική πληροφορία, ως επίσης και να εξηγηθεί επακριβώς και με σαφήνεια ο λόγος που μπορεί η γνωστοποίηση του να οδηγήσει σε σοβαρή βλάβη της επιχείρησης.

Στις 13/06/2016 και 7/07/2016, ο ΠΟΑ απέστειλε σχετικές επιστολές ζητώντας παράταση αναφορικά με το αίτημα της Επιτροπής για καθορισμό των εμπιστευτικών πληροφοριών από πλευράς του και η Επιτροπή εν συνεχεία ικανοποίησε τα εν λόγω αιτήματα του ΠΟΑ.

Στις 14/07/2016 και στις 15/07/2016, οι καταγγέλλουσες και ο ΠΟΑ αντίστοιχα απέστειλαν τα εμπιστευτικά τους στοιχεία. Η Επιτροπή σε συνεδρία της στις 22/07/2016 αξιολόγησε το περιεχόμενο των επιστολών ημερομηνιών 14/07/2016 και 15/07/2016 και κατήρτισε συγκριτικούς πίνακες ώστε να προβεί σε απόκρυψη όλων των εμπιστευτικών των εμπλεκόμενων εταιρειών. Ακολούθως όσον αφορά τις καταγγέλλουσες εταιρείες, η Επιτροπή έκρινε σκόπιμο να επισημάνει ότι σε σχέση με την αλληλογραφία που είχε με τον νομικό εκπρόσωπό τους αναφορικά με το ζήτημα των εμπιστευτικών στοιχείων, δεν υπάρχουν σημεία που να χρήζουν διευκρινίσεων, σε αντίθεση με τον ΠΟΑ ο οποίος θα έπρεπε να δώσει περαιτέρω διευκρινίσεις. Εν συνεχεία ο ΠΟΑ ενημερώθηκε σχετικά με επιστολή ημερομηνίας 22/07/2016.

Στις 26/07/2016 ο ΠΟΑ απέστειλε διευκρινίσεις αναφορικά με τα εμπιστευτικά του στοιχεία.

Η Επιτροπή σε συνεδρία της ημερομηνίας 24/05/2017 υπό νέα σύνθεση της, σύμφωνα με το διορισμό της από το Υπουργικό Συμβούλιο, ως οι αποφάσεις του ημερομηνίας 16/4/2013, 24/5/2013 και 5/9/2016, και υπό το φως της απόφασης της Ολομέλειας του Ανωτάτου Δικαστηρίου στην Αναθεωρητική Έφεση με αρ. 2/2016 ημερομηνίας 3/3/2017, εξέτασε την υπόθεση.

Η Επιτροπή επεσήμανε ότι με την απόφαση της Ολομέλειας του Ανωτάτου Δικαστηρίου στην Αναθεωρητική Έφεση με αρ. 2/2016, ανατράπηκε η απόφαση του Διοικητικού Δικαστηρίου ημερομηνίας 29/1/2016 στην Προσφυγή με αρ.5651/2013. Με την εν λόγω απόφαση της Ολομέλειας του Ανωτάτου Δικαστηρίου στην Αναθεωρητική Έφεση με αρ. 2/2016 κρίθηκε νόμιμη η σύνθεση της Επιτροπής με τη συμμετοχή σε αυτή του κ. Τσίγκη.

Ακολούθως η Επιτροπή ομόφωνα αποφάσισε την ανάκληση της ανακλητικής απόφασης της ημερομηνίας 16/3/2016, καθώς και όλων των μετέπειτα ληφθεισών αποφάσεων, προς ενεργό συμμόρφωση με την απόφαση του Ανωτάτου

Δικαστηρίου στην Αναθεωρητική Έφεση με αρ. 2/2016. Ως εκ τούτου, σύμφωνα με σχετική νομολογία¹, αναβίωσαν όλες οι ληφθείσες αποφάσεις της που προηγούνταν της ανακληθείσας, ήτοι οι αποφάσεις της Επιτροπής που είχαν ληφθεί με τη συμμετοχή του κ. Τσίγκη.

Με την αναβίωση των αποφάσεων της Επιτροπής που είχαν ληφθεί με τη συμμετοχή του κ. Τσίγκη αναβίωσε και η απόφαση της Επιτροπής ημερομηνίας 14/11/2014, για διαπίστωση εκ πρώτης όψεως παράβασης του άρθρου 6(1)(α) του Νόμου από μέρους του ΠΟΑ αναφορικά με τον άμεσο ή/και έμμεσο καθορισμό αθέμιτων υπό τις περιστάσεις όρων συναλλαγής και εκ πρώτης όψεως παράβασης του άρθρου 6(1)(α) του Νόμου εκ μέρους του ΠΟΑ αναφορικά με τον άμεσο ή/και έμμεσο καθορισμό αθέμιτων τιμών και το προκαταρκτικό συμπέρασμα της Επιτροπής ότι δεν στοιχειοθετείται παράβαση των άρθρων 6(1)(β), 6(1)(γ) και 6(2) του Νόμου εκ μέρους του ΠΟΑ. Επίσης, αναβίωσε η απόφαση της Επιτροπής ημερομηνίας 21/1/2015, με την οποία σταθμίστηκε η αναγκαιότητα, χρησιμότητα, αποδεικτική αξία και πιθανή βλάβη στα συμφέροντα των επιχειρήσεων σε σχέση με την αποκάλυψη των εγγράφων. Επίσης αναβιώνει η απόφαση της Επιτροπής ημερομηνίας 29/1/2015 με την οποία καταρτίστηκε το κείμενο της Έκθεσης Αιτιάσεων καθώς και αναλυτικός πίνακας με τα όσα δηλώθηκαν από τις εταιρείες ως εμπιστευτικά και τα οποία καταγράφονται στο Εσωτερικό Σημείωμα της Υπηρεσίας 2/10/2014. Επισημάνθηκε επίσης ότι το κείμενο της Έκθεσης Αιτιάσεων κοινοποιήθηκε σε όλα τα εμπλεκόμενα μέρη στις 12/2/2015, καλώντας τα ταυτόχρονα να παρουσιαστούν ενώπιον της και να θέσουν τις γραπτές τους παρατηρήσεις αναφορικά με τις αιτιάσεις που διατυπώθηκαν εναντίον του ΠΟΑ. Επίσης στις 12/2/2015, κοινοποιήθηκε στις καταγγέλλουσες και σχετική επιστολή της Επιτροπής με τα προκαταρκτικά συμπεράσματα της Επιτροπής ότι δεν στοιχειοθετείται παράβαση των άρθρων 6(1)(β), 6(1)(γ) και 6(2) του Νόμου εκ μέρους του ΠΟΑ. Οι καταγγέλλουσες δια του νομικού τους συμβούλου κατέθεσαν τις γραπτές τους θέσεις και παρατηρήσεις αναφορικά με το προκαταρκτικό συμπέρασμα μη παράβασης των άρθρων 6(1)(β), 6(1)(γ) και 6(2) του Νόμου στις 20/3/2015 και στις 27/3/2015 υπέβαλαν σχετικές ένορκες δηλώσεις. Σημειώνεται ότι οι καταγγέλλουσες δια του νομικού τους συμβούλου κατέθεσαν τις γραπτές τους θέσεις και παρατηρήσεις επί των αιτιάσεων στις 20/4/15 και ο ΠΟΑ δια του νομικού του συμβούλου στις 29/7/2015. Επίσης, ότι ο ΠΟΑ είχε πρόσβαση στους διοικητικούς φακέλους της υπόθεσης σε αρκετές περιπτώσεις και συγκεκριμένα στις 30/3/2015, στις 27/4/2015 και 28/4/2015, στις 18/6/2015- 22/6/2015, στις 2/6/2015- 5/6/2015 και 2/7/2015 - 3/7/2015.

Στη συνέχεια επισημάνθηκε ότι η σύνθεση της Επιτροπής κατά τη λήψη των αποφάσεων που είχαν αναβιώσει ήταν διαφορετική, λαμβανομένου υπόψη ότι ο κ. Τσίγκης παραιτήθηκε στις 29 Ιανουαρίου 2016. Συγκεκριμένα, στις αναβιωθείσες αποφάσεις της Επιτροπής συμμετείχαν η Πρόεδρος, κα Λουκία Χριστοδούλου, και τα Μέλη της Επιτροπής, κ. Ανδρέας Καρύδης, κα Ελένη Καραολή και κ. Χάρης Παστελλής, ενώ δεν συμμετείχε το νέο Μέλος της Επιτροπής, κ. Παναγιώτης Ουστάς, καθότι ο διορισμός του ως Μέλος της Επιτροπής ισχύει από τις 5/9/2016, ως η σχετική απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου.

Ο κ. Παναγιώτης Ουστάς κατά την εν λόγω συνεδρία δήλωσε ότι με δεδομένη την απόφαση της Επιτροπής για ανάκληση της ανακλητικής απόφασης ημερομηνίας 16/3/2016 μελέτησε το περιεχόμενο του διοικητικού φακέλου της υπόθεσης, ιδίως όλα τα πρακτικά των συνεδριών της Επιτροπής και σχετικά στοιχεία και έγγραφα αυτών και ότι είναι πλήρως ενημερωμένος σχετικά με όλα τα στοιχεία και δεδομένα της υπόθεσης που είναι αναγκαία για το χειρισμό της υπόθεσης, τη διαμόρφωση γνώμης και άποψης επί αυτής και τη λήψη αποφάσεων. Ο κ. Παναγιώτης Ουστάς, έχοντας μελετήσει όλα τα ενώπιον του στοιχεία και δεδομένα και, έχοντας πλήρη γνώση των στοιχείων του διοικητικού φακέλου της υπόθεσης, δήλωσε πως συμφωνεί με όλες τις αποφάσεις της Επιτροπής που λήφθηκαν έχοντας στη σύνθεσή της τον κ. Τσίγκη και υιοθετεί αυτές. Με δεδομένη την απόφαση της Επιτροπής για ανάκληση της ανακλητικής απόφασης ημερομηνίας 16/3/2016 και αναβίωση όλων των αποφάσεων της Επιτροπής που λήφθηκαν έχοντας στη σύνθεσή της τον κ. Τσίγκη, καθώς και τη θέση του κ. Ουστά ότι συμφωνεί με τις αποφάσεις της Επιτροπής και υιοθετεί αυτές, η Επιτροπή ομόφωνα αποφάσισε όπως ορίσει συνεδρία για διεξαγωγή της ενώπιόν της προφορικής διαδικασίας στις 12/7/2017 και ώρα 9.30 π.μ., στα γραφεία της ΕΠΑ, που βρίσκονται στη Λεωφ. Στροβόλου 53, κτίριο Victory, Λευκωσία και να καλέσει σχετικά τα εμπλεκόμενα μέρη να παρευρεθούν αυτοπροσώπως, μετά ή διά πληρεξουσίου δικηγόρου. Η Επιτροπή επίσης αποφάσισε όπως καλέσει τον ΠΟΑ να αποστείλει οιοσδήποτε συμπληρωματικές γραπτές παρατηρήσεις του επί της Έκθεσης Αιτιάσεων εντός είκοσι μίας (21) ημερών από την κοινοποίηση της απόφασης της Επιτροπής καθώς και τις καταγγέλλουσες όπως αποστείλουν οιοσδήποτε συμπληρωματικές γραπτές παρατηρήσεις τους επί της Έκθεσης Αιτιάσεων αλλά και θέσεις τους επί των προκαταρκτικών συμπερασμάτων της Επιτροπής εντός είκοσι μίας (21) ημερών από την κοινοποίηση της απόφασης της Επιτροπής. Η Επιτροπή επεσήμανε ότι οι καταγγέλλουσες είχαν αποστείλει τόσο τις θέσεις τους επί των προκαταρκτικών συμπερασμάτων της Επιτροπής για μη παράβαση ως επίσης και τις γραπτές τους παρατηρήσεις αναφορικά με την Έκθεση Αιτιάσεων. Παρά ταύτα, η Επιτροπή κατέληξε ομόφωνα ότι οι καταγγέλλουσες δύναται να αποστείλουν οιοσδήποτε συμπληρωματικές γραπτές παρατηρήσεις και θέσεις εντός της τεθείσας προθεσμίας, νοουμένου ότι αυτό επιθυμούν. Η Επιτροπή επεσήμανε ότι ο καταγγελλόμενος ΠΟΑ είχε αποστείλει τις θέσεις του επί των αιτιάσεων εναντίον του. Παρά ταύτα, η Επιτροπή κατέληξε ομόφωνα ότι ο ΠΟΑ δύναται να αποστείλει οιοσδήποτε συμπληρωματικές γραπτές παρατηρήσεις και θέσεις εντός της τεθείσας προθεσμίας, νοουμένου ότι αυτό επιθυμεί.

Η Επιτροπή ενημέρωσε σχετικά τα εμπλεκόμενα μέρη με επιστολές της ημερομηνίας 31/05/2017.

Στις 7/06/2017, ο Π.Ο.Α σε σχετική επιστολή του προς την Επιτροπή αιτήθηκε παράταση του χρόνου υποβολής των συμπληρωματικών γραπτών παρατηρήσεων του.

Στις 12/6/2017, η Επιτροπή σε σχετική της συνεδρία, αφού μελέτησε το περιεχόμενο της προαναφερόμενης επιστολής του Π.Ο.Α, ομόφωνα αποφάσισε να αποδεχτεί το αίτημα του για παράταση της προθεσμίας υποβολής των γραπτών παρατηρήσεων μέχρι τις 30/6/2017 και ενημέρωσε σχετικά τα εμπλεκόμενα μέρη.

Στις 6/07/2017, ο νομικός εκπρόσωπος του Π.Ο.Α σε επιστολή του προς την Επιτροπή, αιτήθηκε παράταση της ορισθείσας προφορικής διαδικασίας ενώπιον της Επιτροπής στις 12/07/2017, για τον μήνα Σεπτέμβριο 2017.

¹ Υπόθεση Αρ. 256/2013 ΑΤΗΚ ν Επιτροπής Προστασίας του Ανταγωνισμού ημερ. 22/12/2015, Υπόθεση αρ. 846/2013 Salamis Shipping Services Ltd ν Επιτροπής Προστασίας του Ανταγωνισμού ημερ. 13/6/2013, Υπόθεση 996/2010 Μιλτιάδης Παπαμιλιτιάδους κ.α. ν Δήμου Αγλαντζιάς ημερ. 29/4/2012.

Στις 7/07/2017, η Επιτροπή σε σχετική της συνεδρία αφού μελέτησε το αίτημα του νομικού εκπροσώπου του Π.Ο.Α, ομόφωνα αποφάσισε να επαναορίσει την προφορική διαδικασία για τις 21/07/2017 και ενημέρωσε σχετικά τα εμπλεκόμενα μέρη.

Στις 18/07/2017, οι καταγγέλλουσες ενημέρωσαν με σχετική επιστολή τους την Επιτροπή για την αλλαγή των νομικών εκπροσώπων τους με την αντικατάσταση του Δικηγορικού Γραφείου Χρυσσαφίνης & Πολυβίου Δ.Ε.Π.Ε από το Χρυσσοστομίδης & ΣΙΑ Δ.Ε.Π.Ε και αιτήθηκαν παράλληλα τον επαναορισμό της προφορικής διαδικασίας σε νέα ημερομηνία.

Στις 19/07/2017, η Επιτροπή σε σχετική της συνεδρία αφού μελέτησε το αίτημα του νομικού εκπροσώπου των καταγγελλουσών, ομόφωνα αποφάσισε να επαναορίσει την προφορική διαδικασία, δίνοντας τέσσερις εναλλακτικές ημερομηνίες και σημειώνοντας ότι τα εμπλεκόμενα μέρη πρέπει να επιλέξουν μια κοινά αποδεκτή ημερομηνία για διεξαγωγή της προφορικής διαδικασίας. Τα μέρη ενημερώθηκαν σχετικά στις 20/07/2017.

Στις 24/07/2017, ο νομικός εκπρόσωπος του Π.Ο.Α, σε σχετική επιστολή του προς την Επιτροπή την οποία συνυπογράφουν και οι νομικοί σύμβουλοι των καταγγελλουσών εταιρειών, δεσμεύτηκε να εμφανιστεί ενώπιον της Επιτροπής στις 14/09/2017.

Στις 26/07/2017, η Επιτροπή σε σχετική συνεδρία της, αφού μελέτησε το προαναφερόμενο αίτημα, ομόφωνα αποφάσισε να το αποδεκτεί και να ορίσει εκ νέου την προφορική διαδικασία για τις 14/09/2017, ενημερώνοντας σχετικά τα εμπλεκόμενα μέρη με επιστολή της ημερομηνίας 2/08/2017.

Στις 13/09/2017, ο νομικός εκπρόσωπος του Π.Ο.Α, σε σχετική επιστολή του προς την Επιτροπή την οποία συνυπογράφουν και οι νομικοί σύμβουλοι των καταγγελλουσών εταιρειών, ενημέρωσε την Επιτροπή ότι δεν μπορούσε να παρευρεθεί στην προφορική διαδικασία την επόμενη ημέρα λόγω προσωπικού κωλύματος και ζήτησε όπως οριστεί εκ νέου σε ημερομηνία που θα το επιτρέπει το πρόγραμμα της Επιτροπής.

Την ίδια ημέρα, η Επιτροπή αφού εξέτασε το αίτημα του νομικού εκπροσώπου του Π.Ο.Α, συνεκτιμώντας, μεταξύ άλλων, ότι η υπόθεση έχει επανειλημμένα αναβληθεί και επαναοριστεί για ακρόαση μετά από αιτήματα της καταγγελλόμενης και ότι η έκθεση αιτιάσεων στάλθηκε στις 12/02/2015, ομόφωνα αποφάσισε ότι δεν μπορούσε να αποδεκτεί το αίτημα για νέα αναβολή και ορισμό εκ νέου της προφορικής διαδικασίας. Η Επιτροπή ενημέρωσε σχετικά με επιστολή της ίδιας ημέρας τον Π.Ο.Α

Στις 14/09/2017, τα εμπλεκόμενα μέρη εμφανίστηκαν ενώπιον της Επιτροπής, όπου εγέρθηκε το ζήτημα κατά πόσο η προηγούμενη απόφαση της Επιτροπής σε σχέση με την προδικαστική ένσταση εξαίρεσης της Προέδρου από την εξέταση της υπόθεσης, βρισκόταν ακόμη σε ισχύ.

Στις 18/09/2017, η Επιτροπή έχοντας μελέτησε το ζήτημα, ομόφωνα επιβεβαίωσε την ισχύ της ρηθείσας απόφασης και ως εκ τούτου ομόφωνα αποφάσισε την συνέχιση της ενώπιον της προφορικής διαδικασίας την οποία καθόρισε για τις 2/10/2017 για εξέταση των εκ πρώτης όψεως πιθανολογούμενων παραβάσεων.

Τα εμπλεκόμενα μέρη ενημερώθηκαν σχετικά με επιστολές της Επιτροπής ημερομηνίας 22/09/2017.

Στις 26/09/2017, ο νομικός εκπρόσωπος του Π.Ο.Α σε σχετική επιστολή του την οποία υπέγραψε και ο νομικός εκπρόσωπος των καταγγελλουσών εταιρειών αιτήθηκε τον ορισμό της προφορικής διαδικασίας για τις 5/10/2017 λόγω απουσίας του στο εξωτερικό, κατά την εν λόγω ημερομηνία.

Στις 28/09/2017, η Επιτροπή σε σχετική της συνεδρία μελέτησε το περιεχόμενο της εν λόγω επιστολής και αφού έλαβε υπόψη το ιστορικό της υπόθεσης με μεγάλο δισταγμό αποφάσισε να επαναορίσει την ενώπιον της προφορική διαδικασία για τις 5/10/2017 και ενημέρωσε σχετικά τα εμπλεκόμενα μέρη στις 29/09/2017.

Στις 05/10/2017 πραγματοποιήθηκε ακροαματική διαδικασία ενώπιον της Επιτροπής από όλα τα εμπλεκόμενα μέρη και κατά την ίδια ημερομηνία ο νομικός εκπρόσωπος των καταγγελλουσών εταιρειών υπέβαλε τις γραπτές του παραστάσεις.

Στις 12/10/2017, οι καταγγέλλουσες υπέβαλαν στην Επιτροπή τις απαντήσεις τους στις προφορικές θέσεις του Π.Ο.Α που ακούστηκαν κατά την προφορική διαδικασία ενώπιον της Επιτροπής στις 05/10/2017.

Ο Π.Ο.Α με επιστολή του ημερομηνίας 17/10/2017 ζήτησε παράταση της προθεσμίας υποβολής των συμπληρωματικών του θέσεων μέχρι τις 03/11/2017 και η Επιτροπή σε συνεδρία της ημερομηνίας 20/10/2017, ομόφωνα αποφάσισε να εγκρίνει το εν λόγω αίτημα του Π.Ο.Α.

Στις 03/11/2017, ο Π.Ο.Α υπέβαλε συμπληρωματικές θέσεις ενώπιον της Επιτροπής, ενημερώνοντας παράλληλα την Επιτροπή ότι υιοθετεί πλήρως τα αναφερόμενα στις γραπτές του παρατηρήσεις ημερομηνίας 29/07/2015 καθώς και τα όσα αναφέρθηκαν ενώπιον της Επιτροπής κατά τις προφορικές διαδικασίες.

Στις 9/11/2017, οι δικηγόροι των καταγγελλουσών εταιρειών απέστειλαν σχετική επιστολή στην Επιτροπή ενημερώνοντας ότι η επιστολή του Π.Ο.Α ημερομηνίας 3/11/2017 ήταν εκπρόθεσμη, υιοθετώντας παράλληλα όλες τις προηγούμενες θέσεις τους καθώς και τα εκ πρώτης όψεως συμπεράσματα της Επιτροπής.

Στις 9/11/2017, η Επιτροπή υπό την τότε σύνθεση της, αποφάσισε κατά πλειοψηφία, διαφωνούντος του τότε Μέλους της Επιτροπής, κ. Χ. Παστελλή, ότι:

(α) υφίσταται παράβαση του άρθρου 6(1)(α) των περί της Προστασίας του Ανταγωνισμού Νόμων του 2008 και 2014 εκ μέρους του Παγκύπριου Οργανισμού Αγελαδοτρόφων (Π.Ο.Α) Δημόσια Λτδ αναφορικά με τον άμεσο ή έμμεσο καθορισμό αθέμιτων υπό τις περιστάσεις όρων συναλλαγής ως αποτέλεσμα των αυθαίρετων και μονομερών αυξήσεων της βασικής τιμής του νωπού αγελαδινού γάλακτος και των αυθαίρετων και μονομερών αυξομειώσεων στις παραδοθείσες ποσότητες νωπού αγελαδινού γάλακτος,

(β) υφίσταται παράβαση του άρθρου 6(1)(α) του Νόμου εκ μέρους του Π.Ο.Α, αναφορικά με τον άμεσο ή έμμεσο καθορισμό αθέμιτων τιμών ως αποτέλεσμα της συμπίεσης των περιθωρίων μεταξύ της τιμής του νωπού αγελαδινού γάλακτος και της τιμής που χρεώνει ο ίδιος, μέσω της θυγατρικής του εταιρείας Parouis στην αγορά παρασκευής και προμήθειας χαλλουμιού, για το έτος 2012.

Το μέλος της Επιτροπής κ. Χάρης Παστελλής, μειοψήφησε αναφορικά με τις διαπιστωθείσες παραβάσεις. Κατά την κρίση του μειοψηφούντος μέλους:

«Είναι πασιφανές από τα στοιχεία του διοικητικού φακέλου αλλά κυρίως και από τα όσα έχουν αναφερθεί κατά τη διάρκεια της ακροαματικής διαδικασίας, ότι οι καταγγέλλουσες αντιμετώπιζαν σοβαρά προβλήματα στην αποπληρωμή των υποχρεώσεων τους προς της καταγγελλόμενη εταιρεία. Σημαντικό στοιχείο στη διαμόρφωση της τελικής μου θέσης κρίση,

αποτελεί η διαπίστωση ότι οι *Pittas Dairies Ltd* και *Pittas Dairy Industries Ltd*-οι καταγγέλλουσες δεν αποτελούν περίπτωση εταιρειών που βρέθηκαν σε δύσκολη κατάσταση για ένα συγκεκριμένο χρονικό διάστημα και ζήτησαν από τον μεγαλύτερο προμηθευτή τους όπως τους δοθεί χρόνος διευθέτησης των οποιωνδήποτε προβλημάτων αντιμετωπίζουν. Πρόκειται για συστηματικούς, και σε βάθος σημαντικού χρόνου, διαχρονικούς κακοπληρωτές, για πολύ σημαντικά εισπρακτέα ποσά, η μη πληρωμή των οποίων θα μπορούσε μάλιστα να δημιουργήσει προβλήματα στην βιωσιμότητα του προμηθευτή, σε αυτή την περίπτωση του Π.Ο.Α. Ο Π.Ο.Α έδωσε επανειλημμένες ευκαιρίες στις *Pittas Dairies Ltd* και *Pittas Dairy Industries Ltd* να διορθώσουν την κατάσταση, με όρους ήπιους και κατά την κρίση μου λογικούς. Δυστυχώς, η κατάσταση όχι μόνο δεν διορθώθηκε, αλλά και συστηματικά χειροτέρευε.

Διερωτώμαι, που σταματά η τυφλή, ατέρμονη και χωρίς ουσιαστικό σκοπό και όφελος στον ανταγωνισμό, εφαρμογή προνοιών του νόμου, χωρίς την χρήση του κριτηρίου της κοινής λογικής αλλά και του υπολογισμού, σεβασμού, θεώρησης και σκέψης των κανόνων που επικρατούν στις αγορές και της συμπεριφοράς των εταιριών; Τι πρέπει να κάνει και πώς μπορεί να διασφαλίσει τα καλώς νοούμενα συμφέροντα του ένας προμηθευτής που απολαμβάνει δεσπόζουσα θέση όταν ο μεγαλύτερος πελάτης του διαχρονικά και συστηματικά δεν τηρεί τον πιο βασικό όρο μιας συμφωνίας, είτε αυτή είναι προφορική είτε γραπτή, που δεν είναι άλλος από την αποπληρωμή των προϊόντων ή/και υπηρεσιών που αγοράζει; Πως εξυπηρετείται ο ανταγωνισμός όταν ένας μεγάλος παίκτης μιας αγοράς δεν πληρώνει συστηματικά τον προμηθευτή του ενώ οι ανταγωνιστές του παίκτη αυτού πληρώνουν τις οφειλές τους; Δεν είναι λογικό να υποστηρίζει κάποιος ότι οι καλοπληρωτές βρίσκονται σε μειονεκτική ανταγωνιστική θέση σε σχέση με τον κακοπληρωτή ανταγωνιστή τους;

Είναι παγιωμένη μου άποψη ότι το δίκαιο του ανταγωνισμού δεν έχει άλλο στόχο από το να προστατεύει την εύρυθμη λειτουργία του ανταγωνισμού στις αγορές, με τελικό σκοπό την προστασία του καταναλωτή. Η εν λόγω υπόθεση αφορά μια εμπορική διαφορά, η εξέλιξη της οποίας δεν μπορεί να επιφέρει αρνητικά αποτελέσματα στον τελικό καταναλωτή. Οι καλώς νοούμενοι κανόνες της αγοράς θα πρέπει να αφεθούν να αποφασίσουν την μοίρα μιας εταιρείας η οποία, για τον οποιοδήποτε λόγο, κινδυνεύει να καταστεί μη βιώσιμη. Και εάν μια εταιρεία, ακόμη και εάν αυτή έχει σημαντική θέση στην αγορά, σταματήσει τις εργασίες τις, θα βρεθούν άλλες εταιρείες να αναπληρώσουν το κενό εάν υπάρξει ζήτηση.

Δεν είναι δουλειά της οποιασδήποτε Επιτροπής Ανταγωνισμού να κρατά εν ζωή μη βιώσιμες εταιρείες με αποφάσεις που επι της ουσίας εξαναγκάζουν τον προμηθευτή μιας εταιρείας που βρίσκεται σε επισφαλή θέση, να τη συντηρεί εν ζωή, τυφλά και κάτω από οποιοσδήποτε συνθήκες, και να καταντά στο τέλος της ημέρας να παίρνει τη θέση του τραπεζίτη του πελάτη, προσφέροντας πιστώσεις που ξεπερνούν τους 12 μήνες, για 5 με 6 συνεχή έτη, τη στιγμή που οι υπόλοιποι πελάτες πληρώνουν στους 2 μήνες. Οι καλώς νοούμενοι κανόνες της ελεύθερης αγοράς πρέπει να αφήνονται να λειτουργούν και να αποφασίζουν τέτοια θέματα, όχι οι οποιοσδήποτε αρχές ανταγωνισμού.

Αναφορικά με την αίτηση για συμπίεση του περιθωρίου (*margin squeeze*), είναι ταπεινή μου άποψη ότι μια εταιρεία όπως η *Parouis*, με μερίδιο αγοράς κάτω από 3%, δεν μπορεί να επηρεάσει ολόκληρη αγορά, οποιαδήποτε τιμή και να χρεώσει. Θεωρώ ότι είναι μέσα στις καλώς νοούμενες επιλογές του ΔΣ μιας εταιρείας, να αποφασίσει την τιμολογιακή της πολιτική για ένα μικρό χρονικό διάστημα με βάση τους μέσο-μακροπρόθεσμους στόχους του. Εάν μια εταιρεία θέλει να χρησιμοποιήσει την τιμολογιακή της πολιτική, βραχυπρόθεσμα, για να αυξήσει τα μερίδια της στην αγορά, δεν είναι κατά την άποψη μου κάτι που αφορά την επιτροπή ανταγωνισμού. Τώρα εάν η πρακτική αυτή γίνεται σε βάθος χρόνου με αποτέλεσμα να καταστούν με βιώσιμες άλλες εταιρείες/ανταγωνιστές τέτοιας εταιρείας, τότε ναι, οφείλουν οι αρχές ανταγωνισμού να επέμβουν. Αυτό όμως δεν ισχύει στην συγκεκριμένη περίπτωση αφού μιλούμε για μικρό χρονικό διάστημα και μια εταιρεία (*Parouis*) με πολύ μικρό μερίδιο αγοράς.

Το άρθρο 6(1) του Νόμου ρητά αναφέρει ότι "Απαγορεύεται η καταχρηστική εκμετάλλευση δεσπόζουσας θέσης μιας ή περισσότερων επιχειρήσεων, που κατέχει ή κατέχουν δεσπόζουσα θέση στο σύνολο ή μέρος της εγχώριας αγοράς ενός προϊόντος, ιδιαίτερα εάν η πράξη αυτή έχει ως αποτέλεσμα ή ενδεχόμενο αποτέλεσμα- (α) τον άμεσο ή έμμεσο καθορισμό αθέμιτων τιμών αγοράς ή πώλησης ή άλλων μη θεμιτών υπό τις περιστάσεις όρων συναλλαγής".....

Με βάση τα πιο πάνω, κατά την ταπεινή μου άποψη, δεν μπορούμε να κρίνουμε ότι η καταγγελλόμενη εταιρεία παραβίαζε το άρθρο 6(1)α με την επιβολή αθέμιτων υπό τις περιστάσεις (δική μου υπογράμμιση) τιμών και όρων συναλλαγής».

Επίσης, η Επιτροπή αποφάσισε όπως προχωρήσει, σε σχέση με τη στοιχειοθέτηση παραβάσεων του άρθρου 6(1)(α) του Νόμου, στη βάση του άρθρου 42(2) του Νόμου, με την ειδοποίηση του Π.Ο.Α για την πρόθεσή της να επιβάλει διοικητικό πρόστιμο σε σχέση με τις παραβάσεις του άρθρου 6(1)(α) του Νόμου.

Στις 20/11/2017, ο νομικός εκπρόσωπος του Π.Ο.Α απέστειλε σχετική επιστολή στην Επιτροπή, παρέχοντας απόψεις σχετικά με την επιστολή των δικηγόρων των καταγγελλουσών εταιρειών ημερομηνίας 9/11/2017. Ο νομικός εκπρόσωπος του Π.Ο.Α δήλωσε ότι σε αντίθεση με τις δηλώσεις των καταγγελλουσών εταιρειών, η επιστολή ημερομηνίας 3/11/2017 που εμπειρίχε τις συμπληρωματικές θέσεις του Π.Ο.Α στάλθηκε εντός των χρονοδιαγραμμάτων που καθόρισε η Επιτροπή, αφού η Επιτροπή έκανε αποδεκτό το αίτημά του Π.Ο.Α για νέα χρονική παράταση έως τις 3/11/2017.

Η Επιτροπή, ακολούθως στις 8/12/2017, ενημέρωσε με λεπτομερή επιστολή της τον Π.Ο.Α για την πρόθεσή της να επιβάλει διοικητικό πρόστιμο, προβάλλοντας παράλληλα τους λόγους για τους οποίους προτίθεται να ενεργήσει τοιοιτοτρόπως, παρέχοντάς της τη δυνατότητα να υποβάλει τις γραπτές της παραστάσεις εντός προθεσμίας τριάντα ημερών.

Στις 2/5/2018, η Επιτροπή εξέτασε την υπόθεση, υπό νέα της σύνθεση, σύμφωνα με το διορισμό της ημερομηνίας 24/5/2013, 5/9/2016 και 24/4/2018. Το νέο μέλος, κ. Άριστος Αριστείδου δήλωσε ότι είναι πλήρως ενημερωμένος σχετικά με όλες τις αποφάσεις που λήφθηκαν στο πλαίσιο εξέτασης της παρούσας υπόθεσης και έχει λάβει πλήρη γνώση όλων των σχετικών με αυτές στοιχείων, ιδίως τα πρακτικά των συνεδριών της Επιτροπής και τα σχετικά στοιχεία και τα έγγραφα αυτών, τα οποία είναι αναγκαία για το χειρισμό της υπόθεσης, τη διαμόρφωση γνώμης και άποψης επί αυτής και τη λήψη αποφάσεων.

Περαιτέρω, ο κ. Άριστος Αριστείδου, δήλωσε πως συμφωνεί και υιοθετεί τις αποφάσεις της Επιτροπής, συμπεριλαμβανομένης και της απόφασης της Επιτροπής ημερομηνίας 14/11/2014 αναφορικά με το προκαταρκτικό συμπέρασμα της Επιτροπής ότι δεν στοιχειοθετείται παράβαση των άρθρων 6(1)(β), 6(1)(γ) και 6(2) του Νόμου καθώς και με την κατά πλειοψηφία απόφαση της Επιτροπής ημερομηνίας 9/11/2017 με την οποία αποφασίσθηκε ότι

στοιχειοθετούνται παραβάσεις του άρθρου 6(1)(α) του Νόμου από τον Π.Ο.Α, για την οποία η Επιτροπή εφαρμόζει το άρθρο 42 του Νόμου, ως ακολούθως:

(α) στοιχειοθετείται παράβαση του άρθρου 6(1)(α) του Νόμου εκ μέρους του Παγκύπριου Οργανισμού Αγελαδοτρόφων (Π.Ο.Α) Δημόσια Λτδ αναφορικά με τον άμεσο ή έμμεσο καθορισμό αθέμιτων υπό τις περιστάσεις όρων συναλλαγής ως αποτέλεσμα των αυθαίρετων και μονομερών αυξήσεων της βασικής τιμής του νωπού αγελαδινού γάλακτος και των αυθαίρετων και μονομερών αυξομειώσεων στις παραδοθείσες ποσότητες νωπού αγελαδινού γάλακτος,

(β) στοιχειοθετείται παράβαση του άρθρου 6(1)(α) του Νόμου εκ μέρους του Π.Ο.Α, αναφορικά με τον άμεσο ή έμμεσο καθορισμό αθέμιτων τιμών ως αποτέλεσμα της συμπίεσης των περιθωρίων μεταξύ της τιμής του νωπού αγελαδινού γάλακτος και της τιμής που χρεώνει ο ίδιος, μέσω της θυγατρικής του εταιρείας Parouis Dairies Ltd στη αγορά παρασκευής και προμήθειας χαλλουμιού, για το έτος 2012.

Η Επιτροπή, παρά τη διαπίστωσή της ότι είχε παρέλθει προ πολλού ακόμα και η προθεσμία της 7/2/2018 που είχε ζητήσει ο ίδιος ο Π.Ο.Α, αναφορικά με την υποβολή των θέσεων του με βάση το άρθρο 42 του Νόμου, ομόφωνα αποφάσισε να τον καλέσει όπως μέχρι τη Δευτέρα, 7/5/2018 και ώρα 12.00 το μεσημέρι αποστείλει (α) τις γραπτές του παραστάσεις επί των λόγων που του κοινοποιήθηκαν με επιστολή της Επιτροπής ημερομηνίας 8/12/2017 και (β) τις εξελεγχμένες οικονομικές καταστάσεις του για τα έτη 2011 και 2012. Εν συνεχεία ο Π.Ο.Α ενημερώθηκε με επιστολή ημερομηνίας 2/5/2018.

Η Επιτροπή στη συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 9/5/2018, σημείωσε το περιεχόμενο της επιστολής του Π.Ο.Α, ημερομηνίας 7/5/2018 με την οποία ενημέρωνε ότι θα προχωρήσει με ενέργειες αναζήτησης και διορισμού νέων δικηγόρων για τον περαιτέρω χειρισμό της υπόθεσης και ότι θα χρειαστεί πρόσθετος χρόνος για να ανταποκριθεί στην επιστολή της Επιτροπής ημερομηνίας 2/5/2018 καθώς και της επιστολής των δικηγορικών γραφείων Προύντζος & Προύντζος ΔΕΠΕ και Ρίκκος Ματπουρίδης & Συνεργάτες Δ.Ε.Π.Ε. ημερομηνίας 5/5/2018, η οποία παραλήφθηκε στις 7/5/2018, με την οποία ενημερωνόταν ότι τα εν λόγω δικηγορικά γραφεία αποσύρθηκαν από Δικηγόροι του Π.Ο.Α.

Η Επιτροπή παρά το χρόνο που είχε παρέλθει, σεβόμενη τα δικαιώματα του Π.Ο.Α για υποβολή θέσεων και παραστάσεων και έκθεση όλων των γεγονότων και δεδομένων με βάση το άρθρο 42 του Νόμου, αλλά συνάμα συγκεκριμένα την αναγκαιότητα για ολοκλήρωση της διαδικασίας το συντομότερο δυνατό, ομόφωνα αποφάσισε να αποδεχτεί και στην παρούσα περίπτωση το αίτημα για επέκταση του χρόνου υποβολής (α) των γραπτών παραστάσεων του Π.Ο.Α επί των λόγων που του κοινοποιήθηκαν με την επιστολή της Επιτροπής ημερομηνίας 8/12/2017 και (β) των εξελεγχμένων οικονομικών καταστάσεων του Π.Ο.Α για τα έτη 2011 και 2012, το οποίο όμως να μην υπερβεί τις 4 βδομάδες, ήτοι μέχρι την Παρασκευή, 1/6/2018 και ώρα 12.00 το μεσημέρι.

Η Επιτροπή στη συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 4/6/2018, εξέτασε την υπόθεση, υπό τη νέα της σύνθεση, σύμφωνα με το διορισμό της ημερομηνίας 24/4/2018 και 21/5/2018. Το νέο μέλος, κ. Πολυνείκης-Παναγιώτης Χαραλαμπίδης δήλωσε ότι είναι πλήρως ενημερωμένος σχετικά με όλες τις αποφάσεις που λήφθηκαν στο πλαίσιο εξέτασης της παρούσας υπόθεσης και έχει λάβει πλήρη γνώση όλων των σχετικών με αυτές στοιχείων, ιδίως τα πρακτικά των συνεδριών της Επιτροπής και τα σχετικά στοιχεία και τα έγγραφα αυτών, τα οποία είναι αναγκαία για το χειρισμό της υπόθεσης, τη διαμόρφωση γνώμης και άποψης επί αυτής και τη λήψη αποφάσεων.

Περαιτέρω, ο κ. Πολυνείκης-Παναγιώτης Χαραλαμπίδης, δήλωσε πως συμφωνεί και υιοθετεί τις αποφάσεις της Επιτροπής, συμπεριλαμβανομένης και της απόφασης της Επιτροπής ημερομηνίας 14/11/2014 αναφορικά με το προκαταρκτικό συμπέρασμα της Επιτροπής ότι δεν στοιχειοθετείται παράβαση των άρθρων 6(1)(β), 6(1)(γ) και 6(2) του Νόμου καθώς και της κατά πλειοψηφία απόφασης της Επιτροπής ημερομηνίας 9/11/2017 με την οποία αποφασίστηκε ότι στοιχειοθετούνται παραβάσεις του άρθρου 6(1)(α) του Νόμου από τον Π.Ο.Α, για τις οποίες η Επιτροπή θα εφαρμόσει το άρθρο 42 του Νόμου, ως ακολούθως:

(α) στοιχειοθετείται παράβαση του άρθρου 6(1)(α) του Νόμου εκ μέρους του Παγκύπριου Οργανισμού Αγελαδοτρόφων (Π.Ο.Α) Δημόσια Λτδ αναφορικά με τον άμεσο ή έμμεσο καθορισμό αθέμιτων υπό τις περιστάσεις όρων συναλλαγής ως αποτέλεσμα των αυθαίρετων και μονομερών αυξήσεων της βασικής τιμής του νωπού αγελαδινού γάλακτος και των αυθαίρετων και μονομερών αυξομειώσεων στις παραδοθείσες ποσότητες νωπού αγελαδινού γάλακτος,

(β) στοιχειοθετείται παράβαση του άρθρου 6(1)(α) του Νόμου εκ μέρους του Π.Ο.Α, αναφορικά με τον άμεσο ή έμμεσο καθορισμό αθέμιτων τιμών ως αποτέλεσμα της συμπίεσης των περιθωρίων μεταξύ της τιμής του νωπού αγελαδινού γάλακτος και της τιμής που χρεώνει ο ίδιος, μέσω της θυγατρικής του εταιρείας Parouis στη αγορά παρασκευής και προμήθειας χαλλουμιού, για το έτος 2012.

Η Επιτροπή, στη συνέχεια, επεσήμανε ότι ο Π.Ο.Α απέστειλε επιστολή ημερομηνίας 31/5/2018 ενημερώνοντας για το διορισμό νέων νομικών εκπροσώπων αλλά και ότι οι νέοι νομικοί εκπρόσωποι του Π.Ο.Α, Χαβιαράς & Φιλίππου Δ.Ε.Π.Ε. απέστειλαν επιστολή ημερομηνίας 31/5/2018, το περιεχόμενο των οποίων εξέτασε η Επιτροπή.

Αναφορικά με τη θέση των νομικών εκπροσώπων του Π.Ο.Α ότι η «*υπόθεση αυτή χρονολογείται για περίοδο που ξεπερνά τα 6 έτη και στην οποία έχουν υπάρξει και άλλες δικαστικές διαδικασίες*», η Επιτροπή επεσήμανε ότι η εξέταση της υπόθεσης όντως υπήρξε πολυετής καθότι πολύς χρόνος αναλώθηκε σε αναβολές προς ικανοποίηση των αιτημάτων των νομικών εκπροσώπων των καταγγελλομένων και των καταγγελλουσών, αλλαγές των νομικών εκπροσώπων του Π.Ο.Α, και αριθμός παραστάσεων. Η Επιτροπή, συγκεκριμένα υπογράμμισε ότι η παρούσα καταγγελία υποβλήθηκε στις 9/5/2012 ενώ στις 20/6/2012 εκδόθηκε Προσωρινό Διάταγμα. Με την ολοκλήρωση της δέουσας προκαταρκτικής έρευνας της Υπηρεσίας, υποβλήθηκε σημείωμα προς την Επιτροπή στις 2/10/2014 και καταρτίστηκε Έκθεση Αιτιάσεων στις 29/1/2015, η οποία αποστάλη στον Π.Ο.Α στις 12/2/2015, ενώ αφού ολοκληρώθηκε η διαδικασία υποβολής γραπτών παρατηρήσεων και έλαβε χώρα η διεξαγωγή προφορικών διαδικασιών αποφασίστηκε η επιβολή διοικητικού προστίμου στη βάση του άρθρου 42 του Νόμου, γεγονός για το οποίο ενημερώθηκε ο Π.Ο.Α με επιστολή ημερομηνίας 8/12/2017.

Η Επιτροπή υπογράμμισε ειδικά πώς κατά τη διάρκεια των διαδικασιών ο Π.Ο.Α υπέβαλε αριθμό αιτημάτων για παράταση τα οποία εξετάζονταν από την Επιτροπή στη βάση του Νόμου και των εν ισχύ νόμων και κανόνων, λαμβανομένων υπόψη σε κάθε περίπτωση των δικαιωμάτων άμυνας και υπεράσπισης του Π.Ο.Α καθώς και του δικαιώματός του για υποβολή παραστάσεων, ενώ υπήρξε αλλαγή δικηγόρων του Π.Ο.Α σε αριθμό περιπτώσεων όπου αρχικά την υπόθεση χειρίζονταν για τον Π.Ο.Α τα δικηγορικά γραφεία Παπαδόπουλος, Λυκούργος & ΣΙΑ και Μαρκίδης & Σία ΔΕΠΕ, στη συνέχεια το δικηγορικό γραφείο Ρίκκος Ματπουρίδης & ΣΙΑ Δ.Ε.Π.Ε. ενώ το 2015 προστέθηκε και το δικηγορικό γραφείο Προύντζος & Προύντζος Δ.Ε.Π.Ε. (μαζί με το γραφείο Ρίκκος Ματπουρίδης & Συνεργάτες Δ.Ε.Π.Ε.). Η Επιτροπή σημείωσε πως

σύμφωνα με τα στοιχεία του διοικητικού φακέλου κατά τη διαδικασία που ακολουθεί την Έκθεση Αιτιάσεων ημερομηνίας 12/2/2015 υποβλήθηκαν επανειλημμένως αιτήματα για παρατάσεις και αναβολές κατά την ενώπιον της προφορική διαδικασία, αιτήματα τα οποία γίνονταν δεκτά από την Επιτροπή με σκοπό τη διασφάλιση των δικαιωμάτων υπεράσπισης και άμυνας του Π.Ο.Α. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με την απόφαση της Επιτροπής ημερομηνίας 24/5/2017, ο Π.Ο.Α ενημερώθηκε με επιστολή ημερομηνίας 31/5/2017 για τον ορισμό προφορικής διαδικασίας ενώπιον της Επιτροπής στις 12/7/2017. Με απόφασή της ημερομηνίας 7/7/2017 η Επιτροπή εξέτασε αίτημα αναβολής της ενώπιον της προφορικής διαδικασίας που υποβλήθηκε με επιστολή ημερομηνίας 6/7/2017 του Π.Ο.Α, το οποίο έκανε αποδεκτό εν μέρει ορίζοντας εκ νέου την ενώπιον της προφορική διαδικασία στις 21/7/2017. Στη συνέχεια με επιστολή ημερομηνίας 18/7/2017 ο νομικός εκπρόσωπος των καταγγελλουσών σε συνεννόηση με το νομικό εκπρόσωπο του καταγγελλόμενου υπέβαλαν εκ νέου αίτημα για αναβολή της προφορικής διαδικασίας. Η Επιτροπή εξέτασε το αίτημα ημερομηνίας 18/7/2017 σε συνεδρία της ημερομηνίας 19/7/2017 και όρισε 4 διαφορετικές ημερομηνίες από τις οποίες τα μέρη θα έπρεπε να επιλέξουν μία κοινά αποδεκτή ημερομηνία για διεξαγωγή της προφορικής διαδικασίας. Τα εμπλεκόμενα μέρη ενημέρωσαν με επιστολή τους ημερομηνίας 24/7/2017 ότι δεν τους ικανοποιούσε οποιαδήποτε από τις 4 προτεινόμενες ημερομηνίες, σημειώνοντας ότι μπορούν να παραστούν ενώπιον της Επιτροπής στις 14/9/2017. Η Επιτροπή σε συνεδρία της ημερομηνίας 26/7/2017 ομόφωνα αποφάσισε να καλέσει τα εμπλεκόμενα μέρη σε ενώπιον της προφορική διαδικασία ημερομηνίας 14/9/2017. Οι νομικοί εκπρόσωποι του καταγγελλόμενου με επιστολή ημερομηνίας 13/9/2017 ζήτησαν εκ νέου αναβολή της ενώπιον της Επιτροπής διαδικασίας, αίτημα το οποίο δεν έγινε αποδεκτό σύμφωνα με την απόφαση της Επιτροπής ημερομηνίας 13/9/2017. Στις 14/9/2017 τα μέρη εμφανίστηκαν ενώπιον της Επιτροπής προωθώντας εκ νέου το αίτημα εξαίρεσης που είχε υποβληθεί παλαιότερα. Η Επιτροπή σε συνεδρία της ημερομηνίας 18/9/2017 αποφάσισε τη συνέχιση της προφορικής διαδικασίας στις 2/10/2017 και ειδοποίησε τα εμπλεκόμενα μέρη με επιστολή ημερομηνίας 22/9/2017. Ο νομικός εκπρόσωπος του Π.Ο.Α υπέβαλε εκ νέου αίτημα για αλλαγή της ημερομηνίας προφορικής διαδικασίας στις 26/9/2017 προτείνοντας ως νέα ημερομηνία για διεξαγωγή προφορικής διαδικασίας την 5/10/2017, ημερομηνία με την οποία συμφώνησε και ο νομικός εκπρόσωπος των καταγγελλουσών. Στη συνέχεια στις 26/9/2017 υποβλήθηκε νέο αίτημα για αλλαγή της ημερομηνίας της προφορικής διαδικασίας το οποίο έκανε και πάλι αποδεκτό η Επιτροπή με τελικό αποτέλεσμα να καθίσταται δυνατή η διεξαγωγή της εν λόγω διαδικασίας στις 15/10/2017.

Ακολουθώντας, κατά τη διαδικασία του άρθρου 42 του Νόμου, η Επιτροπή απέστειλε στον Π.Ο.Α σχετική επιστολή στις 8/12/2017 και τον κάλεσε όπως υποβάλει τις γραπτές του παραστάσεις εντός τριάντα (30) ημερών από τη λήψη της εν λόγω επιστολής. Στη συνέχεια ο Π.Ο.Α υπέβαλε αίτημα για παράταση έως και τις 7/2/2018, με επιστολή των νομικών εκπροσώπων του Π.Ο.Α ημερομηνίας 19/12/2017. Έως και τις 2/5/2018 δεν είχε αποσταλεί ο,τιδήποτε από τον Π.Ο.Α. Η Επιτροπή απέστειλε σχετική επιστολή ημερομηνίας 2/5/2018 καλώντας τον να υποβάλει (α) τις γραπτές του παραστάσεις στη βάση του άρθρου 42 του Νόμου και (β) τις εξελεγμένες οικονομικές καταστάσεις του Π.Ο.Α για τα έτη 2011 και 2012, έως και τη Δευτέρα, 7/5/2018 και ώρα 12.00 το μεσημέρι. Στις 7/5/2018 η Επιτροπή ενημερώθηκε ότι αποσύρονται οι Δικηγόροι του Π.Ο.Α από τον χειρισμό της υπόθεσης και ο Π.Ο.Α ζήτησε πρόσθετο χρόνο για αναζήτηση και διορισμό νέων δικηγόρων.

Η Επιτροπή, σε συνεδρία της ημερομηνίας 9/5/2018, παρά το χρόνο που είχε διαρρεύσει, σεβόμενη τα δικαιώματα του Π.Ο.Α για υποβολή θέσεων και παραστάσεων και έκθεση όλων των γεγονότων και δεδομένων με βάση το άρθρο 42 του Νόμου, αλλά συνάμα συγκεραζόντας την αναγκαιότητα ολοκλήρωσης της υπόθεσης το συντομότερο δυνατό, ομόφωνα αποφάσισε να αποδεκτεί και στην εν λόγω περίπτωση το αίτημα για επέκταση του χρόνου υποβολής (α) των γραπτών παραστάσεων του Π.Ο.Α επί των λόγων που του κοινοποιήθηκαν με την επιστολή της Επιτροπής ημερομηνίας 8/12/2017 και (β) των εξελεγμένων οικονομικών καταστάσεων του Π.Ο.Α για τα έτη 2011 και 2012, το οποίο όμως να μην υπερβεί τις 4 βδομάδες. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή ομόφωνα αποφάσισε να καλέσει τον Π.Ο.Α να αποστείλει αυτά μέχρι την Παρασκευή, 1/6/2018 και ώρα 12.00 το μεσημέρι.

Ο Π.Ο.Α με επιστολή του ημερομηνίας 31/5/2018 ενημέρωσε την Επιτροπή ότι «*σήμερα προχωρήσαμε στο διορισμό του δικηγορικού γραφείου Χαβιαράς & Φιλίππου ΔΕΠΕ για τον περαιτέρω χειρισμό της υπόθεσης*», ενώ με επιστολή του δικηγορικού γραφείου Χαβιαράς & Φιλίππου ΔΕΠΕ ζητήθηκε εκ μέρους του Π.Ο.Α περαιτέρω παράταση 45 ημερών.

Η Επιτροπή, λαμβανομένου υπόψη του ιστορικού της παρούσας υπόθεσης και σεβόμενη τα δικαιώματα του Π.Ο.Α για υποβολή θέσεων και παραστάσεων αλλά και έκθεση όλων των γεγονότων και δεδομένων με βάση το άρθρο 42 του Νόμου, συγκεραζόντας συνάμα την αναγκαιότητα ολοκλήρωσης της υπόθεσης λόγω του χρόνου που διέρρευσε λόγω αναβολών, παρατάσεων και αλλαγών των νομικών εκπροσώπων τους, ομόφωνα αποφάσισε όπως, παρά τον αριθμό παρατάσεων που είχαν ήδη δοθεί για υποβολή γραπτών παραστάσεων στη βάση του άρθρου 42 του Νόμου, καλέσει τον Π.Ο.Α όπως αποστείλει τις γραπτές του παραστάσεις και τις εξελεγμένες οικονομικές καταστάσεις του Π.Ο.Α για τα έτη 2011 και 2012, έως τις 15/6/2018 και ώρα 14.00μ.μ.

Αναφορικά με το αίτημα για επιθεώρηση των διοικητικών φακέλων της υπόθεσης, η Επιτροπή επεσήμανε ότι το παρόν στάδιο της υπόθεσης αφορά την υποβολή γραπτών παραστάσεων, στη βάση της πρόθεσής της να επιβάλει διοικητικό πρόστιμο. Η ενημέρωση του καταγγελλόμενου στη βάση του άρθρου 42 του Νόμου έχει γίνει ήδη με σχετική επιστολή ημερομηνίας 8/12/2017, στην οποία καταγράφηκε το σκεπτικό της Επιτροπής, στο πλαίσιο της οποίας θα έπρεπε ο Π.Ο.Α να υποβάλει τις θέσεις του σε ό,τι αφορά την πρόθεση της Επιτροπής για επιβολή διοικητικού προστίμου το οποίο επιβάλλεται στη βάση των άρθρων 24 και 42 του Νόμου. Σε κάθε περίπτωση επισημαίνεται ότι το δικαίωμα πρόσβασης / επιθεώρησης του διοικητικού φακέλου παρέχεται από την Επιτροπή στο στάδιο κατά το οποίο κοινοποιείται Έκθεση Αιτιάσεων στη βάση του άρθρου 17 του Νόμου, κάτι το οποίο έχει ήδη γίνει με τον Π.Ο.Α να έχει πρόσβαση στο διοικητικό φάκελο της υπόθεσης στις 30/3/2015, στις 27/4/2015 και 28/4/2015, στις 2/6/2015 μέχρι και τις 5/6/2015, στις 18/6/2015 μέχρι και τις 22/6/2015, καθώς και στις 2/7/2015 μέχρι και τις 3/7/2015.

Η Επιτροπή στη συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 13/6/2018 εξέτασε το περιεχόμενο της επιστολής του δικηγορικού γραφείου Χαβιαράς & Φιλίππου Δ.Ε.Π.Ε., νομικών εκπροσώπων του Π.Ο.Α ημερομηνίας 11/6/2018, η οποία παραλήφθηκε στις 12/6/2018, με την οποία υποβάλλεται αίτημα για παραχώρηση των πρακτικών της συνεδρίας της Επιτροπής ημερομηνίας 5/10/2017 που αφορούσε την διαδικασία της ακροαματικής διαδικασίας ενώπιον της Επιτροπής.

Η Επιτροπή, αφού απεχώρησαν όλα τα μέλη της Υπηρεσίας, στην κατ' ιδίαν συζήτηση της υπόθεσης ομόφωνα αποφάσισε να επαναλάβει το περιεχόμενο της επιστολής της ημερομηνίας 6/6/2018. Επιπρόσθετα, υπογράμμισε ότι η ακροαματική διαδικασία διεξήχθη προφορικά στην παρουσία αμφοτέρων των εμπλεκόμενων μερών. Από πλευράς του Π.Ο.Α συμμετείχαν εννέα (9) άτομα: οι κ.κ. Χαράλαμπος Προύντζος, δικηγόρος, Κωνσταντίνος Αγαθοκλέους, δικηγόρος, Κωνσταντίνος Μιχαήλ, δικηγόρος, Σοφία Ευαγγέλου, δικηγόρος, Παναγιώτης Αγησιλάου, εμπειρογνώμονας, Νίκος Παπακυριακού, Π.Ο.Α, Στέλιος Γρούτας, Π.Ο.Α, Λεωνίδου Μιχάλης Π.Ο.Α και Μιχάλης Ιωάννου, Π.Ο.Α. Η Επιτροπή υπογράμμισε ότι δόθηκε στον Π.Ο.Α η ευκαιρία να εκπροσωπηθεί από δικηγόρους, εμπειρογνώμονες και μέλη του Π.Ο.Α, υπέβαλε τις θέσεις του προφορικά καθώς επίσης και γραπτώς και αντάλλαξε αυτές με τους εκπροσώπους της άλλης πλευράς, και κύρια ήταν παρών στην ενώπιον, της Επιτροπής ακροαματική διαδικασία.

Η Επιτροπή επανέλαβε ότι το παρόν στάδιο αφορά διαδικασία επιβολής διοικητικού προστίμου όπου η Επιτροπή με επιστολή ημερομηνίας 8/12/2017 ειδοποίησε τον Π.Ο.Α για την πρόθεσή της να επιβάλει διοικητικό πρόστιμο και τον ενημέρωσε για τους λόγους για τους οποίους προτίθεται να ενεργήσει τιοιουτοτρόπως σύμφωνα με το άρθρο 42 του Νόμου. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή ενημέρωσε ότι αναμένει να λάβει τις γραπτές παραστάσεις του Π.Ο.Α επί των λόγων που του κοινοποιήθηκαν με την επιστολή της Επιτροπής ημερομηνίας 8/12/2017 καθώς και τις εξελεγμένες οικονομικές καταστάσεις του Π.Ο.Α για τα έτη 2011 και 2012 μέχρι την Παρασκευή, 15/6/2018 και ώρα 14.00 μ.μ.. Προς τούτο, ο Π.Ο.Α ενημερώθηκε σχετικά από την Υπηρεσία της Επιτροπής στις 14/6/2018.

Στις 15/6/2018 ο δικηγόρος του Π.Ο.Α απέστειλε απαντητική επιστολή στην Επιτροπή, δηλώνοντας ότι η παρούσα σύνθεση της Επιτροπής δε δύναται να προχωρήσει με την επιβολή ποινής προς τον Π.Ο.Α καθότι όλες οι προηγούμενες αποφάσεις της Επιτροπής σε σχέση με την εν λόγω υπόθεση, συμπεριλαμβανομένης και της απόφασης της Επιτροπής ημερομηνίας 9/11/2017, λήφθηκαν υπό διαφορετική σύνθεση.

Στις 19/6/2018 η Επιτροπή σε συνεδρία της, σημείωσε την επιστολή των νομικών εκπροσώπων του Παγκύπριου Οργανισμού Αγελαδοτρόφων (Π.Ο.Α) Δημόσια Λτδ (στο εξής ο «Π.Ο.Α») ημερομηνίας 15/6/2018. Επίσης στην ίδια συνεδρία η Επιτροπή, επεσήμανε ότι δεν αποστάληκαν οι εξελεγμένοι λογαριασμοί του Π.Ο.Α για το έτος 2011 και 2012 παρά το ότι ζητήθηκαν με επιστολές της Επιτροπής ημερομηνίας 2/5/2018, 10/5/2018, 6/6/2018 και 14/6/2018.

Στις 25/6/2018 η Επιτροπή σε συνεδρία της, επανέλαβε ότι με την επιστολή των νομικών εκπροσώπων του Παγκύπριου Οργανισμού Αγελαδοτρόφων (Π.Ο.Α) Δημόσια Λτδ (στο εξής ο «Π.Ο.Α») ημερομηνίας 15/6/2018 δεν αποστάληκαν οι εξελεγμένοι λογαριασμοί του Π.Ο.Α για το έτος 2011 και 2012, παρά το ότι ζητήθηκαν επανειλημμένως με επιστολές της Επιτροπής ημερομηνίας 2/5/2018, 10/5/2018, 6/6/2018 και 14/6/2018. Ακολούθως, η Επιτροπή επεσήμανε ότι προέβηκε σε έρευνα στο ηλεκτρονικό αρχείο του Εφόρου Εταιρειών και Επίσημου Παραλήπτη αλλά δεν είχε καταστεί δυνατό να εντοπιστούν στοιχεία σχετικά με τον κύκλο εργασιών του Π.Ο.Α για τα έτη 2011 και 2012, καθότι αυτά δεν ήταν αναρτημένα στο εν λόγω ηλεκτρονικό αρχείο. Ως προς τούτο, απεστάλη σχετική επιστολή στον Έφορο Εταιρειών και Επίσημο Παραλήπτη.

Στις 26/6/2018 η Επιτροπή σε συνεδρία της, σημείωσε το περιεχόμενο της επιστολής του δικηγορικού γραφείου Προύντζου & Προύντζου Δ.Ε.Π.Ε. ημερομηνίας 20/11/2017 καθώς και του δικηγορικού γραφείου Χαβιαράς & Φιλίππου ημερομηνίας 15/6/2018 και ομόφωνα αποφάσισε όπως αναβάλει την περαιτέρω συζήτηση του, υπό το φως του γεγονότος ότι δεν είχαν αποσταλεί οι εξελεγμένοι λογαριασμοί του Π.Ο.Α για τα έτη 2011 και 2012 από τον Έφορο Εταιρειών και Επίσημο Παραλήπτη.

Η Επιτροπή, υπό το φως της μη λήψης γραπτών παραστάσεων από πλευράς της καταγγελλόμενης εταιρείας με βάση το άρθρο 42 του Νόμου παρά τον χρόνο που παρήλθε σεβόμενη τα δικαιώματα του Π.Ο.Α για υποβολή των θέσεων του και αποδέχοντας όλα τα αιτήματά του για παράταση των προθεσμιών, εξέτασε το χειρισμό της υπό τον ως άνω αριθμό και τίτλο καταγγελίας, ενεργώντας σύμφωνα με τις διατάξεις του Νόμου, αφού προηγουμένως οι λειτουργοί της Υπηρεσίας απεχώρησαν.

Η Επιτροπή σημειώνει ότι δεδομένου του γεγονότος ότι, ο Π.Ο.Α δεν απέστειλε τους εξελεγμένους λογαριασμούς του για τα έτη 2011 και 2012 και ο Έφορος Εταιρειών και Επίσημος Παραλήπτης δεν είχε στη διάθεσή του τους εν λόγω εξελεγμένους λογαριασμούς, δεν είχε άλλη επιλογή παρά να αναζητήσει τους εν λόγω εξελεγμένους λογαριασμούς του Π.Ο.Α στον Διοικητικό Φάκελο με αρ.11.17.012.08 (Απόφαση Επιτροπής αρ. 42/2014, ημερομηνίας 17 Οκτωβρίου 2014).

Η Επιτροπή Προστασίας του Ανταγωνισμού, σε κατ' ιδίαν συζήτηση της υπόθεσης, μελέτησε το περιεχόμενο του διοικητικού φακέλου της υπόθεσης συνολικά και ενημερώθηκε πλήρως από τα στοιχεία και δεδομένα, τα οποία περιέχονται σε αυτόν, με απώτερο σκοπό να μπορέσει να διαμορφώσει την κρίση της και να λάβει την απόφαση της επί της παρούσας καταγγελίας, ακολουθώντας το πιο κάτω σκεπτικό:

3. ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ

Pittas Dairies Ltd και Pittas Dairy Industries Ltd

Η εταιρεία Pittas Dairies Ltd είναι εγγεγραμμένη εταιρεία περιορισμένης ευθύνης σύμφωνα με τον περί Εταιρειών Νόμο Κεφ 113, η οποία ασχολείται εξ' ολοκλήρου με την παρασκευή γιαουρτιών. Μέχρι το 1997 έφερε την ονομασία Γαλακτοκομείο «ΚΥΚΝΟΣ» Α. Παντελάκη Λίμιτεδ.

Η εταιρεία Pittas Dairy Industries Ltd είναι αδελφική εταιρεία κοινών συμφερόντων με την εταιρεία PD και αποτελεί επίσης εγγεγραμμένη εταιρεία στη βάση του περί Εταιρειών Νόμου, Κεφ. 113. Η εταιρεία ασχολείται με την παρασκευή, εμπορία και εξαγωγή γαλακτοκομικών προϊόντων, όπως χαλλούμι, αναρή, λευκό τυρί άλμης, κεφαλοτύρι και άλλα. Η εταιρεία PDI προσφέρει τα προϊόντα της στην Κυπριακή αγορά και στο εξωτερικό μέσω συμφωνιών που έχει συνάψει με εταιρείες/αλυσίδες υπεραγορών κ.ά. {.....}

* Οι αριθμοί και/ή τα στοιχεία που παραλείπονται και δεν εμφανίζονται τόσο σε αυτό το σημείο, όσο και στη συνέχεια καλύπτονται από επιχειρηματικό/επαγγελματικό απόρρητο. Ενδεικτικό της παράλειψης είναι το σύμβολο {...}.

Ο Π.Ο.Α είναι δημόσια μετοχική εταιρεία η οποία συστάθηκε στις 14/1/2004, με σκοπό να αποτελέσει Οργάνωση Παραγωγών Γεωργοκτηνοτροφικών προϊόντων, στο πλαίσιο της σχετικής νομοθεσίας και της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Σκοπός του Π.Ο.Α είναι η συλλογική εμπορία γάλακτος εκ μέρους των παραγωγών-μελών του και η οργάνωση ενός αποτελεσματικού δικτύου συλλογής και διανομής του γάλακτος με όσο το δυνατόν χαμηλότερο κόστος. Σημειώνεται ότι μέχρι τις 31/3/2004 ο αποκλειστικός προμηθευτής νωπού αγελαδινού γάλακτος στην επικράτεια της Κυπριακής Δημοκρατίας ήταν ο Οργανισμός Κυπριακής Γαλακτοκομικής Βιομηχανίας (στο εξής ο «ΟΚΓΒ»). Ο ΟΚΓΒ έπαυσε να υφίσταται με τη δημόσια μορφή του στις 30/4/2004 και σαν συνεπακόλουθο την εμπορία και διακίνηση του νωπού αγελαδινού γάλακτος ανέλαβε από 1/4/2004 ο Π.Ο.Α εκ μέρους των αγελαδοτρόφων Μελών του.

Μέλη του Π.Ο.Α είναι μόνο αγελαδοτρόφοι. Σύμφωνα με τα στοιχεία που είναι δημοσιευμένα στην επίσημη ιστοσελίδα του Π.Ο.Α, ο οργανισμός αντιπροσωπεύει το 80% των παραγωγών (αγελαδοτρόφων) στη Δημοκρατία. Πρόεδρος του Π.Ο.Α είναι ο κύριος Σάββας Ευαγγέλου και Γενικός Διευθυντής του Π.Ο.Α είναι ο κύριος Νίκος Θ. Παπακυριακού.

Στις 5/2/2012, ο Π.Ο.Α εξαγόρασε ολόκληρο το μετοχικό κεφάλαιο της εταιρείας Parouis Dairies Limited (στο εξής η «Parouis») αποκτώντας έτσι τον έλεγχο της εταιρείας. Σύμφωνα με το Τμήμα του Εφόρου εταιρειών Διευθυντής της εταιρείας είναι ο κ. Σάββας Ευαγγέλου και γραμματέας ο κύριος Νίκος Θ. Παπακυριακού. Επίσης στους μη εξελεγμένους λογαριασμούς της εταιρείας ως Διοικητικό Συμβούλιο καταγράφεται ο κ. Σάββας Ευαγγέλου και Γραμματέας ο κ. Ν. Παπακυριακού. Η εταιρεία είναι ιδιοκτήτης εργοστασίου επεξεργασίας γάλακτος, στη Βιομηχανική Περιοχή Αθαινού. Ειδικότερα, σύμφωνα με τον καταστατικό σκοπό της λειτουργεί γαλακτοβιομηχανία ή τυροκομείο ή εργοστάσιο επεξεργασίας γάλακτος και κατασκευής γαλακτοκομικών προϊόντων οποιουδήποτε τύπου ή περιγραφής και πάντων προϊόντων και υποπροϊόντων που γίνονται από γάλα, όπως το χαλλούμι, το κεφαλοτύρι, τη φέτα και την αναρή. Επιπρόσθετα, ασχολείται με την εμπορία τους στην Κύπρο και στο εξωτερικό.

4. ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΗΣ ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΑΣ

Οι εταιρείες PD και PDI, με την παρούσα καταγγελία τους ισχυρίζονται ότι ο Π.Ο.Α καταχράται τη δεσπόζουσα θέση του στη σχετική αγορά της χονδρικής προμήθειας νωπού αγελαδινού γάλακτος στη βάση των πιο κάτω πρακτικών ή/και συμπεριφορών, οι οποίες αποτελούν παράβαση των άρθρων 6(1)(α), (β) και (γ) και 6(2) του Νόμου:

(α) επιβάλλοντας καταχρηστικούς όρους στις μεταξύ τους συμφωνίες και εξαναγκάζοντας τις εταιρείες PD και PDI σε υπογραφή αυτών των συμφωνιών,

(β) θέτοντας αυθαίρετες αυξήσεις στις τιμές και χρησιμοποιώντας αθέμιτες μεθόδους για αποδοχή αυτών,

(γ) με τις συνεχείς και αυθαίρετες αυξήσεις τιμών σε συνδυασμό με τις αυξομειώσεις του παραδιδόμενου προϊόντος, ο Π.Ο.Α προβαίνει σε εξυπακουόμενη άρνηση παροχής ή/και τροφοδοσίας (constructive refusal to supply)· διέκοψε αδικαιολόγητα και χωρίς καμία ενημέρωση την προμήθεια νωπού αγελαδινού γάλακτος προς αυτές, χωρίς να υπάρχει οποιαδήποτε οφειλή ή/και παράβαση των συμφωνηθέντων μεταξύ τους όρων.

(δ) προβαίνοντας σε κάθετο αποκλεισμό των εταιρειών PD και PDI ως αποτέλεσμα της εξαγοράς ανταγωνιστή αυτών και συγκεκριμένα της εταιρείας Parouis και προβαίνοντας σε τιμολογήσεις γαλακτοκομικών προϊόντων σε τιμές πιο χαμηλές από την τιμή που οι εταιρείες PD και PDI αγόραζαν το νωπό αγελαδινό γάλα από αυτόν.

(ε) εφαρμόζοντας ανόμοιους όρους για ισοδύναμες συναλλαγές με αποτέλεσμα να τίθενται οι εταιρείες PD και PDI σε μειονεκτική στον ανταγωνισμό θέση λόγω της διακριτικής μεταχείρισης του Π.Ο.Α μεταξύ των παραγωγών γαλακτοκομικών/ τυροκομικών προϊόντων και συγκεκριμένα λόγω των χαμηλότερων τιμών και ευνοϊκότερων όρων συναλλαγής προς ανταγωνιστές των εταιρειών PD και PDI.

(στ) οι εταιρείες PD και PDI βρίσκονται σε σχέση οικονομικής εξάρτησης με τον Π.Ο.Α και δεν υπάρχει δυνατότητα ισοδύναμης εναλλακτικής λύσης από μέρους αυτών, ενώ ο Π.Ο.Α καταχράται τη σχέση αυτή με την επιβολή αυθαίρετων όρων συναλλαγής και την εξυπακουόμενη άρνηση τροφοδοσίας.

5. ΘΕΣΕΙΣ ΜΕΡΩΝ / ΥΠΟΒΛΗΘΕΙΣΕΣ ΕΝΣΤΑΣΕΙΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΝΩΠΙΟΝ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

Η Επιτροπή προχώρησε και μελέτησε ενδελεχώς το σύνολο των γραπτών παρατηρήσεων και τα όσα κατατέθηκαν γραπτώς και προφορικώς και παραθέτει, συνοπτικά, τα κύρια σημεία των ενστάσεων, που ανέπτυξε ο Π.Ο.Α και προφορικά, δεδομένου ότι ολοκληρωμένες οι θέσεις της βρίσκονται καταχωρισμένες εντός του διοικητικού φακέλου της υπόθεσης:

1. Αίτημα για Εξαίρεση της Προέδρου της Επιτροπής από την Εκδίκαση της παρούσας Υπόθεσης

Σε σχέση με το ως άνω αίτημα του Π.Ο.Α για εξαίρεση της Προέδρου της Επιτροπής από τη διαδικασία εξέτασης της παρούσας υπόθεσης, η Επιτροπή παραπέμπει στην απόφαση με ημερομηνία 05/10/2015 με την οποία ομόφωνα απορρίφθηκε το εν λόγω προδικαστικό αίτημα του Π.Ο.Α. και ενημερώθηκαν σχετικά τα εμπλεκόμενα μέρη με επιστολές της ημερομηνιών 09/10/2017. Η Επιτροπή, για σκοπούς πληρότητας, παραθέτει κατωτέρω αυτούσια της απόφασής της ημερομηνίας 05/10/2017:

«Η Επιτροπή σημείωσε το αίτημα του Π.Ο.Α. για εξαίρεση της Προέδρου της Επιτροπής από τη διαδικασία εξέτασης της παρούσας υπόθεσης, καθώς επίσης και τα όσα υποβλήθηκαν κατά τη συνεδρία της ημερομηνίας 10/9/2015. Η Επιτροπή επεσήμανε ότι το εν λόγω αίτημα υποβλήθηκε από τον Π.Ο.Α. κατά την υποβολή των γραπτών του παραστάσεων επί της Έκθεσης Αιτιάσεων.

Αφού απεχώρησαν οι Λειτουργοί της Υπηρεσίας, η Πρόεδρος ανέφερε πως έχει μελετήσει περιεκτικά το αίτημα του Π.Ο.Α. για εξαίρεση της από τη διαδικασία εξέτασης της παρούσας υπόθεσης και έχει σημειώσει και αξιολογήσει όλα όσα υποβλήθηκαν κατά τη συνεδρία της Επιτροπής ημερομηνίας 10/9/2015. Η Πρόεδρος επεσήμανε ότι, το εν λόγω αίτημα υποβλήθηκε από τον Π.Ο.Α. κατά την υποβολή των γραπτών του παραστάσεων επί της Έκθεσης Αιτιάσεων τις οποίες διεξήλθε με προσοχή. Επεσήμανε επίσης, ότι παρόμοιο αίτημα είχε υποβληθεί από τον Π.Ο.Α και στο πλαίσιο της αυτεπάγγελτης έρευνας εναντίον του Παγκύπριου Οργανισμού Αγελαδοτρόφων (Π.Ο.Α.) Δημόσια Λτδ για πιθανολογούμενες παραβάσεις των άρθρων 3 ή/και 6 του Νόμου 13(Ι)/2008 καθώς και των άρθρων 101 ή/και 102 της

ΣΛΕΕ (αρ. φακ.: 11.17.012.08) και εκδόθηκε η σχετική απόφαση με αριθμό 42/2014. Εντούτοις, η Πρόεδρος σημείωσε ότι το αίτημα που είχε υποβληθεί στο πλαίσιο της υποθέσεως με αριθμό φακέλου 11.17.012.08 – απόφαση με αρ. 42/2014, αν και παρουσιαζόταν ως αίτημα για εξαίρεση της εντούτοις, στο κείμενο αυτού γίνονταν γενικότερες αναφορές στην Επιτροπή. Η Πρόεδρος επισήμανε ότι και ο τρόπος και χρόνος που υποβλήθηκε το εν λόγω αίτημα τότε, διέφερε κατά πολύ σε ό,τι αφορά τον τρόπο και χρόνο που υποβλήθηκε το παρόν αίτημα. Ως εκ τούτου, οι δύο διαδικασίες που ακολουθούνται διαφέρουν υπό το φως του ότι τα δύο αιτήματα που υποβλήθηκαν, στο πλαίσιο των δύο διαφορετικών υποθέσεων, διαφέρουν.

Η Πρόεδρος σημείωσε ακόμα ότι στην παρούσα υπόθεση εξετάζεται η προδικαστική ένσταση ξεχωριστά πριν από την προφορική διαδικασία και έκδοση απόφασης επί της ουσίας λαμβανομένου υπόψη του γεγονότος ότι οι θέσεις του καταγγελλόμενου υποβλήθηκαν σε χρόνο επί τον οποίο ήταν δυνατή η μελέτη και ακρόαση αυτών με σκοπό την οιαδήποτε τοποθέτηση προτού εξεταστεί η ουσία της υπόθεσης. Η διαφορά με τη διαδικασία που ακολουθήθηκε στα πλαίσια της υπόθεσης με αριθμό 11.17.012.08 - απόφαση με αρ. 42/2014 έγκειται στο γεγονός ότι το αίτημα, αν και αφορά κυρίως κατ' ισχυρισμόν γεγονότα του 2012, υποβλήθηκε σε εύθετο χρόνο ενώπιον της Επιτροπής και, ως διαφαίνεται από το κείμενό του και τα όσα υποβλήθηκαν προφορικά ενώπιον της Επιτροπής από το νομικό εκπρόσωπο του Π.Ο.Α. αφορά αποκλειστικά και μόνο την Πρόεδρο της Επιτροπής.

Η Πρόεδρος θεώρησε σκόπιμη την αναφορά στα όσα ο Π.Ο.Α. ισχυρίζεται ότι αποδεικνύουν τον ισχυρισμό του περί μεροληψίας / οξείας έχθρας ο οποίος αποτελεί τη βάση του αιτήματος που υποβάλλεται:

Α. «Στις 30/5/2012 σε δημοσίευμα της εφημερίδας «Ο Φιλελεύθερος»[...] αναφέρεται ότι η Επιτροπή «αναμένεται να λάβει απόφαση με την οποία να διατάσσει τον Π.Ο.Α να προμηθεύει με γάλα την εταιρεία Pittas». Η προαναγγελία της απόφασης της Επιτροπής αναφορικά με την εταιρεία Pittas, που τελικά εκδόθηκε στις 20/6/2012, και που σε καμία περίπτωση δεν είχε πρώτα κοινοποιηθεί στα ενδιαφερόμενα μέρη ως είναι η διαδικασία, δεν θα μπορούσε παρά να προέρχεται από μέλος της ίδιας της Επιτροπής και εφόσον ο δημοσιογράφος κ. Αγγελος Νικολάου ο οποίος υπογράφει το άρθρο αναφέρεται σε δηλώσεις της Προέδρου, η οποίες είναι εκ προοιμίου επιτημητικές για τον Π.Ο.Α, συνάγεται ότι η πληροφόρηση αυτή προέρχεται από την ίδια την Πρόεδρο της ΕΠΑ. Περαιτέρω στο ίδιο δημοσίευμα αναφερόταν ότι η Επιτροπή διεξάγει αυτεπάγγελτη έρευνα εναντίον του Π.Ο.Α για κατάχρηση δεσπόζουσας θέσης. Σημειώνουμε ότι το εν λόγω άρθρο δημοσιεύθηκε 2 ημέρες μετά την συνεδρία της Επιτροπής κατά την οποία αποφασίσθηκε η αυτεπάγγελτη έρευνα και χωρίς να προηγηθεί οποιαδήποτε επίσημη ανακοίνωση. Επισημαίνουμε σχετικά ότι σχετική ανακοίνωση της Επιτροπής αναρτήθηκε στην ιστοσελίδα της Επιτροπής στις 31/5/2012 [...]. Στο ίδιο δημοσίευμα, περιέχονται δηλώσεις της Προέδρου, η οποία αναφέρθηκε σε «άθλο της επιτροπής να τα βάλει με έναν τεράστιο Οργανισμό» όπως ο Π.Ο.Α.»

Β. «Σε δεύτερο δημοσίευμα της εφημερίδας «Ο Φιλελεύθερος» ημερομηνίας 7/8/2012 [...] και ενώ είχε ανακοινωθεί ότι η αποκοπή των ποσοτήτων γάλακτος που απαιτούνταν για συμμόρφωση με την απόφαση της Επιτροπής στο ενδιάμεσο διάταγμα (απόφαση 19/2012) ότι η αποκοπή θα αφορούσε οριζόντια όλες τις βιομηχανίες, αναφέρονται δηλώσεις της Προέδρου της Επιτροπής σύμφωνα με τις οποίες ο Π.Ο.Α παρουσιάζεται να επιχειρεί σκόπιμα να δημιουργήσει πρόβλημα επάρκειας γάλακτος στην αγορά με σκοπό να ωθήσει σε αντίδραση τις γαλακτοβιομηχανίες ενάντια στην Επιτροπή εξαιτίας της απόφασης της Επιτροπής να προμηθεύει την γαλακτοβιομηχανία Pittas με 65 τόνους γάλακτος ημερησίως. Η εν λόγω δήλωση της Προέδρου της Επιτροπής, επιρρίπτει δημόσια ευθύνες για την κατ' ισχυρισμό έλλειψη γάλακτος στην αγορά στον Π.Ο.Α, αποδίδοντας του μάλιστα κακόβουλη συμπεριφορά η οποία δεν έχει κανένα έρεισμα σε πραγματικά γεγονότα.»

Γ. «Παρά την προτροπή του Ανώτατου Δικαστηρίου στην Προσφυγή 1023/2012 κατά της ενδιάμεσης απόφασης της Επιτροπής με αριθμό 19/2012 με την οποία διατάχθηκε ο Π.Ο.Α να προμηθεύει με 65 τόνους αγελαδινού γάλακτος ημερησίως την Pittas, όπως η υπόθεση τύχει σύντομης εκδίκασης, η Επιτροπή στην οποία τότε και πάλιν προέδρευε η παρούσα Πρόεδρος, προέκρινε αυτεπάγγελτη έρευνα στον Π.Ο.Α, παραμερίζοντας τις εισηγήσεις του Δικαστηρίου με αποτέλεσμα η έκθεση αιτιάσεων αναφορικά με τις εταιρείες Pittas να επικυρωθεί με απόφαση της Επιτροπής ημερομηνίας 12/2/2015. Η Πρόεδρος της Επιτροπής ενεργώντας καταπιεστικά προς τον Π.Ο.Α και εκδηλώνοντας την άμεση προκατάληψη της εναντίον του ενώ η καταγγελία των εταιρειών Pittas έγινε στις 9/5/2012 προέκρινε την αυτεπάγγελτη έρευνα η οποία ακολούθησε και στο στάδιο της έναρξης της εκδίκασης της. Ειδικότερα, 24 ώρες μετά την καταχώριση των γραπτών θέσεων του καταγγελλόμενου, ενεργώντας καταπιεστικά, απέστειλε την επιστολή ημερομηνίας 29/4/2014 η οποία υπογράφεται από Λειτουργό, εξ ονόματος της Διευθύντριας της Υπηρεσίας, με την οποία απαιτεί απάντηση σε ερωτήματα εντός περιόδου 10 ημερών. Η μεθόδευση της καταπιεστικής αυτής συμπεριφοράς από την Πρόεδρο, είτε αυτοπροσώπως, είτε μέσω της Υπηρεσίας της οποίας προϊστάται, συνιστά λόγο ύπαρξης αμφιβολίας ως προς την ανεξαρτησία της Προέδρου. Σημειώνουμε ότι τόσο η αυτεπάγγελτη έρευνα εναντίον του Π.Ο.Α όσο και η έρευνα της Επιτροπής κατόπιν της καταγγελίας της εταιρείας Α/φοι Λανίτης Λτδ ορίσθηκαν και ολοκληρώθηκαν πριν την εκδίκαση της παρούσας υπόθεσης για την οποία υπάρχουν σε ισχύ ενδιάμεσα διατάγματα επείγουσας φύσης από το Ανώτατο Δικαστήριο και η οποία είχε προηγηθεί χρονικά των υποθέσεων αυτών.»

Δ. «Περαιτέρω, αναφέρουμε ότι στην εκπομπή «60 Λεπτά» του καναλιού «Σίγμα» ημερομηνίας 30/1/2013 με τίτλο «ΜΥΘΟΙ ΚΑΙ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΤΙΜΗ ΤΟΥ ΓΑΛΑΚΤΟΣ» ο δημοσιογράφος κ. Χρυσάνθος Τσουρούλης αναφέρθηκε στην αλλαγή προσέγγισης της Επιτροπής Προστασίας του Ανταγωνισμού η οποία αποφάσισε να ασχοληθεί πιο «θερμά με το θέμα του γάλακτος» και εν συνεχεία αναφέρει ότι «έχουμε εξασφαλίσει αποκαλυπτικά - αποκλειστικά στοιχεία από τον κεντρικό πυρήνα της έρευνας». Περαιτέρω στο ίδιο ρεπορτάζ, αποκαλύπτεται ότι η Επιτροπή ήταν έτοιμη να εκδώσει απόφαση, σε υπόθεση η οποία ήταν εν αγνοία του Π.Ο.Α. Πράγματι, στις 11/3/2013 είχε πραγματοποιηθεί συνεδρία της Επιτροπής σε σχέση με τις καταγγελίες της εταιρείας Lanitis και κατά την ίδια ημερομηνία στάλθηκε στον Π.Ο.Α η καταδικαστική απόφαση.»

Ε. «Τέλος, η απόφαση της Επιτροπής αναφορικά με την αυτεπάγγελτη έρευνα εναντίον του Π.Ο.Α, διέρρευσε και πάλιν στον τηλεοπτικό σταθμό Σίγμα και στην εφημερίδα «Σημερινή» υπό τις συνθήκες που περιγράφονται στην επιστολή των δικηγόρων του Π.Ο.Α ημερομηνίας 18/11/2014 [...] και με την οποία ζητούσαν από την Πρόεδρο της Επιτροπής όπως λάβει τις αναγκαίες ενέργειες ή/και αποφάσεις ή/και μέτρα, προκειμένου να εντοπιστεί το πρόσωπο που είναι υπεύθυνο για την τόσο σοβαρή διαρροή και να τιμωρηθεί σύμφωνα με τις πρόνοιες των άρθρων 33 ή/και 38 του Νόμου 13(Ι)/2008.

ΣΤ. «Σημειώνουμε ότι παρά το γεγονός ότι ο Π.Ο.Α εξέφρασε τις ανησυχίες του σε διάφορα στάδια των ενώπιον της Επιτροπής διαδικασιών, ουδέποτε πήρε την οιαδήποτε απάντηση από την Επιτροπή αλλά ούτε και επεξήγηση για τον λόγο για τον οποίο παρατηρείται η συνεχής διαρροή των εναντίον του αποφάσεων και/ή διαδικασιών στα μέσα μαζικής ενημέρωσης προτού ενημερωθεί ο ίδιος ο οποίος είναι ο άμεσα ενδιαφερόμενος.»

Ζ. «Στην παρούσα υπόθεση, είναι ισχυρισμός μας, ότι με βάση τα ως άνω αναφερόμενα, η Πρόεδρος της Επιτροπής, θα πρέπει να εξαιρεθεί. Τούτο γιατί με βάση τις προηγούμενες δηλώσεις της, οι οποίες αναφέρονται πιο πάνω, αλλά και τις ενέργειες στις οποίες προέβη, όπως ο επιλεκτικός προγραμματισμός των υποθέσεων ή η παράλειψη της να προστατεύσει τον Π.Ο.Α από διαρροές εμπιστευτικών πληροφοριών φαίνεται ότι η ίδια είναι προδιατεθειμένη αρνητικά εναντίον του Π.Ο.Α και μάλιστα, προέβη σε κατηγορίες για τον Π.Ο.Α και σε ανακοίνωση λήψης αποφάσεων, χωρίς ο Π.Ο.Α να γνωρίζει οτιδήποτε και χωρίς τα αναφερόμενα στα δημοσιεύματα να στηρίζονται σε οποιαδήποτε στοιχεία. Εν πάση περιπτώσει, πρέπει να σημειωθεί ότι οι εν λόγω δηλώσεις είχαν γίνει προτού η Έκθεση Αιτιάσεων της Επιτροπής για κάθε υπόθεση σταλεί στον Π.Ο.Α και ως εκ τούτου ακόμα και αν προβαλλόταν ισχυρισμός ότι τα αναφερόμενα στα δημοσιεύματα στηρίζονται σε στοιχεία της Επιτροπής, τούτο σημαίνει ότι η Πρόεδρος προέβη σε δημοσίευση με δηλώσεις επί των συμπερασμάτων της προτού ολοκληρωθεί η έρευνα και προτού ο Π.Ο.Α ενημερωθεί για οτιδήποτε. Τούτο δε δείχνει μόνο την προσωπική πεποίθηση της Προέδρου της Επιτροπής αναφορικά, όχι μόνο με την υπόθεση, αλλά και με τον ίδιο τον Π.Ο.Α, αλλά δημιουργεί στο μέσο εχέφρονα πολίτη την εντύπωση ύπαρξης πραγματικής πιθανότητας προκατάληψης.»

Η. «Ως εκ τούτου η συμμετοχή κατά τη λήψη της απόφασης μέλους το οποίο έχει εκφέρει απόψεις με τις οποίες εκφράζεται προκατάληψη η οποία λαμβάνει τη μορφή έχθρας, που οξύνεται με τη δημοσιοποίηση της, καθιστά την απόφαση τους συλλογικού Διοικητικού Οργάνου ακροσφαλή.»

Η Πρόεδρος της Επιτροπής, την οποία, σύμφωνα με τις υποβληθείσες θέσεις, αφορά το παρόν αίτημα εξαίρεσης, κατ' εφαρμογή των όσων αναφέρονται στην υπόθεση Αποστολίδου ν. Δημοκρατίας, [Α.Ε. 2588 - 15.2.2002](#), υπογράμμισε πως αν και αποτελεί μέλος συλλογικού διοικητικού οργάνου και όχι δικαστή, μελέτησε τις θέσεις του Π.Ο.Α. όπως επίσης και τα όσα υποβλήθηκαν κατά την ενώπιον της Επιτροπής προφορική διαδικασία.

Η Πρόεδρος επεσήμανε ότι, σύμφωνα με την αρχή της αμεροληψίας, ως καταγράφεται στο άρθρο 42 του περί των Γενικών Αρχών του Διοικητικού Δικαίου Νόμο του 1999 Ν.158(Ι)/99: «42.-(1) Κάθε διοικητικό όργανο που μετέχει στην παραγωγή διοικητικής πράξης πρέπει να παρέχει τα εχέγγυα της αμερόληπτης κρίσης. (2) Δε μετέχει στην παραγωγή διοικητικής πράξης πρόσωπο που έχει ιδιαίτερη σχέση ή συγγενικό δεσμό εξ αίματος ή εξ αγχιστείας μέχρι και του τέταρτου βαθμού ή βρίσκεται σε οξεία έχθρα με το άτομο που αφορά η εξεταζόμενη υπόθεση ή που έχει συμφέρον για την έκβαση της.[...]» Επίσης, σημείωσε σχετικά απόσπασμα από το σύγγραμμα του Ν. Χρ. Χαλαράμπους² όπου αναφέρονται τα ακόλουθα: «Με βάση την νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας της Ελλάδας, παράβαση του πιο πάνω κανόνα οδηγεί σε ακύρωση της σχετικής απόφασης, χωρίς να είναι ανάγκη να αποδειχθεί ότι η απόφαση που λήφθηκε υπήρξε πράγματι μεροληπτική³. Το κριτήριο είναι αντικειμενικό και όχι υποκειμενικό. Έτσι, η συμμετοχή σε συλλογικό όργανο μέλους που έχει προσωπικούς λόγους να διάκειται με δυσμένεια για τον αιτητή θεωρήθηκε ότι συνιστά κακή σύνθεση του οργάνου, έστω και αν αποδειχτεί ότι το μέλος αυτό δεν καταψήφισε τον αιτητή⁴. Όμως, αξίζει να μνημονευθεί παλιά απόφαση του Ανωτάτου Συνταγματικού Δικαστηρίου σύμφωνα με την οποία η προκατάληψη, για να οδηγήσει σε ακύρωση της πράξης, θα πρέπει να επηρέασε το διοικητικό όργανο που πήρε την απόφαση.⁵»

Επιπρόσθετα, έκαμε μνεία στις σελίδες 212-213 του εν λόγω συγγράμματος όπου αναφέρονται τα ακόλουθα: «Η έλλειψη αμεροληψίας πρέπει να προκύπτει σαφώς από τα στοιχεία του φακέλου, ιδίως στις περιπτώσεις που ο ισχυρισμός για έλλειψη αμεροληψίας αφορά οξεία έχθρα του οργάνου προς τον ενδιαφερόμενο και να αποδεικνύεται.»

Επίσης, σημείωσε την απόφαση του Ανωτάτου Δικαστηρίου στην υπόθεση Χάρης Νεοφύτου εναντίον Κυπριακής Δημοκρατίας⁶, η οποία αφορούσε τέτοιους ισχυρισμούς όπου και λέχθηκε ότι: «η έλλειψη αμεροληψίας πρέπει να αποδεικνύεται με ικανοποιητική βεβαιότητα, είτε από τα γεγονότα που παρουσιάζονται στους διοικητικούς φακέλους ή με ασφαλή συμπεράσματα που μπορούν να εξαχθούν από την ύπαρξη τέτοιων γεγονότων. [...] Ο διάδικος ο οποίος προβάλλει ότι υπάρχει μεροληψία ή προκατάληψη έχει το βάρος απόδειξης.»

Περαιτέρω, η Πρόεδρος σημείωσε και απόφαση του Δευτεροβάθμιου Οικογενειακού Δικαστηρίου⁷ όπου αναφέρεται ότι «Οι δικαστές δεν θα πρέπει να συναινούν σε αιτήματα εξαίρεσής τους χωρίς πραγματικό και ουσιαστικό λόγο γιατί αλλιώς θα φτάναμε στο ενδεχόμενο ο διάδικος να επιλέγει δικαστή που θα τον δικάσει. Το κριτήριο [...] είναι η διασφάλιση της διαφάνειας στη διαδικασία απονομής της δικαιοσύνης.

[...] το κριτήριο για την εξαίρεση δικαστή είναι η δημιουργία στο νου του μέσου εχέφρονα πολίτη που γνωρίζει να γεγονότα, δικαιολογημένης εντύπωσης ύπαρξης πραγματικής πιθανότητας προκατάληψης δικαστή. Εικασίες μόνο, δεν είναι αρκετές.»

Η Πρόεδρος τόνισε ότι το κριτήριο του μέσου εχέφρονα πολίτη προσομοιάζει με το κριτήριο του «fair-minded and informed observer» που θέτει η νομολογία των αγγλικών δικαστηρίων. Σύμφωνα με την εν λόγω νομολογία ένας τέτοιος παρατηρητής, μεταξύ άλλων, θα υιοθετήσει μία σταθμισμένη προσέγγιση (Lord Steyn, *Lawal v Northern Spirit* [2003] UKHL 35, [2003] ICR 856), και είναι «the sort of person who always reserves judgment on every point until she has seen and fully understood both sides of the argument» (*Helow (Ap) v Secretary of State For the Home Department and Another (Scotland) Appellate* [2008] UKHL 62) ενώ «a reasonable member of the public is neither complacent nor unduly sensitive or suspicious (*Johnson v Johnson* [2000] 201 CLR 488, 509). Επίσης, στην υπόθεση *Helow*, ο Λόρδος Hope αναφέρει «... before she takes a balanced approach to any information she is given, she will take the trouble to inform herself on

² Ν. Χρ. Χαλαράμπους, Εγχειρίδιο Κυπριακού Διοικητικού Δικαίου (2006) Λευκωσία, Τυπογραφεία Σ. Λειβαδιώτη Λτδ, σελ 211.

³ Απόφ. Σ.Ε. 380/64, 1171/67, 1213/67, 2557/67, 3185/67, 1408/70, 1992/70, 3333/71.

⁴ Απόφ. Σ.Ε. 351/56.

⁵ Χριστόδουλος Πέτσας ν. Δημοκρατίας 3 Α.Α.Σ.Δ. 60, σελ.64. Σωτηριάδου κ.ά. ν. Δημοκρατίας (1985) 3 Α.Α.Δ. 300, σελ. 321

⁶ (2007) 3 Α.Α.Δ. 8

⁷ Βικτώρια Νορθροπ Κωνσταντίνου ν. Κωστάκη Κωνσταντίνου (2009) 1 Α.Α.Δ 761 Απόφαση ημ. 24/6/2009.

all matters that are relevant. She is the sort of person who takes the trouble to read the text of an article as well as the headlines. She is able to put whatever she has read or seen into its overall social, political or geographical context. She is fair-minded, so she will appreciate that the context forms an important part of the material which she must consider before passing judgment.».

Επιπροσθέτως των πιο πάνω, και υπό το φως του γεγονότος ότι γίνεται αναφορά από τον Π.Ο.Α. στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, η Πρόεδρος σημείωσε αποσπάσματα σχετικών αποφάσεων αναφορικά με την αρχή της αμεροληψίας:

Α. Απόφαση του Δικαστηρίου της 1ης Ιουλίου 2008 στις υποθέσεις C-341/06 P και C-342/06 P Chronopost SA v. La Poste όπου λέχθηκε: «53 Πράγματι, πρέπει, πρώτον, να παρατηρηθεί ότι το γεγονός ότι τα καθήκοντα του εισηγητή δικαστή ανατέθηκαν στο ίδιο πρόσωπο, το οποίο μετέσχε σε δύο διαδοχικούς δικαστικούς σχηματισμούς, αυτό καθαυτό είναι άνευ σημασίας για την εκτίμηση της τήρησης της υποχρέωσης αμεροληψίας, καθόσον τα εν λόγω καθήκοντα ασκούνται στο πλαίσιο πολυμερούς δικαστικού σχηματισμού. 54 Δεύτερον, η υποχρέωση αμεροληψίας έχει δύο πτυχές. Αφενός, το δικαστήριο οφείλει να είναι υποκειμενικά αμερόληπτο, δηλαδή τα μέλη του δεν πρέπει να εκδηλώνουν μεροληψία ή προσωπικές προκαταλήψεις, της προσωπικής αμεροληψίας τεκμαιρομένης μέχρις αποδείξεως του αντιθέτου. Αφετέρου, το δικαστήριο πρέπει να είναι αντικειμενικά αμερόληπτο, δηλαδή να παρέχει επαρκή εγγύα για τον αποκλεισμό κάθε εύλογης σχετικής αμφιβολίας (βλ. σχετικώς, μεταξύ άλλων, ΕΔΔΑ, αποφάσεις Fey κατά Αυστρίας της 24ης Φεβρουαρίου 1993, σειρά Α αριθ. 255-A, σ. 12, § 28, Findlay κατά Ηνωμένου Βασιλείου της 25ης Φεβρουαρίου 1997, Recueil des arrêts et décisions 1997-I, σ. 281, § 73 και Forum Maritime S.A. κατά Ρουμανίας της 4ης Οκτωβρίου 2007, αριθ. 63610/00 και 38692/05, μη δημοσιευθείσα ακόμη στο Recueil des arrêts et décisions).»

Β. Απόφαση ΕΔΑΔ ημερομηνίας 24/2/1993 στην υπόθεση FEY v. AUSTRIA (Application no. 14396/88) όπου λέχθηκε: «28. The existence of impartiality for the purposes of Article 6 para. 1 (art. 6-1) must be determined according to a subjective test, that is on the basis of the personal conviction of a particular judge in a given case, and also according to an objective test, that is ascertaining whether the judge offered guarantees sufficient to exclude any legitimate doubt in this respect (ibid., para. 49).

29. As to the subjective test, the applicant did not dispute the personal impartiality of Judge Kohlegger. 30. Under the objective test, it must be determined whether, quite apart from the judge's personal conduct, there are ascertainable facts which may raise doubts as to his impartiality. In this respect even appearances may be of a certain importance. What is at stake is the confidence which the courts in a democratic society must inspire in the public and, above all, as far as criminal proceedings are concerned, in the accused. This implies that in deciding whether in a given case there is a legitimate reason to fear that a particular judge lacks impartiality, the standpoint of the accused is important but not decisive. What is determinant is whether this fear can be held to be objectively justified (ibid., para. 51). In this regard, the Court has previously held that the mere fact that a judge has also made pre-trial decisions in the case cannot be taken as in itself justifying fears as to his impartiality (see the Hauschildt v. Denmark judgment of 24 May 1989, Series A no. 154, p. 22, para. 50). Although this statement referred to systems like the Danish, where investigation and prosecution are exclusively the domain of the police and the prosecution, it must also be of some relevance to systems of an inquisitorial character, such as the Austrian. What matters is the extent and nature of the pre-trial measures taken by the judge (see, mutatis mutandis, the De Cubber v. Belgium judgment of 26 October 1984, Series A no. 86, pp. 15-16, paras. 29-30, and the above-mentioned Thorgeir Thorgeirson judgment, Series A no. 239, p. 24, para. 53).»

Έχοντας παραθέσει πιο πάνω σχετική νομολογία, η Πρόεδρος προχώρησε και σημείωσε τα πιο κάτω σε σχέση με τους ισχυρισμούς του Π.Ο.Α.:

Αναφορικά με τους ισχυρισμούς σχετικά με το δημοσίευμα της εφημερίδας «Φιλελεύθερος» ημερομηνίας 30/5/2012 τόνισε ότι αυτό δεν περιέχει αυτολεξεί δηλώσεις της αλλά, ως καταδεικνύεται από το περιεχόμενο του, αποτελεί προσωπική αντίληψη και απόδοση του δημοσιογράφου. Επιπλέον, τονίζει ότι το εν λόγω δημοσίευμα είναι μεταγενέστερο της απόφασης της Επιτροπής στην υπόθεση με αριθμό 11.17.012.08 – απόφαση με αρ. 42/2014, υπό την προηγούμενη σύνθεσή της, για την έναρξη αυτεπάγγελτης έρευνας. Η Πρόεδρος υπογράμμισε ότι η σχετική ανακοίνωση ημερομηνίας 31/5/2012 στην οποία αναφέρεται ο δικηγόρος του Π.Ο.Α. υπονοώντας ότι είναι μεταγενέστερη της ημερομηνίας του υπό αναφορά δημοσιεύματος δεν ανταποκρίνεται σε ορθά γεγονότα και δεδομένα καθώς πρόκειται για δελτίο τύπου της Επιτροπής με το οποίο ενημερώθηκε το κοινό αναφορικά με την υπόθεση και δη τη διεξαγωγή αιφνίδιας έρευνας η οποία διεξήχθη στα γραφεία του Π.Ο.Α. κατά την 28^η Μαΐου 2012 μετά από σχετική απόφαση της Επιτροπής.

Αναφορικά με το ίδιο δημοσίευμα ημερομηνίας 30/5/2012 και τους ισχυρισμούς ότι η απόφαση αναμένεται να ληφθεί την Παρασκευή, η Πρόεδρος τονίζει εμφαντικά ότι η εν λόγω παράγραφος στο δημοσίευμα έχει παρατεθεί μετά από τη δήλωση της όπως της επιτραπεί να μην προσθέσει ο,τιδήποτε άλλο, ενώ το κείμενο αυτής παρατίθεται σε τρίτο πρόσωπο χωρίς να αποδίδεται αυτό στην Πρόεδρο και ως εκ τούτου εύλογα διαπιστώνεται ότι τα όποια σχόλια καταγράφονται αφορούν το δημοσιογράφο. Επί τούτου, η Πρόεδρος επισημαίνει ότι η αναφορά του δημοσιογράφου σε τρίτο πρόσωπο στο εν λόγω δημοσίευμα αναφέρει ότι αντικείμενο της έρευνας της υπόθεσης με αριθμό 11.17.012.08 ήταν «κατάχρηση δεσπόζουσας θέσης» κάτι που όμως δεν ανταποκρίνεται στο πραγματικό αντικείμενο της αυτεπάγγελτης έρευνας.

Η Πρόεδρος σημείωσε ότι, η προστάθεια του δικηγόρου του Π.Ο.Α. να αποδώσει το εν λόγω κείμενο στην ίδια στη βάση ανυπόστατων ισχυρισμών και συμπερασμάτων τα οποία δημιουργούνται και συνδέονται πλασματικά για να συνάδουν με τις θέσεις που προωθούνται δεν μπορούν να γίνουν αποδεκτά. Εξάλλου, επεσήμανε ότι η Παρασκευή στην οποία αναφέρεται το δημοσίευμα ήταν η 1^η του μήνα Ιουνίου 2012 (1/6/2012) ενώ η απόφαση της Επιτροπής λήφθηκε στις 20/6/2012. Επιπλέον, επεσήμανε ότι, η εν λόγω απόφαση στην οποία αναφέρεται ο δικηγόρος του Π.Ο.Α. αφορούσε ενδιάμεση απόφαση αναφορικά με το αίτημα των εταιρειών Pittas για λήψη προσωρινών μέτρων, αίτημα το οποίο ήταν εις γνώση όλων των εμπλεκόμενων στην εν λόγω υπόθεση μερών και θα μπορούσε να έχει μόνο συγκεκριμένες πιθανές καταλήξεις. Εξάλλου, όπως είναι γνωστό, για να διεκπεραιωθεί οποιαδήποτε τέτοια υπόθεση απαιτείται εύλογος χρόνος και έκδοση της απόφασης με εύλογη ταχύτητα λόγω και της φύσεως του επειγόντος και του κινδύνου ανεπανόρθωτης βλάβης, προϋποθέσεις οι οποίες καταγράφονται και στο άρθρο 28 του ίδιου του Νόμου. Ως εκ τούτου, η Πρόεδρος σημείωσε πως, δεν γίνεται αντιληπτό γιατί κείμενο το οποίο εμπεριέχεται σε δημοσίευμα, είναι γραμμένο στο τρίτο

πρόσωπο ενικού και δεν αποδίδεται σε αυτήν, αποδίδεται με τέτοια βεβαιότητα από μέρους του Π.Ο.Α. στην Πρόεδρο και δεικνύει οξεία έχθρα / μεροληψία από μέρους της.

Σε οποιαδήποτε περίπτωση, η Πρόεδρος επεσήμανε ότι για τη λήψη της απόφασης της Επιτροπής στις 20/6/2012 επί του αιτήματος για λήψη προσωρινών μέτρων, προηγήθηκε συνεδρία της Επιτροπής ημερομηνίας 6/6/2015 κατά την οποία αποφασίστηκε όπως υποβληθούν συγκεκριμένα ερωτήματα στον Π.Ο.Α., όπως επίσης πραγματοποιήθηκε και συνεδρία της Επιτροπής στις 15/6/2015 κατά την οποία συζητήθηκε η υπόθεση μεταξύ όλων των μελών αυτής. Η Πρόεδρος ανέφερε πως μετά από αυτές τις διαδικασίες λήφθηκε η σχετική απόφαση στις 20/6/2015. Ως εκ τούτου, θεωρεί ότι τα γεγονότα και οι διαδικασίες δεν υποστηρίζουν τους ισχυρισμούς που υποβάλλονται από τον Π.Ο.Α..

Η Πρόεδρος σημείωσε ακόμα πως, με βάση το Νόμο και τις διαδικασίες ενώπιον της Επιτροπής, αίτημα για λήψη προσωρινών μέτρων μπορεί είτε να απορριφθεί είτε να εγκριθεί και να έχει ως αποτέλεσμα την έκδοση σχετικού διατάγματος. Ως εκ τούτου, και στις δύο περιπτώσεις η Επιτροπή προχωρεί σε έκδοση απόφασης. Επιπλέον, η Πρόεδρος έκρινε σκόπιμο να σημειώσει ότι, τα όσα καταγράφονται σε σχέση με την αυτεπάγγελτη έρευνα με αριθμό υπόθεσης 11.17.012.08-απόφασης με αρ. 42/2014, είναι αποτέλεσμα του γεγονότος διεξαγωγής επιτόπιων ελέγχων οι οποίοι άρχισαν στις 28/5/2012, οπότεν και ο Π.Ο.Α. ενημερώθηκε για την έρευνα στα γραφεία του. Ως εκ τούτου, ο ισχυρισμός περί γνώσης στοιχείων μόνο από την Πρόεδρο της Επιτροπής ή και την Επιτροπή δεν υποστηρίζεται από οιαδήποτε γεγονότα ενώ και η προσάθεια να παρουσιαστούν οι ισχυρισμοί ως γεγονότα που αποδεικνύουν οξεία έχθρα δεν μπορεί να επιτύχει στη βάση των γεγονότων και στοιχείων. Η Πρόεδρος επεσήμανε περαιτέρω ότι ο Π.Ο.Α. αναφέρεται σε όλα τα μέλη της Επιτροπής και όχι μόνο στην Πρόεδρο αν και το αίτημα υποβάλλεται μόνο για την Πρόεδρο αν και κατά την προφορική διαδικασία ημερομηνίας 10/9/2015 επαναλήφθηκε ότι το αίτημα εξαίρεσης αφορούσε μόνο την Πρόεδρο.

Η Πρόεδρος επεσήμανε ότι ο Π.Ο.Α. αναφέρεται επιπλέον σε δήλωση της στο δημοσίευμα ημερομηνίας 30/5/2012 για «άθλο της Επιτροπής να τα βάλει με έναν τεράστιο Οργανισμό», όπως είναι ο Π.Ο.Α. Επισημαίνεται εν πρώτοις ότι, η εν λόγω φράση δεν περικλείεται σε εισαγωγικά οπότε και δεν μπορεί να καταδειχθεί πως αποτελεί αυτολεξεί δήλωση της Προέδρου. Κατ' επέκταση ατυχώς παρουσιάστηκε ως τέτοια στις θέσεις ημερομηνίας 29/7/2015 με την τοποθέτησή της εντός εισαγωγικών. Επίσης, η Πρόεδρος επεσήμανε ότι, τόσο επί προηγούμενων συνθέσεων της Επιτροπής όσο και με τη σημερινή της σύνθεση, η Επιτροπή έχει εγείρει και θίξει πάμπολλες φορές ενώπιον αρμόδιων φορέων ή και στα ΜΜΕ το ζήτημα των περιορισμένων ανθρώπινων πόρων που έχει στη διάθεσή της. Επιπλέον, στην εν λόγω φράση δεν γίνεται οποιαδήποτε άλλη αναφορά στον Π.Ο.Α. παρά στο μέγεθος αυτού συγκρινόμενου με το μέγεθος της Υπηρεσίας της Επιτροπής και δεν καθίσταται σαφής ο λόγος για τον οποίο μία τέτοια φράση η οποία περιέχεται σε δημοσίευμα και δεν έχει παρατεθεί αυτολεξεί μπορεί να οδηγήσει τον οποιοδήποτε τρίτο σε συμπεέρασμα αναφορικά με την ύπαρξη ή όχι οξείας έχθρας ή μεροληψίας.

Αναφορικά με το δημοσίευμα της εφημερίδας «Ο Φιλελεύθερος» ημερομηνίας 7/8/2012 στο οποίο, σύμφωνα με τον Π.Ο.Α., υπάρχουν δηλώσεις της Προέδρου ότι ο Π.Ο.Α. παρουσιάζεται να επιχειρεί σκόπιμα να δημιουργήσει πρόβλημα επάρκειας γάλακτος στην αγορά με σκοπό να ωθήσει σε αντίδραση τις γαλακτοβιομηχανίες εξαιτίας της απόφασης της Επιτροπής που επέβαλλε στον Π.Ο.Α. να προμηθεύει τις εταιρείες Pittas Dairy Industries Ltd και Pittas Dairies Ltd με 65 τόνους ημερησίως, η Πρόεδρος επεσήμανε ότι, το δημοσίευμα δεν περιέχει αυτολεξεί δηλώσεις της αλλά δημοσιογραφικές πληροφορίες. Σε οποιαδήποτε περίπτωση η Πρόεδρος σημειώνει ότι, και πάλι οι θέσεις του Π.Ο.Α. βασίζονται σε φράσεις και λέξεις οι οποίες αποδίδονται σ' αυτήν ενώ εντούτοις καταγράφονται σε πλάγιο λόγο. Ως εκ τούτου, και πάλι δεν καθίσταται σαφής ο λόγος που ο Π.Ο.Α. θεωρεί ότι κατ' ισχυρισμόν δηλώσεις που καταγράφονται από πρόσωπο το οποίο, ως έχει διαφανεί από τα όσα αναφέρθηκαν κατά την ενώπιον της Επιτροπής προφορική διαδικασία δεν χαιρεί ιδιαίτερης εκτίμησης από τον Π.Ο.Α. εφόσον έγινε αναφορά σε αυτόν ως «ο συνήθης καταγγέλλων τον Π.Ο.Α ο κύριος Άγγελος Νικολάου», και οι οποίες δεν καταγράφονται αυτολεξεί, δεικνύουν έλλειψη αμεροληψίας εκ μέρους της Προέδρου.

Συγκεκριμένα, και αναφορικά με τις δηλώσεις που αποδίδονται σε αυτήν, η Πρόεδρος επισημαίνει τις αποφάσεις του Ανωτάτου Δικαστηρίου στις υποθέσεις Αρ. 957/2006⁸ και 956/06⁹ όπου αναφέρονται τα ακόλουθα:

«Αντιπαρέροχα κατ' αρχάς το ότι αυτές βασίζονται σε γεγονότα που επιδιώκεται να εισαχθούν μέσω της αγόρευσης υπό μορφή συνημμένων σε αυτή φωτοτυπιών τεσσάρων δημοσιευμάτων στον τύπο, που δεν είναι βεβαίως ο ορθός τρόπος παρουσίασης γεγονότων. Ακόμα όμως και έτσι, θεωρώ ότι δεν τεκμηριώνεται από τα δημοσιεύματα αυτά η προκατάληψη την οποία αποδίδει η αιτήτρια στον Πρόεδρο της ΕΚ και κατ' επέκταση στην ΕΚ. Η εν λόγω δήλωση του Προέδρου, που εν πάση περιπτώσει δεν αποδίδεται αυτολεξεί στο σχετικό δημοσίευμα παρά μόνο υπό μορφή σύνοψης εκ μέρους της εφημερίδας, ώστε να μη συνιστά ασφαλή βάση για περαιτέρω διαπίστωση, ουδόλως μπορούσε να δημιουργούσε στον αντικειμενικό λογικό άνθρωπο την εντύπωση ότι ο Πρόεδρος ήταν προκατειλημμένος έναντι της Εταιρείας και κατ' επέκταση και της αιτήτριας. Από το δημοσίευμα προκύπτει απλώς ότι ο Πρόεδρος της ΕΚ, και αν ακόμη οι δηλώσεις του απεδόθησαν ορθώς, ανέφερε ότι η ΕΚ προχωρεί στις δικές της έρευνες συγκεντρώνοντας τα σχετικά στοιχεία με στόχο να καταλήξει σε ένα πόρισμα ανεξάρτητο από τις έρευνες της Αστυνομίας, και ότι σε περίπτωση διαπίστωσης διοικητικής ευθύνης ενδέχεται να επιβληθούν διοικητικές κυρώσεις που περιλάμβαναν αναστολή της άδειας λειτουργίας της Εταιρείας και διοικητικό πρόστιμο μέχρι £100.000. Πληροφόρηση και κάθε άλλο παρά προκατάληψη αποκαλύπτει λοιπόν το εν λόγω δημοσίευμα, και αν ακόμη εκληφθεί ότι απέδωσε ορθά τις οποιοσδήποτε δηλώσεις του Προέδρου.

Αλλά και ως προς τη συμμετοχή του Προέδρου στις δύο συσκέψεις στη Νομική Υπηρεσία δεν τεκμηριώνεται ο ισχυρισμός για προκατάληψη. Κατ' αρχάς, δεν υπάρχουν στοιχεία ως προς το σκοπό και το περιεχόμενο των συσκέψεων αυτών προερχόμενα από υπεύθυνη πηγή και δη τη Νομική Υπηρεσία η οποία διοργάνωσε τις συσκέψεις, παρά μόνο τα σχετικά δημοσιεύματα τα οποία αναφέρονται στην αντίληψη των εφημερίδων για το σκοπό και το περιεχόμενο τους. Αν προκύπτει δε οτιδήποτε από τα δημοσιεύματα, τούτο είναι ότι οι συσκέψεις αφορούσαν την πορεία των ερευνών για συλλογή των σχετικών στοιχείων με έμφαση στη τεχνολογική πτυχή τους. Να θυμόμαστε ότι το όλο θέμα είχε προκύψει μόλις προ μερικών ημερών και ότι, όπως αναφέρεται και στα δημοσιεύματα, οι ουσιαστικές έρευνες, ποινικές όσο και διοικητικές, τότε μόλις άρχιζαν. Η ίδια δε η ΕΚ είχε μόλις διορίσει τους ερευνητές λειτουργούς που θα διενεργούσαν τη σχετική έρευνα της, το πόρισμα των οποίων και ετοιμάστηκε δύο μήνες μετά. Ουδόλως μπορούσε από τα δημοσιεύματα να δημιουργηθεί

⁸ Απόφαση ημερομηνίας 7/10/2008 Γιάννος Ανδρονίκου ν Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς.

⁹ Απόφαση ημερομηνίας 8/11/2007 Ρέα Ανδρονίκου ν Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς.

εντύπωση στον αντικειμενικό λογικό άνθρωπο ότι ο Πρόεδρος της ΕΚ ήταν προκατειλημμένος ως εκ της συμμετοχής του στις συσκέψεις αυτές και μάλιστα, όπως είναι η επακριβής εισήγηση της αιτήτριας, ότι ο Πρόεδρος της ΕΚ θα επηρεάζετο ή και επηρεάστηκε στην κρίση του από τη γνώση του στις συσκέψεις αυτές για τις σοβαρές ποινικές υποθέσεις που θα αντιμετώπιζε η Εταιρεία και η αιτήτρια.»¹⁰

Επιπλέον, η Πρόεδρος θεωρεί ως ιδιαίτερα σημαντική και σχετική, απόφαση της Βουλής των Λόρδων ημερομηνίας 13/12/2001 στην υπόθεση *Magill v. Porter* [2001] UKHL 67, στην οποία εξετάστηκε το θέμα της αμεροληψίας και όπου ο Λόρδος Hope ανέφερε και ο Λόρδος Bingham συμφώνησε ότι «The question is what the fair-minded and informed observer would have thought, and whether his conclusion would have been that there was real possibility of bias. The auditor's conduct must be seen in the context of the investigation which he was carrying out, which had generated a great deal of public interest. A statement as to his progress would not have been inappropriate. His error was to make it at a press conference. This created the risk of unfair reporting, but there was nothing in the words he used to indicate that there was a real possibility that he was biased. He was at pains to point out to the press that his findings were provisional. There is no reason to doubt his word on this point, as his subsequent conduct demonstrates.»

Σε οποιαδήποτε περίπτωση, η Πρόεδρος επισημαίνει ότι οι οποιοσδήποτε δηλώσεις που έγιναν ή και οποιαδήποτε δελτία τύπου εκδόθηκαν αφορούσαν αποκλειστικά και μόνο ενημέρωση του κοινού για ζητήματα κοινού ενδιαφέροντος και για τα οποία δύναται να τυγχάνει ενημέρωσης από την Επιτροπή και αυτόν τον τρόπο λόγω, which had generated a great deal of public interest. A statement as to his progress would not have been inappropriate. His error was to make it at a press conference. This created the risk of unfair reporting, but there was nothing in the words he used to indicate that there was a real possibility that he was biased. He was at pains to point out to the press that his findings were provisional. There is no reason to doubt his word on this point, as his subsequent conduct demonstrates.»

Σε οποιαδήποτε περίπτωση, η Πρόεδρος τονίζει και επαναλαμβάνει ότι ουδεμία έχθρα κατά οιοδήποτε είχε και ότι ουδέποτε προέβηκε σε δηλώσεις που δύναται να εκληφθούν από τον οιοδήποτε ως ένδειξη ή και απόδειξη ύπαρξης οξείας έχθρας / μεροληψίας και δη σε σχέση με τον Π.Ο.Α. και πως θεωρεί ότι φράσεις που αποδίδονται στην ίδια σε πλάγιο λόγο δεν δύναται να ερμηνευθούν ως ένδειξη ή / και απόδειξη οξείας έχθρας. Ως Πρόεδρος συλλογικού διοικητικού οργάνου, γνωρίζει πολύ καλά τις από το Νόμο καθορισμένες υποχρεώσεις της και θεωρεί ότι αποδοχή εικασιών του Π.Ο.Α. από μέρους της θα αποτελούσε άρνηση εκτέλεσης του καθήκοντος της και των υποχρεώσεων της.

Η Πρόεδρος επισήμανε επιπρόσθετα ότι ο Π.Ο.Α., προσπαθώντας να δημιουργήσει την εσφαλμένη εντύπωση ύπαρξης μεροληψίας ή και οξείας έχθρας από μέρους της, αναφέρεται σε διάφορα κατ' ισχυρισμόν γεγονότα τα οποία αποδίδει αποκλειστικά σε αυτήν ενώ οι ενώπιον της Επιτροπής διαδικασίες δεικνύουν ότι η Επιτροπή, ως συλλογικό διοικητικό όργανο, λαμβάνει αποφάσεις συλλογικά επί των εν λόγω θεμάτων. Ειδικότερα, ο Π.Ο.Α. αναφέρεται σε «επιλεκτικό προγραμματισμό των υποθέσεων» τον οποίο αποδίδει σε αυτήν, χωρίς να κάνει οποιαδήποτε αναφορά στις διαδικασίες που ακολουθούνται από την Επιτροπή, ήτοι διεξαγωγή προκαταρκτικής έρευνας από την Υπηρεσία, υποβολή σχετικού σημειώματος από την Υπηρεσία, όπου και καταγράφεται η άποψή της, και στη συνέχεια συζήτηση και ανταλλαγή απόψεων μεταξύ όλων των μελών της Επιτροπής και λήψη απόφασης. Ειδικότερα, η Πρόεδρος επισημαίνει ότι, άμα τη διενέργεια προκαταρκτικής έρευνας της Υπηρεσίας της Επιτροπής και την υποβολή σχετικού σημειώματος, η Επιτροπή, ως συλλογικό όργανο, μελετά το εν λόγω σημείωμα και όλα τα ενώπιόν της στοιχεία και δεδομένα και μετά από σχετική συζήτηση μεταξύ όλων των μελών αυτής υπάρχει κατάληξη είτε ως προς τη διατύπωση εκ πρώτης όψεως πιθανολογούμενων παραβάσεων είτε ως προς την ύπαρξη προκαταρκτικών συμπερασμάτων περί μη ύπαρξης παράβασης. Ως εκ τούτου, δεν δόθηκαν στοιχεία ή και υποβλήθηκαν ισχυρισμοί που να αποδεικνύουν επιλεκτικό προγραμματισμό εκ μέρους της και συνεπώς η Πρόεδρος κατέληξε ότι ο εν λόγω ισχυρισμός δεν μπορεί να γίνει αποδεκτός ως υποστηρικτικός του αιτήματος εξαίρεσης της λόγω οξείας έχθρας ή και μεροληψίας, και επομένως τον απορρίπτει.

Η Πρόεδρος τόνισε ότι η παρούσα υπόθεση και η αυτεπάγγελτη έρευνα με αριθμό φακέλου 11.17.012.08 στην οποία γίνεται αναφορά, αποτελούν διαφορετικές υποθέσεις, με διαφορετικό αντικείμενο και ως εκ τούτου ο δικηγόρος του Π.Ο.Α. εσφαλμένως τις συνδέει. Επιπρόσθετα, επισημαίνεται ότι, η απόφαση για αυτεπάγγελτη έρευνα στην υπόθεση με αρ. φακέλου 11.17.012.08 λήφθηκε σύμφωνα με τον εν ισχύ τότε Νόμο και στη βάση σχετικών στοιχείων τα οποία καταγράφονται στην ομόφωνη απόφαση της Επιτροπής κατά τον ίδιο τρόπο που έγινε αποδεκτή και η καταγγελία των καταγελλουσών στην παρούσα περίπτωση. Ως εκ τούτου, η Πρόεδρος σημείωσε πως δεν καθίσταται σαφής ο τρόπος με τον οποίο ο δικηγόρος του Π.Ο.Α. επιχειρεί να συνδέσει την αυτεπάγγελτη έρευνα με την παρούσα υπόθεση των εταιρειών *Pittas Dairies Ltd* και *Pittas Dairy Industries Ltd*, ούτε και ο λόγος για τον οποίο θεωρεί ότι ο οποιοσδήποτε προγραμματισμός των υποθέσεων της Επιτροπής δεικνύει μεροληψία ή και οξεία έχθρα από μέρους της.

Επιπλέον, η Πρόεδρος τόνισε ότι η αναφορά του Π.Ο.Α. ότι δήθεν αποτελεί καταπιεστική συμπεριφορά της Προέδρου το γεγονός ότι η Υπηρεσία στα πλαίσια της εξέτασης της παρούσας καταγγελίας απέστειλε ερωτηματολόγιο είκοσι τέσσερις (24) ώρες μετά την καταχώρηση των γραπτών θέσεων του Π.Ο.Α. σε σχέση με την αυτεπάγγελτη έρευνα με αριθμό φακέλου 11.17.012.08, αποτελεί αυθαίρετο και πλασματικό συμπέρασμα, το οποίο δεν στοιχειοθετείται από τα γεγονότα ή/ και από τα στοιχεία του διοικητικού φακέλου της υπόθεσης. Η Πρόεδρος υπογράμμισε πως ως διαφαίνεται και από την πρακτική της Επιτροπής, τόσο στα πλαίσια της παρούσας αυτεπάγγελτης έρευνας όσο και στα πλαίσια άλλων υποθέσεων, η Επιτροπή είναι αρκετά επιεικής σε ζητήματα προθεσμιών και κατά κανόνα ικανοποιεί τα αιτήματα για παράταση προθεσμίας. Εξάλλου, σημείωσε πως ανάλογα αιτήματα από τον Π.Ο.Α. έχουν ικανοποιηθεί κατά το πλείστον και εκεί και όπου τούτο δικαιολογείται. Σε οποιαδήποτε περίπτωση, η Πρόεδρος επεσήμανε ότι, δεν γίνεται αντιληπτό με ποιο τρόπο η αποστολή ερωτηματολογίου από την Υπηρεσία στο πλαίσιο της διεξαγωγής προκαταρκτικής έρευνας της παρούσας υπόθεσης, ενώ είχε παράλληλα ζητηθεί από την Επιτροπή η υποβολή θέσεων στην αυτεπάγγελτη έρευνα, επηρεάζει την Επιτροπή στην οποιαδήποτε λήψη απόφασης ή και πως ο Π.Ο.Α. θεωρεί ότι η Πρόεδρος έθεσε προθεσμία σε ένα ερωτηματολόγιο το οποίο ετοιμάστηκε και αποστάληκε από την Υπηρεσία ή και για τι τούτο, ως παρουσιάζεται από τον Π.Ο.Α., συνιστά οξεία έχθρα από μέρους της. Στη βάση των όσων αναφέρθηκαν, η Πρόεδρος θεωρεί ότι δεν είναι αναγκαίο να αναφερθεί σε περαιτέρω ζητήματα που έχουν εγερθεί από τον Π.Ο.Α. σε ό,τι αφορά το εν λόγω ερωτηματολόγιο.

Αναφορικά με τον ισχυρισμό του Π.Ο.Α. για διαρροή κειμένου απόφασης της Επιτροπής στην υπόθεση με αριθμό 11.17.012.08 – απόφαση με αρ. 42/2014, ότι αυτή η διαρροή οφείλεται στην Πρόεδρο ή και σε μέλη της Επιτροπής και ότι αυτή η διαρροή αποτελεί στοιχείο που δεικνύει την ύπαρξη μεροληψίας ή και οξείας έχθρας από μέρους της, η Πρόεδρος

¹⁰ Απόφαση Ανωτάτου Δικαστηρίου ημερομηνίας 28 Σεπτεμβρίου, 2010, στην Αναθεωρητική Έφεση Αρ. 191/2007 Ρέα Ανδρονίκου v Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς (2010) 3 Α.Α.Δ. 469.

σημείωσε ότι απορρίπτει κάθετα τον εν λόγω ισχυρισμό. Εν πρώτοις, η Πρόεδρος ανέφερε ότι οι οποιοδήποτε ισχυρισμοί αφορούν άλλη υπόθεση αλλά υπογράμμισε παράλληλα και ότι αυτοί είναι ανυπόστατοι. Εν δεύτεροις, σημείωσε ότι η Επιτροπή έχει προβεί σε όλες τις απαραίτητες ενέργειες σε ό,τι αφορά την επιστολή του δικηγόρου του Π.Ο.Α. ημερομηνίας 18/11/2014 αναφορικά με αυτό το θέμα και πως συλλογικά και ομόφωνα αποφάσισε να δοθεί η σχετική απάντηση που δόθηκε στον Π.Ο.Α. σε σχέση με αυτό το θέμα, ως η συνεδρία της ημερομηνίας 22/12/2014. Τέλος, η προσπάθεια να αποδοθεί η απάντηση στην Πρόεδρο και μόνο προκαλεί έκπληξη λαμβανομένου υπόψη ότι υπογράφεται για «Επιτροπή Προστασίας του Ανταγωνισμού» και αποστάληκε στη βάση σχετικών αποφάσεων της Επιτροπής.

Γενικότερα, η Πρόεδρος επισημαίνει ότι δεν καθίσταται σαφής ο λόγος που επιστολές που στάλθηκαν στη βάση απόφασης της Επιτροπής και υπογράφονται από την Πρόεδρο στη βάση του άρθρου 14 του Νόμου αποδίδονται αποκλειστικά και μόνο σε αυτήν, ως ενέργεια και απόφαση της ίδιας και όχι της Επιτροπής, ως συλλογικό όργανο.

Τέλος, αναφορικά με το ζήτημα που εγείρει εκ νέου ο Π.Ο.Α. σε σχέση με τα όσα ειπώθηκαν σε συγκεκριμένη τηλεοπτική εκπομπή, η Πρόεδρος θεωρεί ότι το εν λόγω ζήτημα έχει ήδη απαντηθεί με επιστολή της ημερομηνίας 18/2/2013, όταν το ζήτημα είχε εγερθεί στο παρελθόν από τον Π.Ο.Α., στη βάση της οποίας η Επιτροπή, ως συλλογικό διοικητικό όργανο, ομόφωνα απέρριψε κατηγορηματικά τους ισχυρισμούς που τέθηκαν, διαβεβαιώνοντας ότι λειτουργεί σύμφωνα με τις πρόνοιες των νόμων, οι οποίοι διέπουν τη λειτουργία της και πως είναι πλήρως προσηλωμένη στην πραγμάτωση του σκοπού της, ήτοι την αποτελεσματική προστασία του ανταγωνισμού στην επικράτεια της προστασίας του οποίου οποιαδήποτε περίπτωση, η Πρόεδρος σημείωσε ότι δεν καθίσταται σαφής ο λόγος που ο Π.Ο.Α. ισχυρίζεται ότι αυτά που λέχθηκαν στη συγκεκριμένη τηλεοπτική εκπομπή δεικνύουν οξεία έχθρα εκ μέρους της.

Η Πρόεδρος σημειώνει ότι, καθ' όλη τη διάρκεια της παρούσας διαδικασίας δρούσε, δρα και θα δρα σύμφωνα με τους ισχύοντες Νόμους και κανόνες, καθοδηγούμενη από τις πρόνοιες των περί της Προστασίας του Ανταγωνισμού Νόμων 2008 και 2014 και έχοντας ως σταθερό και απαρέκκλητο στόχο την εκπλήρωση των υποχρεώσεων της ως μέλος ενός συλλογικού διοικητικού οργάνου, τηρώντας τις αρχές του διοικητικού δικαίου και φροντίζοντας για τη διασφάλιση των δικαιωμάτων των εμπλεκόμενων μερών, πάντοτε προς εκπλήρωση των υποχρεώσεων της Επιτροπής για προστασία του υγιούς ανταγωνισμού, όπως και τα υπόλοιπα μέλη της Επιτροπής. Το ίδιο έχουν πράξει τα μέλη της Επιτροπής και κατ' επέκταση η Επιτροπή, ως συλλογικό διοικητικό όργανο και σε αυτή την περίπτωση, όπως μπορεί να διαφανεί από όλα τα γεγονότα και στοιχεία και το ίδιο θα συνεχίζουν να πράττουν.

Η Πρόεδρος πρόσθεσε ακόμα ότι η σύνθεση της Επιτροπής Προστασίας του Ανταγωνισμού είναι πενταμελής και όχι μονομελής και πως σε κάθε υπόθεση η διαδικασία διέπεται και διασφαλίζεται από τους περί της Προστασίας του Ανταγωνισμού Νόμους 2008 και 2014 καθώς και τις αρχές του διοικητικού δικαίου.

Η Πρόεδρος τόνισε πως στη βάση όλων των όσων ανέφερε θεωρεί αβέβαιο το αίτημα που έχει υποβληθεί και το απορρίπτει χωρίς κανένα ενδοιασμό. Ως υπογράμμισε, η προσπάθεια να αποδοθούν κείμενα, ενέργειες, συμπεριφορές σε αυτήν στη βάση ανυπόστατων ισχυρισμών και συμπερασμάτων τα οποία δημιουργούνται και συνδέονται πλασματικά για να συνάδουν με τις θέσεις που προωθούνται, δεν μπορούν να γίνουν αποδεκτά.

Τα Μέλη της Επιτροπής έχοντας διεξέλθει τα όσα η Πρόεδρος ανέφερε, συμφωνούν με τα όσα αναφέρει η Πρόεδρος και, ειδικότερα, τη διαφορετικότητα της παρούσας διαδικασίας με αυτήν που ακολουθήθηκε στο πλαίσιο της υπόθεσης με αρ. φακέλου 11.17.012.08 – αρ. απόφασης 42/2014, η οποία οφείλεται στο αίτημα, ως αυτό υποβλήθηκε από τον Π.Ο.Α., στις δύο διαφορετικές διαδικασίες και στην επαναλαμβανόμενη θέση κατά τη διάρκεια της προφορικής διαδικασίας για τη διαφορετικότητα αυτού και ότι αυτό απευθύνεται ειδικά στην Πρόεδρο παρά τις οποιοσδήποτε γενικές αναφορές.

Επιπρόσθετα, τα Μέλη της Επιτροπής επισήμαναν ότι ο Π.Ο.Α. προσπαθεί με τη συμπεριληψη διαφόρων ισχυρισμών που αφορούν αριθμό υποθέσεων που έχει εξετάσει η Επιτροπή να δημιουργήσει την εντύπωση ύπαρξης οξείας έχθρας από την Πρόεδρο προς αυτόν, κάτι που όμως στη βάση των όσων υποβάλλονται και των στοιχείων που προσκομίζονται δεν μπορεί να υποστηριχθεί και ως εκ τούτου δεν δικαιολογεί την υποβολή του αιτήματος εξαιρέσεως της Προέδρου.

Τα Μέλη της Επιτροπής σημείωσαν ότι έχουν ως καθήκον την εφαρμογή του Νόμου 13(Ι)/2008, ως αυτός έχει τροποποιηθεί. Η Επιτροπή, που αποτελείται από την Πρόεδρο και τα τέσσερα Μέλη της, εργάζεται με σκοπό την προστασία του υγιούς ανταγωνισμού στη βάση των Νόμων τους οποίους έχει κληθεί να εφαρμόζει και στη βάση της ισχύουσας νομολογίας και νομοθεσίας τόσο αναφορικά με θέματα του δικαίου του ανταγωνισμού όσο και σε ό,τι αφορά ζητήματα που αφορούν τις αποφάσεις και εργασίες της Επιτροπής ως συλλογικό διοικητικό όργανο. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή έχει πάντα ως κύριο μέλημα τη διασφάλιση όλων των σχετικών κανόνων που διέπουν τόσο τις διαδικασίες όσο και τις αποφάσεις της. Η Επιτροπή αναφέρθηκε στη συνέχεια στο άρθρο 16(2) του Νόμου 13(Ι)/2008, ως έχει τροποποιηθεί, όπου: «Οι αποφάσεις της Επιτροπής λαμβάνονται κατά πλειοψηφία και, σε περίπτωση ισοψηφίας, επικρατεί η ψήφος του προεδρεύοντος». Η Επιτροπή σημείωσε πως, ως συλλογικό διοικητικό όργανο, δύναται να λαμβάνει αποφάσεις μόνο με τον τρόπο που προνοείται στο εν λόγω άρθρο και αυτό πράττει σε κάθε ενώπιόν της ζήτημα. Συγκεκριμένα, τόνισε πως ως μπορεί να διαφανεί και από τα στοιχεία του διοικητικού φακέλου, όλες οι αποφάσεις της Επιτροπής, σε ό,τι αφορά την παρούσα υπόθεση λήφθηκαν κατ' εφαρμογή του εν λόγω άρθρου του Νόμου, καθότι λήφθηκαν ομόφωνα ή κατά πλειοψηφία ενώ σε καμία περίπτωση δεν υπήρξε ισοψηφία.

Στη βάση των ανωτέρω, η Επιτροπή κρίνει σημαντικό να σημειώσει ότι η προκαταρκτική έρευνα στην οποία βασίστηκε, μεταξύ άλλων, η απόφαση της Επιτροπής για κατάρτιση έκθεσης αιτιάσεων για παραβάσεις του Νόμου από τον Π.Ο.Α. διεξήχθη από την Υπηρεσία της Επιτροπής ως οι πρόνοιες του Νόμου, η οποία και προέβηκε σε σχετική εισήγηση προς την Επιτροπή. Εξάλλου, είναι γνωστό και διαφαίνεται τόσο από το Νόμο όσο και από το διοικητικό φάκελο της υπόθεσης ότι, μετά από την απόφαση της Επιτροπής για διεξαγωγή έρευνας, η Υπηρεσία αναλαμβάνει στη βάση οδηγιών της Επιτροπής τη διεξαγωγή της προκαταρκτικής έρευνας και την υποβολή σημειώματος προς την Επιτροπή, ενώ στη συνέχεια η Επιτροπή, αξιολογώντας όλα τα ενώπιον της στοιχεία και δεδομένα, λαμβάνει απόφαση ως συλλογικό διοικητικό όργανο. Έτσι και στην παρούσα υπόθεση, η οποία δεν αποτελεί εξαίρεση της πρακτικής που ακολουθείται στη βάση του εν ισχύ Νόμου, όπως μπορεί να διαφανεί και από το διοικητικό φάκελο της υπόθεσης, η Υπηρεσία προέβηκε σε προκαταρκτική δέουσα έρευνα συλλέγοντας στοιχεία και δεδομένα, επικοινωνώντας με όλους τους εμπλεκόμενους ή και τρίτους για να καταλήξει σε συγκεκριμένη εισήγηση προς την Επιτροπή, η οποία και αξιολογήθηκε μαζί με όλα τα στοιχεία του διοικητικού φακέλου. Ως εκ τούτου, ακολουθήθηκαν συγκεκριμένες διαδικασίες και λήφθηκαν αποφάσεις από την

Επιτροπή ως συλλογικό όργανο στη βάση του άρθρου 16(2) του Νόμου, με την Πρόεδρο να αποτελεί ένα από τα πέντε μέλη της Επιτροπής.

Η Επιτροπή, προς άρση κάθε αμφιβολίας επισημαίνει ότι, πάντοτε, όπως και στην παρούσα υπόθεση, όλα τα μέλη της Επιτροπής, συμπεριλαμβανομένης και της Προέδρου, δρουν στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων της Επιτροπής απολαμβάνοντας πάντα λειτουργική και προσωπική ανεξαρτησία, ενώ ο Νόμος δυνάμει του οποίου έχει συσταθεί και λειτουργεί η Επιτροπή παρέχει όλα τα εχέγγυα αμερόληπτης κρίσης των μελών της, ως διαφαίνεται και από τις σχετικές διατάξεις αυτού.

Ειδικότερα, η Επιτροπή υπογράμμισε πως δεν θα πρέπει να παραβλεφθεί το γεγονός ότι σύμφωνα και με τον ίδιο το Νόμο, όπως καταγράφεται στο άρθρο 9(2) αυτού: «(α) Το Υπουργικό Συμβούλιο διορίζει ως Πρόεδρο της Επιτροπής, προτεινόμενο από τον Υπουργό, πρόσωπο εγνωσμένου κύρους και ήθους το οποίο έχει ειδικευμένη γνώση και πείρα περί τα νομικά και είναι ικανό να συμβάλει στην πραγμάτωση των σκοπών του παρόντος Νόμου. (β) Το Υπουργικό Συμβούλιο διορίζει τέσσερα άλλα μέλη της Επιτροπής, προτεινόμενα από τον Υπουργό, πρόσωπα με ειδικευμένη γνώση και πείρα περί τα νομικά ή τα οικονομικά ή τον ανταγωνισμό ή τη λογιστική ή το εμπόριο ή τη βιομηχανία, ικανά να συμβάλουν στην πραγμάτωση των σκοπών του παρόντος Νόμου.[...]

Επίσης, ως καταγράφεται στο άρθρο 9(3) του Νόμου «Δεν επιτρέπεται στον Πρόεδρο, στα άλλα τέσσερα μέλη ή στα αναπληρωματικά μέλη να έχουν οποιοδήποτε οικονομικό ή άλλο συμφέρον, δυνάμενο να επηρεάσει το αμερόληπτο της κρίσης τους κατά την άσκηση των κατά τον παρόντα Νόμο αρμοδιοτήτων, εξουσιών και καθηκόντων της Επιτροπής.»

Η Επιτροπή τονίζει ότι δεν αποτελεί Δικαστήριο και τα μέλη αυτής δεν αποτελούν δικαστές. Αντίθετα, αποτελεί διοικητικό όργανο που έχει δημιουργηθεί από την πολιτεία για την προστασία και ρύθμιση του υγιούς ανταγωνισμού και στη βάση αυτού του σκοπού ενεργεί.

Ως διοικητικό όργανο, η Επιτροπή, στη βάση του κατ' εφαρμογή διοικητικού δικαίου οφείλει να παρέχει εχέγγυα σε ό,τι αφορά την αμερόληπτη κρίση της. Η Επιτροπή τονίζει ότι, ακολουθεί αμερόληπτα τις διαδικασίες παρέχοντας όλα τα απαραίτητα εχέγγυα σε ό,τι αφορά την εφαρμογή των θεμελιωδών κανόνων του διοικητικού δικαίου, έχοντας πάντα ως κύριο μέλημά της την προστασία των δικαιωμάτων των εμπλεκόμενων μερών, σε ό,τι αφορά την ενώπιόν της διαδικασία. Συγκεκριμένα, έχει δώσει, δίνει και θα δώσει την ευκαιρία στον Π.Ο.Α να εκφράσει τις απόψεις του σε κάθε στάδιο της διαδικασίας ενώ κατά τη λήψη των αποφάσεων της λαμβάνει υπόψη της όλα τα ενώπιόν της στοιχεία, πρακτική που ακολουθείται από την Επιτροπή σε όλες τις ενώπιόν της υποθέσεις και ζητήματα.

Το γεγονός ότι η Επιτροπή έχει εκδώσει ομόφωνες αποφάσεις σε άλλες υποθέσεις εναντίον του Π.Ο.Α. δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι επηρεάζει με οποιοδήποτε τρόπο τη λήψη των αποφάσεων της Επιτροπής κατά δυσμενή τρόπο εναντίον του Π.Ο.Α. λόγω συμμετοχής της Προέδρου, καθότι η κάθε υπόθεση κρίνεται υπό τις δικές της περιστάσεις και στη βάση των εκ πρώτης όψεως διαπιστωθεισών πιθανολογούμενων παραβάσεων, εφόσον σε κάθε ξεχωριστή περίπτωση εξετάζονται και αξιολογούνται οι θέσεις και οποιαδήποτε επιπρόσθετα στοιχεία αποσταλούν μετά από την κοινοποίηση της Έκθεσης Απιάσεων, επιπροσθέτως ή και σε συνάρτηση με τα συλλεχθέντα στοιχεία του διοικητικού φακέλου της κάθε υπόθεσης και, αφού διασφαλιστούν τα δικαιώματα υπεράσπισης και ακρόασης των εμπλεκόμενων μερών, λαμβάνεται σχετική απόφαση στη βάση της αξιολόγησης αυτών των στοιχείων και στη βάση των υπό εξέταση πιθανολογούμενων παραβάσεων.

Επιπλέον, ιδιαίτερη εντύπωση προκαλεί και το γεγονός ότι, αν και ο Π.Ο.Α. στο αίτημά του υποβάλλει αίτημα για εξαίρεση της Προέδρου της Επιτροπής, εντούτοις, αναφέρεται σε αρμοδιότητες οι οποίες ασκούνται συλλογικά από την Επιτροπή όπως π.χ. η προτεραιοποίηση υποθέσεων.

Η Επιτροπή, στη βάση και των πιο πάνω θεωρεί ότι, στην απουσία στοιχείων που θα οδηγούσαν τον μέσο εχέφρονα πολίτη σε συμπέρασμα μεροληψίας / προκατάληψης, προωθούνται εικασίες και ισχυρισμοί και παρατίθενται συμπεράσματα του Π.Ο.Α. τα οποία δεν υποστηρίζονται από οποιαδήποτε γεγονότα, σε μία προσπάθεια συμπερίληψης διαφόρων υποθέσεων και σημείων και ισχυρισμών με σκοπό τη θόλωση του υπάρχοντος τοπίου, καταλογίζοντας λανθασμένα αριθμό ενεργειών στην Πρόεδρο της Επιτροπής σε μία προσπάθεια προώθησης του αιτήματος εξαίρεσης που έχει υποβληθεί. Ενδεικτικά, σε ό,τι αφορά το ερωτηματολόγιο που ετοιμάστηκε και αποστάληκε από την Υπηρεσία και το οποίο υπογράφεται από Λειτουργό για τη Διευθύντρια της Υπηρεσίας, γίνεται μία προσπάθεια να αποδοθεί αυτό με κάποιο τρόπο ο οποίος δεν είναι σαφής αλλά ούτε και λογικός, στην Πρόεδρο της Επιτροπής προς στοιχειοθέτηση ισχυρισμών περί μεροληψίας ενώ η ίδια προσπάθεια φαίνεται να επιχειρείται και σε σχέση με τον προγραμματισμό της Υπηρεσίας ή της Επιτροπής (δεν καθίσταται σαφές σε ποιον προγραμματισμό αναφέρεται ο Π.Ο.Α.).

Ως εκ τούτου, και στη βάση των όσων έχουν ήδη αναφερθεί, η Επιτροπή καταλήγει ομόφωνα ότι στη βάση των ισχυρισμών και/ή θέσεων του Π.Ο.Α. δεν μπορεί να τεθεί ή και εγερθεί ούτε θέμα μεροληψίας ή/και προκατάληψης αλλά ούτε και οποιαδήποτε εύλογη υπόνοια μεροληψίας ή / και οποιοδήποτε ζήτημα μεμπτότητας σε ό,τι αφορά την Πρόεδρο της Επιτροπής ή τη λήψη αποφάσεων από την Επιτροπή ως συλλογικό διοικητικό όργανο. Συνεπώς το υποβληθέν αίτημα δεν μπορεί παρά να απορριφθεί εφόσον αποδοχή αυτού στη βάση των υποβληθέντων ισχυρισμών θα συνιστούσε συναίνεση της Προέδρου στο αίτημα χωρίς βάσιμο λόγο και κατ' επέκταση άρνηση εκτέλεσης του καθήκοντός της, καθιστώντας την Επιτροπή έρμαιο των επιθυμιών του αιτούντος.

Ως εκ τούτου, στη βάση των ανωτέρω, η Επιτροπή δίνει οδηγίες στην Υπηρεσία να ενημερώσει τα εμπλεκόμενα μέρη αναφορικά με την ως άνω κατάληξή της και ορίζει τη συνέχιση της προφορικής διαδικασίας την Πέμπτη, 15/10/2015 και ώρα 9.30 π.μ.

Επιπρόσθετα, η Επιτροπή δίνει οδηγίες στην Υπηρεσία όπως αποστείλει το σκεπτικό της κατάληξής της στον Π.Ο.Α. και όπως ενημερώσει περί αυτής της κατάληξης τις καταγγέλλουσες εταιρείες.»

2. Εξουσιοδότηση δικηγορικού γραφείου Χρυσοστομίδα από υπό διαχείριση εταιρεία

ΘΕΣΗ Π.Ο.Α

Ο Π.Ο.Α έθεσε προδικαστικά το ζήτημα του κατά πόσο το γεγονός ότι μία εκ των καταγγελλουσών εταιρειών η οποία είναι υπό διαχείριση δύναται να έχει εξουσιοδοτήσει το δικηγορικό γραφείο Χρυσοστομίδα να την εκπροσωπήσει στην παρούσα υπόθεση.

ΘΕΣΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Αναφορικά με το εν λόγω ζήτημα, η Επιτροπή σημειώνει ότι το δικηγορικό γραφείο Χρυσοστομίδη, ήτοι οι νομικοί εκπρόσωποι του Π.Ο.Α στην παρούσα διαδικασία, επισύναψε στις γραπτές της θέσεις ημερομηνίας 12/10/2017 ηλεκτρονική αλληλογραφία με τον Παραλήπτη και Διαχειριστή της καταγγέλλουσας εταιρείας Pittas Dairies Limited, ο οποίος επιβεβαιώνει ότι οι παραλήπτες και διαχειριστές της εν λόγω εταιρείας δεν φέρουν ουδεμία ένσταση στον διορισμό του Δικηγορικού Γραφείου Χρυσοστομίδη για τον χειρισμό των υποθέσεων με τον Π.Ο.Α.

Ως εκ τούτου, η Επιτροπή θεωρεί ότι το εν λόγω δικηγορικό γραφείο έχει δεόντως εξουσιοδοτηθεί να εκπροσωπεί την εταιρεία Pittas Dairies Limited στην παρούσα υπόθεση και άρα απορρίπτει ομόφωνα την εν λόγω θέση.

3. Ομάδα Παραγωγών

Θεσμικό Πλαίσιο που διέπει τη λειτουργία του Π.Ο.Α

ΘΕΣΗ Π.Ο.Α

Σύμφωνα με τους ισχυρισμούς του Π.Ο.Α, έχοντας ως δεδομένο ότι ο Π.Ο.Α είναι μια ομάδα παραγωγών, η οποία ασχολείται με την παραγωγή και διάθεση του νωπού αγελαδινού γάλακτος στην Κύπρο εξαιρείται από τις διατάξεις του άρθρου 101 και/ή 102 ΣΛΕΕ και συνεπώς από τις πρόνοιες του άρθρου 3 και/ή 6 του Νόμου με βάση το άρθρο 176 του εν λόγω Κανονισμού.

Ο Π.Ο.Α ισχυρίζεται ότι, η Επιτροπή δεν εκθέτει στο Σημείωμα της Υπηρεσίας ή στην Έκθεση Αιτιάσεων οποιαδήποτε διαδικασία διαβούλευσης ή άλλης ενέργειας προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατά πόσο εφαρμόζονται στην προκειμένη περίπτωση οι πρόνοιες του άρθρου 176 του Κανονισμού 1234/2007 που θα μπορούσε να οδηγήσει σε προηγούμενη κρίση της Επιτροπής. Ως εκ τούτου, ο Π.Ο.Α εισηγείται πως η παρούσα διαδικασία δεν μπορεί να προχωρήσει.

Αναφορικά με την προϋπόθεση επιβολής τιμής, ο Π.Ο.Α ισχυρίζεται ότι η μόνη απαγόρευση που υπάρχει σε τέτοιου είδους συμφωνίες στο Ευρωπαϊκό δίκαιο αφορά τη χρέωση καθορισμένων τιμών. Περαιτέρω, ο Π.Ο.Α ανέφερε ότι η εξαιρετική παρέκκλιση από την εφαρμογή των κανόνων ανταγωνισμού όπως αυτοί περιέχονται στο άρθρο 101 ΣΛΕΕ, βρίσκει περαιτέρω περιορισμό σε δύο περιπτώσεις. Όπου επισυμβαίνει πλήρης αποκλεισμός του ανταγωνισμού (με διευκρίνιση ότι κάτι τέτοιο πολύ σπάνια συμβαίνει, και ενδεχομένως να αφορά μονοπώλια) ή όταν υπάρχει πιθανότητα να απλειφθούν οι στόχοι που προβλέπονται από το άρθρο 39 ΣΛΕΕ. Ο έλεγχος του κατά πόσο ένα από τα δύο αυτά σενάρια συμβαίνει τίθεται στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Σύμφωνα με τον Π.Ο.Α, τέτοιου είδους συμφωνίες θεωρούνται έγκυρες εκτός και αν η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αποφασίσει ότι αποκλείουν τον ανταγωνισμό ή θέτουν σε κίνδυνο τους στόχους του άρθρου 39 ΣΛΕΕ¹¹.

Είναι η θέση του Π.Ο.Α ότι η απόφαση αναφορικά με την εφαρμογή του δικαίου του ανταγωνισμού και/ή την εκπλήρωση των στόχων του άρθρου 39 ΣΛΕΕ θα πρέπει να ληφθεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και όχι από την Επιτροπή Προστασίας του Ανταγωνισμού της Κύπρου. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατά πόσο οι πρόνοιες του άρθρου 176(2) του Κανονισμού 1234/2007 καταλήγει στην κρίση της μετά από διαβούλευση με τα κράτη μέλη και ακρόαση των ενδιαφερομένων επιχειρήσεων ή ενώσεων επιχειρήσεων καθώς και κάθε άλλου φυσικού ή νομικού προσώπου που κρίνει σκόπιμο. Ως εκ τούτου, εάν η Επιτροπή κρίνει αυτεπάγγελτα ότι ο Π.Ο.Α δεν εμπίπτει στις πρόνοιες του άρθρου 176 του κανονισμού, σημειώνει ότι ο Π.Ο.Α επιφυλάσσει τα δικαιώματά του ως «ενδιαφερόμενη επιχείρηση» να απευθυνθεί απευθείας στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή δια να προβεί σε διαπίστωση στη βάση του άρθρου 176(2).

Ο Π.Ο.Α ισχυρίζεται ότι η Επιτροπή θα πρέπει να λάβει σοβαρά υπόψη της τα πιο πάνω, και το θέμα του κατά πόσον η ίδια κατέχει καθ' ύλην αρμοδιότητα να εκδικάσει την παρούσα υπόθεση, αφού οι κανόνες ανταγωνισμού δεν είναι εφαρμοστέοι, όπως θεωρεί, δεδομένου ότι σε ενδεχόμενη προσφυγή κατά της οποιασδήποτε απόφασης ενώπιον του Ανωτάτου Δικαστηρίου Κύπρου, το θέμα της δικαιοδοσίας της Επιτροπής θα πρέπει να εξετασθεί και είναι πιθανόν το Ανώτατο Δικαστήριο Κύπρου να καταλήξει στο συμπέρασμα ότι η Επιτροπή στερείται δικαιοδοσίας δια να ακούσει την παρούσα υπόθεση.

Ο Π.Ο.Α ανέφερε περαιτέρω ότι η Επιτροπή δεν δύναται να δώσει προτεραιότητα στην Κ.Δ.Π. 7/98 έναντι του Κανονισμού 1234/2007 ως έπραξε στην απόφαση της 4/2014, καθώς το ίδιο δίνει προτεραιότητα στο Ευρωπαϊκό δίκαιο έναντι του εγχώριου με το άρθρο 1Α το οποίο προνοεί ότι «Ουδεμία διάταξη του Συντάγματος θεωρείται ότι ακυρώνει νόμους που θεσπίζονται, πράξεις που διενεργούνται ή μέτρα που λαμβάνονται από τη Δημοκρατία τα οποία καθίστανται αναγκαία από τις υποχρεώσεις της ως κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης ούτε εμποδίζει Κανονισμούς, Οδηγίες ή άλλες πράξεις ή δεσμευτικά μέτρα νομοθετικού χαρακτήρα που θεσπίζονται από την Ευρωπαϊκή Ένωση ή από τις Ευρωπαϊκές Κοινότητες ή από τα θεσμικά τους όργανα ή από τα αρμόδια τους σώματα στη βάση των συνθηκών που ιδρύουν τις Ευρωπαϊκές Κοινότητες ή την Ευρωπαϊκή Ένωση από του να έχουν νομική ισχύ στη Δημοκρατία».

Η σύγκρουση του Κανονισμού 1234/2007 με την ΚΔΠ 7/98 αφορά την δικαιοδοσία εξέτασης του κατά πόσον η απόφαση αναφορικά με την εφαρμογή του δικαίου του ανταγωνισμού και/ή την εκπλήρωση των στόχων του άρθρου 39 ΣΛΕΕ θα πρέπει να ληφθεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή ή από την Επιτροπή Προστασίας του Ανταγωνισμού της Κύπρου. Μετά την ένταξη στην Ε.Ε και την υπεροχή του Ευρωπαϊκού δικαίου όπως προεκτέθηκε, οι διατάξεις του Κανονισμού 1234/2007 υπερισχύουν της Κ.Δ.Π 7/98 και συνεπώς η Επιτροπή θα πρέπει να ακολουθήσει την διαδικασία που προεκτέθηκε.

ΘΕΣΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Αναφορικά με τους πιο πάνω ισχυρισμούς, η Επιτροπή επισημαίνει ότι δεν αναφέρεται στην Έκθεση Αιτιάσεων ή στο σχετικό σημείωμα της Υπηρεσίας η ανάγκη ύπαρξης ομάδων παραγωγών αλλά και ούτε αμφισβητεί ότι ο Π.Ο.Α αποτελεί ομάδα παραγωγών. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή δεν κατανοεί τις αναφορές του Π.Ο.Α στις σχετικές νομοθεσίες περί ομάδων παραγωγών.

Ως προς τους ισχυρισμούς του Π.Ο.Α ότι εμπίπτει στις εξαιρέσεις του άρθρου 176 του Κανονισμού 1234/2007 και ότι η Επιτροπή δεν έχει αρμοδιότητα η ίδια να κρίνει το αντίθετο. Η Επιτροπή σημειώνει ότι σύμφωνα με το άρθρο 175 του Κανονισμού:

«Πλην ανθίστων διατάξεων του παρόντος κανονισμού, τα άρθρα 81 έως 86 της συνθήκης και οι εκτελεστικές διατάξεις αυτών εφαρμόζονται, με την επιφύλαξη των άρθρων 176 έως 177 του παρόντος κανονισμού, σε όλες τις συμφωνίες,

¹¹ Σημείωμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου «EU Competition Framework: Specific Rules for the Food Chain in the New CAP».

αποφάσεις και πρακτικές που αναφέρονται στο άρθρο 81 παράγραφος 1 και στο άρθρο 82 της συνθήκης, οι οποίες σχετίζονται με την παραγωγή ή την εμπορία των προϊόντων που καλύπτονται από τον παρόντα κανονισμό.».

Από την εν λόγω διάταξη του Κανονισμού 1234/2007, προκύπτει ότι τα άρθρα 81 έως 86 εφαρμόζονται κατά κανόνα σε συμφωνίες, αποφάσεις και πρακτικές που αναφέρονται στο άρθρο 81(1) και 82 της Συνθήκης.

Εν συνεχεία, το άρθρο 176 του ως άνω Κανονισμού προβλέπει συγκεκριμένες εξαιρέσεις από τη γενική αρχή που ιδρύει το άρθρο 175 και συγκεκριμένα αναφέρει τα εξής:

«1. Το άρθρο 81 παράγραφος 1 (η υπογράμμιση είναι της Επιτροπής) της συνθήκης δεν εφαρμόζεται στις συμφωνίες, αποφάσεις και πρακτικές, οι οποίες αναφέρονται στο άρθρο 175 του παρόντος κανονισμού και αποτελούν αναπόσπαστο μέρος μιας εθνικής οργάνωσης αγοράς ή είναι αναγκαίες για την επίτευξη των στόχων του άρθρου 33 της συνθήκης.

Ειδικότερα, το άρθρο 81 παράγραφος 1 της συνθήκης δεν εφαρμόζεται στις συμφωνίες, αποφάσεις και πρακτικές παραγωγών, ενώσεων παραγωγών ή ενώσεων των εν λόγω ενώσεων που ανήκουν σε ένα και μόνο κράτος μέλος, οι οποίες, χωρίς να επιβάλλουν υποχρέωση εφαρμογής καθορισμένης τιμής, αφορούν την παραγωγή ή την πώληση γεωργικών προϊόντων ή τη χρήση κοινών εγκαταστάσεων αποθήκευσης, επεξεργασίας ή μεταποίησης γεωργικών προϊόντων, εκτός εάν η Επιτροπή διαπιστώσει ότι, με τον τρόπο αυτόν, αποκλείεται ο ανταγωνισμός ή ότι τίθενται σε κίνδυνο οι στόχοι του άρθρου 33 της συνθήκης.

2. Μετά από διαβούλευση με τα κράτη μέλη και ακρόαση των ενδιαφερομένων επιχειρήσεων ή ενώσεων επιχειρήσεων, καθώς και κάθε άλλου φυσικού ή νομικού προσώπου που κρίνει σκόπιμο, η Επιτροπή έχει την αποκλειστική εξουσία, υπό τον έλεγχο του Δικαστηρίου, να διαπιστώνει, με απόφαση η οποία δημοσιεύεται, ποιες συμφωνίες, αποφάσεις και πρακτικές πληρούν τους όρους της παραγράφου 1.

Η Επιτροπή προβαίνει στη διαπίστωση αυτή είτε αυτεπαγγέλτως, είτε κατόπιν αιτήσεως αρμόδιας αρχής ενός κράτους μέλους ή ενδιαφερόμενης επιχείρησης ή ένωσης επιχειρήσεων.

3. Η δημοσίευση της απόφασης που αναφέρεται στο πρώτο εδάφιο της παραγράφου 2 αναφέρει τα συμμετέχοντα μέρη και το ουσιώδες περιεχόμενο της απόφασης. Επίσης, λαμβάνεται υπόψη το έννομο συμφέρον των επιχειρήσεων για την προστασία του επαγγελματικού απόρρητου.».

Από τα παραπάνω προκύπτει ευκρινώς και είναι αναντίλεκτο ότι οι εξαιρέσεις που προβλέπει το άρθρο 176 του εν λόγω Κανονισμού αφορούν μόνο την εφαρμογή του άρθρου 81(1) της Συνθήκης (νυν 101(1) ΣΛΕΕ) και δεν επηρεάζουν την εφαρμογή του άρθρου 102 ΣΛΕΕ το οποίο αποτελεί την αντίστοιχη διάταξη του άρθρου 6(1) του Νόμου.

Εξάλλου, η Επιτροπή σημείωσε στην απόφασή της υπ' αριθμ. 42/2014 αναφορικά με την εφαρμογή του εν λόγω Κανονισμού ότι:

«[...] Η Επιτροπή σημειώνει επιπλέον παρενθετικά ότι το άρθρο 176 του ως άνω κανονισμού αναφέρεται αποκλειστικά στο άρθρο 101 Σ.Λ.Ε.Ε. και έτσι προκύπτει ότι το άρθρο 102 Σ.Λ.Ε.Ε. εφαρμόζεται πλήρως και χωρίς καμία εξαίρεση στα γεωργικά προϊόντα.» (Η υπογράμμιση είναι της Επιτροπής)

Στην παρούσα υπόθεση, τόσο το αντικείμενο της καταγγελίας όσο και τα εκ πρώτης όψεως ευρήματα της Επιτροπής αφορούν μόνο το άρθρο 6 του Νόμου. Συγκεκριμένα, το αντικείμενο της παρούσας υπόθεσης όπως αναφέρεται στην Έκθεση Αιτιάσεων της Επιτροπής προς τον Π.Ο.Α έχει ως εξής:

«19. Οι εταιρείες PD και PDI, με την παρούσα καταγγελία τους ισχυρίζονται ότι ο Π.Ο.Α καταχράται τη δεσπόζουσα θέση του στη σχετική αγορά της χονδρικής προμήθειας νωπού αγελαδινού γάλακτος στη βάση των πιο κάτω πρακτικών ή/και συμπεριφορών, οι οποίες αποτελούν παράβαση των άρθρων 6(1)(α), (β) και (γ) και 6(2) του Νόμου [...]».

Οι αιτιάσεις που διατυπώθηκαν από την Επιτροπή εναντίον του Π.Ο.Α στη σχετική Έκθεση Αιτιάσεων είχαν ως εξής:

«85. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή ομόφωνα διαπιστώνει ότι εκ πρώτης όψεως πιθανολογείται παράβαση του άρθρου 6(1)(α) του Νόμου εκ μέρους του Π.Ο.Α αναφορικά με τον άμεσο ή/και έμμεσο καθορισμό αθέμιτων υπό τις περιστάσεις όρων συναλλαγής ως αποτέλεσμα των αυθαίρετων και μονομερών αυξησεων της βασικής τιμής του νωπού αγελαδινού γάλακτος κατά παράβαση των συμφωνηθέντων όρων, καθώς και των μονομερών αυξομειώσεων στις παραδοθείσες ποσότητες νωπού αγελαδινού γάλακτος προς τις εταιρείες PD και PDI.

[...]

104. Συνακόλουθα, η Επιτροπή ομόφωνα αποφασίζει ότι εκ πρώτης όψεως πιθανολογείται παράβαση του άρθρου 6(1)(α) του Νόμου εκ μέρους του Π.Ο.Α, αναφορικά με τον άμεσο ή/και έμμεσο καθορισμό αθέμιτων τιμών ως αποτέλεσμα της συμπίεσης των περιθωρίων μεταξύ της τιμής του νωπού αγελαδινού γάλακτος και της τιμής που χρεώνει ο ίδιος, μέσω της θυγατρικής του εταιρείας Parouis, στην αγορά παρασκευής και προμήθειας χαλλουμιού, για το έτος 2012.».

Με βάση τα παραπάνω, η Επιτροπή επισημαίνει ότι οι εξαιρέσεις του άρθρου 176 του Κανονισμού 1234/2007 δεν αναφέρονται στο άρθρο 102 ΣΛΕΕ αλλά στο άρθρο 101 ΣΛΕΕ. Η παρούσα υπόθεση αφορά όμως την εφαρμογή του άρθρου 6 του Νόμου και ως εκ τούτου, καθίσταται σαφές ότι ο ισχυρισμός του Π.Ο.Α πως εμπίπτει στις εξαιρέσεις του άρθρου 176 του Κανονισμού 1234/2007 αποτελεί προφανώς λανθασμένη νομική ανάγνωση του εν λόγω Κανονισμού και συνεπώς ομόφωνα απορρίπτεται από την Επιτροπή ως αβάσιμος.

4. Απόφαση Επιτροπής 42/2014

ΘΕΣΗ Π.Ο.Α

Ο Π.Ο.Α ισχυρίζεται επίσης ότι η Επιτροπή στην απόφασή της με αριθμό 42/2014 ανέφερε ότι δεν εφαρμόζεται ο Κανονισμός 1234/2007 αλλά η ΚΔΠ 7/98 και ότι η Επιτροπή δεν δύναται να δώσει προτεραιότητα στην ΚΔΠ 7/98 έναντι του Κανονισμού.

ΘΕΣΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Η Επιτροπή σε σχέση με τον ως άνω ισχυρισμό σημειώνει ότι η απόφαση με αριθμό 42/2014 αφορά διαφορετικά γεγονότα, διαφορετική νομική βάση και συνεπώς άλλη νομική εκτίμηση. Συγκεκριμένα, η απόφαση 42/2014 αφορούσε μεταξύ άλλων και την εξέταση εφαρμογής του άρθρου 3 του Νόμου κάτι το οποίο δεν συμβαίνει στην παρούσα υπόθεση η οποία αφορά μόνο διατάξεις του άρθρου 6 του Νόμου. Όπως αναφέρθηκε και πιο πάνω, ο Κανονισμός 1234/2007 αναφέρεται σε πιθανές εξαιρέσεις εφαρμογής μόνο του άρθρου 101 ΣΛΕΕ. Συνεπώς, οι όποιες αναφορές της Επιτροπής στον Κανονισμό 1234/2007 και στην ΚΔΠ 7/98 στην απόφαση 42/2014 έγιναν καθώς εκεί υπήρχε εξέταση της εφαρμογής διατάξεων του άρθρου 3 του Νόμου. Η Επιτροπή σημειώνει επιπλέον, αμιγώς παρενθετικά, ότι η ΚΔΠ 7/98 περιείχε ταυτόσημες διατάξεις με τον Κανονισμό 1234/2007 και άρα δεν τίθεται θέμα σύγκρουσης μεταξύ των δύο.

Ως εκ των ανωτέρω, ο εν λόγω ισχυρισμός του Π.Ο.Α απορρίπτεται ως αλυσιτελής και/ή ως αβάσιμος.

5. Η πρακτική συμπίεσης περιθωρίου κέρδους δεν αποτέλεσε αντικείμενο της καταγγελίας των εταιρειών PD και PDI
ΘΕΣΗ Π.Ο.Α

Σύμφωνα με τον Π.Ο.Α, όπως προκύπτει από τα στοιχεία και/ή έγγραφα που περιλαμβάνονται στο διοικητικό φάκελο της υπόθεσης, η πρακτική της συμπίεσης περιθωρίου κέρδους δεν αποτέλεσε αντικείμενο της καταγγελίας των εταιρειών PD και PDI. Αντιθέτως, οι καταγγέλλουσες, στηριζόμενες σε δική τους εκτίμηση και εικασία, ισχυρίστηκαν ότι ο Π.Ο.Α προβαίνει σε πρακτικές κάθετου αποκλεισμού τους ως αποτέλεσμα της εξαγοράς «της εταιρείας Parouis και προβαίνοντας σε τιμολογήσεις γαλακτοκομικών προϊόντων σε τιμές πιο χαμηλές από την τιμή που οι εταιρείες PD και PDI αγόραζαν το νωπό αγελαδινό γάλα από αυτόν [ενν. τον Π.Ο.Α]». Ο Π.Ο.Α ισχυρίζεται επιπλέον ότι παρά ταύτα σε κανένα σημείο από την έρευνα της Υπηρεσίας της Επιτροπής δεν βρέθηκαν στοιχεία τέτοια που να μπορούν να αιτιολογήσουν την ως άνω θέση των καταγγελλουσών. Σύμφωνα με τον Π.Ο.Α, ο Π.Ο.Α εφαρμόζει ενιαία τιμολογιακή πολιτική και αυτό αφορά ακόμα και τη θυγατρική επιχείρηση Parouis. Είναι σημαντικό να παρατηρηθεί σχετικά ότι δεν υπήρξε οποιοδήποτε παράπονο και/ή ισχυρισμός σε σχέση με το ζήτημα αυτό από άλλους ανταγωνιστές της εταιρείας Parouis. Ο Π.Ο.Α σημείωσε επίσης ότι η Επιτροπή δεν απέστειλε ερωτηματολόγια σε άλλους πελάτες του προκειμένου να ζητήσει πληροφορίες και/ή στοιχεία που θα της επέτρεπαν να συγκρίνει τις τιμές αγοράς νωπού αγελαδινού γάλακτος από τον Π.Ο.Α.

Ο Π.Ο.Α ισχυρίζεται ότι τα στοιχεία και/ή έγγραφα του διοικητικού φακέλου αποδεικνύουν ότι το αντικείμενο της καταγγελίας των εταιρειών PD και PDI ήταν η κατ' ισχυρισμό πιθανολογούμενη πρακτική της ληστρικής τιμολόγησης (predatory pricing) εκ μέρους του Π.Ο.Α.

Περαιτέρω, ο Π.Ο.Α τονίζει ότι οι καταγγέλλουσες εταιρείες ουδέποτε αναφέρθηκαν σε πρακτική συμπίεσης περιθωρίου κέρδους και υπέδειξε διάφορα σχετικά έγγραφα.

Σύμφωνα με τον Π.Ο.Α, η πρακτική της συμπίεσης περιθωρίου κέρδους, η οποία, συνιστά διακριτή παράβαση του άρθρου 6 του Νόμου, δεν αποτέλεσε αντικείμενο της καταγγελίας των εταιρειών PD και PDI, και ουδέποτε δόθηκαν οδηγίες στην Υπηρεσία της Επιτροπής να διερευνήσει και/ή εξετάσει οποιοδήποτε ζήτημα πέραν της καταγγελίας που υποβλήθηκε από τις εταιρείες PD και PDI. Ως εκ τούτου, η συμπερίληψη στην Έκθεση Αιτιάσεων της εκ πρώτης όψεως πιθανολογούμενης παράβασης του άρθρου 6(1)(α) του Νόμου λόγω της πρακτικής συμπίεσης περιθωρίου κέρδους είναι προϊόν και αποτέλεσμα παράβασης των εντολών που είχε δώσει η Επιτροπή στην Υπηρεσία της για διερεύνηση της καταγγελίας των εταιρειών PD και PDI εναντίον του Π.Ο.Α, αλλά και των διαδικασιών εξέτασης καταγγελιών που υποβάλλονται ενώπιον της Επιτροπής, σύμφωνα με το άρθρο 35(4) και 35(6) του Νόμου.

Ο Π.Ο.Α σημειώνει επιπλέον ότι η Επιτροπή έχει χρησιμοποιήσει στοιχεία που δόθηκαν από εμπλεκόμενα μέρη, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνεται ο ΟΚΓΒ και η εταιρεία Parouis, για στοιχειοθέτηση άλλων παραβάσεων που δεν συμπεριλαμβάνονται στην καταγγελία των εταιρειών PD και PDI. Σημειώνεται ότι σε επιστολές που απέστειλε η Υπηρεσία στα εν λόγω εμπλεκόμενα μέρη για συλλογή στοιχείων και/ή πληροφοριών υπογραμμίστηκε ότι τα εν λόγω στοιχεία θα αξιοποιηθούν μόνο για σκοπούς διερεύνησης της καταγγελίας των εταιρειών PD και PDI. Αυτό μάλιστα προβλέπεται ρητά από το άρθρο 30(9) του Νόμου.

Σύμφωνα με τον Π.Ο.Α, τυχόν χρήση των πληροφοριών και/ή στοιχείων που δόθηκαν από εμπλεκόμενα μέρη, ή και τον καταγγελλόμενο Π.Ο.Α, για σκοπούς άλλους από αυτούς που ζητήθηκαν, συνιστά παράβαση των διατάξεων του πιο πάνω άρθρου του Νόμου, η οποία δύναται να υπονομεύσει τη δικαιολογημένη εμπιστοσύνη του διοικούμενου προς τη διοίκηση (αρχή της προστατευόμενης εμπιστοσύνης). Επιπρόσθετα, τυχόν καταδίκη του Π.Ο.Α αναφορικά με πρακτική συμπίεσης περιθωρίου κέρδους, η οποία δεν αποτέλεσε αντικείμενο της καταγγελίας των εταιρειών PD και PDI, θα συνιστά σοβαρή παράβαση των αρχών του διοικητικού δικαίου, μεταξύ άλλων, της αρχής της δίκαιης δίκης και της αρχής της διαφάνειας.

Ο Π.Ο.Α ισχυρίζεται ότι από τα πιο πάνω προκύπτει ότι η Επιτροπή έχει καταχραστεί την εξουσία που της δίνει ο Νόμος αναφορικά με τη διερεύνηση καταγγελιών, προχωρώντας στην αποστολή Έκθεσης Αιτιάσεων στην οποία συμπεριλαμβάνεται συγκεκριμένη αιτίαση η οποία δεν εδράζεται στην καταγγελία που είχε υποβληθεί από τις εταιρείες PD και PDI, ημερομηνίας 9/5/2012.

ΘΕΣΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Αναφορικά με τους πιο πάνω ισχυρισμούς του Π.Ο.Α, η Επιτροπή κρίνει σκόπιμο να επισημάνει καταρχάς ότι το άρθρο 6(1) του Νόμου προβλέπει ότι:

«Απαγορεύεται η καταχρηστική εκμετάλλευση δεσπόζουσας θέσης μιας ή περισσότερων επιχειρήσεων, που κατέχει ή κατέχουν δεσπόζουσα θέση στο σύνολο ή μέρος της εγχώριας αγοράς ενός προϊόντος, ιδιαίτερα εάν η πράξη αυτή έχει ως αποτέλεσμα ή ενδεχόμενο αποτέλεσμα –

(α) *τον άμεσο ή έμμεσο καθορισμό αθέμιτων τιμών αγοράς ή πώλησης ή άλλων μη θεμιτών υπό τις περιστάσεις όρων συναλλαγής*

(β) *τον περιορισμό της παραγωγής ή της διάθεσης ή της τεχνολογικής ανάπτυξης, προς ζημιά των καταναλωτών*

(γ) *την εφαρμογή ανόμοιων όρων για ισοδύναμες συναλλαγές, με συνέπεια ορισμένες επιχειρήσεις να τίθενται σε μειονεκτική στον ανταγωνισμό θέση*

(δ) *την εξάρτηση της σύναψης συμφωνιών από την αποδοχή εκ μέρους των αντισυμβαλλόμενων πρόσθετων υποχρεώσεων, οι οποίες, εκ της φύσεώς τους σύμφωνα με τις εμπορικές συνθήκες, δεν έχουν σχέση με το αντικείμενο των συμφωνιών αυτών».*

Από την παράγραφο 1 του ως άνω άρθρου του Νόμου προκύπτει ότι υφίσταται η απαγορευτική διάταξη, ήτοι η καταχρηστική εκμετάλλευση δεσπόζουσας από επιχείρηση εντός μίας σχετικής αγοράς. Σύμφωνα με τη νομολογία των δικαστηρίων της ΕΕ, οι περιπτώσεις (α) - (δ) αποτελούν μόνο ενδεικτικές περιπτώσεις ή άλλως παραδείγματα κατάχρησης.¹²

Εν συνεχεία, η Επιτροπή τονίζει ότι τόσο οι πρακτικές επιθετικής τιμολόγησης (predatory pricing) όσο και οι πρακτικές συμπίεσης περιθωρίου κέρδους (margin squeeze) αποτελούν οικονομικούς και/ή νομολογιακούς όρους οι οποίοι δεν

¹² Βλ. και απόφαση Euroemballage Corpa and Continental Can Co Inc. v Commission: 6/72, ΕΕ L 7/8-1-1972 όπου αναφέρεται ότι η λίστα των καταχρηστικών πρακτικών είναι απλής ενδεικτική όχι όμως εξαντλητική.

προσδιορίζονται ρητώς στο άρθρο 6(1) του Νόμου ή στο άρθρο 102 ΣΛΕΕ αλλά απορρέουν από την ενωσιακή νομολογία και τις κατευθυντήριες γραμμές της ΕΕ για τις καταχρηστικές πρακτικές που υιοθετούν δεσπόζουσες επιχειρήσεις. Η Επιτροπή σημειώνει ότι και οι δύο αυτές πρακτικές αποτελούν πρακτικές καταχρηστικής τιμολόγησης σύμφωνα με την Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής αναφορικά με τις προτεραιότητες της Επιτροπής κατά τον έλεγχο της εφαρμογής του άρθρου 82 της συνθήκης ΕΚ σε καταχρηστικές συμπεριφορές αποκλεισμού που υιοθετούν δεσπόζουσες επιχειρήσεις¹³ (στο εξής η «Ανακοίνωση»). Η Επιτροπή σημειώνει ακόμη ότι στο εν λόγω άρθρο εμπίπτει επίσης η καταχρηστική συμπεριφορά της επιβολής υπέρμετρων τιμών (excessive pricing).

Η Επιτροπή τονίζει ότι τόσο οι πρακτικές επιθετικής τιμολόγησης (predatory pricing) όσο και οι πρακτικές συμπίεσης περιθωρίου κέρδους (margin squeeze) αποτελούν παραβάσεις του άρθρου 6(1) του Νόμου και/ή του άρθρου 102 ΣΛΕΕ και δύνανται να θεωρηθούν ότι εμπίπτουν στην πρώτη ενδεικτική περίπτωση των εν λόγω άρθρων. Εξάλλου, η Επιτροπή υπογραμμίζει ότι το αποτέλεσμα και των δύο αυτών πρακτικών δύνανται να είναι ο αποκλεισμός ανταγωνιστών προς ζημία του ανταγωνισμού και εν τέλει των καταναλωτών. Μάλιστα και οι ισχυρισμοί της καταγγέλλουσας αφορούσαν ακριβώς τις ανησυχίες της για αποκλεισμό της από την αγορά.

Σε κάθε περίπτωση, η Επιτροπή επισημαίνει περαιτέρω ότι στα έγγραφα που επικαλείται ο Π.Ο.Α στις θέσεις του γίνεται αναφορά στο αντικείμενο της παρούσας υπόθεσης το οποίο μεταξύ άλλων περιλαμβάνει: «[...] κάθετο αποκλεισμό των καταγγελλουσών εταιρειών/αιτήτριες σαν αποτέλεσμα της εξαγοράς ανταγωνιστή αυτών και συγκεκριμένα της εταιρείας *Parouis Dairies Limited* και προβαίνοντας σε τιμολογήσεις τυροκομικών προϊόντων σε τιμές πιο χαμηλές από τις τιμές που οι καταγγέλλουσες εταιρείες αγόραζαν το νωπό αγελαδινό γάλα από αυτόν». Η εν λόγω αναφορά, η οποία περιλαμβανόταν και στην καταγγελία αλλά και στην Έκθεση Αιτιάσεων που απεστάλη προς τον Π.Ο.Α, παραπέμπει σαφώς σε πρακτικές συμπίεσης περιθωρίου κέρδους (margin squeeze).

Η Επιτροπή σημειώνει ότι για τη στοιχειοθέτηση της εκ πρώτης όψεως παράβασης του άρθρου 6(1)(α) του Νόμου αναφορικά με τον άμεσο ή/και έμμεσο καθορισμό αθέμιτων τιμών ως αποτέλεσμα της συμπίεσης του περιθωρίου μεταξύ της τιμής του νωπού αγελαδινού γάλακτος και της τιμής που χρεώνει ο ίδιος, μέσω της θυγατρικής του εταιρείας *Parouis* στην αγορά παρασκευής και προμήθειας χαλλουμιού, για το έτος 2012, χρησιμοποίησε ως βάση την καταγγελία και τα σχετικά στοιχεία του διοικητικού φακέλου, όπως προκύπτει και από τη σχετική Έκθεση Αιτιάσεων προς τον Π.Ο.Α.

Ως εκ των ανωτέρω, καθίσταται σαφές ότι η Επιτροπή σε καμία περίπτωση δεν παραβίασε την αρχή *ne ultra petita*, καθώς η καταγγελία των καταγγελλουσών αφορούσε, μεταξύ άλλων, κατ' ισχυρισμό παράβαση του άρθρου 6(1)(α) και είναι σε αυτή τη νομική βάση που η Επιτροπή εξέτασε του ισχυρισμούς των καταγγελλουσών. Άρα το γεγονός ότι η Επιτροπή χαρακτήρισε τους σχετικούς ισχυρισμούς των καταγγελλουσών ως «συμπίεση περιθωρίου κέρδους» σε καμία περίπτωση δεν είναι εκτός του πλαισίου της καταγγελίας.

Περαιτέρω, ως προς τον ισχυρισμό του Π.Ο.Α κατά την ακροαματική διαδικασία ότι πρέπει να γνωρίζει τι κατηγορίες αντιμετωπίζει, η Επιτροπή σημειώνει επιπρόσθετα των πιο πάνω ότι οι εκ πρώτης όψεως ανησυχίες της Επιτροπής αναφορικά με ενδεχόμενες παραβάσεις του Νόμου εμπεριέχονται στην Έκθεση Αιτιάσεων που κοινοποιήθηκε στον Π.Ο.Α. Αναφορικά με την Έκθεση Αιτιάσεων, ο Π.Ο.Α είχε το δικαίωμα να πραγματοποιήσει πρόσβαση στον διοικητικό φάκελο της υπόθεσης αλλά και να τοποθετηθεί γραπτώς και προφορικά σχετικά, όπως και έπραξε. Ως εκ τούτου, ο Π.Ο.Α γνώριζε τις ανησυχίες της Επιτροπής επακριβώς και είχε την ευκαιρία να τοποθετηθεί επί αυτών.

Ως εκ των ανωτέρω, η Επιτροπή απορρίπτει όλους τους ανωτέρω ισχυρισμούς του Π.Ο.Α ως αβάσιμους.

6. Αρμοδιότητες Επιτροπής και Υπηρεσίας

ΘΕΣΗ Π.Ο.Α

Ο Π.Ο.Α ισχυρίστηκε επίσης ότι η διαδικασία που ακολουθείται από την Επιτροπή είναι παράνομη καθώς μόνο η Επιτροπή έχει αρμοδιότητα να προβαίνει σε έρευνα. Σύμφωνα με τον Π.Ο.Α, το άρθρο 35 του Νόμου πρέπει να διαβάζεται βλέποντας το σύνολο της νομοθεσίας και ότι οι αρμοδιότητες της Υπηρεσίας εξαντλούνται στο άρθρο 20 του Νόμου.

ΘΕΣΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Αναφορικά με τον παραπάνω ισχυρισμό, η Επιτροπή σημειώνει ότι ο Π.Ο.Α προέβη σε εσφαλμένη ανάγνωση των σχετικών διατάξεων του Νόμου αναφορικά με τις αρμοδιότητες της Υπηρεσίας και της Επιτροπής και ιδίως αναφορικά με την αρμοδιότητα της Υπηρεσίας να προβαίνει σε προκαταρκτικές έρευνες.

Η Επιτροπή σημειώνει ότι ο διαχωρισμός των αρμοδιοτήτων της Υπηρεσίας και της Επιτροπής στη βάση του Νόμου είναι ξεκάθαρος. Οι σχετικές διαδικασίες έρευνας από την Υπηρεσία αποτελούν πάγια πρακτική και έχουν πραγματοποιηθεί σε όλες τις ενώπιον της Επιτροπής υποθέσεις.

Συγκεκριμένα, σύμφωνα με το άρθρο 35(4) του Νόμου: «Μετά την υποβολή της καταγγελίας, η Επιτροπή δίνει οδηγίες προς την Υπηρεσία για διεξαγωγή προκαταρκτικής έρευνας της πιθανολογούμενης παράβασης που αναφέρεται στην καταγγελία.». Η εν λόγω διάταξη του Νόμου εφαρμόστηκε πλήρως και στην παρούσα υπόθεση, στην οποία η Επιτροπή έδωσε σχετικές οδηγίες στην Υπηρεσία για πραγματοποίηση σχετικής έρευνας. (Η υπογράμμιση είναι της Επιτροπής)

Εξάλλου, και το άρθρο 17(1) του Νόμου προβλέπει ότι: «Η Επιτροπή αποφασίζει να κινήσει διαδικασία εξέτασης μιας παράβασης, εφόσον ύστερα από δέουσα προκαταρκτική έρευνα που διενεργείται από την Υπηρεσία, η Επιτροπή διαπιστώσει πιθανολογούμενη παράβαση των άρθρων 3 και/ή 6 και/ή των Άρθρων 101 ΣΛΕΕ και/ή 102 ΣΛΕΕ.». (Η υπογράμμιση είναι της Επιτροπής)

Επιπλέον, από το άρθρο 20 του Νόμου όπου καταγράφονται οι αρμοδιότητες της Επιτροπής, προβλέπονται, μεταξύ άλλων τα εξής: «(1) Η Υπηρεσία είναι αρμόδια για-[...] (γ) τη συλλογή και τον έλεγχο πληροφοριών αναγκαίων για την άσκηση των κατά τον παρόντα Νόμο αρμοδιοτήτων, εξουσιών και καθηκόντων της Επιτροπής. (δ) την εισαγωγή καταγγελιών και την υποβολή εισηγήσεων προς την Επιτροπή. [...] (στ) την παροχή προς την Επιτροπή κάθε δυνατής διευκόλυνσης προς εκπλήρωση των αρμοδιοτήτων, εξουσιών και καθηκόντων της.».

¹³ Ανακοίνωση της Επιτροπής — Κατευθύνσεις σχετικά με τις προτεραιότητες της Επιτροπής κατά τον έλεγχο της εφαρμογής του άρθρου 82 της συνθήκης ΕΚ σε καταχρηστικές συμπεριφορές αποκλεισμού που υιοθετούν δεσπόζουσες επιχειρήσεις (2009/C 45/02).

Από τα πιο πάνω προκύπτει ότι η Υπηρεσία διενεργεί τη δέουσα προκαταρκτική έρευνα όταν η Επιτροπή αποφασίσει να κινήσει διαδικασία εξέτασης παραβάσεων αλλά και λειτουργεί υποβοηθητικά προς την Επιτροπή συλλέγοντας και ελέγχοντας πληροφορίες, εισάγοντας καταγγελίες και υποβάλλοντας εισηγήσεις προς την Επιτροπή και παρέχοντας κάθε δυνατή διευκόλυνση.

Όπως προκύπτει από τα στοιχεία του διοικητικού φακέλου της υπόθεσης, η διερεύνηση της έγινε από την Υπηρεσία, η οποία στη βάση του άρθρου 35(4) του Νόμου έχει την ευθύνη να διεξάγει τη δέουσα προκαταρκτική έρευνα. Η Υπηρεσία διενήργησε τη δέουσα προκαταρκτική έρευνα της κατόπιν των οδηγιών της Επιτροπής σε σχετική συνεδρία της ημερομηνίας 25/06/2013 και με την ολοκλήρωση αυτής καταχώρισε σχετικό σημείωμα στον διοικητικό φάκελο της υπόθεσης ημερομηνίας 2/10/2014.

Εν συνεχεία, η Επιτροπή, αφού μελέτησε το σημείωμα της Υπηρεσίας κατέληξε σε εκ πρώτης όψεως πιθανολογούμενες παραβάσεις στη συνεδρία της ημερομηνίας 14/11/2014 και προχώρησε στον καταρτισμό Εκθέσεων Αιτιάσεων κοινοποιώντας τις στα εμπλεκόμενα μέρη στις 12/02/2015. Τονίζεται ότι η Έκθεση Αιτιάσεων αποτελεί στην ουσία μια γραπτή έκθεση, την οποία καταρτίζει η Επιτροπή προς ενημέρωση των επιχειρήσεων ή ενώσεων επιχειρήσεων, αναφορικά με τις αιτίες που εκ πρώτης όψεως διατυπώνονται εις βάρος τους για πιθανολογούμενες παραβάσεις των διατάξεων του Νόμου. Υπογραμμίζεται ότι στην έκθεση αυτή, που είναι το έναυσμα της όλης διαδικασίας, η οποία αναφορά σε «πράβαση», συνοδεύεται από τη λέξη «πιθανολογούμενη» ή «εκ πρώτης όψεως». Για να διαπιστωθεί τελικά παράβαση προηγείται η διαδικασία που περιγράφεται στο άρθρο 17 του Νόμου, και καταγράφηκε πιο πάνω, με ενδιάμεσα στάδια την πραγματοποίηση επιθεώρησης του διοικητικού φακέλου και τις ενδιάμεσες συνεδρίες της Επιτροπής κατά τις οποίες οι καταγγελλόμενες εταιρείες υποβάλλουν τις γραπτές παρατηρήσεις επί της έκθεσης αιτιάσεων καθώς και προφορική διαδικασία ενώπιον της Επιτροπής όπου τα μέρη έχουν το δικαίωμα να αναπτύξουν τις θέσεις τους και να αναλύσουν ενδελεχώς τις απόψεις τους.

Όλα τα παραπάνω βήματα της προβλεπόμενης διαδικασίας, έχουν ακολουθηθεί κατά γράμμα από την Επιτροπή στην παρούσα υπόθεση. Καθίσταται λοιπόν αντιληπτό ότι στην υπό εξέταση υπόθεση τηρήθηκαν οι αρχές της αμεροληψίας και της φυσικής δικαιοσύνης από την Επιτροπή στη βάση των Γενικών Αρχών του Διοικητικού Δικαίου. Άλλωστε, οι αποφάσεις της Επιτροπής υπόκεινται σε έλεγχο από το Δικαστήριο στα πλαίσια άσκησης προσφυγής δυνάμει του Άρθρου 146 του Συντάγματος, ο έλεγχος του οποίου παρέχει τα εχέγγυα του Άρθρου 6 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης και του Άρθρου 30.2 του Συντάγματος.

Ως εκ των ανωτέρω, η Επιτροπή απορρίπτει τους ανωτέρω ισχυρισμούς του Π.Ο.Α ως αβάσιμους.

7. Εμπιστευτικότητα εγγράφων

ΘΕΣΗ Π.Ο.Α

Ο Π.Ο.Α ισχυρίζεται ότι η Επιτροπή θα πρέπει να χειριστεί και/ή να αποφανθεί επί του ζητήματος που αφορά στην εμπιστευτικότητα των εγγράφων εντός των Διοικητικών Φακέλων τα οποία είχαν χαρακτηριστεί ως εμπιστευτικά και ως εκ τούτου δεν αποκαλύφθηκαν στον Π.Ο.Α κατά τη διάρκεια της επιθεώρησης του διοικητικού φακέλου και/ή μεταγενέστερα για σκοπούς αποτελεσματικότερης άμυνας επί του περιεχομένου της Έκθεσης Αιτιάσεων (συμπεριλαμβανομένων και των παραρτημάτων της).

Προς τούτο ο Π.Ο.Α παρέθεσε κατάλογο εγγράφων των οποίων ζητεί την αποκάλυψη και για τα οποία είχε στο παρελθόν ξαναζητήσει με επιστολή του ημερομηνίας 15/05/2015 και σημείωσε μεταξύ άλλων ότι η απόφαση της Επιτροπής να μην προχωρήσει και/ή να μην επιτρέψει την αποκάλυψη και/ή την διάθεση προς επιθεώρηση των ανωτέρω εγγράφων ήταν παράνομη και/ή παράτυπη και/ή εσφαλμένη, και ότι τούτο θα πρέπει να τύχει χειρισμού στο πλαίσιο της παρούσας διαδικασίας.

ΘΕΣΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Η Επιτροπή καταρχάς διευκρινίζει ότι έχει χειριστεί και έχει αποφανθεί επί του ζητήματος που αφορά στην εμπιστευτικότητα των εγγράφων εντός των Διοικητικών Φακέλων τα οποία είχαν χαρακτηριστεί κατά τη διαδικασία ως εμπιστευτικά χωρίς σε καμία περίπτωση να έχει επηρεάσει το δικαίωμα άμυνας και υπεράσπισης των εμπλεκόμενων μερών αφού αυτά έλαβαν και είχαν πρόσβαση όλων των στοιχείων που χρησιμοποιήθηκαν για την στοιχειοθέτηση των εκ πρώτης όψεως πιθανολογούμενων παραβάσεων. Επί τούτου, σχετική είναι η απόφαση της Επιτροπής ημερομηνίας 18/05/2015 αλλά και οι προηγούμενες αποφάσεις της ημερομηνιών 21/01/2015 και 29/01/2015. Η Επιτροπή επισημαίνει επιπρόσθετα ότι, έχει δώσει στα εμπλεκόμενα μέρη πάμπολλες ευκαιρίες πρόσβασης στους διοικητικούς φακέλους της υπόθεσης.

Η Επιτροπή επισημαίνει ότι η Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής «περί των κανόνων πρόσβασης στον φάκελο υπόθεσης της Επιτροπής δυνάμει των άρθρων 81 και 82 της Συνθήκης ΕΚ»¹⁴ (εφεξής η «Ανακοίνωση»), αναφέρει τα ακόλουθα:

«Επαγγελματικά μυστικά

18. Ενόσω η αποκάλυψη πληροφοριών σχετικά με τις επαγγελματικές δραστηριότητες μιας επιχείρησης θα μπορούσε να οδηγήσει σε σοβαρή βλάβη της επιχείρησης αυτής, οι πληροφορίες αυτές αποτελούν επαγγελματικά μυστικά (3). Στις πληροφορίες που είναι δυνατόν να χαρακτηρισθούν ως επαγγελματικά μυστικά περιλαμβάνονται: τεχνικές και/ή οικονομικές πληροφορίες σχετικά με την τεχνονγνωσία μιας επιχείρησης, οι μέθοδοι κοστολόγησης, τα μυστικά και οι μέθοδοι παραγωγής, οι πηγές εφοδιασμού, οι παραγόμενες και πωλούμενες ποσότητες, τα μερίδια αγοράς, οι πίνακες πελατών και διανομών, τα σχέδια διαχείρισης της αγοράς, η διάρθρωση του κόστους και των τιμών και η στρατηγική πωλήσεων.

Λοιπές εμπιστευτικές πληροφορίες

19. Η κατηγορία «λοιπές εμπιστευτικές πληροφορίες» περιλαμβάνει πληροφορίες πέραν των επαγγελματικών μυστικών οι οποίες είναι δυνατόν να θεωρηθούν ως εμπιστευτικές ενόσω η αποκάλυψή τους θα μπορούσε να βλάψει ουσιαδώς ένα

¹⁴ Ανακοίνωση της Επιτροπής περί των κανόνων πρόσβασης στον φάκελο υπόθεσης της Επιτροπής δυνάμει των άρθρων 81 και 82 της Συνθήκης ΕΚ, των άρθρων 53, 54 και 57 της Συμφωνίας ΕΟΧ, και του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 139/2004 του Συμβουλίου, (2005/C 325/07).

πρόσωπο ή επιχείρηση. Ανάλογα με τις συγκεκριμένες περιστάσεις κάθε υπόθεσης, τούτο μπορεί να ισχύει για πληροφορίες που παρέχονται από τρίτα μέρη για επιχειρήσεις οι οποίες είναι σε θέση να ασκήσουν πολύ μεγάλη οικονομική ή εμπορική πίεση στους ανταγωνιστές τους ή στους εμπορικούς εταίρους, πελάτες ή προμηθευτές τους. Το Πρωτοδικείο και το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων έχουν αναγνωρίσει ότι είναι σύνηθες η απόρριψη της αποκάλυψης σε τέτοιες επιχειρήσεις ορισμένων επιστολών που λαμβάνονται από πελάτες τους, δεδομένου ότι η αποκάλυψη αυτή θα μπορούσε εύκολα να εκθέσει τους αποστολείς των επιστολών στον κίνδυνο αντιποίνων (4). Ως εκ τούτου, η έννοια των λοιπών εμπιστευτικών πληροφοριών είναι δυνατόν να περιλαμβάνει και πληροφορίες που θα επέτρεπαν στα μέρη να αναγνωρίσουν τους καταγγέλλοντες ή άλλους τρίτους που προβάλλουν εύλογη επιθυμία να παραμείνουν ανώνυμοι.

24. Σε διαδικασίες δυνάμει των άρθρων 81 και 82 της Συνθήκης, ο χαρακτηρισμός μιας πληροφορίας ως εμπιστευτικής δεν εμποδίζει την αποκάλυψή της εάν η πληροφορία αυτή είναι αναγκαία για την απόδειξη εικαζόμενης παράβασης («ενοχοποιητικό έγγραφο»), ή εάν η πληροφορία αυτή είναι αναγκαία για την απαλλαγή εμπλεκόμενου μέρους («απενοχοποιητικό έγγραφο»). Στην περίπτωση αυτή, η ανάγκη διαφύλαξης των δικαιωμάτων άμυνας των μερών μέσω της παροχής της ευρύτερης δυνατής πρόσβασης στον φάκελο της Επιτροπής είναι δυνατόν να υπερβαίνει σε σπουδαιότητα τη μέριμνα προστασίας του εμπιστευτικού χαρακτήρα των πληροφοριών άλλων εμπλεκόμενων (5). Εναπόκειται στην Επιτροπή να αξιολογήσει αν οι περιστάσεις αυτές συντρέχουν στην εκάστοτε περίπτωση. Προς τούτο απαιτείται να αξιολογούνται όλα τα σχετικά στοιχεία, όπως:

— η χρησιμότητα της πληροφορίας για τη στοιχειοθέτηση ή μη μιας παράβασης, καθώς και η αποδεικτική της αξία·

— το αν η πληροφορία είναι απαραίτητη·

— το κατά πόσον αποτελεί ευαίσθητο στοιχείο (δηλαδή σε ποιον βαθμό η αποκάλυψή της θα έβλαπτε τα συμφέροντα του εμπλεκόμενου προσώπου ή επιχείρησης)·

— η προκαταρκτική εκτίμηση της σοβαρότητας της εικαζόμενης παράβασης.»

Επισημαίνεται επιπρόσθετα και η παράγραφος 23 της εν λόγω Ανακοίνωσης όπου καταγράφονται τα ακόλουθα: «Πληροφορίες που αναφέρονται σε επιχείρηση αλλά είναι ήδη γνωστές εκτός επιχείρησης (σε περίπτωση ομίλου, εκτός ομίλου), ή εκτός της ένωσης επιχειρήσεων στην οποία έχουν κοινοποιηθεί από την επιχείρηση, κανονικά δεν θεωρούνται εμπιστευτικές. Οι πληροφορίες που έχουν απολέσει την εμπορική τους σπουδαιότητα, π.χ. λόγω παρέλευσης του χρόνου, δεν μπορούν πλέον να θεωρούνται εμπιστευτικές. Κατά γενικό κανόνα, η Επιτροπή εικάζει ότι πληροφορίες που αναφέρονται στον κύκλο εργασιών των μερών, στις πωλήσεις, στα μερίδια αγοράς και σε παρόμοια στοιχεία, αφορούν δε χρονικές περιόδους πέραν των παρελθόντων πέντε ετών, δεν είναι πλέον εμπιστευτικές.»

Επίσης σύμφωνα με το άρθρο 43(6) του περί των Γενικών Αρχών του Διοικητικού Δικαίου Νόμου του 1999, Ν. 158(Ι)/99, όπου στη βάση του δικαιώματος ακρόασης παρέχεται, επιβάλλεται ότι: «Κάθε πρόσωπο το οποίο έχει δικαίωμα ακρόασης μπορεί ύστερα από γραπτή αίτηση του, να λάβει γνώση των στοιχείων του σχετικού διοικητικού φακέλου. Το αρμόδιο διοικητικό όργανο μπορεί με αιτιολογημένη απόφαση του να απορρίψει ολόκληρο ή μέρος του αιτήματος, αν η ικανοποίηση του παραβιάζει το υπηρεσιακό συμφέρον ή το συμφέρον τρίτου προσώπου.»

Επιπρόσθετα, η Επιτροπή έλαβε καθοδήγηση και από τη σχετική νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (εφεξής το «ΔΕΕ»), το οποίο θεωρεί ότι: «Το δικαίωμα προσβάσεως στον φάκελο, απόρριξη της αρχής του σεβασμού των δικαιωμάτων άμυνας, συνεπάγεται ότι η Επιτροπή υποχρεούται να παρέχει στην ενδιαφερόμενη επιχείρηση τη δυνατότητα εξετάσεως όλων των εγγράφων που περιλαμβάνονται στον φάκελο έρευνας και τα οποία ενδέχεται να είναι κρίσιμα για την άμυνα της (βλ., υπό την έννοια αυτή, αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 29ης Ιουνίου 1995, T-30/91, Solvay κατά Επιτροπής, Συλλογή 1995, σ. ΙΙ-1775, σκέψη 81, και του Δικαστηρίου της 2ας Οκτωβρίου 2003, C-199/99 P, Corus UK κατά Επιτροπής, η οποία δεν έχει ακόμα δημοσιευθεί στη Συλλογή, σκέψεις 125 έως 128). Στα έγγραφα αυτά περιλαμβάνονται τόσο τα ενοχοποιητικά όσο και τα απαλλακτικά στοιχεία, με εξαίρεση τα επιχειρηματικά απόρρητα άλλων επιχειρήσεων, τα εσωτερικά έγγραφα της Επιτροπής και άλλες εμπιστευτικές πληροφορίες (βλ. αποφάσεις της 13ης Φεβρουαρίου 1979, 85/76, Hoffmann-La Roche κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1979/Ι, σ. 215, σκέψεις 9 και 11, της 8ης Ιουλίου 1999, C-51/92 P, Hercules Chemicals κατά Επιτροπής, Συλλογή 1999, σ. Ι-4235, σκέψη 75, και της 15ης Οκτωβρίου 2002, C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P έως C-252/99 P, και C-254/99 P, Limburgse Vinyl Maatschappij κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 2002, σ. Ι-8375, σκέψη 315).»¹⁵

Η Επιτροπή επισημαίνει ειδικότερα, μέσα και από τη σχετική νομολογία του ΔΕΕ ότι, αν και τα εμπλεκόμενα μέρη, πρέπει να είναι σε θέση να λαμβάνουν γνώση των πληροφοριακών στοιχείων που περιλαμβάνονται στο διοικητικό φάκελο της υπόθεσης, προκειμένου να μπορούν να διατυπώσουν ουσιαστικά τις απόψεις τους επί των προκαταρκτικών συμπερασμάτων που τους κοινοποιήθηκαν μέσω της Έκθεσης Αιτιάσεων, ωστόσο, δεν υφίσταται υποχρέωση της Επιτροπής να τους αποκαλύπτει το σύνολο του περιεχομένου του φακέλου της υπόθεσης.¹⁶

Μέσα από τη νομολογία και την πρακτική των οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, έχει διαφανεί ότι, το δικαίωμα πρόσβασης στο φάκελο δεν επεκτείνεται στο επιχειρηματικό απόρρητο, στις πληροφορίες εμπιστευτικού χαρακτήρα και στα εσωτερικά έγγραφα της Επιτροπής Ανταγωνισμού ή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και των αρχών ανταγωνισμού των κρατών μελών (καθώς και στη μεταξύ τους αλληλογραφία)¹⁷. Επομένως, θα πρέπει να σταθμίζεται κάθε φορά, αφενός το δικαίωμα άμυνας των καταγγελλόμενων επιχειρήσεων, και αφετέρου το δικαίωμα προστασίας των απορρήτων και των λοιπών εμπιστευτικών πληροφοριών των επιχειρήσεων, λαμβανομένης υπόψη των περιστάσεων κάθε υπόθεσης.

Η Επιτροπή, μελετώντας τα έγγραφα και στοιχεία του διοικητικού φακέλου της υπόθεσης, παρατηρεί και καταγράφει κατωτέρω τις διαπιστώσεις της, καθώς αρκετά από αυτά αποτελούν στοιχεία όπως π.χ. οικονομικές πληροφορίες, μέθοδοι κοστολόγησης, διάρθρωση κόστους και τιμών και ευαίσθητες πληροφορίες, που η αποκάλυψή τους θα μπορούσε να

¹⁵ Συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P και C-219/00 P, Aalborg Portland A/S κ.λπ. κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, Συλλογή της Νομολογίας 2004 σελίδα Ι-00123.

¹⁶ Βλ. ενδεικτικά υποθέσεις ΔΕΕ C-43/82 και 63/82, VBVB & VBBB κατά Επιτροπής, Συλλ. 1984, σελ. 1984, σκ. 25, καθώς και ΔΕΕ C-62/86, Akzo κατά Επιτροπής, Συλλ. 1991, σελ. Ι-3359, σκ. 16.

¹⁷ Βλ. σχετικά άρθρο 27 παρ. 2 του Κανονισμού (ΕΚ) 1/2003 και άρθρο 15 παρ. 2 και άρθρο 16 παρ. 1 του Εκτελεστικού Κανονισμού (ΕΚ) 773/2004. Βλ. επίσης, ενδεικτικά, υπόθεση ΓενΔΕΕ T-7/89, Hercules Chemicals κατά Επιτροπής, Συλλ. 1991, σελ. ΙΙ-1711, σκ. 54.

βλάβει ουσιαστικά την επιχείρηση, ή/και πληροφορίες που παρέχονται από τρίτα μέρη για επιχειρήσεις, οι οποίες είναι σε θέση να ασκήσουν πολύ μεγάλη οικονομική ή εμπορική πίεση στους ανταγωνιστές τους ή στους εμπορικούς εταίρους, πελάτες ή προμηθευτές τους και η αποκάλυψη αυτή θα μπορούσε εύκολα να εκθέσει τους αποστολείς των επιστολών στον κίνδυνο αντιποίνων και να βλάβει ουσιαστικά την επιχείρηση. Επίσης, οι πληροφορίες θα επέτρεπαν στα μέρη να αναγνωρίσουν τρίτους που προβάλλουν επιθυμία να παραμείνουν ανώνυμοι.

Η Επιτροπή τονίζει καταρχήν πώς στη συνεδρία της ημερομηνίας 18/05/2015 είχε επισημάνει ότι, σε σχέση με την λίστα εγγράφων που περιγράφει ο Π.Ο.Α διά του δικηγόρου του στο Παράρτημα Α της επιστολής ημερομηνίας 15/5/2015 και για τα οποία αιτήθηκε πλήρη αποκάλυψη, καθίστατο σαφές ότι από την επιθεώρηση του Διοικητικού Φακέλου που πραγματοποίησε ο Π.Ο.Α, ότι αυτά αξιολογήθηκαν και αιτιολογήθηκαν από την Επιτροπή ως προς το χαρακτηρισμό τους ως εμπιστευτικά στις συνεδρίες της που πραγματοποίησε στις 21/1/2015 και 29/1/2015. Οι εκπρόσωποι του Π.Ο.Α είχαν την ευκαιρία να αναγνώσουν και να τα μελετήσουν κατά την επιθεώρηση που πραγματοποίησαν σε μη εμπιστευτική μορφή, οπότε γνώριζαν ποιος καθόρισε ότι τα εν λόγω έγγραφα είναι εμπιστευτικά αλλά και την αιτιολογία της Επιτροπής ως προς τον χαρακτηρισμό τους, σε αντίθεση με ότι υποστηρίχεται στην επιστολή τους.

Εν πάση περιπτώσει, η Επιτροπή στη συνεδρία της ημερομηνίας 18/05/2015, εξέτασε τους λόγους που προβλήθηκαν από τους εκπροσώπους του Π.Ο.Α για την αποκάλυψη των περιγραφόμενων εγγράφων ως ακολούθως: «Στο επισυνημμένο Παράρτημα Α καταγράφουμε λίστα εγγράφων, από τον Διοικητικό Φάκελο, τα οποία βρίσκονταν σε κλειστούς (σφραγισμένους) φακέλους και ως εκ τούτου δεν μπορούμε να γνωρίζουμε τίποτα σε σχέση με το περιεχόμενό τους. Περαιτέρω, δεν γνωρίζουμε ποιος καθόρισε ότι τα εν λόγω έγγραφα είναι εμπιστευτικά ούτε και την αξιολόγηση ως προς τον χαρακτηρισμό τους ως εμπιστευτικά. Ως εκ τούτου, παρακαλούμε όπως γίνει αποκάλυψη, των εν λόγω εγγράφων η/και όπως έχουμε πιο λεπτομερή ενημέρωση ως προς το περιεχόμενό τους και τον χαρακτηρισμό τους ως εμπιστευτικά, ώστε να κρίνουμε εάν είναι χρήσιμα για σκοπούς αποτελεσματικής προετοιμασίας των γραπτών θέσεων των πελατών».

Η Επιτροπή εξέτασε ένα έκαστο από τα έγγραφα που περιέχονταν στην λίστα του Π.Ο.Α και συγκεκριμένα: Σε σχέση με την επιστολή από Χρυσάφινης και Πολυβίου Δ.Ε.Π.Ε. προς την Επιτροπή ημερομηνίας 8/6/2012, τόμος 4 του Διοικητικού φακέλου, που καταγράφεται στο Παράρτημα Α της σχετικής επιστολής, η Επιτροπή έχοντας εξετάσει τους λόγους που προβλήθηκαν για την αποκάλυψη των εγγράφων, υιοθέτησε την προηγούμενη απόφασή της ημερομηνίας 21/1/2015 και κατέληξε ότι τα ονόματα τρίτων εταιρειών με τις οποίες είχε συνάψει συμφωνίες δεν μπορούσαν να αποκαλυφθούν, καθώς αποτελούσαν εμπιστευτικές πληροφορίες και σε κάθε περίπτωση η αποκάλυψη των εν λόγω ονομάτων δεν θα υποβοηθούσε την αποτελεσματική άμυνα και υπεράσπιση του Π.Ο.Α καθώς τα εν λόγω στοιχεία δεν χρησιμοποιήθηκαν για σκοπούς στοιχειοθέτησης των εκ πρώτης όψεως παραβάσεων. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή κατέληξε ότι δεν δυνατό να προβεί σε πλήρη αποκάλυψη του περιεχομένου της εν λόγω επιστολής, ήτοι να παραθέσει τα ονόματα των εν λόγω εταιρειών. Παραταύτα, επισημαίνεται ότι, ενώ είχε αποκρυσταλλωθεί το συγκεκριμένο σημείο, το υπόλοιπο περιεχόμενο της επιστολής κατέστη προσβάσιμο στην καταγγελλόμενη κατά την επιθεώρηση του Διοικητικού Φακέλου.

Σε σχέση με την επιστολή από Λέλλος Π. Δημητριάδης Δ.Ε.Π.Ε. για Χαραλαμπίδης Κρίστης Λτδ προς την Επιτροπή, ημερομηνίας 3/8/2012, τόμος 5 του Διοικητικού φακέλου που καταγράφεται στο Παράρτημα Α της σχετικής επιστολής καθώς και σε σχέση με την επιστολή από Τάσος Παπαδόπουλος και Συνεργάτες για Α/φοι Λανίτης ημερομηνίας 6/8/2012, η Επιτροπή διευκρίνισε ότι αυτές ήταν ήδη στην κατοχή της καταγγελλόμενης καθώς επισυνάφθηκαν στην Έκθεση Απιάσεων που της κοινοποιήθηκε χωρίς να έχει πραγματοποιηθεί απόκρυψη οποιωνδήποτε στοιχείων και επιπρόσθετα η καταγγελλόμενη να ανάνησε και τα μελέτησε κατά την επιθεώρηση του Διοικητικού Φακέλου.

Επισημαίνεται παράλληλα ότι, η Επιτροπή, κατά την συνεδρία της ημερομηνίας 29/1/2015, αξιολόγησε όλα τα έγγραφα στα οποία στηρίχθηκε το Σημείωμα της Υπηρεσίας και η Έκθεση Απιάσεων και αιτιολόγησε ένα έκαστο ως προς το χαρακτηρισμό τους ως εμπιστευτικά ξεχωριστά.

Σε σχέση με τις επιστολές από Κίρκης Α. Μαρκίδης και ΣΙΑ Δ.Ε.Π.Ε για {.....} προς Επιτροπή ημερομηνίας 7/8/2012, την επιστολή από Τάσος Παπαδόπουλος και Συνεργάτες για Α/φοι Λανίτης προς Επιτροπή 7/8/2012, την επιστολή από ΟΚΓΒ προς Υπηρεσία ημερομηνίας 12/6/2012, και την επιστολή από {.....} προς την Επιτροπή ημερομηνίας 7/8/2012, η Επιτροπή έχοντας εξετάσει τους λόγους που προβλήθηκαν για την αποκάλυψη των εγγράφων, υιοθέτησε την απόφαση της ως αυτή λήφθηκε στη συνεδρία της στις 29/1/2015, όπου έκρινε ότι οι δύο επιστολές από Κίρκης Α. Μαρκίδης και ΣΙΑ Δ.Ε.Π.Ε για {.....} προς Επιτροπή ημερομηνίας 7/8/2012 καθώς και η επιστολή {.....} προς Επιτροπή ημερομηνίας 7/8/2012 εμπεριέχουν εμπιστευτικές πληροφορίες και ως εκ τούτου έδωσε οδηγίες να μην αποσταλούν μαζί με την Έκθεση Απιάσεων. Επίσης, η Επιτροπή έχοντας εξετάσει τους λόγους που προβλήθηκαν για την αποκάλυψη των εγγράφων υιοθέτησε την απόφαση της ως αυτή λήφθηκε στη συνεδρία της ημερομηνίας 21/1/2015, όπου έκρινε ότι σε σχέση με την πρώτη επιστολή Κίρκης Α. Μαρκίδης και ΣΙΑ Δ.Ε.Π.Ε. για {.....} προς Επιτροπή ημερομηνίας 7/8/2012 και την οποία επαναλαμβάνει ως ακολούθως: «Αναφορικά με την αποκάλυψη θέσεων και οικονομικών και άλλων πληροφοριών που προέρχονται από τρίτες επιχειρήσεις, η Επιτροπή κρίνει ότι, η αποκάλυψη αυτών θα μπορούσε να βλάβει ουσιαστικά το πρόσωπο ή την επιχείρηση εφόσον, η πληροφόρηση που δόθηκε από αυτήν αφορά επιχειρήσεις, οι οποίες είναι σε θέση να ασκήσουν πολύ μεγάλη οικονομική ή εμπορική πίεση στους ανταγωνιστές τους ή στους εμπορικούς εταίρους, πελάτες ή προμηθευτές τους και η αποκάλυψη αυτή θα μπορούσε εύκολα να την/τον εκθέσει στον κίνδυνο αντιποίνων και να βλάβει ουσιαστικά την επιχείρηση».

Επίσης, η Επιτροπή υιοθέτησε την απόφαση της ως αυτή λήφθηκε στη συνεδρία ημερομηνίας 21/1/2015, όπου έκρινε τα ακόλουθα σε σχέση με την δεύτερη επιστολή Κίρκης Α. Μαρκίδης και ΣΙΑ Δ.Ε.Π.Ε. για {.....} προς Επιτροπή ημερομηνίας 7/8/2012: «Η αποκάλυψη επιστολών τρίτων μερών οι οποίοι είναι πελάτες των καταγγελλομένων θα μπορούσε εύκολα να εκθέσει τους αποστολείς των επιστολών στον κίνδυνο αντιποίνων. Η Επιτροπή, λαμβάνοντας υπόψη της όλα τα πιο πάνω και το γεγονός ότι ζητήθηκε από τον Π.Ο.Α να τηρηθεί η εμπιστευτικότητα των εν λόγω στοιχείων/εγγράφων, αποφασίζει να τηρηθεί η εμπιστευτικότητά τους. Δεδομένων αυτών, η Επιτροπή, σταθμίζοντας το δικαίωμα προστασίας του επαγγελματικού απορρήτου/επαγγελματικών μυστικών σε συνάρτηση με την κατοχύρωση των δικαιωμάτων άμυνας, ομόφωνα αποφασίζει ότι, η επιστολή αποτελεί επαγγελματικό μυστικό ή/και εμπιστευτική πληροφορία μίας επιχείρησης και άρα κρίνεται εμπιστευτικό και ως τέτοιο δεν αποκαλύπτεται» και την επαναλαμβάνει. Τέλος, η Επιτροπή υιοθέτησε την απόφαση της ως αυτή λήφθηκε στη συνεδρία της ημερομηνίας

21/1/2015, όπου έκρινε ότι σε σχέση με την επιστολή {.....} προς Επιτροπή ημερομηνίας 7/8/2012, «*Η Επιτροπή υιοθετεί την απόφαση του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης ότι αποκάλυψη επιστολών τρίτων μερών οι οποίοι είναι πελάτες των καταγγελλομένων θα μπορούσε εύκολα να εκθέσει τους αποστολείς των επιστολών στον κίνδυνο αντιποίνων. Η Επιτροπή προτού αποφασίσει έλαβε υπόψη τις πρόνοιες του άρθρου 17(9) του Νόμου. Επομένως, η Επιτροπή κρίνει ότι η αποκάλυψη αυτών των στοιχείων/εγγράφων δεν είναι απαραίτητη. Δεδομένων αυτών, η Επιτροπή ομόφωνα αποφασίζει ότι, είναι εμπιστευτικές οι πληροφορίες αυτές και ως τέτοιο δεν αποκαλύπτεται*» και την επαναλαμβάνει.

Ως εκ τούτου, και δεδομένου ότι η Επιτροπή είχε σταθμίσει το δικαίωμα προστασίας των εμπιστευτικών πληροφοριών σε συνάρτηση με την κατοχύρωση των δικαιωμάτων άμυνας και υπεράσπισης της καταγγελλόμενης, αποφάσισε να μην αποκαλυφθούν οι εν λόγω πληροφορίες στην ολότητά τους. Άρα η Επιτροπή καταλήγει ότι δεν δύναται να αποκαλύψει τις παραπάνω επιστολές.

Σχετικά με την επιστολή από Τάσος Παπαδόπουλος και Συνεργάτες για Α/φοι Λανίτης ημερομηνίας 7/8/2012, η Επιτροπή υιοθετεί την απόφαση της ως αυτή λήφθηκε στη συνεδρία της ημερομηνίας 29/1/2015, όπου έκρινε ότι αυτή θα αποσταλεί μαζί με την Έκθεση Αιτιάσεων σε μη εμπιστευτική μορφή. Επίσης, η Επιτροπή υιοθετεί και επαναλαμβάνει την απόφαση της ως αυτή λήφθηκε στη συνεδρία της ημερομηνίας 21/1/2015 όπου κρίθηκε ότι, «η Επιτροπή, σταθμίζοντας το δικαίωμα προστασίας του επαγγελματικού απορρήτου/επαγγελματικών μυστικών σε συνάρτηση με την κατοχύρωση των δικαιωμάτων άμυνας, ομόφωνα αποφασίζει ότι, τα στοιχεία στα σημεία 3-7 και ο Πίνακας Β αποτελούν επαγγελματικά μυστικά ή/και εμπιστευτικές πληροφορίες μίας επιχείρησης και άρα κρίνονται εμπιστευτικά και ως τέτοια δεν αποκαλύπτονται».

Ως εκ τούτου η εν λόγω επιστολή βρισκόταν ήδη στην κατοχή της καταγγελλόμενης με την εξαίρεση όσων στοιχείων κρίθηκαν ως εμπιστευτικά αλλά και ότι αυτή δύνατο να τύχει επιθεώρησης κατά τη διενέργεια της πρόσβασης στο Διοικητικό Φάκελο της υπόθεσης.

Σχετικά με την επιστολή από ΟΚΓΒ προς την Υπηρεσία ημερομηνίας 12/6/2012, η Επιτροπή υιοθέτησε και επανέλαβε την απόφασή της ως αυτή λήφθηκε στη συνεδρία της στις 21/1/2015 όπου κρίθηκε ότι, «*Η Επιτροπή παρατηρεί ότι τα εν λόγω στοιχεία αφορούν πληροφορίες που παρέχονται από πρόσωπο δημοσίου δικαίου [...] και άρα κρίνονται εμπιστευτικά και ως τέτοια δεν αποκαλύπτονται*».

Ως εκ τούτου, η Επιτροπή αποφάσισε να μην αποκαλυφθούν οι εν λόγω πληροφορίες στην ολότητά τους. Άρα η Επιτροπή καταλήγει ότι δεν δύναται να αποκαλύψει την παραπάνω επιστολή στην ολότητά της.

Σε σχέση με την επιστολή από Α.Νεοκλέους & Σια Δ.Ε.Π.Ε. για {.....} ημερομηνίας 8/8/2012, η Επιτροπή υιοθετεί την απόφασή της ως αυτή λήφθηκε στη συνεδρία της στις 21/1/2015, όπου κρίθηκε ότι «Αναφορικά με την αποκάλυψη θέσεων και οικονομικών και άλλων πληροφοριών που προέρχονται από τρίτες επιχειρήσεις, η Επιτροπή κρίνει ότι, η αποκάλυψη αυτών θα μπορούσε να βλάψει ουσιωδώς το πρόσωπο ή την επιχείρηση εφόσον, η πληροφόρηση που δόθηκε από αυτές αφορά επιχειρήσεις, οι οποίες είναι σε θέση να ασκήσουν πολύ μεγάλη οικονομική ή εμπορική πίεση στους ανταγωνιστές τους ή στους εμπορικούς εταίρους, πελάτες ή προμηθευτές τους και η αποκάλυψη αυτή θα μπορούσε εύκολα να την/τον εκθέσει στον κίνδυνο αντιποίνων και να βλάψει ουσιωδώς την επιχείρηση [...]. Δεδομένων αυτών, η Επιτροπή ομόφωνα αποφασίζει ότι, είναι εμπιστευτικές οι πληροφορίες αυτές και ως τέτοιο δεν αποκαλύπτεται».

Ως εκ τούτου, και δεδομένου ότι η Επιτροπή είχε σταθμίσει το δικαίωμα προστασίας των εμπιστευτικών πληροφοριών σε συνάρτηση με την κατοχύρωση των δικαιωμάτων άμυνας και υπεράσπισης της καταγγελλόμενης, αποφάσισε να μην αποκαλυφθούν οι εν λόγω πληροφορίες στην ολότητά τους. Άρα η Επιτροπή καταλήγει ότι δεν δύναται να αποκαλύψει την παραπάνω επιστολή.

Σε σχέση με την επιστολή Επιτροπή σε Χρυσοφίνης & Πολυβίου Δ.Ε.Π.Ε. ημερομηνίας 24/8/2012, η Επιτροπή επισημαίνει ότι το περιεχόμενο αυτής αφορά ερωτήματα που έθεσε η Υπηρεσία στα πλαίσια της προκαταρκτικής έρευνας και σε καμία περίπτωση αυτά δεν θεωρήθηκαν ως εμπιστευτικές πληροφορίες και εξού η εν λόγω επιστολή δεν απεκρύβη κατά την διαδικασία της επιθεώρησης των φακέλων. Άρα, η Επιτροπή επισημαίνει ότι η καταγγελλόμενη, είχε κάθε ευκαιρία για σκοπούς αποτελεσματικής ετοιμασίας των γραπτών της θέσεων να μελετήσει την εν λόγω επιστολή κατά την επιθεώρηση του Διοικητικού φακέλου.

Σε σχέση με την επιστολή από Λέλλος Π. Δημητριάδης Δικηγορικό Γραφείο Δ.Ε.Π.Ε. ημερομηνίας 10/9/2012 προς Επιτροπή, η Επιτροπή υιοθετεί και επαναλαμβάνει την απόφασή της ως αυτή λήφθηκε στη συνεδρία της ημερομηνίας 21/1/2015 ότι, «Αναφορικά με την αποκάλυψη θέσεων και προθέσεων που προέρχονται από τρίτες επιχειρήσεις, η Επιτροπή κρίνει ότι, η αποκάλυψη αυτών θα μπορούσε να βλάψει ουσιωδώς το πρόσωπο ή την επιχείρηση εφόσον, η πληροφόρηση που δόθηκε από αυτές αφορά επιχειρήσεις, οι οποίες είναι σε θέση να ασκήσουν πολύ μεγάλη οικονομική ή εμπορική πίεση στους ανταγωνιστές τους ή στους εμπορικούς εταίρους, πελάτες ή προμηθευτές τους και η αποκάλυψη αυτή θα μπορούσε εύκολα να την/τον εκθέσει στον κίνδυνο αντιποίνων και να βλάψει ουσιωδώς την επιχείρηση. Η Επιτροπή υιοθετεί την απόφαση του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης ότι αποκάλυψη επιστολών τρίτων μερών οι οποίοι είναι πελάτες των καταγγελλομένων θα μπορούσε εύκολα να εκθέσει τους αποστολείς των επιστολών στον κίνδυνο αντιποίνων. Η Επιτροπή προτού αποφασίσει έλαβε υπόψη τις πρόνοιες του άρθρου 17(9) του Νόμου. Επομένως, η Επιτροπή κρίνει ότι η αποκάλυψη αυτών των στοιχείων/εγγράφων δεν είναι απαραίτητη. Δεδομένων αυτών, η Επιτροπή ομόφωνα αποφασίζει ότι, είναι εμπιστευτικές οι πληροφορίες αυτές και ως τέτοιο δεν αποκαλύπτεται».

Ως εκ τούτου, και δεδομένου ότι η Επιτροπή είχε σταθμίσει το δικαίωμα προστασίας των εμπιστευτικών πληροφοριών σε συνάρτηση με την κατοχύρωση των δικαιωμάτων άμυνας και υπεράσπισης της καταγγελλόμενης, αποφάσισε να μην αποκαλυφθούν οι εν λόγω πληροφορίες στην ολότητά τους. Άρα η Επιτροπή κατέληξε ότι δεν δύναται να αποκαλύψει την παραπάνω επιστολή.

Σε σχέση με την επιστολή από Λέλλος Π. Δημητριάδης Δικηγορικό Γραφείο Δ.Ε.Π.Ε. ημερομηνίας 13/9/2012 προς Επιτροπή που στάλθηκε τόσο μέσω ταχυδρομείου όσο και μέσω τηλεομοιότυπου, η Επιτροπή υιοθετεί και επαναλαμβάνει την απόφασή της ως αυτή λήφθηκε στη συνεδρία της ημερομηνίας 21/1/2015 ότι «Αναφορικά με την αποκάλυψη θέσεων και προθέσεων που προέρχονται από τρίτες επιχειρήσεις, η Επιτροπή κρίνει ότι, η αποκάλυψη αυτών θα μπορούσε να βλάψει ουσιωδώς το πρόσωπο ή την επιχείρηση εφόσον, η πληροφόρηση που δόθηκε από αυτές αφορά επιχειρήσεις, οι οποίες είναι σε θέση να ασκήσουν πολύ μεγάλη οικονομική ή εμπορική πίεση στους ανταγωνιστές τους ή στους εμπορικούς

εταίρους, πελάτες ή προμηθευτές τους και η αποκάλυψη αυτή θα μπορούσε εύκολα να την/τον εκθέσει στον κίνδυνο αντιπαιών και να βλάψει ουσιαστικά την επιχείρηση. Η Επιτροπή υιοθετεί την απόφαση του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης ότι αποκάλυψη επιστολών τρίτων μερών οι οποίοι είναι πελάτες των καταγγελλομένων θα μπορούσε εύκολα να εκθέσει τους αποστολείς των επιστολών στον κίνδυνο αντιπαιών. Η Επιτροπή προτού αποφασίσει έλαβε υπόψη τις πρόνοιες του άρθρου 17(9) του Νόμου. Επομένως, η Επιτροπή κρίνει ότι η αποκάλυψη αυτών των στοιχείων/εγγράφων δεν είναι απαραίτητη. Δεδομένων αυτών, η Επιτροπή ομόφωνα αποφασίζει ότι, είναι εμπιστευτικές οι πληροφορίες αυτές και ως τέτοιο δεν αποκαλύπτεται».

Ως εκ τούτου, και δεδομένου ότι η Επιτροπή είχε σταθμίσει το δικαίωμα προστασίας των εμπιστευτικών πληροφοριών σε συνάρτηση με την κατοχύρωση των δικαιωμάτων άμυνας και υπεράσπισης της καταγγελλόμενης, αποφάσισε να μην αποκαλυφθούν οι εν λόγω πληροφορίες στην ολότητά τους. Άρα η Επιτροπή καταλήγει ότι δεν δύναται να αποκαλύψει την παραπάνω επιστολή.

Σε σχέση με την Επιστολή από Τάσος Παπαδόπουλος και Συνεργάτες για Α/φοι Λανίτη Λτδ ημερομηνίας 12/11/2012 προς Επιτροπή, η Επιτροπή υιοθετεί την απόφασή της ως αυτή λήφθηκε στη συνεδρία της ημερομηνίας 29/1/2015 όπου έκρινε ότι αυτή θα αποσταλεί μαζί με την Έκθεση Αιτιάσεων. Επίσης, η Επιτροπή υιοθετεί την απόφαση της ως αυτή λήφθηκε στη συνεδρία της ημερομηνίας 21/1/2015 όπου κρίθηκε ότι, «[...] δεδομένου ότι αυτή αφορά αλληλογραφία που ανταλλάχθηκε με τον Π.Ο.Α η Επιτροπή ομόφωνα αποφασίζει ότι, δύναται να αποκαλυφθεί μόνο προς τον Π.Ο.Α».

Ως εκ τούτου, η Επιτροπή επισημαίνει ότι η εν λόγω επιστολή βρίσκεται ήδη στην κατοχή της καταγγελλόμενης και άρα είχε κάθε ευκαιρία για σκοπούς αποτελεσματικής ετοιμασίας των γραπτών της θέσεων να μελετήσει την εν λόγω επιστολή και να την επιθεωρήσει κατά τις προσβάσεις που πραγματοποίησε στο Διοικητικό Φάκελο.

Σε σχέση με την επιστολή από Χρυσάφινος & Πολυβίου Δ.Ε.Π.Ε., προς Επιτροπή 9/9/2013, η Επιτροπή επισημαίνει ότι αυτή δεν είναι εμπιστευτική εξού και δεν έχει αποκρυσταλλωθεί κατά την επιθεώρηση του Διοικητικού Φακέλου.

Σε σχέση με την επιστολή από Οργανισμό Κυπριακής Γαλακτοκομικής Βιομηχανίας προς Υπηρεσία ημερομηνίας 13/9/2013, η Επιτροπή υιοθετεί την απόφασή της ως αυτή λήφθηκε στη συνεδρία της ημερομηνίας 29/1/2015, «Η Επιτροπή παρατηρεί ότι στην εν λόγω επιστολή περιέχονται πληροφορίες που παρέχονται από πρόσωπο δημοσίου δικαίου και οποίες αφορούν παραδόσεις γάλατος προς πελάτες του Π.Ο.Α από τον ίδιο και από άλλους προμηθευτές. Η Επιτροπή παρατηρεί ότι η αποκάλυψη αυτή θα μπορούσε εύκολα να εκθέσει τους αποστολείς των επιστολών στον κίνδυνο αντιπαιών και να βλάψει ουσιαστικά την επιχείρηση ή επιχειρήσεις για τις οποίες αφορούν τα στοιχεία αυτά. Η Επιτροπή σταθμίζοντας το δικαίωμα προστασίας του επαγγελματικού απορρήτου/ επαγγελματικών μυστικών σε συνάρτηση με την κατοχύρωση των δικαιωμάτων άμυνας, η Επιτροπή ομόφωνα αποφασίζει ότι, το Παράρτημα Α αποτελεί επαγγελματικό μυστικό ή/και εμπιστευτική πληροφορία μίας επιχείρησης και άρα κρίνεται εμπιστευτικό και ως τέτοιο δεν αποκαλύπτεται».

Σε σχέση με το αιτούμενο σημείωμα/έγγραφο το οποίο χαρακτηρίζεται ότι δεν φέρει τίτλο και στοιχεία συντάκτη, η Επιτροπή διευκρινίζει ότι το εν λόγω έγγραφο περιέχει πληροφορίες για τις εταιρείες {.....}

.....} οι οποίες είναι προσβάσιμες στο Διοικητικό Φάκελο, ευρέως διαθεσιμμένες στο διαδίκτυο ενώ ο τίτλος του εγγράφου παρουσιάζεται και στο φύλλο σημειωμάτων (minute sheet).

Η Επιτροπή, σε σχέση με την λίστα εγγράφων που περιγράφει η καταγγέλλουσα διά του δικηγόρου της στο Παράρτημα Β της εν λόγω επιστολής της και για την οποία αιτείται αντίγραφα τα οποία θεωρεί απαραίτητα για την προετοιμασία των γραπτών θέσεων των πελατών τους και για σκοπούς αποτελεσματικής άμυνάς τους, σημειώνει ότι προβάλλει τα εξής: «Στο επισυνημμένο Παράρτημα Β καταγράφουμε λίστα ογκωδέστατων εγγράφων που συμπεριλαμβάνουν μεταξύ άλλων επιστολογραφία και πολυσέλιδα πρακτικά συνεδριάσεων της Επιτροπής, τα οποία ήταν διαθέσιμα προς επιθεώρηση στο Διοικητικό Φάκελο. Τα έγγραφα που καταγράφονται στη λίστα του παραρτήματος Β κρίνονται ως απολύτως απαραίτητα για την προετοιμασία των γραπτών θέσεων των πελατών μας και για σκοπούς αποτελεσματικής άμυνάς τους. Ως εκ τούτου, και προς αποφυγή άσκοπης καθυστέρησης, παρακαλούμε όπως μας δοθούν αντίγραφα των εν λόγω εγγράφων το συντομότερο δυνατόν.»

Σύμφωνα με το άρθρο 43(6) του περί Γενικών Αρχών Διοικητικού Δικαίου Νόμου 158(Ι)/99:

«(6) Κάθε πρόσωπο το οποίο έχει δικαίωμα ακρόασης μπορεί, ύστερα από γραπτή αίτησή του, να λάβει γνώση των στοιχείων του σχετικού διοικητικού φακέλου. Το αρμόδιο διοικητικό όργανο μπορεί με αιτιολογημένη απόφαση του να απορρίψει ολόκληρο ή μέρος του αιτήματος, αν η ικανοποίησή του παραβιάζει το υπηρεσιακό συμφέρον ή το συμφέρον τρίτου προσώπου.»

Από την παραπάνω διάταξη, η Επιτροπή σημειώνει ότι η προϋπόθεση που τίθεται να «λαμβάνει γνώση των στοιχείων του σχετικού Διοικητικού φακέλου», είναι εξαιρετικά ευρεία με αποτέλεσμα να πληρείται στην προκειμένη περίπτωση καθώς ικανοποιήθηκε το δικαίωμα πρόσβασης στο φάκελο της υπόθεσης, χωρίς να απαιτείται η αποστολή αντιγράφων.

Η Επιτροπή κρίνει σκόπιμη την άντληση καθοδήγησης από την πρακτική της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Σύμφωνα με την παράγραφο 44 της Ανακοίνωσης της Ε.Ε. για την πρόσβαση στο φάκελο της υπόθεσης :

«44. Η Επιτροπή είναι δυνατόν να αποφασίσει την παροχή πρόσβασης στον φάκελο υπόθεσης με τους ακόλουθους τρόπους, λαμβάνοντας υπόψη και τις τεχνικές δυνατότητες των μερών:

— με CD-ROM ή οποιοδήποτε άλλο μέσο καταχώρησης ηλεκτρονικών δεδομένων που είναι δυνατόν να τεθεί σε χρήση στο μέλλον·

— με αντίγραφα του προσπελάσιμου φακέλου σε χαρτί, τα οποία αποστέλλονται ταχυδρομικώς·

— με πρόσκληση προς τους ενδιαφερόμενους να εξετάσουν τον προσπελάσιμο φάκελο, ή μέρος του, στους χώρους της Επιτροπής.

Είναι δυνατόν η Επιτροπή να επιλέξει και συνδυασμό των τρόπων αυτών¹⁸»

¹⁸ Ανακοίνωση της Επιτροπής περί των κανόνων πρόσβασης στον φάκελο υπόθεσης της Επιτροπής δυνάμει των άρθρων 81 και 82 της Συνθήκης ΕΚ, των άρθρων 53, 54 και 57 της Συμφωνίας ΕΟΧ, και του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 139/2004 του Συμβουλίου (2005/С 325/07)

Ως εκ τούτου, από τα παραπάνω αναντίλεκτα, προκύπτει η ύπαρξη διακριτικής ευχέρειας για επιλογή του τρόπου με τον οποίο θα πραγματοποιηθεί η πρόσβαση στο φάκελο της υπόθεσης.

Η Επιτροπή τονίζει ότι έχει καθιερώσει την πρακτική της επί τόπου επιθεώρησης των διοικητικών φακέλων των υποθέσεων της εντός των γραφείων της. Η εν λόγω πρακτική της παρούσας Επιτροπής έχει εφαρμοστεί σε όλες τις διαδικασίες πρόσβασης που έχουν πραγματοποιηθεί έως τώρα. Η Επιτροπή κρίνει ότι η εν λόγω πρακτική διασφαλίζει πλήρως τα δικαιώματα άμυνας και υπεράσπισης των εμπλεκόμενων μερών.

Ανεξαρτήτως των πιο πάνω, η Επιτροπή θεωρεί σκόπιμο να επισημάνει ότι η καταγγελλόμενη δεν προέβη σε επαρκή αιτιολόγηση καθώς δεν παρέθεσε τους λόγους για τους οποίους η λήψη αντιγράφων των εν λόγω εγγράφων που αιτείται είναι ουσιώδης για την άμυνα και υπεράσπισή της.

Τέλος, η Επιτροπή επισημαίνει ότι, κατά την νομολογία του Δικαστηρίου¹⁹, δυνάμει της αρχής της αναλογικότητας, οι πράξεις των οργάνων δεν πρέπει να υπερβαίνουν τα όρια του κατάλληλου και αναγκαίου για την επίτευξη των σκοπών που νομίμως επιδιώκονται από την οικεία ρύθμιση, εξυπακουόμενου ότι οσάκις υφίσταται επιλογή μεταξύ πλειόνων κατάλληλων μέτρων, πρέπει να επιλέγεται το ολιγότερο επαχθές και ότι τα προξενούμενα μειονεκτήματα δεν πρέπει να είναι δυσανάλογα προς τους επιδιωκόμενους σκοπούς. Στην προκειμένη περίπτωση, δεν τίθεται θέμα παραβίασης της εν λόγω αρχής από την Επιτροπή καθώς η Επιτροπή έλαβε τις πιο πάνω αποφάσεις σχετικά με την απόκρυψη των εμπιστευτικών στοιχείων σταθμίζοντας τα συμφέροντα όλων των εμπλεκόμενων μερών σεβόμενη μάλιστα απόλυτα τα δικαιώματα άμυνας και υπεράσπισης του Π.Ο.Α..

Ως εκ των ανωτέρω, η Επιτροπή ομόφωνα αποφασίζει όπως δεν δοθούν αντίγραφα των εγγράφων που έχει αιτηθεί ο Π.Ο.Α. και αντ' αυτού κρίνει σκόπιμο όπως δοθεί εκ νέου πρόσβαση ώστε να του δοθεί περισσότερος χρόνος για να λάβει γνώση του διοικητικού φακέλου.

Η Επιτροπή παρότι έχει ήδη δοθεί δικαίωμα πρόσβασης σε τρεις περιπτώσεις στον Π.Ο.Α., κρίνει σκόπιμο όπως δώσει οδηγίες στην Υπηρεσία να ενημερώσει σχετικά με τα ως άνω τον Π.Ο.Α. και όπως διευθετήσει άμεσα εκ νέου πρόσβαση στο Διοικητικό Φάκελο της υπόθεσης, ώστε να διασφαλιστούν τα δικαιώματα άμυνας και υπεράσπισης του Π.Ο.Α.

Συνεπώς, για τους λόγους που αναφέρονται παραπάνω και έχοντας υπόψη ότι η Επιτροπή έχει ήδη αποφανθεί για το εν λόγω ζήτημα της εμπιστευτικότητας παρέχοντας επαρκή αιτιολογία σε κάθε περίπτωση και παρέχοντας πλήρως το δικαίωμα πρόσβασης στον Π.Ο.Α, η Επιτροπή απορρίπτει τον ως άνω ισχυρισμό του Π.Ο.Α.

Ως εκ των ανωτέρω, η Επιτροπή απορρίπτει ομόφωνα όλες τις πιο πάνω προδικαστικές ενστάσεις του Π.Ο.Α.

8. De novo ζητήματα

ΘΕΣΗ Π.Ο.Α

Ο Π.Ο.Α ισχυρίστηκε κατά την προφορική διαδικασία ενώπιον της Επιτροπής ότι οι καταγγέλλουσες ήγειραν ορισμένα ζητήματα de novo και συγκεκριμένα αναφέρθηκε στην ερμηνεία του Κανονισμού 1234/2007, υποθέσεις οι οποίες δεν αναφέρονται στην Υπηρεσία και είναι επιπρόσθετες, η έννοια των βασικών διευκολύνσεων καθώς και σε ζητήματα που έχουν να κάνουν με επαναυψύξεις θαλάμων σε συγκεκριμένες θερμοκρασίες.

ΘΕΣΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Αναφορικά με τα πιο πάνω ζητήματα που έθιξε ο Π.Ο.Α κατά την προφορική διαδικασία ενώπιον της Επιτροπής, η Επιτροπή επισημαίνει ότι ο Π.Ο.Α έκανε απλή αναφορά στα εν λόγω ζητήματα χωρίς να προβεί σε οποιαδήποτε ανάλυση. Μάλιστα, ο Π.Ο.Α δεν προέβη σε οποιαδήποτε σχετική εξειδίκευση των εν λόγω ζητημάτων ούτε στις επιπρόσθετες θέσεις του ημερομηνίας 03/11/2017.

Η Επιτροπή σημειώνει ότι οι καταγγέλλουσες στις πρόσθετες θέσεις τους ημερομηνίας 12/10/2017 ανέφεραν ειδικά για το ζήτημα των βασικών διευκολύνσεων που τέθηκε κατά την προφορική διαδικασία ενώπιον της Επιτροπής ότι η Επιτροπή «...μπορεί αν θεωρεί ότι αυτή η αναφορά εκφεύγει της έκθεσης αιτιάσεων να την αγνοήσει ή αν όχι να ενεργήσει ανάλογα.».

Σε κάθε περίπτωση, η Επιτροπή κρίνει σκόπιμο να επισημάνει ότι δεν έχει λάβει υπόψη της τα εν λόγω ζητήματα για τη στοιχειοθέτηση των υπό εξέταση παραβάσεων και όλα τα στοιχεία επί των οποίων βασίστηκε η Επιτροπή είναι εις γνώση του Π.Ο.Α, ο οποίος είχε την ευκαιρία να τα μελετήσει.

Ως εκ των ανωτέρω, η Επιτροπή ομόφωνα απορρίπτει τον ως άνω ισχυρισμό.

Θέσεις Π.Ο.Α επί της ουσίας της υπόθεσης

Περαιτέρω από την εταιρεία Π.Ο.Α προβλήθηκαν και ισχυρισμοί επί της ουσίας της υπόθεσης τόσο γραπτώς όσο και προφορικάς. Η Επιτροπή εξέτασε ενδελεχώς τους εν λόγω ισχυρισμούς επί των οποίων αποφάσισε τα ακόλουθα.

Κατάχρηση διαδικασίας από καταγγέλλουσες εταιρείες - Ανατροπή βάρους απόδειξης και τεκμηρίου αθωότητας

ΘΕΣΗ Π.Ο.Α

Ο Π.Ο.Α ισχυρίζεται ότι η Επιτροπή υιοθέτησε νέους ισχυρισμούς των καταγγελλουσών εταιρειών χωρίς προηγουμένως να διερευνηθεί και/ή διαπιστωθεί η γνησιότητα και ορθότητα τους και το οποίο σύμφωνα με τον Π.Ο.Α θα συνιστούσε διαδικαστική ατέλεια και παράβαση των θεμελιωδών αρχών της δίκαιης δίκης.

ΘΕΣΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Αναφορικά με τους εν λόγω ισχυρισμούς του Π.Ο.Α, η Επιτροπή σημειώνει ότι ο Π.Ο.Α δεν εξειδίκευσε σε ποιους νέους ισχυρισμούς αναφέρεται αλλά προβαίνει μόνο σε γενικές αναφορές. Παρά ταύτα, η Επιτροπή σημειώνει ότι δεν έχει υιοθετήσει οποιοσδήποτε νέους ισχυρισμούς χωρίς να ελέγξει την ορθότητά τους και εν πάση περιπτώσει επισημαίνει ότι όλα τα στοιχεία επί των οποίων βασίστηκε για τη στοιχειοθέτηση των υπό εξέταση καταχρηστικών πρακτικών του Π.Ο.Α είναι εις γνώση του και είχε την ευκαιρία να τα εξετάσει και να τα αντικρούσει τόσο με τις γραπτές του θέσεις όσο και κατά την προφορική διαδικασία ενώπιον της Επιτροπής.

Ως εκ των ανωτέρω, η Επιτροπή απορρίπτει τον ως άνω ισχυρισμό.

Ψευδής ισχυρισμός ότι οι καταγγέλλουσες δεν συναινούν με τις αυξημένες τιμών

ΘΕΣΗ Π.Ο.Α

¹⁹ ΔΕΕ, απόφαση της 12.9.1996, συνεκδ. υποθ. C-254/94, C-255/94 και C-269/94, Fattoria autonoma tabacchi κατά Ministero dell' Agricoltura, Συλλ.1996, σ. I-4235.

Ο Π.Ο.Α ισχυρίστηκε ότι οι ισχυρισμοί των καταγγελλουσών ότι δεν συναινούσαν με τις αυξήσεις των τιμών του αγελαδινού γάλακτος ή και ότι δεν ενημερώνονταν σύμφωνα με συγκεκριμένο όρο της συμφωνίας ημερ. 27/9/2010 είναι ψευδείς.

ΘΕΣΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Η Επιτροπή επισημαίνει ότι, όπως προκύπτει από τα στοιχεία του διοικητικού φακέλου, ο Π.Ο.Α ως ο μοναδικός δυνητικός προμηθευτής της πρώτης ύλης, νωπού αγελαδινού γάλακτος, μπορούσε να επιβάλει καταχρηστικούς όρους στις καταγγέλλουσες χωρίς οι εν λόγω εταιρείες να μπορούν, ουσιαστικά, να διαπραγματευτούν σε ίση βάση. Ο Π.Ο.Α προχωρούσε σε αυξήσεις τιμών κατά την απόλυτη διακριτική του ευχέρεια και χωρίς να δίδει εύλογη προειδοποίηση στις καταγγέλλουσες και παρά την ύπαρξη σχετικού όρου στις συμφωνίες για προειδοποίηση 6 μηνών.

Τα πιο πάνω προκύπτουν σαφώς από τα στοιχεία του διοικητικού φακέλου ενώ σχετικές αναφορές γίνονται τόσο στην Έκθεση Αιτιάσεων και στο Σημείωμα της Υπηρεσίας αλλά. Συνεπώς, οι ως άνω ισχυρισμοί του Π.Ο.Α δεν δύνανται να ανατρέψουν το γεγονός ότι ο Π.Ο.Α προχωρούσε σε αυξήσεις τιμών χωρίς να δίδει εύλογη προειδοποίηση στις καταγγέλλουσες.

Ως εκ των ανωτέρω, η Επιτροπή απορρίπτει τον ως άνω ισχυρισμό.

Ισχυρισμοί Π.Ο.Α αναφορικά με τον ορισμό της σχετικής αγοράς

ΘΕΣΗ Π.Ο.Α

Σύμφωνα με τον Π.Ο.Α, η Επιτροπή δεν ακολούθησε ούτε και εφάρμοσε τη σχετική Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τον ορισμό της σχετικής αγοράς, παρόλο που διαθέτει ευρείες εξουσίες προς έρευνα και ως εκ τούτου ο καθορισμός της σχετικής αγοράς, τόσο στο ανώτερο όσο και στο κατώτερο επίπεδο της αγοράς, πάσχει λόγω έλλειψης δέουσας έρευνας, ανεπαρκούς αιτιολογίας, και είναι προϊόν πραγματικής και/ή νομικής πλάνης.

Συγκεκριμένα ισχυρίστηκε ότι η Επιτροπή φαίνεται να έλαβε υπόψη της παράγοντες που δεν αναφέρονται στην εν λόγω Ανακοίνωση και οι οποίοι συγκρούονται με την όλη λογική καθορισμού της σχετικής αγοράς.

Ο Π.Ο.Α ισχυρίζεται ότι στην Έκθεση Αιτιάσεων της Επιτροπής και στο Εσωτερικό Σημείωμα της Υπηρεσίας δεν έχει εντοπίσει κανένα στοιχείο και/ή αναφορά σε σχέση με το SSNIP τεστ ή και την αντίδραση της ζήτησης και/ή της προσφοράς στη μεταβολή των σχετικών τιμών. Ούτε και υπάρχει οποιοδήποτε στοιχείο αναφορικά με τους λόγους για τους οποίους δεν ακολουθήθηκε και/ή εφαρμόστηκε η μεθοδολογία που περιγράφεται λεπτομερώς και με σαφήνεια στη σχετική Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Σύμφωνα με τον Π.Ο.Α, η υπό αναφορά Ανακοίνωση συνιστά το SSNIP τεστ ως την προβλεπόμενη μέθοδο προκειμένου να εντοπιστούν όλοι οι ανταγωνιστικοί περιορισμοί που αντιμετωπίζουν οι εμπλεκόμενες επιχειρήσεις. Συναφώς, κάθε προσπάθεια ή άσκηση για την οριοθέτηση της σχετικής αγοράς θα πρέπει να είναι συνεπής με τη μεθοδολογία αυτή.

Επίσης, ο Π.Ο.Α ισχυρίστηκε ότι η Επιτροπή δεν κατέβαλε καμία προσπάθεια για να συλλέξει πληροφορίες από τον Σύνδεσμο Τυροκόμων Κύπρου ή και τους Συνδέσμους και/ή Οργανώσεις και/ή Ενώσεις Καταναλωτών σε σχέση με τη συμπεριφορά και τις προτιμήσεις των καταναλωτών στην Κύπρο αναφορικά με τα γαλακτοκομικά προϊόντα. Ακόμα πιο ουσιαστικό κρίνει το γεγονός ότι οι πληροφορίες που θα μπορούσαν να είχαν παρασχεθεί από παραγωγούς γαλακτοκομικών προϊόντων (συμπεριλαμβανομένων και των παστεριωτών) και/ή καταναλωτές στην Κύπρο θα ήταν κρίσιμες για την εφαρμογή της προβλεπόμενης μεθοδολογίας.

Επίσης, ο ισχυρίστηκε ότι η Επιτροπή δεν διεξήγαγε καμία ανάλυση σε σχέση με τα φυσικά χαρακτηριστικά των επίμαχων προϊόντων, τη σκοπούμενη χρήση τους, τις τιμές τους, τις προτιμήσεις των καταναλωτών, την ελαστικότητα της ζήτησης, το κόστος (σε χρήμα και χρόνο) μεταστροφής των παραγωγών σε ανταγωνιστικά προϊόντα.

Σύμφωνα με τον Π.Ο.Α, η μη διενέργεια οποιασδήποτε ουσιαστικής ανάλυσης (τόσο ποσοτικής όσο και ποιοτικής) προσδιορισμού της υποκατάστασης από την πλευρά της ζήτησης και της προσφοράς καθιστά τον ορισμό της σχετικής αγοράς εγγενώς ελαττωματικό, μολύνοντας και θέτοντας σε εύλογη αμφισβήτηση ολόκληρη την ανάλυση της ύπαρξης δεσπόζουσας θέσης και κατ' επέκταση τη διαπίστωση της ύπαρξης καταχρηστικής εκμετάλλευσης της θέσης αυτής. Επιπρόσθετα, ο εσφαλμένος καθορισμός της σχετικής αγοράς μολύνει την ανάλυση των αντι-ανταγωνιστικών επιδράσεων που προκύπτουν ως αποτέλεσμα της καταχρηστικής εκμετάλλευσης, υπονομεύοντας τα οποιαδήποτε συμπεράσματα καταλήγει η Επιτροπή.

ΘΕΣΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Αναφορικά με τους πιο πάνω ισχυρισμούς του Π.Ο.Α, η Επιτροπή επισημαίνει ότι, σημειώνει ότι στην παρούσα υπόθεση εστίασε την ανάλυσή της σε δύο επίπεδα της αγοράς, ήτοι στο ανώτερο και στο κατώτερο επίπεδο. Το ανώτερο επίπεδο της αγοράς αφορά την προμήθεια του νωπού αγελαδινού γάλακτος στις γαλακτοβιομηχανίες και το κατώτερο επίπεδο της αγοράς αφορά την παρασκευή και προμήθεια χαλλουμιού.

(α) Ανώτερο επίπεδο της αγοράς

Ως έχει ήδη καταγραφεί στην Έκθεση Αιτιάσεων της Επιτροπής και στο σχετικό Σημείωμα της Υπηρεσίας, το νωπό αγελαδινό γάλα συλλέγεται από τις φάρμες και παραδίδεται στα γαλακτοκομεία για επεξεργασία και παρασκευή γαλακτοκομικών προϊόντων όπως παστεριωμένο γάλα, κρέμες, χαλλούμι, τυριά, παγωτό κλπ. Στην προκειμένη περίπτωση το ανώτερο επίπεδο της αγοράς εστιάζεται στην προμήθεια του νωπού αγελαδινού γάλακτος από τον Π.Ο.Α προς τους παστεριωτές, τα τυροκομεία, γαλακτοκομεία και τις παγωτοβιομηχανίες. Ο Π.Ο.Α αγοράζει το σύνολο της παραγωγής του νωπού αγελαδινού γάλακτος από τους αγελαδοτρόφους μέλη του και στη συνέχεια το προμηθεύει (πωλεί) στους παστεριωτές, στα τυροκομεία και στις παγωτοβιομηχανίες με σκοπό την επεξεργασία/ παστερίωσή του ή τυροκόμηση.

Συγκεκριμένα, σύμφωνα με τα στοιχεία που είναι δημοσιευμένα στην ιστοσελίδα του Π.Ο.Α ο οργανισμός αντιπροσωπεύει περίπου το 80% των παραγωγών γάλακτος (αγελαδοτρόφων) στην Κύπρο και προμηθεύει τη συντριπτική πλειοψηφία των γαλακτοβιομηχανιών που δραστηριοποιούνται στην κυπριακή αγορά. Περίπου το 72% της συνολικής παραγωγής νωπού αγελαδινού γάλακτος προέρχεται από τα Μέλη του Π.Ο.Α.

Η παραγωγή αγελαδινού γάλακτος ήταν καθορισμένη κατά τον ουσιώδη χρόνο από τον Ευρωπαϊκό Θεσμό των ποσοτώσεων (Quotas). Οι ποσοτώσεις αγελαδινού γάλακτος αποτελούν ένα από τα Μέτρα της Κοινοτικής Αγροτικής Πολιτικής που εφαρμόζεται στις χώρες μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σύμφωνα με τους Κοινοτικούς Κανονισμούς 1234/2007 και 595/2004 και τους τροποποιητικούς τους, όπως και την εθνική νομοθεσία περί ποσοτώσεων και τα

εκάστοτε Διατάγματα του Υπουργού Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος της Δημοκρατίας. Επισημαίνεται ότι η ποσότητα γάλακτος είναι συνδεδεμένη με τη λιποπεριεκτικότητα, η οποία λαμβάνεται υπόψη για τον υπολογισμό της παραχθείσας ποσότητας.

Ο ΟΚΓΒ ήταν αρμόδιος σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία να διαχειρίζεται το σύστημα των ποσοτώσεων του γάλακτος στη βάση των εκάστοτε ισχυουσών κοινοτικών πράξεων και την πολιτική του Υπουργείου. Σύμφωνα με την Κ.Δ.Π. 375/2008, ο κάθε παραγωγός (αγελαδοτρόφος) υποβάλλει δεόντως αιτιολογημένη αίτηση στον ΟΚΒΓ αναφορικά με την ατομική ποσότητα που θα παράγεται, η οποία εξετάζεται. Επιπρόσθετα, σύμφωνα με τους εν υπό αναφορά Κανονισμούς όλοι οι αγοραστές αγελαδινού γάλακτος πριν από την αγορά οποιασδήποτε ποσότητας από τους παραγωγούς έπρεπε να τυχόν εγκρίσης από τον ΟΚΒΓ.

Ως εκ τούτου, η παραγωγή νωπού αγελαδινού γάλακτος ήταν εξ' υπαρχής περιορισμένη από τις πιο πάνω αναφερόμενες εθνικές ποσοτώσεις παραγωγής και δεν δύναντο να εισέλθουν σε αυτή νέοι παραγωγοί. Ο Π.Ο.Α συνήπτε ετήσιες συμφωνίες με τις γαλακτοβιομηχανίες στις οποίες καταγράφονταν οι ετήσιες ποσότητες που θα τους παραχωρούνταν. Το ίδιο έπρατταν και οι αγελαδοτρόφοι μη μέλη του Π.Ο.Α.

Η Επιτροπή σημειώνει ότι στην απόφασή της με αριθμό 17/2011²⁰ έκρινε τα εξής:

«το αγελαδινό γάλα είναι η πρώτη ύλη για την παρασκευή συγκεκριμένων γαλακτοκομικών προϊόντων όπως το χαλλούμι, γιαούρτι και αναρή και ως προς το σκοπό χρήσης της δεν θεωρείται ότι μπορεί να υποκατασταθεί λόγω της ιδιαιτερότητας της γεύσης του και των φυσικών του ιδιοτήτων, από το αιγιοπρόβειο ή το πρόβειο γάλα. Επίσης, ως προς τον τρόπο επεξεργασίας του, αυτός διαφέρει από τον τρόπο επεξεργασίας του αιγιοπρόβειου ή πρόβειου γάλακτος.»

Επίσης, η Επιτροπή στην υπό αναφορά απόφασή της έκρινε ότι η χονδρική προμήθεια νωπού γάλακτος συνιστά διακριτή αγορά σε σχέση με τα άλλα είδη γάλακτος και τα άλλα στάδια της αγοράς.

Επίσης, η Επιτροπή, στην απόφασή της με αριθμό 35/2013²¹, σημείωσε ότι *«Το νωπό αγελαδινό γάλα παράγεται σε κτηνοτροφικές μονάδες. Μέσω συμφωνιών που διαθέτει ο Π.Ο.Α με ιδιοκτήτες βυτιοφόρων, συλλέγεται το νωπό αγελαδινό γάλα από τους αγελαδοτρόφους μέλη του Π.Ο.Α και στη συνέχεια αυτό διατίθεται σε μονάδες μεταποίησης ή/και εμπορίας ή/και μονάδες τυποποίησης-συσκευασίας γαλακτοκομικών προϊόντων. Η αγορά της διάθεσης νωπού αγελαδινού γάλακτος απευθύνεται σε εξειδικευμένους πελάτες, ήτοι τις γαλακτοβιομηχανίες, περιλαμβανομένων και των μικρότερων γαλακτοκομείων, τα οποία με τη σειρά τους χρησιμοποιούν το προϊόν αυτό για να παρασκευάσουν το τελικό προϊόν που προσφέρουν στους τελικούς καταναλωτές.*

Το νωπό αγελαδινό γάλα είναι η πρώτη ύλη για την παρασκευή γαλακτοκομικών προϊόντων, όπως φρέσκο παστεριωμένο γάλα, χαλλούμι, τυριά, γιαούρτι, αναρή και παγωτό, και ως προς το σκοπό χρήσης του δεν θεωρείται ότι μπορεί να υποκατασταθεί, λόγω της ιδιαιτερότητας της γεύσης του και των φυσικών του ιδιοτήτων, από το αιγινό ή το πρόβειο γάλα. Επίσης, ως προς τον τρόπο επεξεργασίας του, αυτός διαφέρει από τον τρόπο επεξεργασίας του αιγινού ή του πρόβειου γάλακτος.»²²

Η διάκριση του νωπού γάλακτος σε αγελαδινό, πρόβειο ή αιγινό δεν είναι άνευ σημασίας, καθότι οι άμεσοι καταναλωτές, δηλαδή γαλακτοβιομηχανίες και γαλακτοκομεία, εξειδικεύονται στην παρασκευή συγκεκριμένων προϊόντων για τα οποία έχει σημασία η χρήση του ενός ή του άλλου είδους γάλακτος, λόγω διαφορών στα φυσικά χαρακτηριστικά και συστατικά κάθε είδους γάλακτος, που καθιστά έκαστο εξ' αυτών ως μη εναλλάξιμο προϊόν.»

Επιπρόσθετα, σημειώνεται ότι στην απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής *Arla Foods/Express Dairies*,²³ η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έκρινε ότι στην αγορά του προηγούμενου σταδίου η προμήθεια νωπού γάλακτος αποτελεί ξεχωριστή αγορά. Αυτό βασίζεται σε κριτήρια προσφοράς και ζήτησης, δηλαδή στα διαφορετικά επίπεδα της εφοδιαστικής αλυσίδας, στους διαφορετικούς προμηθευτές και σε διαφορετικούς αγοραστές, στον όγκο και στην αξία του προϊόντος, στο γεγονός ότι δεν υπάρχουν κατάλληλα υποκατάστατα με βάση τα χαρακτηριστικά του προϊόντος, την τιμή, την προβλεπόμενη χρήση κλπ. Μπορεί να γίνει μία περαιτέρω διάκριση της αγοράς σε αγελαδινό, αιγινό και πρόβειο γάλα²⁴.

Περαιτέρω, στην απόφαση υπ' αριθμ. 42/2014 που αφορούσε αυτεπάγγελτη έρευνα εναντίον του Π.Ο.Α, η Επιτροπή σημείωσε ότι:

«Όσον αφορά τους ανεξάρτητους αγελαδοτρόφους, σύμφωνα με την απόφαση της Επιτροπής αρ. 35/2013³⁷ «ο μοναδικός προμηθευτής νωπού αγελαδινού γάλακτος προς όλους τους παραγωγούς τέτοιων προϊόντων είναι ο Π.Ο.Α (με μόνη εξαίρεση την εταιρεία Χαραλαμπίδης-Κρίστης Λτδ, η οποία προμηθεύεται επιπλέον νωπό αγελαδινό γάλα από ανεξάρτητους αγελαδοτρόφους, μη μέλη του Π.Ο.Α).» Επίσης στην ίδια απόφαση, η Επιτροπή αναφέρει ότι «Σύμφωνα με τα ενώπιον της Επιτροπής στοιχεία, στην εν λόγω αγορά δραστηριοποιείται ο Π.Ο.Α, ο οποίος όπως έχει ήδη αναφερθεί εκπροσωπεί περί του 80% των παραγωγών αγελαδινού γάλακτος στην Κύπρο και προμηθεύει το [...] του παραγόμενου προϊόντος, ήτοι το νωπό αγελαδινό γάλα, ενώ οι υπόλοιποι αγελαδοτρόφοι, ήτοι το [...] των αυτών, έχει συνάψει συμφωνίες αποκλειστικής διάθεσης με την εταιρεία Χαραλαμπίδης-Κρίστης Λτδ»».

Υπό το φως των πιο πάνω δεδομένων και σύμφωνα με τη σχετική νομολογία, η Επιτροπή όρισε την πρώτη σχετική αγορά που εξετάζεται στα πλαίσια της παρούσας καταγγελίας ως την αγορά της προμήθειας του νωπού αγελαδινού γάλακτος στην οποία ο Π.Ο.Α δραστηριοποιείται ως προμηθευτής (πωλητής) του νωπού αγελαδινού γάλακτος προς τους χρήστες αυτού όπως οι παστεριωτές, τα τυροκομεία και τις παγωτοβιομηχανίες και η κατ' επέκταση χρήση του SSNIP test δεν ήταν αναγκαία. Εν πάση περιπτώσει, υπογραμμίζεται πώς η υπό αναφορά Ανακοίνωση είναι καθοδηγητική και όχι δεσμευτική για την οριοθέτηση της αγοράς.

²⁰ Απόφαση Επιτροπής 17/2011 Καταγγελία και αίτημα για λήψη προσωρινών μέτρων της εταιρείας R.A. Vouyiouklakis Ltd εναντίον του Παγκύπριου Οργανισμού Αγελαδοτρόφων.

²¹ Απόφαση Επιτροπής 35/2013 Καταγγελία και αίτημα για λήψη προσωρινών μέτρων της εταιρείας Α/φοί Λανίτης Λτδ εναντίον του Παγκύπριου Οργανισμού Αγελαδοτρόφων (ΠΟΑ) Δημόσια Λτδ.

²² Η δυνατότητα αυτής της διάκρισης γίνεται αποδεκτή και στην Απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην Υπόθεση COMP/M.4344, Lactalis/Nestle JV (II), παρ. 15.

²³ Απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην Υπόθεση COMP/M.3130- Arla Foods/Express Dairies, EE C 297 της 9.12.2003, σ. 25.

²⁴ Απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην Υπόθεση COMP/M.4344, Lactalis/Nestle JV (II), παρ. 15.

(β) Κατώτερο (επόμενο στάδιο της αγοράς)

Η δεύτερη αγορά αφορά την παρασκευή προϊόντων με πρώτη ύλη το νωπό αγελαδινό γάλα. Η εν λόγω αγορά δύναται να διακριθεί σε περαιτέρω αγορές για κάθε ένα από τα προϊόντα που παράγονται από νωπό αγελαδινό γάλα όπως τυρί, χαλλούμι, γιαούρτι, παγωτό κ.α. Σύμφωνα με απόφαση της Ελληνικής Επιτροπής Ανταγωνισμού, η αγορά του τυριού²⁵ διακρίνεται, βάσει της προέλευσης του γάλακτος (αιγοπρόβειο ή αγελαδινό), στις εξής επιμέρους σχετικές αγορές: (i) των μαλακών τυριών και τυριών τυρογάλακτος (λευκά τυριά όπως φέτα, μυζήθρα, μανούρι κ.λπ.), (ii) των ημίσκληρων τυριών (κυρίως κίτρινα τυριά, όπως κασέρι, edam, κ.λπ.) και (iii) των σκληρών τυριών (κυρίως κίτρινα τυριά, όπως κεφαλογραβιέρα, γραβιέρα κ.λπ.).

Ομοίως η Ευρωπαϊκή Επιτροπή²⁶ έκρινε ότι η αγορά του τυριού διακρίνεται στις ακόλουθες κατηγορίες: (i) τυρί για επάλειψη, (ii) φρέσκο τυρί, (iii) μαλακό τυρί, (iv) ημίσκληρο τυρί, και (v) σκληρό τυρί. Η Επιτροπή εξέτασε επίσης το τυρί σε κατάσταση της αγοράς, σύμφωνα με στενότερους τύπους τυριών (π.χ. μοσαρέλα), τον τύπο της παρουσίασης (σε φέτα, με σταθερό βάρος, μεταβλητού βάρους), το είδος του γάλακτος που χρησιμοποιείται (π.χ. μοσαρέλα με τη χρήση διαφόρων ειδών γάλακτος) και του προστατευόμενου γεωγραφικού καθεστώτος (π.χ. «Προστατευόμενη Ονομασία Προέλευσης»). Επιπρόσθετα, στην απόφαση της Friesland Foods/Campina²⁷ έκρινε ότι «α) το τυρί Ολλανδικού τύπου αποτελεί μέρος μίας ξεχωριστής αγοράς από αυτή των σκληρών/ημίσκληρων τυριών β) οι διάφορες ποικιλίες τυριών Ολλανδικού τύπου (π.χ. Gouda, Maasdam and Edam) πιθανόν να αποτελούν ξεχωριστές αγορές γ) τα Nature τυριά αποτελούν ξεχωριστή αγορά και δ) τα επώνυμα και ιδιωτικής ετικέτας/μη επώνυμα τυριά ανήκουν στην ίδια σχετική αγορά».

Η Επιτροπή επισημαίνει ότι υπάρχει δυνατότητα περαιτέρω διάκρισης των διαφόρων γαλακτοκομικών προϊόντων λόγω της διαφορετικής τους χρήσης από τον τελικό καταναλωτή καθώς και λόγω της διαφορετικής επεξεργασίας και ενδεχομένως της διαφορετικής υποδομής που απαιτείται για την παρασκευή τους. Το χαλλούμι διατίθεται σε διάφορους τύπους από τις παρασκευάστριες εταιρείες όπως σε κανονικό χαλλούμι το οποίο ως βασική γαλακτοκομική ύλη είναι η πρόσμιξη αγελαδινού, αιγινού και πρόβειου γάλακτος, σε παραδοσιακό χαλλούμι που έχει ως βασική γαλακτοκομική ύλη την πρόσμιξη νωπού αιγινού και πρόβειου γάλακτος, χαλλούμι χαμηλό σε λιπαρά, χαλλούμι με γεύσεις και χαλλούμι για ψήσιμο στη σχάρα²⁸.

Η Επιτροπή στην απόφαση της 113/2008²⁹ διαχώρισε τη σχετική αγορά του χαλλουμιού σε αγορά του παραδοσιακού χαλλουμιού και σε αγορά του χαλλουμιού. Αξίζει να σημειωθεί ότι στις 9/7/2014 το Υπουργείο Γεωργίας κατάθεσε φάκελο στην Ε.Ε. ώστε να χαρακτηριστεί ως προϊόν Προστατευόμενης Ονομασίας Προέλευσης (Π.Ο.Π) για την Κύπρο. Σύμφωνα με την ανακοίνωση του Υπουργού Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος: «η σύσταση του προϊόντος και σύμφωνα με το φάκελο για την παρασκευή του χαλλουμιού χρησιμοποιείται αιγινό ή πρόβειο γάλα ή μείγμα αυτών με ή χωρίς αγελαδινό. Η ποσοστιαία αυτών πρέπει να υπερέχει του αγελαδινού γάλακτος που σημαίνει ότι το ποσοστό του αιγινού και πρόβειου γάλακτος αθροιστικά πρέπει να υπερβαίνει το 50%.» Επισημαίνεται ότι ταυτόχρονα με την υποβολή του φακέλου, παραχωρείται δεκαετή μεταβατική εθνική προστασία μέχρι την κατοχύρωση του προϊόντος ως Προστατευόμενης Ονομασίας Προέλευσης που σημαίνει ότι το χαλλούμι τελεί υπό καθεστώς κατοχύρωσης μέχρι την έγκριση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Η εταιρεία PDI παρασκευάζει, μεταξύ άλλων, χαλλούμι και αναρή. Σημειώνεται ότι ο κάθε παραγωγός έχει πιστοποιημένο αριθμό με την ένδειξη CY ο οποίος αναγράφεται σε όλα τα προϊόντα που παράγει. Ο αριθμός που αντιστοιχεί στην γαλακτοβιομηχανία Parouis για το χαλλούμι είναι CY0058 και της εταιρείας PDI είναι CY0083.

Ως εκ τούτου, η Επιτροπή όρισε την αγορά για τον σκοπό της παρούσας υπόθεσης και των υπό εξέταση παραβάσεων ως την παραγωγή χαλλουμιού που έχει ως βάση το νωπό αγελαδινό γάλα και όχι στα υπόλοιπα γαλακτοκομικά προϊόντα, που έχουν ως βάση το νωπό αγελαδινό γάλα, αφού η καταγγελία εστιάζεται επιπρόσθετα της προμήθειας νωπού αγελαδινού γάλακτος και στη δραστηριότητα του Π.Ο.Α, μέσω της θυγατρικής του εταιρείας στην πώληση γαλακτοκομικών προϊόντων και ιδιαίτερα του χαλλουμιού.

Ως εκ των ανωτέρω, η Επιτροπή απορρίπτει τον ως άνω ισχυρισμό.

Δεν λήφθηκε υπόψη η εποχικότητα

ΘΕΣΗ Π.Ο.Α

Ο Π.Ο.Α ισχυρίζεται επίσης ότι δεν λήφθηκε υπόψη η εποχικότητα και ότι η επιστολή του Οργανισμού Κυπριακής Γαλακτοκομικής Βιομηχανίας ημερομηνίας 12.06.2012 που αφορά την εποχικότητα κατά τον ουσιώδη χρόνο είναι αναξιόπιστη και ότι ο ισχυρισμός του κ. Μαραγκού ότι δεν υπάρχει εποχικότητα είναι αντιφατικός.

ΘΕΣΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Σε σχέση τους εν λόγω ισχυρισμούς, η Επιτροπή σημειώνει ότι, ο ορισμός των σχετικών αγορών είναι ανεξάρτητος από την εποχικότητα της παραγωγής. Παρά ταύτα, η Επιτροπή σημειώνει ότι ο κ. Μαραγκός ήταν Διευθυντής του Οργανισμού Κυπριακής Γαλακτοκομικής Βιομηχανίας από το 1989 και ως εκ τούτου είχε πολύ καλή εικόνα του συγκεκριμένου τομέα.

Η Επιτροπή τονίζει ότι η δήλωση του κ. Μαραγκού επιβεβαιώνεται από στατιστικές της Στατιστικής Υπηρεσίας της Κυπριακής Δημοκρατίας³⁰, οι οποίες δείχνουν εποχικότητα ύψους μόνο περίπου 1% για τα έτη 2006 μέχρι 2013 ενώ η μικρή πτώση που διαφαίνεται το Φεβρουάριο στις εν λόγω στατιστικές οφείλεται στο γεγονός ότι ο συγκεκριμένος μήνας έχει λιγότερες μέρες.

Περαιτέρω, η Επιτροπή σημειώνει ότι υπάρχουν μεγάλες διαφορές μεταξύ της κυπριακής αγελαδοτροφίας και αυτής των λοιπών κρατών – μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς η κυπριακή αγελαδοτροφία είναι κατά κύριο λόγο ενσταυλισμένη, και άρα πολύ λιγότερο επιρρεπής στις αλλαγές καιρικών συνθηκών.

Ως εκ των ανωτέρω, η Επιτροπή σημειώνει ότι έχει ορίσει ορθά τις σχετικές αγορές στην παρούσα υπόθεση, σύμφωνα με

²⁵ Απόφαση της Ελληνικής Αρχής Ανταγωνισμού Αριθμός 314/V/2006.

²⁶ Απόφαση M.4135 – Lactalis/Galbani, 24/04/2006

²⁷ Απόφαση M.5046 – Friesland Foods/Campina, 17/12/2008

²⁸ www.pittas.com

²⁹ Γνωστοποίηση συγκέντρωσης μεταξύ των εταιρειών Vivartia A.B.E.E. Προϊόντων Διατροφής και Υπηρεσιών Εστίασης, Αλκμήνη Catering A.E.E., Everest Ανώνυμος Εταιρεία Συμμετοχών και Επενδύσεων και Olympic Catering A.E.

³⁰ Βλ. Παράρτημα 3 γραπτών θέσεων Καταγγελλουσών, ημερομηνίας 12/10/2017.

την προηγούμενη νομολογία της καθώς και τη νομολογία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και των δικαστηρίων της ΕΕ αλλά και των άλλων Κρατών Μελών της ΕΕ. έχοντας καθοδηγηθεί ως προς τούτο από την Σχετική Ανακοίνωση για τον ορισμό της Σχετικής Αγοράς. Σε κάθε περίπτωση, ο Π.Ο.Α δεν αντέταξε ποies θα έπρεπε να ήταν οι σχετικές αγορές αλλά ούτε ότι οι καθορισθείσες αγορές πάσχουν καθ' οιονδήποτε τρόπο.

Ως εκ των ανωτέρω, η Επιτροπή απορρίπτει τον ως άνω ισχυρισμό.

ΘΕΣΗ Π.Ο.Α

Ο Π.Ο.Α ισχυρίζεται ότι η διαπίστωση της Επιτροπής ότι ο Π.Ο.Α κατέχει δεσπόζουσα θέση στη σχετική αγορά προμήθειας νωπού αγελαδινού γάλακτος είναι ελαττωματική και πάσχει λόγω έλλειψης δέουσας έρευνας, ανεπαρκούς αιτιολογίας, και είναι προϊόν πραγματικής και/ή νομικής πλάνης. Ο Π.Ο.Α ισχυρίζεται μεταξύ άλλων με τις γραπτές του παραστάσεις επί της Έκθεσης Αιτιάσεων της Επιτροπής ότι από τα μερίδια αγοράς δεν μπορούν να εξαχθούν ασφαλή συμπεράσματα και ότι η Επιτροπή όφειλε να λάβει υπόψη της και άλλους παράγοντες.

Σύμφωνα με τον Π.Ο.Α, η Επιτροπή δεν έχει αξιολογήσει την οικονομική δύναμη του Π.Ο.Α στη σχετική αγορά προμήθειας νωπού αγελαδινού γάλακτος ως όφειλε. Συγκεκριμένα, ισχυρίζεται ότι, η Επιτροπή α) δεν έχει εκτιμήσει με τον ορθό τρόπο και για το σύνολο του ουσιώδους χρόνου τα μερίδια αγοράς του Π.Ο.Α στη σχετική αγορά προμήθειας νωπού αγελαδινού γάλακτος, β) δεν έχει αξιολογήσει ορθά και επαρκώς τους φραγμούς εισόδου και επέκτασης στην εν λόγω σχετική αγορά και γ) δεν έχει αξιολογήσει καθόλου την αντισταθμιστική ισχύ των πελατών του Π.Ο.Α, χωρίς να προβάλει οιαδήποτε αιτιολογία γι' αυτό, δ) δεν έχει εκτιμήσει την ικανότητα του Π.Ο.Α να περιορίσει τη διατήρηση του αποτελεσματικού ανταγωνισμού και σε ποιο βαθμό στη σχετική αγορά και ε) δεν έχει αξιολογήσει τη δυνατότητα των ανταγωνιστών και αγοραστών να ασκήσουν πίεση στη συμπεριφορά του Π.Ο.Α στη σχετική αγορά.

ΘΕΣΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Αναφορικά με τους πιο πάνω ισχυρισμούς του Π.Ο.Α στις γραπτές του παραστάσεις επί της Έκθεσης Αιτιάσεων της Επιτροπής, η Επιτροπή κρίνει σκόπιμο να αναφέρει ότι σύμφωνα με το άρθρο 2 του Νόμου: «*«δεσπόζουσα θέση»*, αναφορικά με επιχείρηση, σημαίνει τη θέση οικονομικής δύναμης που απολαμβάνει η επιχείρηση, που την καθιστά ικανή να παρακωλύει τη διατήρηση αποτελεσματικού ανταγωνισμού στη σχετική αγορά και της επιτρέπει να ενεργεί σε αισθητό βαθμό ανεξάρτητα από τους ανταγωνιστές και τους πελάτες της και σε τελική ανάλυση ανεξάρτητα από τους καταναλωτές».

Σύμφωνα με την κρατούσα άποψη στη νομολογία, η δεσπόζουσα θέση προϋποθέτει, καταρχήν, ένα σημαντικό μερίδιο αγοράς και επιπρόσθετα η επιχείρηση να έχει την πραγματική δυνατότητα μονομερούς επηρεασμού των όρων της αγοράς, αυτό δηλαδή που η νομολογία του ΔΕΕ έχει διατυπώσει ως: «*δυνατότητα παρεμπόδισης ενός αποτελεσματικού ανταγωνισμού*».³¹ Στην υπόθεση *Continental Can*³², το δικαστήριο όρισε τη δεσπόζουσα θέση ως τη δυνατότητα μιας επιχείρησης να λειτουργεί με πλήρη ανεξαρτησία στην αγορά, χωρίς να λαμβάνει υπόψη της τη συμπεριφορά άλλων ανταγωνιστών. Επιπλέον, οι επιχειρήσεις με δεσπόζουσα θέση έχουν την «*ιδιαίτερη ευθύνη*» να μην θέτουν σε κίνδυνο με τη συμπεριφορά τους τον αποτελεσματικό ανταγωνισμό.³³

Ως εκ των ανωτέρω, δεσπόζουσα θέση κατέχει μια επιχείρηση που απολαμβάνει οικονομική δύναμη που την καθιστά ικανή να παρακωλύει τη διατήρηση αποτελεσματικού ανταγωνισμού στη σχετική αγορά και της επιτρέπει να ενεργεί σε αισθητό βαθμό ανεξάρτητα από τους ανταγωνιστές και τους πελάτες της και σε τελική ανάλυση ανεξάρτητα από τους καταναλωτές. Η Επιτροπή τονίζει ότι η ύπαρξη δεσπόζουσας θέσης μπορεί να απορρέει από το συνδυασμό διαφόρων παραγόντων, οι οποίοι από μόνοι τους δεν αποτελούν απαραίτητα επαρκή ένδειξη για την ύπαρξη της, αλλά κατόπιν συνδυασμού μεταξύ τους, είναι δυνατό να οδηγήσουν στη δημιουργία δεσπόζουσας θέσης. Τέτοιοι παράγοντες είναι η ύπαρξη ανταγωνιστών, τα μερίδια αγοράς, το ύψος των διαθέσιμων οικονομικών μέσων, το προβάδισμα από άποψη τεχνολογικής εξέλιξης και σχετικής εμπειρίας, η εξασφάλιση των πρώτων υλών με κάθετη ολοκλήρωση της επιχείρησης, η ανυπαρξία εναλλακτικού ανταγωνισμού και οι φραγμοί εισόδου νέων ανταγωνιστών στη σχετική αγορά.³⁴

Παρά ταύτα, η κατοχή ενός σημαντικά μεγάλου μεριδίου αγοράς από συγκεκριμένη επιχείρηση ενδέχεται να αποτελεί σοβαρή ένδειξη, η οποία όμως δεν αποδεικνύει άνευ ετέρου την ύπαρξη δεσπόζουσας θέσης, αν δεν συνεξεταστεί με τα υπόλοιπα δεδομένα.³⁵ Ενδεικτικά, μερίδιο αγοράς άνω του 75% θεωρείται *per se* δεσπόζουσα θέση³⁶, κάτω του 10% ανυπαρξία δεσπόζουσας θέσης³⁷, μεταξύ 20%-40% δεν είναι σαφές αν τίθεται ζήτημα ύπαρξης δεσπόζουσας θέσης (*grey zone*)³⁸ και από 50% και πάνω υφίσταται κατά μαχητό τεκμήριο δεσπόζουσα θέση.³⁹

Έχοντας υπόψη τα παραπάνω, η Επιτροπή σημειώνει ότι η παραγωγή αγελαδινού γάλακτος στην Κυπριακή Δημοκρατία ήταν, κατά τον ουσιώδη χρόνο της παρούσας υπόθεσης, καθορισμένη από τον Ευρωπαϊκό Θεσμό των ποσοστώσεων. Οι ποσοστώσεις αγελαδινού γάλατος αποτελούν ένα από τα Μέτρα της Κοινωνικής Αγροτικής Πολιτικής που εφαρμόζεται στις κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι ποσοστώσεις αυτές ήταν κατανεμημένες στους αγελαδοτρόφους και ουδείς άλλος είχε τη δυνατότητα να δραστηριοποιηθεί στην παραγωγή νωπού αγελαδινού γάλακτος.

³¹ Υπόθεση 85/76, *Hoffmann- La Roche & Co. AG v. Commission*, [1979] ECR 461, Υπόθεση 27/76, *United Brands*, Συλλ. Νομολ. 1978, 207.

³² *Euroemballage Corpa and Continental Can Co Inc. v Commission*: 6/72 (known as *Continental Can case*), EE L 7/8-1-1972.

³³ T-301/04 *Clearstream* [2009].

³⁴ Βλ. Δίκαιο του Ανταγωνισμού, 6^η έκδοση, Λάμπρος Κοτσίρης, σελ. 514.

³⁵ *Joined Cases T-24/93, T25/93, T26/93 and T28/93, Compagnie maritime belge transports SA and Compagnie maritime belge SA, Darfa-Lines A/S, Deutsche Afrika-Linien GmbH & Co and Nedlloyd Lijnen BV v. Commission of the European Communities*.

³⁶ Βλέπε υποσημείωση 22, *Hoffman – La Roche*

³⁷ *Metro SB-Großmärkte GmbH & Co. KG v Commission of the European Communities*, Judgment of the Court of 25 October 1977, *European Court reports 1977 Page 01875*

³⁸ Βλέπε υποσημείωση 14, *United Brands*.

³⁹ *Case 62/86 AKZO Chemie B.V.* [1991] I-3359.

Σύμφωνα με τα στατιστικά στοιχεία για κάθε έτος από το 2007/08-2010/11 που βρίσκονται στην ιστοσελίδα του ΟΚΓΒ, ως παρατίθεται πιο κάτω. Επίσης, η εισαγωγή ή εξαγωγή του νωπού αγελαδινού γάλακτος στην Κύπρο που είναι νησί είναι πολύ δαπανηρή και σχεδόν αδύνατη.

Η Επιτροπή χρησιμοποιώντας στοιχεία από τον ΟΚΓΒ, κατάρτισε τον πιο κάτω πίνακα για σκοπούς υπολογισμού των μεριδίων αγοράς:

Πίνακας1

Ποσότητες γάλακτος που διακινήθηκαν ετησίως 2009 μέχρι 5/2012				
	2009	2010	2011	Μέχρι 5/2012
Συνολικές ποσότητες	144.288.534	146.561.846	148.512.846	63.109.235
Ποσότητες Π.Ο.Α	{...}	{...}	{...}	{...}
Μερίδιο Π.Ο.Α	{...}%	{...}%	{...}%	{...}%

Επίσης, από τα ενώπιον της Επιτροπής διαθέσιμα στοιχεία προκύπτει ότι στην υπό εξέταση υπόθεση, στην αγορά διάθεσης νωπού αγελαδινού γάλακτος οι αγελαδοτρόφοι/ μέλη του Π.Ο.Α, παράγουν περίπου το {...}% της συνολικής παραγωγής νωπού αγελαδινού γάλακτος στην κυπριακή επικράτεια, το οποίο διαθέτουν (πωλούν) κατ' αποκλειστικότητα στον Π.Ο.Α και άρα ο Π.Ο.Α και τα Μέλη του έχουν μερίδιο αγοράς περίπου {...}% ως παραγωγοί και πωλητές στην αγορά παραγωγής και διάθεσης.⁴⁰

Όσον αφορά την αγορά προμήθειας νωπού αγελαδινού γάλακτος, ο Π.Ο.Α κατά τον ουσιώδη χρόνο, όπως προκύπτει και από τον πιο πάνω πίνακα, έχει μερίδιο αγοράς περίπου {...}% ως προμηθευτής (πωλητής) στην αγορά προμήθειας του νωπού αγελαδινού γάλακτος, δεδομένου ότι αγοράζει όλη την παραγωγή των αγελαδοτρόφων/ μελών του που αντιστοιχεί στο {...}% περίπου της συνολικής παραγωγής στην κυπριακή επικράτεια. Ο Π.Ο.Α προμηθεύει με νωπό αγελαδινό γάλα τη συντριπτική πλειοψηφία των παστεριωτών, των τυροκομείων και των παγωτοβιομηχανιών εντός της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Πέραν των πιο πάνω, η Επιτροπή σημειώνει ότι, σύμφωνα με τα στοιχεία της έρευνας, το υπόλοιπο {...}% αντιστοιχεί σε αριθμό αγελαδοτρόφων οι οποίοι δεν είναι μέλη του Π.Ο.Α και είχαν συμβληθεί με τη γαλακτοβιομηχανία Χαραλαμπίδης Κρίστης και άλλες γαλακτοβιομηχανίες για την αποκλειστική προμήθεια νωπού αγελαδινού γάλακτος προς αυτές. Επισημαίνεται ότι οι εν λόγω ανεξάρτητοι αγελαδοτρόφοι δεν ήταν συνασπισμένοι ως ομάδα παραγωγών και άρα το μερίδιο αγοράς τους ήταν κατακερματισμένο, με αποτέλεσμα να μην είναι δόκιμη η σύγκριση των μεριδίων αγοράς των μελών του Π.Ο.Α με τους ανεξάρτητους αγελαδοτρόφους όπως εσφαλμένα ισχυρίστηκε ο Π.Ο.Α.

Συνεπώς έχοντας υπόψη αφενός ότι η αγορά της παραγωγής νωπού αγελαδινού γάλακτος χαρακτηρίζεται από εθνικές ποσοστώσεις, με τους συνεπαγόμενους απόλυτους φραγμούς εισόδου, και αφετέρου το πολύ υψηλό μερίδιο που κατέχει ο Π.Ο.Α, ήτοι {...}% επί της προμήθειας νωπού αγελαδινού γάλακτος, η Επιτροπή κατέληξε ότι ο Π.Ο.Α κατέχει υπερδεσπόζουσα θέση (super dominance) στη σχετική αγορά της προμήθειας νωπού αγελαδινού γάλακτος.

Η Επιτροπή κρίνει σκόπιμο να επισημάνει ότι με την απόφασή της υπ' αριθμ. 42/2014⁴¹ είχε κρίνει ότι ο Π.Ο.Α κατείχε δεσπόζουσα θέση στην ίδια αγορά, κατά τον ίδιο περίπου ουσιώδη χρόνο.

Η Επιτροπή κρίνει σκόπιμο να σημειώσει επίσης ότι ο Π.Ο.Α ήλεγχε, συντόνιζε οργάνωνε και τιμολογούσε την παραγωγή και τον τρόπο καθορισμού των ποσοστώσεων (quotas) για τους αγελαδοτρόφους καθότι τα μέλη του Π.Ο.Α ήταν οι ίδιοι οι αγελαδοτρόφοι. Επίσης, ο Π.Ο.Α αποτελεί αναγνωρισμένη Ομάδα και Οργάνωση Παραγωγών.⁴²

Η Επιτροπή παραπέμπει στην απόφαση της αρ. 42/2014 στην οποία αναλύθηκε το μέτρο ομαλής παραγωγής που εφάρμοσε ο Π.Ο.Α στα μέλη του. Το μέτρο είχε ως αποτέλεσμα τον περιορισμό της παραγωγής και κατ' επέκταση τον περιορισμό του ανταγωνισμού καθώς, μεταξύ άλλων, δεν επέτρεπε στους αγελαδοτρόφους μέλη του Π.Ο.Α να παράγουν στα όρια της ετήσιας ποσοστώσεως τους, επιβάλλοντας μάλιστα και μηδενική τιμή στην καθ' υπέρβαση παραγωγή, οποίος στη συνέχεια προέβαινε στην πώληση της εν λόγω ποσότητας. Στην απόφαση της η Επιτροπή έκρινε ότι ο Π.Ο.Α με την εφαρμογή του εν λόγω μέτρου παραβίασε το άρθρο 3(1)(β) του Νόμου αρ. 13(Ι)2008.

Η Επιτροπή τονίζει περαιτέρω ότι σύμφωνα με τη νομολογία του ΔΕΕ και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η κατάχρηση συνδέεται με τη συμπεριφορά της δεσπόζουσας επιχείρησης που επιδρά στη δομή της αγοράς, αποδυναμώνοντας τον ήδη ασθενή ανταγωνισμό, με τη χρήση μεθόδων που δεν αρμόζουν σε καθεστώς υγιούς ανταγωνισμού.⁴³ Σημειώνεται επίσης το λεκτικό του ΔΕΕ, όπου οι επιχειρήσεις με δεσπόζουσα θέση στην αγορά ενός προϊόντος έχουν «ιδιαιτέρη ευθύνη» (special responsibility), να μην περιορίζουν ή παρακωλύουν τον υγιή ανταγωνισμό.⁴⁴

Στην υπόθεση *Tetra Pak International SA*⁴⁵, αναφέρθηκε ότι: «*Η ιδιαίτερη ευθύνη να μη θίγει με τη συμπεριφορά της την άσκηση πραγματικού και ανόθευτου ανταγωνισμού εντός της κοινής αγοράς, την οποία υπέχει από το άρθρο 86 της Συνθήκης επιχείρηση που κατέχει δεσπόζουσα θέση σε δεδομένη αγορά, έχει την έννοια ότι της απαγορεύει κάθε συμπεριφορά ικανή να εμποδίσει τη διατήρηση ή την ανάπτυξη του βαθμού ανταγωνισμού που υφίσταται ακόμη σε μια αγορά όπου, λόγω ακριβώς της παρουσίας αυτής της επιχείρησης, ο ανταγωνισμός είναι ήδη εξασθενημένος. Για το λόγο αυτό η συμπεριφορά μιας τέτοιας επιχείρησης ενδέχεται να εμπίπτει στο άρθρο 86 και να υπόκειται σε κυρώσεις κατ' εφαρμογήν του άρθρου αυτού, ακόμη και όταν εντοπίζεται σε αγορά διαφορετική από την αγορά στην οποία υφίσταται η*

⁴⁰ Βλ. σχετικά και απόφαση Επιτροπής 42/2014 στην υπόθεση Αυτεπάγγελτη έρευνα εναντίον του Παγκύπριου Οργανισμού Αγελαδοτρόφων (Π.Ο.Α.) Δημόσια Λτδ για πιθανολογούμενες παραβάσεις των άρθρων 3 ή/και 6 του Νόμου αρ. 13(Ι)2008.

⁴¹ Ο.π.

⁴² Ο.π.

⁴³ Υπόθεση T-83/91, *Tetra Pak International SA v. Commission* [1994] ECR II-755.

⁴⁴ Ο.π.

⁴⁵ Ο.π.

δεσπόζουσα θέση, καθόσον, λόγω του ότι η αγορά αυτή συνδέεται με στενούς δεσμούς συναφείας με την αγορά στην οποία υφίσταται η δεσπόζουσα θέση και διαθέτει σ' αυτήν την αγορά υπεροχή, έχει τη δυνατότητα να απολαύει, σε σχέση με τους άλλους επιχειρηματίες που είναι παρόντες στην ίδια αγορά, ανεξαρτησίας στη δραστηριότητά της, πράγμα το οποίο συνεπάγεται ότι υπέχει, εκεί επίσης και χωρίς να χρειάζεται να αποδειχθεί ότι κατέχει δεσπόζουσα θέση, ειδική ευθύνη για τη διατήρηση πραγματικού και ανόθευτου ανταγωνισμού. ».

Ως προς τον ισχυρισμό του Π.Ο.Α ότι ο όρος «υπερδεσπόζουσα θέση» είναι αδόκιμος, η Επιτροπή σημειώνει ότι ο εν λόγω όρος αφενός δεν αποτελεί διακριτή έννοια στη νομολογία, συναντάται επανειλημμένα σε ακαδημαϊκά συγγράμματα ενώ έχει χρησιμοποιηθεί και από την Επιτροπή σε αρκετές περιπτώσεις για να δείξει την ιδιαίτερη ευθύνη την οποία έχουν επιχειρήσεις τέτοιας φύσεως. Εξάλλου και ο ίδιος ο Π.Ο.Α αναγνωρίζει ότι υφίσταται τέτοιος όρος όπως προκύπτει από τις αναφορές του στις γραπτές παραστάσεις του. Εξάλλου, από τα στοιχεία της έρευνας προκύπτει ότι ο Π.Ο.Α ήταν ο μοναδικός προμηθευτής όλων των γαλακτοβιομηχανιών με μόνη εξαίρεση τη Χαραλαμπίδης – Κρίστης η οποία προμηθεύετο όλο το νωπό αγελαδινό γάλα όλων των μη μελών του Π.Ο.Α.

Ως εκ των ανωτέρω, οι ως άνω ισχυρισμοί του Π.Ο.Α απορρίπτονται από την Επιτροπή καθώς είναι σαφές ότι ο Π.Ο.Α κατέχει δεσπόζουσα θέση στη σχετική αγορά της παρούσας υπόθεσης.

Ρήτρες για χρονοδιαγράμματα παράδοσης, ελάχιστες ποσότητες και δυνατότητα μείωσης παραδοθεισών ποσοτήτων στις συμφωνίες αποκλειστικής διάθεσης νωπού αγελαδινού γάλακτος μεταξύ Π.Ο.Α και Καταγγελλουσών

ΘΕΣΗ Π.Ο.Α

Ο Π.Ο.Α ισχυρίζεται ότι οι συμφωνίες μεταξύ του Π.Ο.Α και των Καταγγελλουσών είχαν υπογραφεί με απόλυτη συνείδηση και υπό την ελεύθερη βούληση των Καταγγελλουσών, και χωρίς ουδεμία εμπορική και/ή άλλους είδους πίεση από μέρους του. Ο Π.Ο.Α επεσήμανε μάλιστα ότι οι ίδιες συμφωνίες, ως αυτή του 2007, έχουν υπογραφεί και με τις υπόλοιπες γαλακτοβιομηχανίες-πελάτες του Π.Ο.Α, και όχι μόνον με τις Καταγγέλλουσες.

ΘΕΣΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Αναφορικά με τις ως άνω θέσεις του Π.Ο.Α, η Επιτροπή κρίνει σκόπιμο να επαναλάβει ότι η διάταξη του άρθρου 6(1)(α) του Νόμου απαγορεύει «τον άμεσο ή έμμεσο καθορισμό αθέμιτων τιμών αγοράς ή πώλησης ή άλλων μη θεμιτών υπό τις περιστάσεις όρων συναλλαγής» από μέρους της επιχείρησης που κατέχει δεσπόζουσα θέση. Συνεπώς, η εν λόγω διάταξη καλύπτει ρητά περιπτώσεις αθέμιτων όρων συναλλαγής.

Σε σχέση με τον ισχυρισμό του Π.Ο.Α αναφορικά με τους αθέμιτους όρους, η Επιτροπή κρίνει σκόπιμο να επαναλάβει ότι σύμφωνα με την κρατούσα άποψη στη νομολογία, για να θεωρηθεί κάποιος όρος συναλλαγής ως δίκαιος ή/και θεμιτός θα πρέπει να είναι καταρχήν συμφώνως με την αρχή της αναλογικότητας. Η ύπαρξη δεσπόζουσας θέσης δεν μπορεί να στερήσει από μια επιχείρηση, που κατέχει τέτοια θέση, το δικαίωμά της να προστατεύσει τα εμπορικά της συμφέροντα και θα πρέπει να της δίνεται ευλόγως η ευχέρεια να λαμβάνει τα μέτρα εκείνα που αυτή κρίνει πρόσφορα για την προστασία των εν λόγω συμφερόντων της, πλην όμως δεν μπορεί να επιτραπεί μια τέτοια συμπεριφορά, όταν στόχος είναι ακριβώς η ενίσχυση και η εκμετάλλευση της δεσπόζουσας θέσης⁴⁶. Σε κάθε περίπτωση λοιπόν, η πρόβλεψη όρων ή περιορισμών, θα πρέπει να είναι πρόσφοροι και αναγκαίοι για την εξυπηρέτηση κάποιου σκοπού και σε καμία περίπτωση δεν δύναται να υπερβαίνουν το αναγκαίο μέτρο για την εξυπηρέτηση του εν λόγω σκοπού.

Η Επιτροπή σημειώνει ότι στην υπόθεση *BRT/SABAM I*⁴⁷, το Δικαστήριο εφάρμοσε την αρχή της αναλογικότητας, εξετάζοντας την ύπαρξη ισορροπίας μεταξύ των όρων συναλλαγής και του προβαλλόμενου σκοπού, για να κρίνει το δίκαιο ή μη των όρων αυτών. Το ΔΕΕ στην υπό αναφορά υπόθεση αποφάνθηκε ότι οι όροι που επιβάλλονταν στους συγγραφείς οι οποίοι ήταν μέλη του Performing Rights Society, ήταν αθέμιτοι υπό την έννοια ότι δεν ήταν απαραίτητοι ώστε το Performing Rights Society να εκτελεί τις δραστηριότητες του. Το Δικαστήριο επεσήμανε ακόμα ότι ο υπερβολικός/καταχρηστικός χαρακτήρας τέτοιων όρων πρέπει να εκτιμάται, λαμβάνοντας υπόψη και το παραγόμενο από αυτούς αποτέλεσμα.

Περαιτέρω, στην υπόθεση *Tetra Pak I*⁴⁸, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αποφάσισε ότι η ομώνυμη εταιρεία, παραβίασε μεταξύ άλλων, το άρθρο 102(α), αφού προέβη σε καταχρηστική εκμετάλλευση της δεσπόζουσας θέσης της, συναλλασσόμενη με τους πελάτες της με αδικαιολόγητα επαχθείς όρους. Κάποιοι όροι κρίθηκαν από την Επιτροπή ως καταχρηστικοί από μόνους τους, ενώ άλλοι όροι –που ενδεχόμενα σε άλλη περίπτωση να μην κρίνονταν αθέμιτοι, αφού από μόνους τους δεν ήταν καταχρηστικοί-, στη δεδομένη υπόθεση κρίθηκαν ότι υπό τις συγκεκριμένες περιστάσεις ήταν καταχρηστικοί.

Επίσης, η Επιτροπή σημειώνει ότι στην απόφαση *Alsatel*, τα κριτήρια καθορισμού κατά πόσο ένας όρος συναλλαγής ήταν δίκαιος ή όχι επικεντρώθηκαν στην επιβάρυνση που τίθεται στους πελάτες με το συγκεκριμένο όρο. Ειδικότερα, το ΔΕΕ αποφάνθηκε ότι ο όρος να επιτρέπεται στη δεσπόζουσα επιχείρηση μονομερώς να αυξάνει το ενοίκιο των τηλεπικοινωνιακών εξοπλισμών και αυτόματα να επεκτείνει την ισχύ του συμβολαίου για 15 χρόνια ήταν αθέμιτος.⁴⁹ Επιπλέον, έχει κριθεί ότι εμπορικοί όροι που επιβάλλονται είτε από ένα χονδρικό διανομέα⁵⁰ είτε από ένα αγοραστή⁵¹ δυνατόν να κριθούν αθέμιτοι υπό την έννοια του δικαίου ανταγωνισμού.

Στην παρούσα υπόθεση η Επιτροπή διαπιστώνει ότι ο Π.Ο.Α συνήψε συμφωνίες με τις καταγγέλλουσες εταιρείες οι οποίες εμπειρεύσαν αθέμιτους όρους. Συγκεκριμένα, στις εν λόγω συμφωνίες υπήρχαν ετεροβαρείς όροι υπέρ του Π.Ο.Α. Ο Π.Ο.Α συνεπεία της δεσπόζουσας θέσης του και λόγω του ότι ήταν ο μοναδικός δυνητικός προμηθευτής (αφού οι αγελαδοτρόφοι Μέλη του ήταν συμβεβλημένοι μαζί του με συμφωνίες αποκλειστικής παράδοσης προς αυτόν και τα μη μέλη του Π.Ο.Α ήταν συμβλημένοι με άλλη γαλακτοβιομηχανία και η παραγωγή νωπού αγελαδινού γάλακτος τελούσε υπό ποσοστώσεις παραγωγής επιβεβλημένες από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή) είχε την ευχέρεια να επιβάλει τους όρους που επιθυμούσε στις συμφωνίες με τις καταγγέλλουσες, οι οποίες δεν ήταν σε θέση να διαπραγματευτούν αποτελεσματικά.

⁴⁶ Βλ. υπόθεση *United Brands* κατά *Επιτροπής* Υπόθεση 27/76 σκ. 189-19.

⁴⁷ 127/73 *BRT/SABAM II* [1974] E.C.R 313, σημ. 8, 11, 13-15.

⁴⁸ *Tetra Pak II* [1992] OJ L72/1, [1992] 4 CMLR.

⁴⁹ Case 247/86 *Alsatel* [1988] ECR 5987, παρ. 10.

⁵⁰ Case T-139/98 *Amminiostrazione Automa dei Monopoli Di Stato [AAMS]* [2001] ECR II-3413.

⁵¹ *Erufima III*rd Report on Competition Policy [1973], παρ. 68.

Στις εν λόγω συμφωνίες οι καταγγέλλουσες εταιρείες δεν είχαν δικαίωμα να αρνηθούν ή και να μειώσουν την ποσότητα νωπού αγελαδινού γάλακτος που θα τους παραδινόταν ή/και υποχρεώνονταν να καταβάλουν την αξία της ποσότητας που αποχυνόταν σε περίπτωση άρνησης παραλαβής του. Ο Π.Ο.Α είχε το δικαίωμα να μπορεί να παραδίδει μέχρι και {...}% λιγότερη της συμφωνηθείσας ποσότητας ή/και το {...}%- {...}% της παραδιδόμενης ποσότητας γάλακτος ένα μήνα ανά έτος. Περαιτέρω, στις εν λόγω συμφωνίες προβλεπόταν ότι η τυχόν άρνηση των καταγγελλουσών εταιρειών να παραλάβουν οποιαδήποτε ποσότητα γάλακτος θεωρείται παράβαση της εν λόγω Συμφωνίας, με ευθύνη για την καταβολή αποζημιώσεων, ενώ μειώσεις στις παραλαβές από τις καταγγέλλουσες μπορούσαν να υπάρξουν εάν οφείλονταν σε εξωγενείς παράγοντες και υπό την προϋπόθεση ότι οποιαδήποτε μείωση στην ποσότητα γάλακτος που θα αποδεχόταν ο Π.Ο.Α θα γινόταν εάν τύγχανε σχετικής ειδοποίησης {...} προηγουμένως και νοουμένου ότι οι μειωμένες παραλαβές δεν θα διαρκέσουν πέραν των {...} και δεν θα είναι της τάξης πέραν του {...}% από την μέση ημερήσια ποσότητα.

Επίσης, η Επιτροπή κρίνει σκόπιμο να σημειώσει ότι υπήρχε εφοδιασμός αυξημένων ποσοτήτων σε περιόδους που οι τυροκόμοι δεν χρειάζονταν μεγάλες ποσότητες γάλακτος και ελλειμματική τροφοδοσία κατά τις περιόδους μέγιστης ζήτησης του. Ως εκ τούτου, οι εν λόγω αυξομειώσεις επηρέαζαν αρνητικά τη λειτουργία των καταγγελλουσών εταιρειών.

Περαιτέρω, προκύπτει ότι ο Π.Ο.Α απαιτούσε τη σύναψη συμβάσεων αποκλειστικής διάθεσης σε 12μηνη βάση χωρίς ουσιαστικό δικαίωμα διαπραγμάτευσης από μέρους των πελατών του αναφορικά με το ύψος της τιμής του γάλακτος.

Η Επιτροπή σημειώνει ότι δεν είναι απαραίτητο για μία δεσπόμενη επιχείρηση να αρνηθεί την προμήθεια προϊόντων αλλά αρκεί να προτείνει παράλογους όρους ή να καθυστερεί υπέρ του δέοντος τις διαπραγματεύσεις για προμήθεια των σχετικών προϊόντων. Συγκεκριμένα, στην υπόθεση COMP/39.525 Telekomunikacja Polska η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θεώρησε ότι η καταγγελλόμενη επιχείρηση καταχράστηκε την δεσπόμενη θέση της στην Πολωνική αγορά ευρυζωνικού διαδικτύου μέσω της άρνησής της να παρέχει χονδρικές υπηρεσίες, εφόσον, συγκεκριμένα, πρότεινε παράλογους όρους πρόσβασης στην χονδρική αγορά ευρυζωνικών προϊόντων και καθυστερούσε αδικαιολόγητα τις διαπραγματεύσεις για πρόσβαση στο δίκτυο της. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αποφάνθηκε ότι οι όροι συναλλαγής συνιστούσαν εξυπακουόμενη άρνηση παροχής (constructive refusal to supply).

Περαιτέρω, η Επιτροπή σημειώνει ότι στην απόφασή της 38/2014, Crabtree & Evelyn (Overseas) Ltd ανέφερε ότι:

«[...] ως αυθαίρετοι όροι των συναλλαγών νοούνται οι όροι εκείνοι, οι οποίοι επιβάλλονται μονομερώς από την ισχυρή επιχείρηση επί της εξαρτημένης επιχειρήσεως και οι οποίοι αποκλίνουν από τους συνήθεις όρους των συναλλαγών, οι οποίοι ισχύουν σε μία αγορά, στην οποία επικρατεί ανταγωνισμός ή θα ίσχυαν, αν επικρατούσε ανταγωνισμός, και τέλος δεν δικαιολογούνται ούτε από τις ειδικές συνθήκες της συγκεκριμένης περιπτώσεως. Στην τελευταία αυτή περίπτωση η εκτίμηση γίνεται επί τη βάση σταθμίσεως συμφερόντων στο πλαίσιο της αρχής της αναλογικότητας».

Στην παρούσα υπόθεση, η Επιτροπή σημειώνει ότι ο Π.Ο.Α ως ο μοναδικός δυναμικός προμηθευτής της πρώτης ύλης, νωπού αγελαδινού γάλακτος, μπορούσε να επιβάλει καταχρηστικούς όρους στις εταιρείες PD και PDI χωρίς οι εν λόγω εταιρείες να μπορούν, ουσιαστικά, να διαπραγματευτούν σε ίση βάση. Ο Π.Ο.Α προχωρούσε σε αυξήσεις τιμών κατά την απόλυτη διακριτική του ευχέρεια και χωρίς να δίδει εύλογη προειδοποίηση στις καταγγέλλουσες και παρά την ύπαρξη σχετικού όρου στις συμφωνίες για προειδοποίηση 6 μηνών.

Η Επιτροπή επισημαίνει ότι σύμφωνα με την κρατούσα άποψη στη νομολογία, η δεσπόμενη θέση προϋποθέτει, καταρχήν, ένα σημαντικό μερίδιο αγοράς και επιπρόσθετα η επιχείρηση να έχει την πραγματική δυνατότητα μονομερούς επηρεασμού των όρων της αγοράς, αυτό δηλαδή που η νομολογία του ΔΕΕ έχει διατυπώσει ως: «*δυνατότητα παρεμπόδισης ενός αποτελεσματικού ανταγωνισμού*».⁵² Εξάλλου στην υπόθεση *Continental Can*⁵³, το δικαστήριο όρισε τη δεσπόμενη θέση ως τη δυνατότητα μιας επιχείρησης να λειτουργεί με πλήρη ανεξαρτησία στην αγορά, χωρίς να λαμβάνει υπόψη της τη συμπεριφορά άλλων ανταγωνιστών. Επιπλέον, οι επιχειρήσεις με δεσπόμενη θέση έχουν την «*ιδιαίτερη ευθύνη*» (*special responsibility*) να μην θέτουν σε κίνδυνο με τη συμπεριφορά τους τον αποτελεσματικό ανταγωνισμό⁵⁴. Η Επιτροπή επισημαίνει στο σημείο αυτό την κατάθεση των καταγγελλουσών εταιρειών ότι οποιαδήποτε άρνηση εκ μέρους τους να δεχθούν αυξήσεις τιμών ή/και ελάχιστες αναγκαστικές ποσότητες είχε σαν άμεσο συνεπακόλουθο την μείωση και/ή την αποκοπή της προμήθειας νωπού αγελαδινού γάλακτος. Οι καταγγέλλουσες έφεραν ως παράδειγμα την περίοδο από 1/4/2004 μέχρι τα μέσα Μαΐου 2004, όταν οι τυροκόμοι σχεδόν στο σύνολο τους, δεν απεδέχθησαν την αύξηση κατά {...}% στην τιμή του νωπού αγελαδινού γάλακτος και ο Π.Ο.Α μείωσε τις ποσότητες που παρέδιδε για να τους εξαναγκάσει να αποδεχθούν την αύξηση στην τιμή. Η Επιτροπή παραπέμπει στην μεταξύ του Π.Ο.Α και των καταγγελλουσών εταιρειών Συμφωνία και ειδικότερα στον όρο 14 αυτής: «*Σε περίπτωση που η γαλακτοβιομηχανία αρνηθεί να παραλάβει οποιαδήποτε ποσότητα γάλακτος κατά παράβαση της παρούσας Συμφωνίας και η ποσότητα αυτή αποχυθεί, τότε η Γαλακτοβιομηχανία υποχρεούται να καταβάλει την αξία του γάλακτος που αποχύθηκε, σύμφωνα με τις σχετικές αναλύσεις που θα γίνουν συν οποιαδήποτε άλλα έξοδα.*»

Συνεπώς, η προνομιακή θέση του Π.Ο.Α και η εν γένει εφαρμογή αθέμιτων όρων ιδίως αναφορικά με τις μονομερείς αλλαγές ως προς το χρόνο παραλαβής των εμπορευμάτων, τις ποσότητες παραλαβής και της τιμής αγοράς του γάλακτος οι οποίοι αναλύθηκαν εκτενώς στην Έκθεση Αιτιάσεων και στο Σημείωμα της Υπηρεσίας συνηγορούν υπέρ της κατάχρησης της δεσπόμενης θέσης του Π.Ο.Α.

Ως εκ των ανωτέρω, η Επιτροπή απορρίπτει τον ως άνω ισχυρισμό.

Δεν δικαιολογείται η παρέμβαση της Επιτροπής

ΘΕΣΗ Π.Ο.Α

Ο Π.Ο.Α στις θέσεις του αναφέρει ότι ακόμα και εάν ήθελε θεωρηθεί ότι οιαδήποτε συμπεριφορά εκ μέρους του θα δύνατο να χαρακτηριστεί ως καταχρηστική, τούτο δεν θα δικαιολογούσε παρέμβαση της Επιτροπής για καταστολή τέτοιας συμπεριφοράς και/ή ενδεχόμενη επιβολή προστίμου από την Ε.Π.Α. σε σχέση με την συμπεριφορά του αυτή καθότι ούτε προβλέψιμο (foreseeable) ήτο το αποτέλεσμα στον ανταγωνισμό ούτε και δυσανάλογο (more than is necessary).

⁵² Υπόθεση 85/76, Hoffmann- La Roche & Co. AG v. Commission, [1979] ECR 461, Υπόθεση 27/76, United Brands, Συλλ. Νομολ. 1978, 207.

⁵³ Euroemballage Corpa and Continental Can Co Inc. v Commission: 6/72, EE L 7/8-1-1972.

⁵⁴ T-301/04 Clearstream [2009].

Αυτό διότι σύμφωνα με τον Π.Ο.Α ίσχυαν για όλους τους πελάτες-γαλακτοβιομήχανους του Π.Ο.Α οι ίδιοι ακριβώς όροι στις εμπορικές τους συναλλαγές χωρίς καμία δυσμενή και/ή διακριτική μεταχείριση των Καταγγελλουσών, ενώ είναι η θέση του Π.Ο.Α ότι οι εν λόγω όροι στις συμβάσεις αυτές ούτε επηρεάζουν τον ανταγωνισμό και/ή δεν επηρεάζουν τον ανταγωνισμό σε βαθμό δυσανάλογο σε σχέση με την ανάγκη του Π.Ο.Α για προστασία των εμπορικών του συμφερόντων.

ΘΕΣΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Σε σχέση, με τους προαναφερόμενους ισχυρισμούς του Π.Ο.Α η Επιτροπή κρίνει σκόπιμο να σημειώσει ότι, το αποτέλεσμα των καταχρηστικών πρακτικών του Π.Ο.Α στον ανταγωνισμό ήταν προφανώς προβλέψιμο καθώς η επιβολή δυσανάλογων καταχρηστικών όρων στις συμφωνίες με τις καταγγέλλουσες ήταν απόρροια της δεσπόζουσας θέσης του Π.Ο.Α την οποία και σαφώς καταχρόταν στις σχετικές αγορές και αποσκοπούσαν προφανώς στην εδραίωση της εν λόγω θέσης. Επιπλέον, η Επιτροπή σημειώνει σε σχέση με τον ισχυρισμό του Π.Ο.Α ότι οι επίμαχοι όροι ίσχυαν για όλους τους πελάτες-γαλακτοβιομήχανους του Π.Ο.Α, ότι αυτό το γεγονός καταδεικνύει την έλλειψη διαπραγματευτικής ισχύος των πελατών του. Είναι προφανές ότι σε περίπτωση κατά την οποία ο Π.Ο.Α δεν είχε δεσπόζουσα θέση και οι πελάτες του είχαν διαπραγματευτική ισχύ, ο Π.Ο.Α δεν θα ήταν σε θέση να επιβάλλει τους επίμαχους αθέμιτους όρους. Αυτό κατάθεσαν και οι καταγγέλλουσες εταιρείες ότι δηλαδή, δεν θα αποδέχονταν τέτοιους όρους εάν υπήρχαν εναλλακτικοί προμηθευτές.

Ως εκ των ανωτέρω, η Επιτροπή απορρίπτει τον ως άνω ισχυρισμό.

Οι καταγγέλλουσες ήταν κακοπληρωτές

ΘΕΣΗ Π.Ο.Α

Ο Π.Ο.Α στις θέσεις του, ισχυρίζεται ότι, οι καταγγέλλουσες ήταν κακοπληρωτές προβαίνοντας σε εκτενή ανάλυση και εισηγείται πώς λόγω τούτου δυνατό να δικαιολογούνται οι πρακτικές του.

ΘΕΣΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Η Επιτροπή σημειώνει ότι εσφαλμένα ο Π.Ο.Α συγχέει το δίκαιο του ανταγωνισμού με το δίκαιο των συμβάσεων. Η Επιτροπή προφανώς δεν εξετάζει ή ελέγχει την παράβαση συμβατικών όρων αλλά εξετάζει κατά πόσο υφίστανται αθέμιτοι όροι κατά παράβαση του άρθρου 6(1) του Νόμου που επιβάλλονται από επιχείρηση με δεσπόζουσα θέση.

Συνεπώς, η Επιτροπή ελέγχει κατά πόσο υφίσταται παράβαση του άρθρου 6 του Νόμου συνεπεία επιβολής αθέμιτων όρων ενώ τα Επαρχιακά Δικαστήρια έχουν την αρμοδιότητα δικαστικού ελέγχου σε σχέση με την ακυρότητα της σύμβασης και/ή την παράβαση αυτής και/ή τον καθορισμό αποζημιώσεων. Η Επιτροπή σημειώνει ότι ο Π.Ο.Α είχε τη δυνατότητα να διεκδικήσει τα ποσά που του οφείλονταν μέσω των Δικαστηρίων, κάτι το οποίο φαίνεται να έπραξε με την Αστ. Αγωγή με αρ. 1378/2012 Επιπρόσθετα η Επιτροπή υπογραμμίζει ότι, όπως χαρακτηριστικά αναφέρθηκε από το Ανώτατο Δικαστήριο: «η διαδικασία ενώπιον της Επιτροπής δεν αποβλέπει στην επίλυση διαφοράς μεταξύ δύο πολιτών ή μεταξύ ενός πολίτη και του Κράτους. Αποβλέπει μόνο στη συμμόρφωση προς τις διατάξεις των άρθρων 4 και 6 του Νόμου [...] Το άρθρο 4 του Νόμου έχει σαν μοναδικό σκοπό την προστασία του Ανταγωνισμού και το άρθρο 6 την αποτροπή εκμετάλλευσης της δεσπόζουσας θέσης μιας επιχείρησης στην αγορά ενός προϊόντος. Οι τομείς τους οποίους καλύπτουν τα δύο άρθρα ενδιαφέρουν άμεσα το κοινό. Επομένως σκοπός και των δύο άρθρων είναι η προαγωγή του δημοσίου συμφέροντος».⁵⁵

Περαιτέρω, στην υπόθεση *Tetra Pak I*⁵⁶, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αποφάσισε ότι η ομώνυμη εταιρεία, παραβίασε μεταξύ άλλων, το άρθρο 102(α), αφού προέβη σε καταχρηστική εκμετάλλευση της δεσπόζουσας θέσης της, συναλασσόμενη με τους πελάτες της με αδικαιολόγητα επαχθείς όρους. Κάποιοι όροι κρίθηκαν από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή ως καταχρηστικοί από μόνοι τους, ενώ άλλοι όροι –που ενδεχόμενα σε άλλη περίπτωση να μην κρίνονταν αθέμιτοι, αφού από μόνοι τους δεν ήταν καταχρηστικοί-, στη δεδομένη υπόθεση κρίθηκαν ότι υπό τις συγκεκριμένες περιστάσεις ήταν καταχρηστικοί.

Σε αυτό το πλαίσιο, και λαμβάνοντας υπόψη τις ως άνω νομολογιακές κατευθύνσεις, η Επιτροπή εξέτασε τους κατ' ισχυρισμό αθέμιτους όρους που περιλαμβάνονται στη συμβατική σχέση μεταξύ του Π.Ο.Α και των εταιρειών PD και PDI καθώς και άλλα γεγονότα που συνηγορούν στην κατ' ισχυρισμό αθέμιτη συμπεριφορά του Π.Ο.Α.

Η Επιτροπή σημειώνει ότι όπως έχει καταγραφεί και στο Σημείωμα της Υπηρεσίας ημερομηνίας 31/5/2007 μεταξύ του Π.Ο.Α και της PDI και προσθήκες σε αυτή στο όρο 11 της εν λόγω συμφωνίας, η ποσότητα που θα παραλάμβανε η PDI κατά τη χρονική περίοδο από 1/6/2007 έως 30/6/2009 ήταν {...} λίτρα. Σύμφωνα με τη Συμφωνία, ο Π.Ο.Α δεν φέρει καμία ευθύνη εάν για οποιοδήποτε λόγο η παραγωγή γάλακτος μειωθεί πιο κάτω από τη συνολική καταμετρηθείσα προς στις Γαλακτοβιομηχανίες ποσότητα γάλακτος. Σε τέτοια περίπτωση αναλόγως της μειωμένης παραγωγής θα μειώνεται κατ' αναλογία και η αρχική κατανομή που έγινε σε όλες τις Γαλακτοβιομηχανίες. Επίσης, σύμφωνα με τον όρο 12 της Συμφωνίας, σε καθημερινή βάση η PDI θα τροφοδοτείται σύμφωνα με την παραγόμενη ποσότητα γάλακτος και σύμφωνα με την κρίση του Π.Ο.Α. Για την ημερήσια παράδοση γάλακτος κατά κύριο λόγο θα λαμβάνονται υπόψη η εκατοστιαία αναλογία της ετήσιας κατανομής που έγινε σε κάθε Γαλακτοβιομηχανία επί συνόλου κατανομής αλλά υπεισέρχεται και το υποκειμενικό στοιχείο της «κρίσης του Π.Ο.Α».

Η Επιτροπή σημειώνει, ότι την ίδια ημέρα, ήτοι στις 31/5/2007 υπογράφηκε μεταξύ των αντισυμβαλλομένων μερών Συμπληρωματική Συμφωνία σύμφωνα με την οποία τα μέρη συμφώνησαν όπως από την 1/1/2009 έως 30/6/2009 η ποσότητα γάλακτος που θα παραληφθεί από την PDI είναι {...} λίτρα πέραν των όσων περιλαμβάνονται στην κύρια Σύμβαση με τους ίδιους όρους και πρόνοιες που περιλαμβάνονται στην κυρία Σύμβαση.

Αναφορικά με την Συμφωνία ημερομηνίας 31/5/2007 μεταξύ του Π.Ο.Α και της PD και τις προσθήκες σε αυτή, σύμφωνα με την προκαταρκτική έρευνα της υπόθεσης προκύπτει ότι στον όρο 11 της εν λόγω Συμφωνίας, η ποσότητα που θα παραλάμβανε η PD κατά τη χρονική περίοδο από 1/6/2007 έως 30/6/2009 ήταν {...} λίτρα. Ο Π.Ο.Α δεν θα έφερε καμία ευθύνη εάν για οποιοδήποτε λόγο η παραγωγή γάλακτος μειωθεί πιο κάτω από τη συνολική καταμετρηθείσα προς στις Γαλακτοβιομηχανίες ποσότητα γάλακτος. Σε τέτοια περίπτωση αναλόγως της μειωμένης παραγωγής θα μειώνεται κατ' αναλογία και η αρχική κατανομή που έγινε σε όλες τις Γαλακτοβιομηχανίες. Επίσης, σύμφωνα με τον όρο 12 της

⁵⁵ Απόφαση Ανωτάτου Δικαστηρίου στην Αίτηση της εταιρείας Mednet Hellas SA και Επιτροπής Προστασίας του Ανταγωνισμού (2002), 1ΑΑΔ 1476, ημερομηνίας 4/10/2002

⁵⁶ Tetra Pak II [1992] OJ L72/1, [1992] 4 CMLR.

Συμφωνίας, σε καθημερινή βάση η PD τροφοδοτείτο σύμφωνα με την παραγόμενη ποσότητα γάλακτος και σύμφωνα με την κρίση του Π.Ο.Α. Για την ημερήσια παράδοση γάλακτος κατά κύριο λόγο λαμβάνονταν υπόψη η εκατοστιαία αναλογία της ετήσιας κατανομής που έγινε σε κάθε Γαλακτοβιομηχανίας επί συνόλου κατανομής.

Βάσει των εν λόγω Συμφωνιών ο Π.Ο.Α θα προμήθευε συνολικά τις δύο εταιρείες σε μηνιαία βάση κατά μέσο όρο τουλάχιστον {...} λίτρα ημερησίως.

Με βάση τη Συμφωνία Αναγνώρισης Χρέους και Ρύθμισης της Αποπληρωμής του ημερομηνίας 27/9/2010 καταγράφονται οι γενικότεροι όροι που ίσχυαν σε ότι αφορά την προμήθεια νωπού αγελαδινού γάλακτος. Ειδικότερα συμφωνήθηκαν τα ακόλουθα:

(α) ο Π.Ο.Α αναλαμβάνει και εγγυάται όπως ταυτόχρονα με την υπογραφή της παρούσας συμφωνίας αυξήσει το μέσο όρο ημερήσιων ποσοτήτων γάλακτος που θα τροφοδοτεί συνολικά τις εταιρείες PD και PDI ως ακολούθως:

27/9/2010-30/11/2010: Για την περίοδο αυτή θα παραδίδονται κατά μέσο όρο (υπολογιζόμενο ανά ημερολογιακό μήνα) ημερησίως {...} τόνοι.

1/12/2010-31/5/2011: Για την περίοδο αυτή θα παραδίδονται κατά μέσο όρο (υπολογιζόμενο ανά ημερολογιακό μήνα) ημερησίως {...} τόνοι.

1/6/2011-30/11/2011: Για την περίοδο αυτή θα παραδίδονται κατά μέσο όρο (υπολογιζόμενο ανά ημερολογιακό μήνα) ημερησίως {...} τόνοι.

01/12/2011-31/05/2012: Για την περίοδο αυτή θα παραδίδονται κατά μέσο όρο (υπολογιζόμενο ανά ημερολογιακό μήνα) ημερησίως {...} τόνοι.

(β) Ο Π.Ο.Α θα καθορίζει λογικά και αποφεύγοντας ακραίες αυξομειώσεις τις ημερήσιες ποσότητες που θα παραδίδει στις εταιρείες ανάλογα με την εκάστοτε παραγωγή, ενώ σε περίπτωση που η συνολική δεκαπενθήμερη παράδοση γάλακτος είναι πέραν του {...}% λιγότερο από το συμφωνηθέν τότε οι εταιρείες PD και PDI θα δύνανται να τερματίσουν τη συμφωνία. Επιπρόσθετα, ο Π.Ο.Α δικαιούται {...} ανά 12μηνο να παραδώσει ποσότητα από {...}%- {...}% μειωμένη από τη συμφωνηθείσα. Σε περίπτωση που ο Π.Ο.Α παραδώσει πέρα του ενός μηνός ανά 12μηνο από {...}%- {...}% λιγότερο τότε οι υπό αναφορά εταιρείες έχουν τη δυνατότητα να τερματίσουν τη Συμφωνία.

Οι εταιρείες PD και PDI υπέχουν υποχρέωση να παραλαμβάνουν τις προβλεπόμενες ποσότητες και σε περίπτωση που δεν τις παραλάβουν τότε ο Π.Ο.Α θα έχει δικαίωμα τερματισμού της Συμφωνίας. Μειώσεις στις πωλήσεις των προϊόντων των εταιρειών που μπορούν να υπάρξουν και να οφείλονται σε εξωγενείς παράγοντες (π.χ. καιρικών συνθηκών) αποτελούν σύννομο λόγο μη πραγματοποίησης των προβλεπόμενων παραλαβών γάλακτος voouμένου ότι ο Π.Ο.Α αποδεχθεί οποιαδήποτε μείωση στην ποσότητα γάλακτος που καθορίζεται στην παράγραφο 10(ii) της Συμφωνίας και voouμένου ότι ειδοποιηθεί ο Π.Ο.Α {...} μήνες προηγουμένως και προσκομιστούν ικανοποιητικά αποδεικτικά στοιχεία και voouμένου ότι οι μειωμένες παραλαβές δεν διαρκέσουν πέραν των 2 μηνών και θα είναι της τάξης όχι πέραν του {...}% από τη μέση ημερήσια συμφωνηθείσα ποσότητα της συγκεκριμένης περιόδου. Επομένως ο Π.Ο.Α προέβη σε διάφορες συμφωνίες με τις PD και PDI συμπεριλαμβανομένης και της «Συμφωνίας Αναγνώρισης Χρέους και Ρύθμισης Αποπληρωμής» ημερομηνίας 27/9/2010.

Ως εκ των ανωτέρω, η Επιτροπή απορρίπτει τον ως άνω ισχυρισμό.

Συμφωνίες Π.Ο.Α – καταγγελλουσών

ΘΕΣΗ Π.Ο.Α

Σύμφωνα με τον Π.Ο.Α, οι εν λόγω συμφωνίες μεταξύ του ίδιου και των Καταγγελλουσών είχαν υπογραφεί με απόλυτη συνείδηση και υπό την ελεύθερη βούληση των Καταγγελλουσών, και χωρίς ουδεμία εμπορική και/ή άλλους είδους πίεση (*coercion*) από μέρους του Π.Ο.Α. Ο Π.Ο.Α σημείωσε επίσης ότι οι ίδιες ακριβώς συμφωνίες, ως αυτή του 2007, έχουν υπογραφεί και με τις υπόλοιπες γαλακτοβιομηχανίες-πελάτες του Π.Ο.Α, και όχι μόνον με τις Καταγγέλουσες.

Ο Π.Ο.Α σημείωσε επίσης ότι είναι οξύμωρο ότι ενώ η Επιτροπή εμμένει στη θέση ότι ο Π.Ο.Α υπείχε ιδιαίτερη ευθύνη, ως επιχείρηση που κατέχει κατ' ισχυρισμό δεσπόζουσα θέση, εντούτοις χειρίζεται αυτή την ιδιαίτερη ευθύνη ως εάν να ήταν ιδιαίτερη ευθύνη απέναντι σε ένα και μόνο πελάτη του, ήτοι τις καταγγέλουσες, και όχι έναντι του συνόλου της αγοράς και όλων των ανταγωνιστών εντός αυτής. Ο Π.Ο.Α εκ της θέσης του ως ομάδα παραγωγών και προμηθευτής νωπού αγελαδινού γάλακτος, είναι σε θέση να γνωρίζει τόσο την ημερήσια παραγωγή προερχόμενη από τους αγελαδοτρόφους μέλη του, όσο και τη ζήτηση από τους πελάτες του συνολικά και ξεχωρισμένα. Οι καταγγέλουσες από την άλλη γνώριζαν μόνο τις δικές τους ημερήσιες ανάγκες αγνοώντας τις υπόλοιπες παραμέτρους της σχετικής αγοράς. Με άλλα λόγια, υφίσταται ένα σημαντικό πρόβλημα ασυμμετρίας στη συνεννόηση. Ο Π.Ο.Α έχει καλύτερη πληροφόρηση για τις ανάγκες του συνόλου της αγοράς σε αντίθεση με τους πελάτες του.

ΘΕΣΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Η Επιτροπή αναφορικά με την πιο πάνω θέση του Π.Ο.Α θέλει να επισημάνει τα κάτωθι:

Το γεγονός ότι όλοι οι πελάτες/παστεριωτές του Π.Ο.Α, υπέγραψαν τις ίδιες συμφωνίες καταδεικνύει σαφώς την μεγάλη αντισταθμιστική διαπραγματευτική ισχύ του Π.Ο.Α και ότι αυτός ενεργούσε με τον ίδιο τρόπο προς όλους. Η Επιτροπή σημειώνει ότι η χρήση πρότυπων συμβάσεων περιορίζει την διαπραγματευτική δυνατότητα των επιχειρήσεων ώστε η συμπεριφορά τους να καθίσταται ομοιόμορφη. Εξάλλου είναι χαρακτηριστικό ότι οι πανομοιότυπες συμβάσεις είναι ενδεικτικό της έλλειψης διαπραγματευτικής ισχύος από την πλευρά του αντισυμβαλλομένου.

Περαιτέρω, στην εν λόγω απόφαση 42/2014 της Επιτροπής, σημειώθηκε ότι σύμφωνα με στοιχεία της προκαταρκτικής έρευνας, όλοι ανεξαιρέτως οι πελάτες του Π.Ο.Α, δήλωσαν ότι δεν υπάρχει καμία διαπραγματεύση της τιμής πώλησης του νωπού αγελαδινού γάλακτος. Επίσης, παρουσίασαν τη διαπραγματευτική δύναμη των παστεριωτών, των τυροκομείων και των παγωτοβιομηχανιών ως μηδενική και ότι οι τιμές επιβάλλονται ουσιαστικά από τον Π.Ο.Α.

Επίσης, ο ισχυρισμός του Π.Ο.Α ότι υπέγραψαν «αυτοβούλως» τα συμβόλαια δεν αποδεικνύει την πραγματική αυτοβουλία αφού δεν υπήρχε ικανοποιητική εναλλακτική πηγή προμήθειας νωπού αγελαδινού γάλακτος για τους παστεριωτές.

Επισημαίνεται ότι η ασυμμετρία στις επιπτώσεις από τον τερματισμό της συμφωνίας, καταδεικνύει ότι οι πελάτες δεν είχαν επιλογές. Η Επιτροπή σημειώνει επίσης ότι η επιλογή τερματισμού καθίσταται χωρίς αντίκρισμα, αφού αν αποφάσιζε ένας πελάτης/παστεριωτής να την τερματίσει δεν θα είχε από πού να προμηθευτεί την πρώτη ύλη.

Επιπρόσθετα η Επιτροπή σημειώνει ότι με βάση την απόφαση της 42/2014⁵⁷ ο τρόπος εφαρμογής του μέτρου Ομαλής Παραγωγής Γάλακτος (Ο.Π.Γ.) που εφάρμοσε ο Π.Ο.Α την 1/3/2009, στερούσε από τους παραγωγούς τη δυνατότητα να παράγουν στα όρια της ετήσιας ποσόστωσής τους, σε περίπτωση που σε συγκεκριμένους μήνες δεν παρήγαγαν την ποσόστωση που τους αναλογούσε μέσω του μέτρου Ο.Π.Γ. Περαιτέρω, σε ότι αφορά την παράβαση του άρθρου 3(1)(β) του Νόμου από μέρους του Π.Ο.Α. μέσω του καθορισμού του μέτρου Ο.Π.Γ. διαφάνηκε ότι τούτο έχει αντίκτυπο στην αγορά παραγωγής νωπού αγελαδινού γάλακτος, καθότι, όπως διαπιστώθηκε κατά τα τρία (3) τελευταία χρόνια (2009-2012) εφαρμογής του μέτρου Ο.Π.Γ. υπήρχε ακάλυπτη ποσόστωση των αγελαδοτρόφων μελών του Π.Ο.Α., σε αντίθεση με τα προηγούμενα χρόνια και μπορούσε ο Π.Ο.Α να μειώνει τις παραδόσεις του κατά {...}% χωρίς επιπτώσεις.

Ως εκ των ανωτέρω, η Επιτροπή απορρίπτει τον ως άνω ισχυρισμό.

Οι καταγγέλλουσες είχαν εναλλακτική επιλογή

ΘΕΣΗ Π.Ο.Α

Ο Π.Ο.Α ισχυρίζεται ότι οι εταιρείες PD και PDI θα μπορούσαν να συνάψουν επαγγελματική σχέση με τους ανεξάρτητους παραγωγούς.

ΘΕΣΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Η Επιτροπή, κρίνει σκόπιμο να υπενθυμίσει ότι, οι ίδιες οι καταγγέλλουσες στις θέσεις τους ημερομηνίας 5/10/2017 ανέφεραν ότι οι ποσότητες των ανεξάρτητων παραγωγών δεν επαρκούσαν καθώς οι ανεξάρτητοι παραγωγοί είχαν συμφωνίες με συγκεκριμένες γαλακτοκομικές και τυροκομικές εταιρείες.

Η Επιτροπή επίσης διευκρινίζει ότι, οι καταγγέλλουσες ανέφεραν ότι λόγω της ιδιαιτερότητας της Κύπρου ως νησί με μεγάλη απόσταση από τις λοιπές χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και λόγω της μικρής περιόδου ανοχής του νωπού αγελαδινού γάλακτος, θα ήταν αδύνατο και οικονομικά ασύμφορο για τις PD και PDI να προμηθευτούν την εν λόγω πρώτη ύλη από παραγωγούς του εξωτερικού εντός της ενιαίας αγοράς και όλη η αγορά ήταν δεσμευμένη με συμφωνίες.

Συνεπώς, η Επιτροπή διαπιστώνει ότι, εκ πραγμάτων οι PD και PDI δεν είχαν στην ουσία εναλλακτική πηγή προμήθειας και άρα απορρίπτει τον ως άνω ισχυρισμό.

Αναγκαίοι και αναλογικοί όροι

ΘΕΣΗ Π.Ο.Α

Ο Π.Ο.Α ισχυρίστηκε ότι η εξέταση των συμφωνιών πρέπει να γίνει υπό το πρίσμα δύο περιόδων:

α) Την περίοδο από το 2007 ως το 2010 όπου ίσχυαν για όλους τους πελάτες πανομοιότυπες συμφωνίες και

β) Την περίοδο 2010 και εντεύθεν όπου ίσχυε η συμφωνία αναγνώρισης χρέους και ρύθμισης αποπληρωμής ημερομηνίας 27/9/2010.

Σύμφωνα με τον Π.Ο.Α, στην περίοδο 2007 έως 2010 ήταν σε ισχύ οι όροι 11, 12 και 14 των συμβάσεων, η συμπερίληψη των οποίων ήταν απόλυτα αναγκαία και αναλογική προκειμένου ο Π.Ο.Α να είναι σε θέση να ανταποκριθεί στις ιδιαίτερες ανάγκες της ζήτησης όλων των πελατών του, έχοντας ολοκληρωμένη αντίληψη των συνολικών αναγκών της αγοράς.

Σύμφωνα με τον Π.Ο.Α, η Επιτροπή εστιάζεται ιδιαίτερα στην έκθεση αιτιάσεων δη στις σελίδες 1 – 12, στους όρους που ίσχυαν μετά την υπογραφή της προαναφερόμενης συμφωνίας αναγνώρισης χρέους και ρύθμισης αποπληρωμής ημερομηνίας 27/9/2010. Η συμφωνία αυτή πρέπει να ιδωθεί κατά την άποψη του Π.Ο.Α υπό το φως των πραγματικών περιστάσεων που είχαν διαμορφωθεί εκείνη τη χρονική περίοδο και που κατέστησαν αναγκαία την υπογραφή της εν λόγω συμφωνίας και του υπέρογκου χρέους που είχε επισυσωρευθεί. Είναι της άποψης ότι, η θέση ότι οι εν λόγω όροι σε σχέση με τις ποσότητες επιβλήθηκαν από τον Π.Ο.Α είναι διαστρεβλωμένη, καθότι μια επιχείρηση που είναι εκτεθειμένη σε ένα πελάτη της με ποσό που υπερβαίνει τα {...} υποβάλλεται ότι δεν έχει τη δυνατότητα μονομερώς να επιβάλει όρους καθώς το πρώτιστο μέλημα είναι η διασφάλιση της βιωσιμότητας του πελάτη του. Εν τη απουσία εναλλακτικής επιλογής οι εν λόγω όροι ήταν απόλυτα αναγκαίοι και αναλογικοί και είχαν εισαχθεί στη συμφωνία κατόπιν απαίτησης των καταγγελλουσών και απέκλιναν από τους αντίστοιχους όρους που ίσχυαν για τους ανταγωνιστές τους προς το ευνοϊκότερο για τις ίδιες. Αν κάποιος διαβάσει το σύνολο των σελίδων 7 και 8 της συμφωνίας, αντιλαμβάνεται ότι δίδονταν ευρύτατα δικαιώματα στις καταγγέλλουσες σε περίπτωση παραβίασης των όρων αυτών για τερματισμό της συμφωνίας και επαναδιαπραγμάτευση των όρων τους.

Τα πραγματικά περιστατικά σε σχέση με τη συμπερίληψη των εν λόγω επιδικών όρων είναι εντελώς διαφορετικά που όψιμα και εκ των υστέρων παρουσιάζονται από τις καταγγέλλουσες.

Περαιτέρω, ο Π.Ο.Α τόνισε ότι ο μοναδικός λόγος για τον οποίο εντός των συγκεκριμένων συμβάσεων δεν υπάρχει ακριβής δέσμευση από μέρους του Π.Ο.Α σε σχέση με τις παραδοτέες ποσότητες, αλλά υπάρχει ένα μέγιστο ποσοστό δυνατότητας μεταβολής από μέρους του Π.Ο.Α μέχρι και {...}% της συμφωνηθείσας ποσότητας και/ή {...}- {...}% ένα μήνα το χρόνο, οφείλεται στη φύση του προϊόντος, που εμπορεύεται ο Π.Ο.Α.

Επίσης ισχυρίστηκε ότι δεν θα ήταν δυνατή ρεαλιστικά η εξασφάλιση της ομαλής λειτουργίας ολόκληρης της αλυσίδας της αγοράς γάλακτος επί καθημερινής βάσεως εάν δεν διατηρούσε ο Π.Ο.Α τη συμβατική και πρακτική δυνατότητα αυξομείωσης των ποσοτήτων. Είναι η θέση του Π.Ο.Α ότι δεν νοείται αυτό να αποτελέσει στοιχείο και/ή εύρημα το οποίο μπορεί να οδηγήσει σε διαπίστωση παράβασης του άρθρου 6(1)(α) του Νόμου σε σχέση με αθέμιτους όρους συναλλαγής, καθότι δεν γίνεται να αγνοείται το πραγματικό πλαίσιο της λειτουργίας της αγοράς του νωπού αγελαδινού γάλακτος, οι εγγενείς πιθανότητες αυξομείωσης από τις εκάστοτε μονάδες παραγωγής/αγελαδοτρόφους του νωπού αγελαδινού γάλακτος τόσο σε ημερήσια βάση αλλά και σε περιόδους (συμπεριλαμβανομένης της εποχικότητας της παραγωγής, ήτοι σε καλοκαιρινή και χειμερινή περίοδο αλλά και των σημαντικών διακυμάνσεων στην ημερήσια παραγωγή - σε αντίθεση με τον εσφαλμένο και αυθαίρετο ισχυρισμό της Υπηρεσίας ότι δεν υφίστανται καθημερινές διακυμάνσεις στην παραγωγή).

ΘΕΣΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Η Επιτροπή σημειώνει ότι, ο ΟΚΓΒ με επιστολή του ημερομηνίας 12/6/2012 προς την Υπηρεσία ανέφερε ότι: «Η παραγωγή αγελαδινού γάλακτος τα τελευταία 20 χρόνια έχει διαφοροποιηθεί και δεν διακρίνεται οποιαδήποτε εποχικότητα στην παραγωγή του. Δηλαδή, δεν υπάρχει κάθετη ή σημαντική μείωση της παραγωγής αγελαδινού γάλακτος σε μία συγκεκριμένη περίοδο για να ισχυριστεί κάποιος ότι μπορεί να προσδιορίσει την παραγωγή σε καλοκαιρινή και χειμερινή παραγωγή. Είναι

⁵⁷ Απόφαση ΕΠΑ στην υπόθεση Αυτεπάγγελτη έρευνα εναντίον του Παγκύπριου Οργανισμού Αγελαδοτρόφων (Π.Ο.Α.) Δημόσια Λτδ για πιθανολογούμενες παραβάσεις των άρθρων 3 ή/και 6 του Νόμου αρ. 13(Ι)2008.

παραδεκτό και αποδεκτό ότι οι ψηλές θερμοκρασίες σε συνδυασμό με τη ψηλή σχετική υγρασία μειώνει την παραγωγή γάλακτος.». Η Επιτροπή σημειώνει επίσης ότι, σύμφωνα με τον ΟΚΓΒ, τους καλοκαιρινούς μήνες είναι αυξημένη πάντοτε η ζήτηση παστεριωμένου γάλακτος λόγω τουρισμού. Υπάρχει μία μικρή μείωση της παραγωγής κατά 5-7% τους μήνες Ιουνίου-Αυγούστου. Ο ισχυρισμός του Π.Ο.Α για εσφαλμένο και αυθαίρετο ισχυρισμό για το ότι δηλαδή δεν υφίστανται καθημερινές διακυμάνσεις στην παραγωγή καταρρίπτεται αφού η Επιτροπή επισύναψε στην Έκθεση Αιτιάσεων, το Σημείωμα της Υπηρεσίας με τα Παραρτήματα 1-5 όπου καταγράφονται τόσο οι ετήσιες παραδόσεις του Π.Ο.Α όσο και οι ημερήσιες. Επιπρόσθετα η Επιτροπή επισημαίνει επίσης και την εφαρμογή του μέτρου Ο.Π.Γ. που εφάρμοσε ο Π.Ο.Α από την 1/3/2009.

Η Επιτροπή σημειώνει ότι το χρέος των εταιρειών PD και PDI μέχρι το Σεπτέμβριο του 2010, ανήλθε σε περίπου {...} Ευρώ, εντούτοις, μέχρι το Δεκέμβριο του 2011 το ποσό οφειλής παρέμεινε στο ίδιο ύψος. Παράλληλα, ο Π.Ο.Α φαίνεται ότι, αυτό το διάστημα που μεσολάβησε, συνέχισε να προμηθεύει τις εν λόγω εταιρείες με νωπό αγελαδινό γάλα. Το γεγονός ότι, το οφειλόμενο ποσό παρέμεινε το ίδιο αυτούς τους 15 μήνες αποδεικνύει ότι κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου, καταβαλλόταν προς τον Π.Ο.Α το πλήρες αντίτιμο για το γάλα που προμήθευε τις καταγγέλλουσες. Επιπρόσθετα, όπως αναφέρθηκε κατά την προφορική διαδικασία από τον Γενικό Διευθυντή του Π.Ο.Α «το ποσό της μηνιαίας καταβολής των {...} έναντι του χρέους των {...}, καταβαλλόταν από τις εταιρείες PD και PDI από τον Ιανουάριο 2011 μέχρι και τον Δεκέμβριο 2011, οπότε και σταμάτησε η συνεργασία τους.». Η Επιτροπή ουδόλως ασχολήθηκε με το θέμα του χρέους αλλά τις παραδόσεις νωπού αγελαδινού γάλακτος.

Η Επιτροπή επισημαίνει εν πάση περιπτώσει ότι το χρέος των {...} που προέκυψε από τη συνεργασία των εμπλεκόμενων μερών έγκειται στο γεγονός ότι, οι εταιρείες PD και PDI αγόραζαν μεγάλες ποσότητες νωπού αγελαδινού γάλακτος ημερησίως. Διαπιστώνεται ότι το οφειλόμενο ποσό δεν αντιστοιχεί σε προμήθεια γάλακτος μεγάλης χρονικής περιόδου. Δηλαδή, οι οφειλές δεν ήταν θέμα ετών αλλά θέμα 6 ½ μηνών που αντιστοιχούν σε 203 μέρες (Μέση Περίοδος Είσπραξης των Απαιτήσεων του Π.Ο.Α).

Όπως καταγράφηκε στο Σημείωμα της Υπηρεσίας η εταιρεία Ραρούις, η οποία ελέγχεται εξ ολοκλήρου από τον Π.Ο.Α, είχε οφειλές κατά το έτος 2012 που αντιστοιχούσαν σε προμήθεια γάλακτος {...}. Η Επιτροπή παρατηρεί ότι όπως φαίνεται από τους διοικητικούς φακέλους, ο Π.Ο.Α διέκοψε την προμήθεια γάλακτος προς τις εταιρείες PD και PDI για οφειλές {...}, ενώ δεν τη διέκοψε προς την Ραρούις που ήταν θυγατρική του εταιρεία παρά τις οφειλές {...}, δηλαδή ο Π.Ο.Α λειτουργούσε δυσανάλογα προς τους πελάτες του που ήταν ανταγωνιστές του στην κατάντη αγορά.

Ως εκ των ανωτέρω, η Επιτροπή απορρίπτει τον ως άνω ισχυρισμό.

Διαφορές νωπού αγελαδινού γάλακτος και τυροκομικών προϊόντων

ΘΕΣΗ Π.Ο.Α

Ο Π.Ο.Α ισχυρίστηκε επίσης ότι η Επιτροπή δεν λαμβάνει υπόψη της τις εγγενείς διαφορές μεταξύ του νωπού γάλακτος και των προϊόντων τυροκόμησης ως προς τη διάρκεια του χρόνου παραγωγής τους και τη διάρκεια ζωής τους. Δηλαδή, οι εταιρείες τυροκόμησης μπορούν κατά τη χειμερινή περίοδο να παράγουν προϊόντα τυροκόμησης που απαιτούν χρόνο ωρίμανσης και προϊόντα που έχουν μεγάλη διάρκεια ζωής, αφού μπορούν να παραχθούν και να αποθηκευθούν ως συσκευασμένα, ώστε να είναι έτοιμα προς απορρόφηση από τους καταναλωτές σε περιόδους υψηλής ζήτησης του κάθε προϊόντος και χαμηλής παραγωγής γάλακτος. Αυτή η δυνατότητα δεν υφίσταται για την παστερίωση.

Σύμφωνα με τον Π.Ο.Α, η πιο πάνω επισήμανση είναι απόλυτα συναφής και με μία άλλη καίρια παράληψη της Επιτροπής ήτοι το γεγονός ότι ενώ γίνεται αποδεκτός ο διαχωρισμός της ζήτησης σε καλοκαιρινή και χειμερινή περίοδο, εντούτοις παράδοξα, δεν λαμβάνεται καθόλου υπόψη από την ΕΠΑ το γεγονός ότι ο διαχωρισμός αυτός έγινε για να αντικατοπτρίξει την εποχικότητα από την πλευρά της ζήτησης. Εξετάζεται από την Επιτροπή μόνο το σκέλος της εποχικότητας από την πλευρά της παραγωγής, καταλήγοντας σε εσφαλμένα συμπεράσματα σε σχέση με την ανυπαρξία καθημερινών διακυμάνσεων.

ΘΕΣΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Η Επιτροπή επισημαίνει ότι, ο πιο πάνω ισχυρισμός σχετίζεται με το αντικείμενο της υπό εξέταση καταγγελίας. Αναφορικά με το ζήτημα της εποχικότητας της παραγωγής νωπού αγελαδινού γάλακτος η Επιτροπή έχει αναφερθεί πιο πάνω στον ρυθμιστικό ρόλο της «κρίσης του Π.Ο.Α». Επιπρόσθετα τονίζεται το γεγονός ότι η υπόθεση αφορά την πλευρά παραγωγής και προμήθειας (supply side) και την καταγγελία των καταγγελλόντων ότι ο Π.Ο.Α, αυξομειώνει την προμήθεια της πρώτης ύλης προς αυτές. Η Επιτροπή δεν μπορεί να ανηλιφθεί τον λόγο που ο Π.Ο.Α εμπλέκει την πλευρά της ζήτησης αφού αυτή είναι παράγοντας που δεν επηρεάζει την παραγωγή νωπού αγελαδινού γάλακτος και αφού υπήρχε η εθνική ποσόστωση παραγωγής νωπού αγελαδινού γάλακτος πάνω από την οποία δεν μπορούσε να διανεμηθεί γάλα στην εθνική αγορά, παρά μόνο τη ζήτηση των τελικών προϊόντων που παράγονται από νωπό αγελαδινό γάλα οπότε για ποιο λόγο γίνεται η αναφορά αυτή και δή σε «καθημερινές διακυμάνσεις». Όσον αφορά τη συσκευασία και αποθήκευση προϊόντων είναι λογικό ότι οι πελάτες πάντοτε επιζητούν «φρέσκα» προϊόντα ιδιαίτερα στον τομέα των τροφίμων.

Ως εκ των ανωτέρω, η Επιτροπή κατά απορρίπτει τον ως άνω ισχυρισμό.

Εποχικότητα

ΘΕΣΗ Π.Ο.Α

Σύμφωνα με τον Π.Ο.Α, η εποχικότητα της παραγωγής του γάλακτος και των απρόβλεπτων καθημερινών διακυμάνσεων, που οφείλονται μεταξύ άλλων σε απρόβλεπτους βιολογικούς παράγοντες (ζήτημα το οποίο αποτελεί μεταξύ άλλων λόγο για τον οποίο δεν μπορούσε ο Π.Ο.Α να δεσμευτεί σε ακριβείς ποσότητες παράδοσης γάλακτος σε οποιαδήποτε γαλακτοβιομηχανία/πελάτη του) τον ανάγκασε να συμπεριλαμβάνει τους εν λόγω όρους στους οποίους και κάνει αναφορά η Επιτροπή εντός της Έκθεσης Αιτιάσεων. Μέσω των όρων αυτών ο Π.Ο.Α διατηρεί το δικαίωμά του για ένα περιθώριο τροποποιήσεων στις εκάστοτε συμφωνηθείσες ποσότητες παράδοσης γάλακτος, αναλογικά και σε ολόκληρο το πελατολόγιό του, ούτως ώστε να αποφευχθεί το ενδεχόμενο κάποια γαλακτοβιομηχανία να παραμείνει με ελάχιστη και/ή καθόλου ποσότητα γάλακτος για κάποιες συγκεκριμένες ημέρες.

Προς επίρρωση των πιο πάνω στον πιο κάτω πίνακα παρουσιάζεται ο συντελεστής μεταβλητότητας των καθημερινών παραδόσεων σε πελάτες του Π.Ο.Α, που είναι ανταγωνιστές των Καταγγελλουσών. Από τον εν λόγω πίνακα προκύπτει ότι καμία δυσμενής διάκριση δεν έγινε από τον Π.Ο.Α σε σχέση με τις καταγγέλλουσες εταιρείες. Αντιθέτως, η

μεταβλητότητα των καθημερινών παραδόσεων νωπού αγελαδινού γάλακτος προς τις Καταγγέλλουσες εταιρείες είναι αισθητά χαμηλότερη από αυτήν των ανταγωνιστών της. Συνεπώς, το όποιο επιχείρημα περί δυσμενούς διάκρισης ή και μη αναλογικής μεταχείρισης των πελατών του Π.Ο.Α δεν βρίσκει έρεισμα στα πραγματικά εμπειρικά στοιχεία. Παρατίθεται ο ακόλουθος πίνακας 2 που δεικνύει τον συντελεστή μεταβλητότητας των καθημερινών παραδόσεων σε πελάτες του Π.Ο.Α.

Πίνακας 2

Έτος	ΠΕΤΡΟΥ	ΛΕΥΚΟΝ.	PD & PDI	ΚΟΥΡΟΥΣΙΗΣ	ΠΑΠΟΥΗΣ
2007	{...}%	{...}%	{...}%	{...}%	{...}%
2008	{...}%	{...}%	{...}%	{...}%	{...}%
2009	{...}%	{...}%	{...}%	{...}%	{...}%
2010	{...}%	{...}%	{...}%	{...}%	{...}%
2011	{...}%	{...}%	{...}%	{...}%	{...}%
2012	{...}%	{...}%	{...}%	{...}%	{...}%

ΘΕΣΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Η Επιτροπή, σημειώνει την παραδοχή του Π.Ο.Α ότι τροποποιούσε τις εκάστοτε συμφωνηθείσες ποσότητες παράδοσης γάλακτος αναλογικά και σε όλο το πελατολόγιο του ούτως ώστε να αποφευχθεί το ενδεχόμενο κάποια γαλακτοκοβιομηχανία να παραμείνει με ελάχιστη και/ή καθόλου ποσότητα. Παραταύτα, η Επιτροπή επισημαίνει ότι, η μονομερής μείωση των παραδοθεισών ποσοτήτων από τον Π.Ο.Α ή η μη δυνατότητα των εταιρειών PD και PDI να μειώσουν ή/και να μη αποδεχθούν τις παραδοθείσες ποσότητες καθώς και η αυξομείωση στις καθημερινές παραδόσεις προς τις εταιρείες PD και PDI που αποφασίζονταν κατά την απόλυτη κρίση του Π.Ο.Α, κατά παράβαση και των μεταξύ τους συμφωνιών κρίνονται ως μη θεμιτοί ή δίκαιοι όροι συναλλαγής καθώς και ετεροβαρείς υπέρ της δεσπόζουσας επιχείρησης, διασφαλίζοντας πλήρως μόνο τα δικαιώματα της, κατά παράβαση του άρθρου 6(1)(α) του Νόμου. Οι PD και PDI ήταν από τους μεγαλύτερους πελάτες του Π.Ο.Α, και η παραμικρή αυξομείωση μετατράπητο σε μεγάλες ποσότητες νωπού αγελαδινού γάλακτος, τις οποίες και πρέπει να διαχειριστούν σε σχέση με τις δικές τους υποχρεώσεις για παραδόσεις τελικών προϊόντων, αλλά και σε σχέση με την παραγωγική τους δυνατότητα.

Αναφορικά με τους ισχυρισμούς του Π.Ο.Α περί εποχικότητας στην παραγωγή νωπού αγελαδινού γάλακτος η Επιτροπή σημειώνει την απάντηση στην επιστολή του ΟΚΓΒ ημερομηνίας 12/6/2012 προς την Υπηρεσία όπου ανέφερε ότι η παραγωγή αγελαδινού γάλακτος τα τελευταία 20 χρόνια έχει διαφοροποιηθεί και δεν διακρίνεται οποιαδήποτε σημαντική εποχικότητα στην παραγωγή του. Η Επιτροπή τονίζει ότι η δήλωση του κ. Μαραγκού επιβεβαιώνεται από στατιστικές της Στατιστικής Υπηρεσίας της Κυπριακής Δημοκρατίας, οι οποίες δείχνουν εποχικότητα ύψους μόνο περίπου 1% για τα έτη 2006 μέχρι 2013 ενώ η μικρή πτώση που διαφαίνεται στις εν λόγω στατιστικές σε σχέση με τους λοιπούς μήνες των ετών 2006, 2009 και 2012 οφείλεται στο γεγονός ότι ο συγκεκριμένος μήνας έχει λιγότερες μέρες. Επιπρόσθετα όπως καταγράφηκε στην απόφαση της Επιτροπής 42/2014 το μέτρο Ο.Π.Γ. που εφάρμοσε ο Π.Ο.Α την 1/3/2009, στερούσε από τους παραγωγούς τη δυνατότητα να παράγουν στα όρια της ετήσιας ποσόστωσής τους, σε περίπτωση που σε συγκεκριμένους μήνες δεν παρήγαγαν την ποσόστωση που τους αναλογούσε μέσω του μέτρου Ο.Π.Γ.

Αναφορικά με τον ισχυρισμό του Π.Ο.Α ότι η πρακτική αυτή δεν επηρέαζε τις συμφωνηθείσες ποσότητες νωπού αγελαδινού γάλακτος και την δήλωσή του ότι η διαπίστωση της Επιτροπής της επιπρόσθετα 49 της Έκθεσης Αιτιάσεων «...διαπιστώνεται ότι δεν υπήρχε δέσμευση, για την ετήσια, την μηνιαία, εβδομαδιαία και ημερήσια παράδοση γάλακτος και ούτε υπήρχε δέσμευση για το ωράριο παράδοσης επί καθημερινής βάσης πλην της προηγούμενης ημέρας ή την Παρασκευή για Σάββατο/Κυριακή/Δευτέρα και εναπόκειτο αποκλειστικά στον Π.Ο.Α τι ποσότητες γάλακτος θα παρέδιδε [στις Καταγγέλλουσες] ημερησίως και ποιά ώρα της ημέρας...», ήταν ανυπόστατη και/ή αυθαίρετη, η Επιτροπή επισημαίνει τα κάτωθι:

Η Επιτροπή αντιπαραβάλλει την πιο πάνω διαπίστωση της σύμφωνα με τα όσα προβλέπονται στη Σύμβαση Αποκλειστικής Διάθεσης Αγελαδινού Γάλακτος» μεταξύ των εταιρειών PD και PDI και του Π.Ο.Α ημερ. 31/5/2007, όροι 11 και 12: «*Η ποσότητα γάλακτος που θα παραλάβει η Γαλακτοβιομηχανία κατά τη χρονική περίοδο από 1/6/2007 μέχρι 30/6/2009 είναι {...} λίτρα. Ο Οργανισμός δεν φέρει καμία ευθύνη εάν για οποιονδήποτε λόγο η παραγωγή γάλακτος μειωθεί πιο κάτω από τη συνολική κατανομηθείσα προς τις Γαλακτοβιομηχανίες ποσότητα γάλακτος* (η υπογράμμιση είναι της Επιτροπής) [...] Σε καθημερινή βάση η γαλακτοβιομηχανία θα τροφοδοτείται σύμφωνα με την παραγόμενη ποσότητα γάλακτος και σύμφωνα με την κρίση του Οργανισμού. Για την ημερήσια παράδοση γάλακτος κατά κύριο λόγο θα λαμβάνονται υπόψη η εκατοστιαία αναλογία της ετήσιας κατανομής που έγινε σε κάθε Γαλακτοβιομηχανία επί συνόλου κατανομής. [...]».

Η Επιτροπή θεωρεί ότι ο καθορισμός ετήσιας παραδοθείσας ποσότητας νωπού γάλακτος σε συνάρτηση με το γεγονός ότι ο Π.Ο.Α θα έφερε καμία ευθύνη εάν για οποιονδήποτε λόγο η παραγωγή γάλακτος μειωνόταν πιο κάτω από τη συνολική κατανομηθείσα προς τις Γαλακτοβιομηχανίες ποσότητα γάλακτος και το γεγονός ότι σε καθημερινή βάση η Γαλακτοβιομηχανία θα τροφοδοτείτο σύμφωνα με την παραγόμενη ποσότητα γάλακτος και σύμφωνα με την κρίση του Οργανισμού, δεικνύει ότι η Συμφωνία Αποκλειστικής Διάθεσης Αγελαδινού Γάλακτος μεταξύ των αντισυμβαλλομένων ήταν ετεροβαρής, παρόλο που στη Συμφωνία προβλέπεται ότι θα λαμβάνεται υπόψη η εκατοστιαία αναλογία της ετήσιας κατανομής.

Επίσης, το δικαίωμα του Π.Ο.Α να μπορεί να παραδίει μέχρι και {...}% λιγότερη ποσότητα από τα συμφωνηθέντα αλλά και να δικαιούται {...} να παραδίει {...}% - {...}% λιγότερα από τη συμφωνηθείσα ποσότητα, δεικνύει επιπρόσθετα ότι με την υπό αναφορά συμφωνία διασφαλιζόνταν κατά απόλυτο τρόπο τα συμφέροντα του Π.Ο.Α. Συγκεκριμένα, το απόλυτο δικαίωμα του Π.Ο.Α να παραδίει μέχρι και {...}% λιγότερη της συμφωνηθείσας ποσότητας ή/και {...}- {...}% ένα μήνα το έτος καθιστούσε πολύ δύσκολο τον οποιονδήποτε προγραμματισμό εκ μέρους των εταιρειών PD και PDI και την πιστή τήρηση των υποχρεώσεων που προέκυπταν από τις συμφωνίες που είχαν υπογράψει με τους πελάτες τους με αποτέλεσμα τη δημιουργία επιπρόσθετων κόστων όπως εργατικά κόστη (υπερρωρίες), ηλεκτρισμός, επιπλέον μεταφορικά έξοδα κλπ αλλά και το γεγονός ότι στις περιπτώσεις αυξημένων παραδόσεων δεν υφίσταντο, οι κατάλληλοι αποθηκευτικοί χώροι, (ψυγείο) για την φύλαξη νωπού αγελαδινού γάλακτος με αποτέλεσμα, ως κατάθεσαν οι καταγγέλλουσες να αναγκάζονται να προβαίνουν άμεσα στην παραγωγή των τελικών προϊόντων και τάλι με αυξημένα εργατικά κόστη (υπερρωριών) κλπ.

Το γεγονός ότι οι εταιρείες PD και PDI είχαν τη δυνατότητα να τερματίσουν τη μεταξύ τους Συμφωνία μόνο αν η δεκαπενθήμερη παράδοση ήταν {...}% λιγότερη από τη συμφωνηθείσα δεν αποτελεί ουσιαστική προστασία και είναι άνευ ουσίας αφού όπως έχει ήδη αναλυθεί δεν υπήρχαν εναλλακτικές λύσεις και πηγές προμήθειας νωπού αγελαδινού γάλακτος στις οποίες οι υπό αναφορά εταιρείες θα μπορούσαν να προσφύγουν, ώστε να μπορούν να συνεχίσουν τη λειτουργία των γαλακτοβιομηχανιών τους, λόγω των ποσοστώσεων εθνικής παραγωγής και του ότι το παραγόμενο γάλα ήταν δεσμευμένο με τις συμφωνίες παράδοσης τόσο από τον Π.Ο.Α όσο και από τους αγελαδοτρόφους που δεν είναι μέλη του. Η δυνατότητα του Π.Ο.Α για παράδοση πέραν του {...}% λιγότερη που περιέχεται στις συμφωνίες του με τους πελάτες του, του επέτρεψε να επιβάλει το Μέτρο Ομαλής Παραγωγής Γάλακτος (Ο.Π.Γ.) οδήγησε σε παραγωγή μικρότερη του ποσοστού παραγωγής (Quota) της Κύπρου, χωρίς συνέπειες για τον ίδιο τον Π.Ο.Α ως καταγράφεται στην σχετική απόφαση της Επιτροπής αρ. 42/2014⁵⁸.

Επίσης, το γεγονός ότι τυχόν άρνηση των εταιρειών PD και PDI να παραλάβουν οποιαδήποτε ποσότητα γάλακτος θεωρείτο παράβαση της εν λόγω Συμφωνίας με ευθύνη τους για την καταβολή αποζημιώσεων για την ποσότητα που θα αποχυνόταν, ενισχύει ακόμη περισσότερο το συμπέρασμα ότι η Συμφωνία Αποκλειστικής Διάθεσης Αγελαδινού Γάλακτος μεταξύ των αντισυμβαλλομένων ήταν ετεροβαρής, αφού διασφαλιζόταν κατά απόλυτο τρόπο μόνο τα συμφέροντα του Π.Ο.Α, μη επιτρέποντας στους πελάτες του να προβάλλουν οποιοσδήποτε θεμιτούς λόγους για μη παραλαβή του προϊόντος του, ενώ ο Π.Ο.Α αρνείτο βασικά να αναλάβει οποιοδήποτε επιχειρηματικό ρίσκο για τη δραστηριοποίηση του και μετέφερε όλα τα «βάρη» και ρίσκα στους πελάτες του.

Επίσης, η Επιτροπή παρατηρεί ότι και η Συμφωνία η οποία είχε υπογραφεί μεταξύ των αντισυμβαλλομένων μερών στις 27/9/2010 ήταν ετεροβαρής στην οποία προβλέπονταν τόσο η αναγνώριση του χρέους των εταιρειών PD και PDI όσο και η αποπληρωμή αυτού, όσο και η συνέχιση της προμήθειας νωπού αγελαδινού γάλακτος. Όπως έχει ήδη αναφερθεί με την εν λόγω Συμφωνία καθορίζονταν οι ποσότητες γάλακτος που θα παραδίδονταν ημερησίως στις εταιρείες PD και PDI. Δυνάμει της εν λόγω συμφωνίας οι εταιρείες PD και PDI είχαν την υποχρέωση να παραλαμβάνουν τις προβλεπόμενες ποσότητες και σε περίπτωση που δεν το έπρατταν τότε ο Π.Ο.Α είχε δικαίωμα τερματισμού της Συμφωνίας. Μειώσεις στις πωλήσεις των προϊόντων των εταιρειών που μπορούσαν να υπάρξουν και να οφείλονται σε εξωγενείς παράγοντες (π.χ. καιρικών) αποτελούν σύννομο λόγο μη πραγματοποίησης των προβλεπόμενων παραλαβών γάλακτος νοουμένου ότι ο Π.Ο.Α θα αποδεχόταν οποιαδήποτε μείωση στην ποσότητα γάλακτος που καθορίζεται στην παράγραφο 10(ii) της Συμφωνίας και νοουμένου ότι θα είχε ειδοποιηθεί {...} μήνες προηγουμένως και προσκομιστούν ικανοποιητικά αποδεικτικά στοιχεία και νοουμένου ότι οι μειωμένες παραλαβές δεν θα διαρκούσαν πέραν των {...} μηνών και θα ήταν της τάξης όχι πέραν του {...}% από τη μέση ημερήσια συμφωνηθείσα ποσότητα της συγκεκριμένης περιόδου. Είναι άξιοι απορίας πως θα ήταν δυνατό να εφαρμοστεί αυτό το δικαίωμα εκ μέρους των PD και PDI αφού θα έπρεπε να προβλέψουν με εξωγενείς παράγοντες (όπως καιρικές συνθήκες) τουλάχιστον {...} μήνες πριν αυτές επισυμβούν, να τις αποδείξουν με στοιχεία που ο Π.Ο.Α θα έκρινε «ικανοποιητικά» και επιπρόσθετα να μην διαρκέσουν πέραν των δύο μηνών και να μην είναι πέραν του {...}%.

Η ύπαρξη αυτού του όρου καθιστά ουσιαστικά αδύνατη τη μείωση της παραληφθείσας ποσότητας από τις εταιρείες PD και PDI. Αντιθέτως στην ίδια Συμφωνία ο Π.Ο.Α κατοχυρώνει πλήρως το δικαίωμα του να μειώνει μονομερώς τις παραδιδόμενες ποσότητες του κατά {...}% μέχρι και {...}% οποτεδήποτε αυτός το θελήσει χωρίς ουσιαστικό περιορισμό στη διάρκεια της μειωμένης παραδοθείσας ποσότητας και χωρίς αποζημίωση. Όπως έχει ήδη αναφερθεί, αυτή η μονομερής μείωση των ποσοτήτων μόνο από μέρος του Π.Ο.Α πρέπει να εξετάζεται σε συνάρτηση με το γεγονός ότι η Συμφωνία Προμήθειας νωπού αγελαδινού γάλακτος ήταν αποκλειστική. Συνεπώς δεν μπορούσαν να προμηθευτούν από άλλους αγελαδοτρόφους γάλα και επιπρόσθετα οι μόνοι ανεξάρτητοι αγελαδοτρόφοι μη μέλη του Π.Ο.Α ήταν ήδη συμβεβλημένοι με άλλες γαλακτοβιομηχανίες, καθιστώντας μη εφικτή την εξεύρεση εναλλακτικής λύσης.

Επιπρόσθετα, οποιαδήποτε μείωση στην παραλαβή από τις εταιρείες PD και PDI περιοριζόταν μόνο σε ποσότητα μέχρι {...}%, η οποία είναι αρκετά μικρή συγκρινόμενη με το δικαίωμα του Π.Ο.Α για μειωμένη παράδοση. Αν δε συνδεθεί με το γεγονός ότι η μείωση πρέπει να οφείλεται σε «εξωγενείς» παράγοντες, όπως καιρικές συνθήκες, που φυσικά είναι εκτός ελέγχου των εταιρειών PD και PDI, οι οποίοι μάλιστα θα έπρεπε να προβλεψούν {...}μήνες προηγουμένως, ενώ θα πρέπει να προσκομιστούν και σχετικά αποδεικτικά στοιχεία, σημειώνεται πώς οι παράγοντες δεν θα μπορούσαν να διαρκέσουν πέραν των {...} μηνών. Όλα αυτά δεικνύουν ότι η μείωση της ποσότητας από μέρος των εταιρειών PD και PDI είναι ουσιαστικά αδύνατη. Σημειώνεται ακόμα πώς ακόμα και εάν επισυνέβαιναν τούτα η μείωση θα έπρεπε να τύχει της αποδοχής του Π.Ο.Α. Με άλλα λόγια λόγω όλων των πιο πάνω προϋποθέσεων ήταν σχεδόν αδύνατο για τις εταιρείες PD και PDI να επιτύχουν μείωση των παραδόσεων αφού ο Π.Ο.Α είχε επιπρόσθετα το δικαίωμα να μην αποδεχθεί την οποιαδήποτε μείωση στις παραδόσεις.

Επιπρόσθετα, ως αποτέλεσμα των όσων καταγράφονται πιο πάνω σημειώνεται ότι δεν υπήρχε δέσμευση, για την ετήσια, τη μηνιαία, εβδομαδιαία και ημερήσια παράδοση γάλακτος και ούτε υπήρχε δέσμευση για το ωράριο παράδοσης επί καθημερινής βάσης πλην της προηγούμενης ημέρας ή την Παρασκευή για Σάββατο/ Κυριακή/ Δευτέρα, αυξάνοντας τα εργατικά κόστη των εταιρειών. Με άλλα λόγια, εναπόκειτο αποκλειστικά στον Π.Ο.Α τι ποσότητες γάλακτος θα παρέδιδε στις εταιρείες PD και PDI ημερησίως και ποία ώρα της ημέρας.

Όλα τα ανωτέρω καταδεικνύουν ότι όροι της Συμφωνίας ήταν ετεροβαρείς υπέρ του Π.Ο.Α. Η Επιτροπή κρίνει ότι ο Π.Ο.Α έχοντας δεσπόζουσα θέση στην προμήθεια νωπού αγελαδινού γάλακτος επέβαλε μονομερώς τους εν λόγω επαχθείς όρους και ότι οι εταιρείες PD και PDI μη έχοντας άλλη εναλλακτική πηγή προμήθειας της βασικότερης πρώτης ύλης που χρησιμοποιούσαν για σκοπούς παραγωγής των προϊόντων τους και κατ' επέκταση της δραστηριοποίησής τους τόσο στην κυπριακή αγορά, όσο και για τις εξαγωγές στο εξωτερικό, έπρεπε να τους αποδεκτούν.

Αναφορικά με τον ισχυρισμό του Π.Ο.Α για τον τερματισμό των συμβάσεων και την διεκδίκηση αποζημιώσεων η Επιτροπή εξετάζει μόνο θέματα δυνάμει των αρμοδιοτήτων που τις παρέχει ο Νόμος.

Ο Π.Ο.Α ισχυρίζεται ότι οι καταγγέλλουσες δεν έχουν προσκομίσει στοιχεία που να δεικνύουν τις οικονομικές επιπτώσεις από την αστάθεια στις παραδόσεις γάλακτος.

⁵⁸ Απόφαση ΕΠΑ αρ. 42/2014 στην υπόθεση Αυτεπάγγελτη έρευνα εναντίον του Παγκύπριου Οργανισμού Αγελαδοτρόφων (Π.Ο.Α.) Δημόσια Λτδ για πιθανολογούμενες παραβάσεις των άρθρων 3 ή/και 6 του Νόμου αρ. 13(I)2008.

Η Επιτροπή σημειώνει ότι η προκαταρκτική έρευνα της υπόθεσης κατέληξε στο συμπέρασμα σε σχέση με τις οικονομικές επιπτώσεις που υπέστησαν οι καταγγέλλουσες, στη βάση των στοιχείων που είχαν αποστείλει οι καταγγέλλουσες σε ερωτηματολόγιο της Υπηρεσίας αλλά και των ενώπιον της στοιχείων και δεδομένων. Η Επιτροπή επίσης παραπέμπει και στην παράγραφο 61 της Έκθεσης Αιτιάσεων.

Αναφορικά με τη θέση του Π.Ο.Α περί εποχικότητας στην παραγωγή νωπού αγελαδινού γάλακτος η Επιτροπή σημειώνει ότι, σύμφωνα με τον ΟΚΓΒ, υπάρχει μία μικρή μείωση της παραγωγής κατά 5-7% τους μήνες Ιουνίου-Αυγούστου αυτή όμως δεν δικαιολογεί τις διακυμάνσεις στις παραδόσεις του Π.Ο.Α προς τους πελάτες του σε ετήσια βάση.

Ως εκ των ανωτέρω, η Επιτροπή απορρίπτει τον ως άνω ισχυρισμό.

Κατ' ισχυρισμόν αυθαίρετη, αδικαιολόγητη και/η αντισυμβατική αύξηση τιμών

ΘΕΣΗ Π.Ο.Α

Ο Π.Ο.Α ισχυρίζεται ότι η Υπηρεσία ή η Επιτροπή δεν έχουν στη διάθεση τους οποιαδήποτε στοιχεία που να δεικνύουν ή να τεκμηριώνουν την-Δεσπόζουσα θέση του Π.Ο.Α για την περίοδο 2004 – 2007.

Επίσης ο Π.Ο.Α υποστηρίζει ότι ο λόγος της υιοθέτησης ενιαίων τιμών μεταξύ των τυροκόμων και παστεριωτών, έγκειται στην κρίση του ότι η επιβολή διαφορετικών τιμών σε παστεριωτές και τυροκόμους θα συνιστούσε στρέβλωση της αγοράς και δυσμενή μεταχείριση μεταξύ γαλακτοβιομηχανιών. Ως εκ τούτου, όπως διευκρινίζει ο Π.Ο.Α η υιοθέτηση της ενιαίας τιμής είχε ως αποτέλεσμα την αύξηση της τιμής για τους τυροκόμους σε σχέση με το καθεστώς που προϋπήρχε. Ο Π.Ο.Α ισχυρίζεται ότι η υιοθέτηση διαφορετικών τιμών για τυροκόμους και παστεριωτές δεν συνιστά στρέβλωση του ανταγωνισμού και/ή άνιση και δυσμενή μεταχείριση και ότι η υιοθέτηση ενιαίας τιμής δεν συνιστά καθ' οιονδήποτε τρόπο παραβίαση ή αθέμιτη πρακτική.

ΘΕΣΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Η Επιτροπή, σημειώνει ότι μέχρι τις 31/3/2004 ο αποκλειστικός προμηθευτής νωπού αγελαδινού γάλακτος στην επικράτεια της Κυπριακής Δημοκρατίας ήταν ο ΟΚΓΒ. Ο ΟΚΓΒ έπαυσε να υφίσταται με τη δημόσια μορφή του στις 30/4/2004 και σαν συνεπακόλουθο την εμπορία και διακίνηση του νωπού αγελαδινού γάλακτος ανέλαβε από 1/4/2004 ο Π.Ο.Α εκ μέρους των αγελαδοτρόφων Μελών του.

Επιπρόσθετα, η Υπηρεσία όσο και η Επιτροπή εξέτασαν την δήλωση που ο ίδιος ο Π.Ο.Α έχει αναρτήσει στην ιστοσελίδα του η οποία αναφέρει ότι ο οργανισμός αντιπροσωπεύει το 80% (μέχρι και σήμερα) των παραγωγών και προμηθεύει/διανέμει όλη την παραγωγή του αφού αυτός και μόνο υπογράφει τις συμφωνίες προμήθειας νωπού αγελαδινού γάλακτος με τις γαλακτοβιομηχανίες.

Επίσης, η Επιτροπή σε σχέση με τις δηλώσεις του Π.Ο.Α ότι η άνιση και δυσμενή μεταχείριση και ότι η υιοθέτηση ενιαίας τιμής δεν συνιστούν καθ' οιονδήποτε τρόπο παραβίαση ή αθέμιτη πρακτική, κρίνει σκόπιμο να παραπέμψει στα σημεία 8. Α) και Β) της Έκθεσης Αιτιάσεων της. Στα εν λόγω σημεία, διαφαίνεται ξεκάθαρα ότι οι εκ πρώτης όψεως διαπιστώσεις της Επιτροπής αφορούν μόνο πιθανολογούμενες παραβάσεις του άρθρου 6(1)(α) του Νόμου σε σχέση με Α) πιθανολογούμενη παράβαση του άρθρου 6(1)(α) του Νόμου εκ μέρους του Π.Ο.Α αναφορικά με τον άμεσο ή/και έμμεσο καθορισμό αθέμιτων υπό τις περιστάσεις όρων συναλλαγής ως αποτέλεσμα των αυθαίρετων και μονομερών αυξήσεων της βασικής τιμής του νωπού αγελαδινού γάλακτος, και των αυθαίρετων και μονομερών αυξομειώσεων στις παραδοθείσες ποσότητες νωπού αγελαδινού γάλακτος, και Β) πιθανολογούμενη παράβαση του άρθρου 6(1)(α) του Νόμου εκ μέρους του Π.Ο.Α, αναφορικά με τον άμεσο ή/και έμμεσο καθορισμό αθέμιτων τιμών ως αποτέλεσμα της συμπίεσης του περιθωρίου μεταξύ της τιμής του νωπού αγελαδινού γάλακτος και της τιμής που χρεώνει ο ίδιος, μέσω της θυγατρικής του εταιρείας Ραρούις στην αγορά παρασκευής και προμήθειας χαλλουμιού, για το έτος 2012. Οι διαπιστωθείσες παραβάσεις της Επιτροπής δεν αφορούσαν το θέμα της άνισης και δυσμενούς μεταχείρισης και της υιοθέτησης ενιαίας τιμής.

Ως εκ των ανωτέρω, η Επιτροπή απορρίπτει τον εν λόγω ισχυρισμό.

Λανθασμένη μαθηματική πράξη της Επιτροπής

ΘΕΣΗ Π.Ο.Α

Ο Π.Ο.Α ισχυρίζεται ότι έχει γίνει λανθασμένη μαθηματική πράξη η οποία συμπεριλαμβάνει ποσά σε λίρες και ποσά σε Ευρώ. Συγκεκριμένα ισχυρίζεται ότι η Επιτροπή έχει συγχύσει τις τιμές σε Ευρώ με τις τιμές σε Λίρες Κύπρου. Πέραν της τιμής των 23 σεντ της λίρας (39,29 σέντ του Ευρώ), που ήταν η προκαθορισμένη τιμή από 01/01/2008, αντί να προσθέσει τα 3,5 σεντ της λίρας (6 σεντ του Ευρώ), που ήταν η αύξηση των ζωοτροφών, πρόσθεσε στα 23 σεντ της λίρας τα εν λόγω 6 σεντ του Ευρώ καθώς και για δεύτερη φορά το 1,71 σεντ του ευρώ (1 σεντ της λίρας με βάση την αρχική συμφωνία, ποσό τον οποίο συμπεριλαμβανόταν στο αρχικό ποσό των 23 σεντ της λίρας). Δηλαδή, 23 σεντ της λίρας + 6 σεντ του ευρώ + 1,71 σεντ του Ευρώ (για δεύτερη φορά) = 30,71 σεντ της λίρας. Ως εκ τούτου, ο Π.Ο.Α κατέληξε ότι εξάχθηκαν εσφαλμένα ποσοστά αύξησης της τιμής με αποτέλεσμα την πλάνη της Επιτροπής από την Υπηρεσία και καλεί την επιτροπή να απορρίψει τις αιτιάσεις λόγω αυτής της πλάνης.

Ο Π.Ο.Α ισχυρίστηκε ότι η τιμή Ευρώ 0,5271 η οποία εσφαλμένα χρησιμοποιείται από την Υπηρεσία ως τιμή σύγκρισης ουδεμία σχέση έχει με τη βασική τιμή ή Τιμή Παραγωγού όπως καθορίζεται στον όρο 3 της Συμφωνίας ημερομηνίας 31/5/2007 μεταξύ των μερών αλλά ότι η Υπηρεσία έκανε σημαντικό μαθηματικό λάθος προσθέτοντας ποσό σε λίρες και σε ευρώ.

ΘΕΣΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Η Επιτροπή σημειώνει ότι, η Υπηρεσία εντόπισε την εν λόγω τιμή €0.5271 (£0,3085) από το τιμολόγιο του Π.Ο.Α προς την εταιρεία PDI με αριθμό τιμολογίου 1587 και ημερομηνίας 31/1/2008 το οποίο επισυνάφθηκε ως Παράρτημα 31 στο Σημείωμα της. Ως εκ τούτου οι υπολογισμοί της Υπηρεσίας είναι ορθοί αναφορικά με την τιμή που επιβλήθηκε από τον Π.Ο.Α από 1/1/2008 ότι ήταν 34% υψηλότερη κατά παράβαση της Συμφωνίας και ταυτόχρονα ξενίζει την Επιτροπή ότι ο ίδιος ο Π.Ο.Α όχι μόνο δεν έλεγξε το τιμολόγιο του (που ήταν σαφώς επισυνημμένο στο τιμολόγιο της Υπηρεσίας) αλλά προσπαθώντας να προωθήσει τη θέση, περί πλάνης της Επιτροπής, προέβη ο ίδιος σε πράξεις προσθέτοντας λίρες και ευρώ για να καταλήξει σε αριθμό (30,71 σεντ της λίρας) που προσεγγίζει την τιμή, που εντόπισε η Υπηρεσία σε τιμολόγιο και κατέγραψε επακριβώς (30, 85 σεντ της λίρας).

Ως εκ των ανωτέρω, η Επιτροπή απορρίπτει τον ως άνω ισχυρισμό.

Οι αυξήσεις δεν ήταν αυθαίρετες

ΘΕΣΗ Π.Ο.Α

Ο Π.Ο.Α ισχυρίζεται ότι οι αυξήσεις στη βασική τιμή παραγωγού, οι οποίες προβλέπονταν στις συμβάσεις του Π.Ο.Α με τις Καταγγέλλουσες, όπως και σε όλες τις συμβάσεις του Π.Ο.Α με πελάτες του, ούτε αυθαίρετες ήταν ούτε μονομερείς. Ο Π.Ο.Α περαιτέρω εν είδει ισχυρισμού διερωτάται πώς μπορεί να είναι μονομερής μια αύξηση που επέρχεται συνεπεία διαβούλευσης, η οποία εφαρμόζεται σε όλους τους πελάτες του Π.Ο.Α και έχει λάβει υπόψη της την απαίτηση τους για καθυστερημένη και σταδιακή επιβολή της.

ΘΕΣΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Η Επιτροπή επισημαίνει ότι, η καταγγελία εσιτάστηκε στις πρόσθετες αυξήσεις που επέβαλε ο Π.Ο.Α στις 1/1/2008 με έξι σεντ/λίτρο (€0.06) του ευρώ η οποία ονομάστηκε ως «πρόσθετο κόστος ζωοτροφών» και η οποία δεν περιλαμβανόταν στο άρθρο 3 των Συμφωνιών της 31/5/2007 με τις εταιρείες PD και PDI οι οποίες προνοούσαν ότι οι τιμές θα ήταν οι εξής: 1/6/2007: £0.22 (37,59 ευρώσεντ), 1/1/2008: £0.23 (39,29 ευρώσεντ) και 1/7/2008: £0.24 (41 ευρώσεντ). Η Επιτροπή θέλει να επισημάνει ότι ο Π.Ο.Α ανακοίνωσε την εν λόγω αύξηση με επιστολή ημερομηνίας 19/11/2007 προς τις καταγγέλλουσες και την εφάρμοσε στις 1/1/2008 και μη παρέχοντας τους έξι μήνες προειδοποίηση που όφειλε σύμφωνα με τον σχετικό όρο της συμφωνίας που υπέγραψε με τις καταγγέλλουσες.

Περαιτέρω, η Επιτροπή σημειώνει ότι όπως προκύπτει και από το σύνολο των στοιχείων του διοικητικού φακέλου, οι υπό εξέταση αυξήσεις πραγματοποιήθηκαν μονομερώς από τον Π.Ο.Α ο οποίος κατείχε εξαιρετικά υψηλό μερίδιο αγοράς και συγκεκριμένα το 80% των αγελαδοτρόφων και κατ' επέκταση είχε πολύ μεγαλύτερη διαπραγματευτική ισχύ. Η Επιτροπή σημειώνει ότι στο Παράρτημα 33 του Σημειώματος επισυνάπτεται επιστολή του Συνδέσμου Τυροκόμων που απέστειλε στον Π.Ο.Α στις 9/2/2010 διαμαρτυρούμενος ότι η αυξημένη τιμή λόγω ζωοτροφών δεν ενδεικνυόταν και ως εκ τούτου, ζητούσε αναθεώρηση/ μείωση της τιμής χωρίς, όμως, καμία ανταπόκριση. Επιπρόσθετα η Επιτροπή σημειώνει την επιστολή στο Παράρτημα 8 της Έκθεσης Αιτιάσεων, της εταιρείας Α/φοί Λανίτης Λτδ ημερομηνίας 12/11/2012 προς τον Π.Ο.Α με την οποία διαμαρτυρόταν για την πρόσθετη αύξηση από τον Ιανουάριο του 2013 κατά €0.04. και την επιστολή πληρωμής από καταγγέλλουσες ημερομηνίας 14/2/2008 (ως Παράρτημα 32 του Σημειώματος που επισυνάπτεται στην Έκθεση Αιτιάσεων) με επιφύλαξη αποδοχής της αύξησης της τιμής και ως εκ τούτου ουδόλως προκύπτει ότι ήταν συνέπεια διαβούλευσης.

Ουσιαστικά, οι καταγγέλλουσες ήταν υποχρεωμένες να αποδεχτούν τις αυξήσεις που επέβαλε ο Π.Ο.Α ώστε να συνεχίσουν να λαμβάνουν προμήθεια νωπού αγελαδινού γάλακτος δεδομένου ότι οι εναλλακτικές τους επιλογές σε περίπτωση διακοπής της προμήθειας από τον Π.Ο.Α ήταν οικονομικά ανέφικτες αφού δεν είχαν εναλλακτική πηγή προμήθειας.

Αναφορικά με τη θέση του Π.Ο.Α ότι τόσο η Υπηρεσία όσο και η Επιτροπή έχουν συγχύσει και ταυτίσει την αγορά παραγωγής γάλακτος με την αγορά προμήθειας γάλακτος η Επιτροπή παραπέμπει στο Σημείωμα της Υπηρεσίας που συνοδεύει την Έκθεση Αιτιάσεων, στο οποίο αναλύονται εκτενώς στις παραγράφους 81-107 οι σχετικές αγορές οι οποίες εξετάστηκαν στην εν λόγω καταγγελία και είναι αυτές της (α) η αγορά προμήθειας νωπού αγελαδινού γάλακτος και (β) η αγορά παρασκευής και προμήθειας χαλλουμιού. Επιπρόσθετα η Επιτροπή σημειώνει τις επιστολές που απέστειλε ο Π.Ο.Α ημερομηνίας 19/11/2007 που ενημέρωνε τις καταγγέλλουσες για τους λόγους της αύξησης στην βασική τιμή παραγωγού πέραν από την συμφωνηθείσα και γιατί αυτές ήταν επιβεβλημένες από τα Μέλη/παραγωγούς λόγω του ότι ζημίωναν από τις αυξήσεις των τιμών των ζωοτροφών. Η Επιτροπή επισημαίνει ότι αυτή η αύξηση ονομάστηκε ως «πρόσθετο κόστος ζωοτροφών» με τον χαρακτηρισμό αυτό να εμφανίζεται στα τιμολόγια του Π.Ο.Α που καταδεικνύει την εμπλοκή του Π.Ο.Α στον καθορισμό της τιμής παραγωγής. Στην απόφαση της Επιτροπής αρ. 42/2014 ο Π.Ο.Α απέστειλε στην Επιτροπή το μοντέλο τιμολόγησής του νωπού αγελαδινού γάλακτος για τους αγελαδοτρόφους μέλη που κατάρτισε ο ίδιος. Αναφορικά με το μοντέλο κοστολόγησης στην εν λόγω απόφαση καταγράφηκαν τα εξής: «Από το κοστολόγιο αγελαδινού γάλακτος το οποίο ετοιμάστηκε από τον Π.Ο.Α διαφάνηκε ότι η αξία του αγελαδινού γάλακτος που παρήγαγε ένας αγελαδοτρόφος μέλος του Π.Ο.Α κατά το έτος 2011, η οποία υπολογίστηκε από την εκτελεστική επιτροπή του Π.Ο.Α, ήταν €{...} ανά λίτρο, αξία κατά πολύ πιο πάνω από τις τιμές που πληρώθηκαν οι αγελαδοτρόφοι κατά το έτος 2011 και η οποία δεν διαφαίνεται να έχει οποιαδήποτε λογική σχέση με τις πραγματικές τιμές αγελαδινού γάλακτος που πληρώνονταν οι αγελαδοτρόφοι μέλη του Π.Ο.Α από τον ίδιο τον Π.Ο.Α. [...] Η Επιτροπή θεωρεί ότι στην πιο πάνω περιγραφόμενη αγορά ο Π.Ο.Α. λειτουργεί ως *price maker* (δηλαδή είναι η κύρια επιχείρηση στην αγορά που καθορίζει την επικρατούσα τιμή του προϊόντος) και όχι ως *price taker*, (στην οποία περίπτωση, αν τα πραγματικά του κόστη ήταν ψηλότερα από την τιμή που επικρατεί στην αγορά θα ήταν αναγκασμένος να υποστεί ζημιές αφού δεν θα μπορούσε να επηρεάσει ο ίδιος την τιμή που επικρατεί στην αγορά)». Αναφορικά με το εάν διερευνήθηκε το κατά πόσο άλλοι παραγωγοί/ προμηθευτές νωπού αγελαδινού γάλακτος είχαν αυξήσει τις τιμές τους την ίδια περίοδο η Επιτροπή σημειώνει ότι η καταγγελία ήταν συγκεκριμένη και οι οδηγίες που είχε η Υπηρεσία στηρίχθηκαν στα γεγονότα της καταγγελίας. Ο Π.Ο.Α δεν απέστειλε στοιχεία για ανταγωνιστές του ώστε να γίνει σύγκριση ή/και εξέταση.

Ως εκ των ανωτέρω, η Επιτροπή απορρίπτει τον ως άνω ισχυρισμό.

Η Επιτροπή δεν εξέτασε την αναλογικότητα των αυξήσεων

ΘΕΣΗ Π.Ο.Α

Ο Π.Ο.Α ισχυρίζεται ότι η Επιτροπή δεν εξέτασε κατά πόσο οι επιβληθείσες αυξήσεις μπορούσαν να θεωρηθούν αναλογικές (proportionate) στη βάση του σχετικού κριτηρίου που θέτει η United Brands. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με τον Π.Ο.Α, δεν εξέτασε κατά πόσο οι επιβληθείσες αυξήσεις ήταν ευλόγως αναγκαίες προκειμένου να προστατευθούν τα εμπορικά συμφέροντα του Π.Ο.Α αλλά και των μελών του και δεν εξέτασε κατά πόσο η αύξηση των τιμών ήταν αναγκαίο και πρόσφορο μέτρο για την επίτευξη κάποιου σκοπού, μεταξύ άλλων, της διασφάλισης της ομαλής λειτουργίας του τομέα της αγελαδοτροφίας στην Κύπρο.

ΘΕΣΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Αναφορικά με τους πιο πάνω ισχυρισμούς, η Επιτροπή σημειώνει ότι, από την 1/4/2005 επιβλήθηκε νέα τιμή που ήταν κατά 18% ψηλότερη για τους τυροκόμους η οποία ίσχυε μέχρι τις 31/5/200, ημερομηνία κατά την οποία ο Π.Ο.Α υπέγραψε την πρώτη γραπτή Σύμβαση Αποκλειστικής Διάθεσης Αγελαδινού Γάλακτος με τις εταιρείες PD και PDI. Κατά τη διάρκεια ισχύος της συμβατικής τους σχέσης και συγκεκριμένα, στις 30/10/2007 ο Π.Ο.Α απέστειλε κοστολόγιο στις εταιρείες PD και PDI σχετικά με την αύξηση του κόστους παραγωγής στην αγελαδοτροφία από την αύξηση της τιμής στις ζωοτροφές και στις 19/11/2007 και ενώ ήταν σε ισχύ οι τιμές και ποσότητες απορρόφησης από 1/6/2007-31/5/2009, απέστειλε επιστολή με την οποία είχε απαιτήσει έκτακτη αύξηση της τιμής 6 σεντ/λίτρο λόγω αύξησης στην τιμή των ζωοτροφών.

Στις 7/12/2007, ο Π.Ο.Α απέστειλε και νέα επιστολή με την οποία καλούσε τις εταιρείες PD και PDI να καταβάλουν τις αυξημένες τιμές ή να δηλώσουν μείωση παραλαβής των ποσοτήτων. Ως αποτέλεσμα και χωρίς περαιτέρω δικαίωμα διαπραγμάτευσης, επεβλήθη στις εταιρείες PD και PDI νέα αύξηση 6 σεντ/λίτρο από την 1/1/2008, η οποία ίσχυε μέχρι 30/6/2008. Η Επιτροπή εστίασε την προσοχή της σε αντίγραφο του τιμολογίου ημερομηνίας 31/1/2008 στο οποίο φαίνεται η αύξηση σαν «επιπρόσθετο κόστος ζωοτροφών» και επιστολή της Pittas προς τον Π.Ο.Α ημερομηνίας 14/2/2008 στην οποία ενημερώνει για την έκδοση επιταγής και αναφέρει «*με πλήρη επιφύλαξη των δικαιωμάτων μας αναφορικά με την πρόσθετη χρέωση €0,06/λίτρο για ισχυριζόμενο επιπρόσθετο κόστος ζωοτροφών το οποίο δεν προνοείται στο συμβόλαιο ημερ. 31/5/2007*».

Όλα τα πιο πάνω συνέβησαν ενώ ήταν σε ισχύ οι Συμφωνίες ημερομηνίας 31/5/2007 που προνοούσαν στον όρο 3 ότι οι τιμές θα ήταν οι εξής: 1/6/2007: £0.22 (37,59 ευρώσεντ), 1/1/2008: £0.23 (39,29 ευρώσεντ) και 1/6/2008: £0.24 (41 ευρώσεντ). Η τιμή που επιβλήθηκε από τον Π.Ο.Α από 1/1/2008 ήταν £0.3085 ή 52,71 ευρώσεντ, κατά πολύ μεγαλύτερη της συμφωνηθείσας που ήταν 39,29 ευρώσεντ, δηλαδή κατά 34% πιο ψηλή, κατά παράβαση της Συμφωνίας.

Η Επιτροπή υπογραμμίζει ότι ο Σύνδεσμος Τυροκόμων απέστειλε επιστολή στον Π.Ο.Α στις 9/2/2010 διαμαρτυρούμενος ότι η αυξημένη τιμή λόγω ζωοτροφών δεν ενδεικνυόταν και ως εκ τούτου, ζητούσε αναθεώρηση/ μείωση της τιμής χωρίς, όμως, καμία ανταπόκριση.

Στη συνέχεια και ενώ ήταν σε ισχύ η συμφωνία ημερομηνίας 30/6/2010, ο Π.Ο.Α απέστειλε στις 27/7/2011, στις εταιρείες PD και PDI, «Προσθήκη στη σύμβαση διάθεσης αγελαδινού γάλακτος ημερομηνίας 30/6/2010 (Addendum)», στην οποία προβλεπόταν αύξηση στην τιμή του αγελαδινού γάλακτος με ισχύ από την 1/10/2011. Η Επιτροπή σημειώνει ότι αυτή η Προσθήκη στη σύμβαση αποτελούσε παράβαση του όρου 10(iii) της συμφωνίας, ο οποίος όρος αναφέρει ότι «*προκειμένου να ισχύσει [η αύξηση τιμών], θα πρέπει η Pittas να ενημερωθεί από τον Π.Ο.Α τουλάχιστον 6 μήνες πριν την εφαρμογή της*».

Σύμφωνα με τις εταιρείες PD και PDI, αυτές αντέδρασαν ζητώντας από τον Π.Ο.Α όπως η νέα τιμή, εάν θα γινόταν αποδεκτή αυτή, ισχύσει από 1/2/2012 έτσι ώστε να μπορούσαν, οι υπό αναφορά εταιρείες, να ενημέρωναν έγκαιρα τους εξωτερικούς πελάτες τους. Η απάντηση του Π.Ο.Α ήταν αρνητική. Σύμφωνα με τις εταιρείες PD και PDI τα μέτρα «πίεσης» που χρησιμοποιούσε ο Π.Ο.Α για να τις αναγκάσει να αποδεχτούν τη νέα αυξημένη τιμή συμπεριλάμβαναν απειλές ότι θα σταματούσε την προμήθεια γάλακτος και θα οδηγούσε σε κλείσιμο των εταιρειών PD και PDI.

Ακολουθώντας, κατά το τέλος Σεπτεμβρίου 2011 και ενώ ήταν σε ισχύ η προαναφερθείσα συμφωνία, ο Πρόεδρος του Π.Ο.Α σε τηλεφωνική επικοινωνία με τον κ. Άθω Πήττα, Συν-Διευθύνων Σύμβουλο της Pittas, του ανέφερε ότι εάν δεν θα υπήρχε συγκατάθεση για την αύξηση της τιμής που απαιτούσε η Συμφωνία ημερομηνίας 27/9/2010, ο Π.Ο.Α θα προχωρούσε με μείωση και/ή αποκοπή στις ποσότητες παραδιδόμενου γάλακτος ανεξαρτήτως των συνεπειών. Παρά τις αντιδράσεις των εταιρειών PD και PDI τα νέα τιμολόγια από τον Οκτώβριο 2011 προνοούσαν τη νέα αυξημένη τιμή χωρίς να τους δοθεί το δικαίωμα να αντιδράσουν περαιτέρω. Αυτά καταδεικνύουν ότι ο Π.Ο.Α δεν έδωσε τη δέουσα προειδοποίηση για τις αυξήσεις στις τιμές του νωπού αγελαδινού γάλακτος μη σεβόμενος τις συμφωνίες με τους πελάτες του ή/και τις δυσκολίες που αυτοί θα αντιμετώπιζαν στις μετακυλήσεις των αυξήσεων στα δικά τους προϊόντα γεγονός που καταδεικνύει την ισχύ που είχε στην αγορά μη λαμβάνοντας υπόψη την αντίδραση των πελατών του.

Η Επιτροπή σημειώνει παρενθετικά ότι στις 6/11/2012, ο Π.Ο.Α με επιστολή του στις εταιρείες PD και PDI τις ενημέρωσε ότι από την 1/1/2013 θα αυξανόταν η βασική τιμή του νωπού αγελαδινού γάλακτος κατά 0.04 Σεντ. Σύμφωνα με την επιστολή του Π.Ο.Α η αύξηση αυτή οφειλόταν τις αυξήσεις των ζωοτροφών οι οποίες επηρέασαν δυσμενώς την αγελαδοτροφία στην Κύπρο. Ως διαφαίνεται αυτή η τακτική του Π.Ο.Α να μη δίδει την συμφωνηθείσα προειδοποίηση για τις αυξήσεις που θα επακολουθήσουν στις τιμές του ήταν επαναλαμβανόμενη. Αν ο Π.Ο.Α δεν απολάμβανε δεσπόζουσα θέση σε μια αγορά η οποία ήταν εξ' υπαρχής περιορισμένη με ποσοστώςεις παραγωγής δεν θα ήταν σε θέση να λειτουργεί με αυτό τον τρόπο.

Ως εκ των ανωτέρω, η Επιτροπή απορρίπτει τον ως άνω ισχυρισμό.

Επιβεβλημένες αυξήσεις τιμών παραγωγού

ΘΕΣΗ Π.Ο.Α

Ο Π.Ο.Α ισχυρίζεται ότι οι αυξήσεις της τιμής παραγωγού ήταν επιβεβλημένη λόγω του αυξημένου κόστους των ζωοτροφών. Οι αγελαδοτρόφοι δεν μπορούσαν να απορροφήσουν το πρόσθετο κόστος γι' αυτό πίεζαν το Π.Ο.Α για να μεταφερθεί το κόστος στις γαλακτοβιομηχανίες. Ο Π.Ο.Α ισχυρίζεται ότι η αύξηση της τιμής καθώς και ο χρόνος που θα λάμβανε χώρα η αύξηση είχε γίνει μετά από διαβούλευση με τις γαλακτοβιομηχανίες. Στην επιστολή ημερομηνίας 19/7/2007 προς PDI ο Π.Ο.Α ενημέρωνε την εν λόγω εταιρεία για την προκείμενη αύξηση των 0,06 ευρώσεντ από την 1/1/2008. Το μόνο ερώτημα στην επιστολή προς την εταιρεία ήταν να απαντήσει εάν με την νέα τιμή θα εξακολουθούσε να παραλαμβάνει τις ίδιες ποσότητες ή λιγότερες μέχρι τις 5/12/2007.

ΘΕΣΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Η Επιτροπή, στη βάση των ενώπιον της στοιχείων δεν διαπιστώνει την ύπαρξη οιασδήποτε διαβούλευσης μεταξύ Π.Ο.Α και καταγγελλουσών. Ο ισχυρισμός του Π.Ο.Α ότι η επονομαζόμενη αύξηση «επιπρόσθετο κόστος ζωοτροφών» έγινε με σύμφωνη γνώμη των γαλακτοβιομηχανιών καταρρέει και από το γεγονός της διαμαρτυρίας του συνδέσμου των τυροκόμων αλλά και της γαλακτοβιομηχανίας Α/φοί Λανίτη Λτδ και των ίδιων των καταγγελλουσών.

Ως εκ των ανωτέρω, η Επιτροπή απορρίπτει τον ως άνω ισχυρισμό.

Ισχυρισμοί αναφορικά με τη σχετική αγορά

ΘΕΣΗ Π.Ο.Α

Εν συνεχεία, ο Π.Ο.Α προβάλλει ισχυρισμούς αναφορικά με το κατά πόσο ο ορισμός της γεωγραφικής αγοράς της αγοράς της παραγωγής και προμήθειας χαλουμιού είναι ορθός.

ΘΕΣΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Αναφορικά με τους πιο πάνω ισχυρισμούς, η Επιτροπή επισημαίνει ότι όρισε τη γεωγραφική αγορά στη βάση της ανακοίνωσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τον καθορισμό της σχετικής αγοράς,⁵⁹ η σχετική γεωγραφική αγορά καθορίζεται ως εξής:

«η γεωγραφική αγορά περιλαμβάνει την περιοχή όπου οι ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις συμμετέχουν στην προμήθεια προϊόντων ή υπηρεσιών και οι όροι του ανταγωνισμού είναι επαρκώς ομοιογενείς και η οποία μπορεί να διακριθεί από γειτονικές κυρίως περιοχές, διότι στις εν λόγω περιοχές οι όροι του ανταγωνισμού διαφέρουν σημαντικά».

Η Επιτροπή σημειώνει ότι Ελληνική Επιτροπή Ανταγωνισμού σε διάφορες σχετικές αποφάσεις⁶⁰ της θεωρεί ότι η «σχετική γεωγραφική αγορά στις σχετικές αγορές γαλακτοκομικών ως τελικών προϊόντων είναι εθνική, όπου εκτείνεται το δίκτυο και αναπτύσσεται η δραστηριότητα των ελεγχόμενων εταιρειών και όπου αυτές αντιμετωπίζουν, υπό ομοιόμορφες συνθήκες, ανταγωνισμό από άλλες εταιρείες, που δραστηριοποιούνται στον ευρύτερο κλάδο των γαλακτοκομικών».

Έχοντας υπόψη την πιο πάνω πάγια νομολογία των δικαστηρίων της Ε.Ε. και τη σχετική πρακτική της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η Επιτροπή προχώρησε στον ορισμό της γεωγραφικής εμβέλειας της σχετικής αγοράς βασιζόμενη κυρίως στα πιο κάτω κριτήρια⁶¹, ήτοι ότι δεν υπάρχουν οικονομικοί, νομικοί ή άλλοι κανονιστικοί περιορισμοί ή υποχρεώσεις που έχουν ως αποτέλεσμα τον περιορισμό του γεωγραφικού εύρους των δραστηριοτήτων των παραγωγών, η παραγωγή του χαλλουμιού αποτελεί γενικά ένα παραδοσιακό προϊόν της Κύπρου και παρασκευάζεται από ημεδαπές επιχειρήσεις, οι οποίες βρίσκονται διάσπαρτες σε ολόκληρη την επικράτεια της Κυπριακής Δημοκρατίας, και οι οποίες προμηθεύονται τη βασική πρώτη ύλη που χρησιμοποιούν για την παρασκευή του από τους παραγωγούς του νωπού αγελαδινού γάλακτος εντός της Κυπριακής Δημοκρατίας, λόγω ύπαρξης ποσοστώσεων παραγωγής νωπού αγελαδινού γάλακτος σε όλη την Ε.Ε. και τις δυσκολίες στην εισαγωγή του η προμήθεια των οποίων γίνεται υπό παρόμοιες συνθήκες.

Με βάση τα ανωτέρω και τα στοιχεία της καταγγελίας, η Επιτροπή όρισε ως γεωγραφική αγορά για την παρασκευή και προμήθεια χαλλουμιού, ολόκληρη την επικράτεια της Κυπριακής Δημοκρατίας, καθώς, μεταξύ άλλων, οι όροι του ανταγωνισμού είναι ομοιογενείς μεταξύ όλων των επαρχιών.⁶²

Η Επιτροπή επαναλαμβάνει ότι το αντικείμενο της καταγγελίας είναι η εξέταση των ισχυρισμών των εταιρειών PD και PDI ότι ο Π.Ο.Α καταχράται τη δεσπόζουσα θέση του στη σχετική αγορά της χονδρικής προμήθειας νωπού αγελαδινού γάλακτος και στην αγορά της παραγωγής και προμήθειας χαλλουμιού, ανεξάρτητα από την τοποθεσία του τελικού χρήστη του προϊόντος γιατί η παραγωγή και η προμήθεια γίνεται στην Κύπρο και από την Κύπρο και είναι στη Κύπρο που δημιουργούνται οι ανταγωνιστικές πιέσεις στην παραγωγή γαλακτοκομικών προϊόντων ώστε να καταφέρουν οι ανταγωνίστριες επιχειρήσεις να αποκτήσουν πελατεία για τα προϊόντα τους.

Ως εκ των ανωτέρω, η Επιτροπή απορρίπτει τον ως άνω ισχυρισμό.

Καταχρηστική εκμετάλλευση δεσπόζουσας θέσης – συμπίεση περιθωρίου κέρδους

ΘΕΣΗ ΠΟΑ

Ο ΠΟΑ ισχυρίζεται ότι λανθασμένα η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα της καταχρηστικής πρακτικής της συμπίεσης περιθωρίου κέρδους.

ΘΕΣΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Η Επιτροπή κρίνει σκόπιμο να σημειώσει ότι ενήργησε σύμφωνα με τη σχετική νομολογία και πρακτική για τη στοιχειοθέτηση της εκ πρώτης όψεως παράβαση της συμπίεσης περιθωρίου κέρδους.

Η Επιτροπή σημειώνει ότι ο Π.Ο.Α αποτελεί κάθετα ολοκληρωμένη επιχείρηση μέσω της εταιρείας Parouis στην κατάντη αγορά κατά τον ουσιώδη χρόνο. Το προϊόν του Π.Ο.Α συνιστά πρώτη ύλη για τα προϊόντα της PDI η οποία δεν είχε στη διάθεσή της ισοδύναμη εναλλακτική πηγή προμήθειας του προϊόντος που προμηθεύει η επιχείρηση που κατέχει τη δεσπόζουσα θέση (Π.Ο.Α).

Η εφαρμογή εκ μέρους του Π.Ο.Α ανεπαρκούς περιθωρίου κέρδους μεταξύ της τιμής για την προμήθεια νωπού αγελαδινού γάλακτος και της τιμής που χρεώνει ο ίδιος μέσω της θυγατρικής του εταιρείας Parouis στη λιανική αγορά εμπορίας και διάθεσης χαλλουμιού δεν επέτρεπε στην εταιρεία PDI ή σε άλλον αποτελεσματικό ανταγωνιστή έστω και κάτω από συνθήκες εύλογης αποδοτικότητας στην αγορά επόμενων σταδίων να επιτυγχάνει εύλογο κέρδος αλλά αντίθετα την οδηγεί σε σημαντικές ζημιές.

Σε σχέση με τον ισχυρισμό του Π.Ο.Α περί έλλειψης αρμοδιότητας της Επιτροπής, η Επιτροπή σημειώνει ότι εσφαλμένα ο Π.Ο.Α συγχέει το δικαίωμα του ανταγωνισμού με το δικαίωμα των συμβάσεων. Η Επιτροπή προφανώς δεν ελέγχει την παράβαση συμβατικών όρων αλλά κατά πόσο υφίστανται αθέμιτοι όροι ή/και αθέμιτες τιμές κατά παράβαση του άρθρου 6(1) του Νόμου που επιβάλλονται από επιχείρηση με δεσπόζουσα θέση.

Συνεπώς, η Επιτροπή ελέγχει κατά πόσο υφίσταται παράβαση του άρθρου 6 του Νόμου συνεπεία επιβολής αθέμιτων όρων η τιμών ενώ τα Επαρχιακά Δικαστήρια έχουν την αρμοδιότητα δικαστικού ελέγχου σε σχέση με την ακυρότητα της σύμβασης και/ή την παράβαση αυτής και/ή τον καθορισμό αποζημιώσεων. Επιπρόσθετα η Επιτροπή υπογραμμίζει ότι, όπως χαρακτηριστικά αναφέρθηκε από το Ανώτατο Δικαστήριο της Κυπριακής Δημοκρατίας : *«η διαδικασία ενώπιον της Επιτροπής δεν αποβλέπει στην επίλυση διαφοράς μεταξύ δύο πολιτών ή μεταξύ ενός πολίτη και του Κράτους. Αποβλέπει μόνο στη συμμόρφωση προς τις διατάξεις των άρθρων 4 και 6 του Νόμου [...] Το άρθρο 4 του Νόμου έχει σαν μοναδικό σκοπό την προστασία του Ανταγωνισμού και το άρθρο 6 την αποτροπή εκμετάλλευσης της δεσπόζουσας θέσης μιας*

⁵⁹ Ανακοίνωση της Επιτροπής όσον αφορά τον ορισμό της σχετικής αγοράς για τους σκοπούς του κοινοτικού δικαίου ανταγωνισμού. 97/C 372/03, παρ. 8.

⁶⁰ Απόφαση Αριθμ. 369/V/2007.

⁶¹ Υπόθεση IV/M.1025, Mannesman/Olivetti/Infostard.

⁶² Οι πιο πάνω διαπιστώσεις συνάδουν τόσο με τη νομολογία της Επιτροπής, όσο και με τη νομολογία της Ευρωπαϊκής και της Ελληνικής Επιτροπής. Βλ. Απόφαση ΕΠΑ 19/2012, αποφ. COMP/M.5046, Friesland Foods / Campina, σκ.76-77, COMP/M.3130, Arla Foods / Express Daires, σκ. 35, COMP/M.4344, Lactalis / Nestle JV (II), σκ. 34, απόφαση ΕΑ 515/VI/2011, σκ 41.

επιχείρησης στην αγορά ενός προϊόντος. Οι τομείς τους οποίους καλύπτουν τα δύο άρθρα ενδιαφέρουν άμεσα το κοινό. Επομένως σκοπός και των δύο άρθρων είναι η προαγωγή του δημοσίου συμφέροντος».⁶³

Η Επιτροπή σημειώνει αναφορικά με τον ισχυρισμό του Π.Ο.Α ότι η επιβολή διοικητικού προστίμου θα συνιστούσε παραβίαση της αρχής του *ne bis in idem*, λόγω της προηγούμενης Απόφασης της Επιτροπής αρ. 42/2014, ότι η τυχόν επιβολή διοικητικού προστίμου προβλέπεται μόνο εφόσον η Επιτροπή καταλήξει ότι υφίστανται παραβάσεις του Νόμου και δίνει το δικαίωμα στα εμπλεκόμενα μέρη να υποβάλουν τις θέσεις τους αναφορικά με την πρόθεση της Επιτροπής να επιβάλει διοικητικό πρόστιμο. Παρά ταύτα, η Επιτροπή παρενθετικά αναφέρει ότι ο εν λόγω ισχυρισμός του Π.Ο.Α είναι αβάσιμος καθώς η απόφαση της Επιτροπής με αριθμό 42/2014 δεν εμπεριείχε οποιοδήποτε διοικητικό πρόστιμο για καταχρηστική εκμετάλλευση δεσπόζουσας θέσης στη βάση συμπίεσης περιθωρίου κέρδους.

Αναφορικά με τον ισχυρισμό του Π.Ο.Α ότι οι καταγγέλλουσες εταιρείες είχαν πρόσβαση σε επαρκείς εναλλακτικές πηγές προμήθειας νωπού αγελαδινού γάλακτος, η Επιτροπή σημειώνει ότι λόγω της φύσης του προϊόντος και της γεωγραφικής θέσης της Κύπρου, δεν υφίσταται η αποτελεσματική δυνατότητα προμήθειας γάλακτος από το εξωτερικό. Η μόνη εναλλακτική πηγή προμήθειας γάλακτος ήταν οι ανεξάρτητοι παραγωγοί, οι οποίοι έχουν συνάψει συμφωνίες αποκλειστικής προμήθειας με ανταγωνιστή των καταγγελλουσών εταιρειών, δηλαδή την εταιρεία Χαραλαμπίδης Κρίστης Λτδ. Η Επιτροπή επιπρόσθετα σημειώνει ότι όλοι οι αγελαδοτρόφοι ήταν συμβλημένοι είτε με τον Π.Ο.Α είτε με την εταιρεία Χαραλαμπίδης Κρίστης Λτδ. Η δε παραγωγή γάλακτος ήταν περιορισμένη από το σύστημα ποσοστώσεων και ουδείς άλλος δύνατο να εισέλθει στην αγορά.

Σε σχέση με τον ισχυρισμό του Π.Ο.Α ότι το γεγονός πώς οι καταγγέλλουσες εταιρείες παρέμειναν στην αγορά παρά την άρνηση του Π.Ο.Α να τους προμηθεύσει νωπό αγελαδινό γάλα, η Επιτροπή επισημαίνει ότι ο εν λόγω ισχυρισμός αναφέρεται σε χρόνο εκτός του ουσιώδους χρόνου έρευνας της παρούσας υπόθεσης και άρα δεν μπορεί να αξιολογηθεί. Ο υπαινιγμός Π.Ο.Α ότι υπάρχει άλλος προμηθευτής για τις PD και PDI απορρίπτεται αφού στην βάση των ενώπιον της Επιτροπής στοιχείων φαίνεται ότι οι αγελαδοτρόφοι είναι δεσμευμένοι με συμφωνίες αποκλειστικής παράδοσης προς τον Π.Ο.Α ενώ οι υπόλοιποι μη μέλη με την Χαραλαμπίδης Κρίστης Λτδ οπότεν η μόνη λογική εξήγηση είναι ότι ο Π.Ο.Α πωλεί στην εταιρεία Α/φοι Λανίτη Λτδ για να παραδώσει στις PD και PDI. Παρά ταύτα, η Επιτροπή σημειώνει επικουρικά ότι το γεγονός ότι οι καταγγέλλουσες παρέμειναν στην αγορά δεν δύναται να αναιρέσει τις καταχρηστικές πρακτικές του Π.Ο.Α. Εξάλλου, οι ίδιες οι καταγγέλλουσες σημείωσαν ότι έχουν υποστεί τεράστια οικονομική ζημιά σε σχέση με την οποία επιφυλάσσουν τα δικαιώματά τους. Η Επιτροπή επισημαίνει ότι οι ενέργειες του Π.Ο.Α αποτελούν καταχρηστική εκμετάλλευση δεσπόζουσας θέσης και επέφεραν στρεβλώσεις στη σχετική αγορά.

Ως εκ των ανωτέρω, η Επιτροπή απορρίπτει τους ως άνω ισχυρισμούς.

Συμπύεση περιθωρίου κέρδους

ΘΕΣΗ Π.Ο.Α

Ο Π.Ο.Α ισχυρίζεται α) οι καταγγέλλουσες δεν προέβησαν σε ισχυρισμούς περί της συμπίεσης του περιθωρίου κέρδους στην καταγγελία τους, ότι η Υπηρεσία της Επιτροπής προέβη σε ένα αυθαίρετο συμπέρασμα εξετάζοντας μια ανύπαρκτη καταγγελία για παράβαση χρησιμοποιώντας εξίσου αυθαίρετα δεδομένα β) ο ουσιώδης χρόνος έρευνας της πιθανολογούμενης παράβασης που οφείλεται στη συμπίεση του περιθωρίου κέρδους, που δεν ήταν αντικείμενο της καταγγελίας των εταιρειών PD και PDI και δεν είχε οδηγήσει η Υπηρεσία της Επιτροπής να διερευνήσει, είναι πολύ στενότερος του 2012' γ) η οποιαδήποτε ανάλυση και/ή συμπεράσματα σε σχέση με το εξωτερικό είναι ασύμβατη με τον ορισμό της σχετικής αγοράς (ιδίως της σχετικής γεωγραφικής αγοράς) και ως εκ τούτου θα πρέπει να αγνοηθεί.

ΘΕΣΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Όσο αφορά το πιο πάνω η Επιτροπή παραπέμπει πρώτιστα στην καταγγελία των εταιρειών ημερομηνίας 9/5/2012 όπου στο σημείο (iv) και κάτω από την κατάχρηση δεσπόζουσας θέσης, περιγράφεται η τιμολογιακή πολιτική που καταγγέλλεται (της ληστρικής τιμολόγησης -predatory pricing) ως εξής : «Έχει περιέλθει στην αντίληψη του Πίττα ότι η εταιρεία Παρουίς προβαίνει σε τιμολογήσεις τυροκομικών προϊόντων σε τιμές πιο χαμηλές από την τιμή που ο Πίττας αγοράζει το νωπό αγελαδινό γάλα από τον Π.Ο.Α.» και στην απάντηση των εταιρειών Pittas Dairies Ltd και Pittas Dairy Industries Ltd ημερομηνίας, σε διευκρινιστικό ερωτηματολόγιο της Επιτροπής, ημερομηνίας 24/8/2012, όπου καταγράφονται τα εξής: «όπως έχει περιέλθει στην αντίληψη του Πίττα η εταιρεία Παρουίς Dairies Limited ,της οποίας μοναδικός μέτοχος είναι ο Π.Ο.Α, προβαίνει σε τιμολογήσεις τυροκομικών προϊόντων σε τιμές πιο χαμηλές από την τιμή που ο Πίττας αγοράζει το νωπό αγελαδινό γάλα από τον Π.Ο.Α. Τόσο χαμηλές φαίνονται να είναι οι τιμές στις οποίες αγοράζει ο Παρουίς Dairies Ltd πρώτη ύλη των προϊόντων του που ενδεχομένως μια έρευνα αγοράς να καταδείξει ότι ο Π.Ο.Α πωλούσε και πωλεί στο εν λόγω τυροκομείο σε τιμές κάτω του μέσου μεταβλητού κόστους (Average Variable Cost) και κάτω του συνολικού κόστους (Average Total Cost) σε συνδυασμό με το στοιχείο της πρόθεσης εξοβελισμού του ανταγωνισμού».

Σε συνέχεια των πιο πάνω, σημειώνεται ότι οι καταγγέλλουσες δήλωσαν επίσης ότι «η Εταιρεία Παρουίς Dairies Limited 100% συμφερόντων του Π.Ο.Α-δηλαδή της επιχείρησης με δεσπόζουσα θέση στην ανάντη αγορά πωλεί και προωθεί, συσκευασμένο χαλούμι σε Κύπριους πελάτες σε τιμή των 5.50 το κιλό ενώ ο Πίττας αγόραζε μόνο την πρώτη ύλη σε τιμή περίπου 5.20 το κιλό. Συνεπώς είναι εμφανές ότι ο Π.Ο.Α πωλεί την πρώτη ύλη στην εταιρεία Παρουίς Dairies Limited σε τόσο χαμηλές τιμές που εμποδίζεται ο Πίττας από το να ανταγωνιστεί στην αγορά με απώτερο σκοπό την εμπορική εξόντωση του Πίττα».

Με βάση το πιο πάνω κρίθηκε ότι η περιγραφή των εταιρειών για την καταχρηστική τιμολογιακή πολιτική αντιστοιχεί στην περιγραφή της συμπίεσης περιθωρίου κέρδους (Margin Squeeze), περιγραφή της οποίας παρατίθεται στα σημεία 206-224 του Σημειώματος. Από τη μια η επιχείρηση με δεσπόζουσα θέση που προμηθεύει την απαραίτητη πρώτη ύλη σε εταιρείες που δραστηριοποιούνται στο επόμενο στάδιο αγοράς και από την άλλη επιχειρήσεις που ανταγωνίζονται στην αγορά του επόμενου σταδίου η μια εκ των οποίων ανήκει αποκλειστικά στη δεσπόζουσα επιχείρηση που προμηθεύει την πρώτη ύλη. Το πιο πάνω συμπέρασμα απορρέει από το γεγονός ότι γίνεται αναφορά περί πώλησης πρώτης ύλης από δεσπόζουσα επιχείρηση στην ανάντη αγορά η οποία δραστηριοποιείται και στην κατάντη αγορά, σε ανταγωνίστρια επιχείρηση στην κατάντη αγορά. Επομένως η ισχυριζόμενη καταχρηστική τιμολογιακή πολιτική αφορά επιχειρήσεις στις

⁶³ Απόφαση Ανωτάτου Δικαστηρίου στην Αίτηση της εταιρείας Mednet Hellas SA και Επιτροπής Προστασίας του Ανταγωνισμού (2002), 1ΑΑΔ 1476, ημερομηνίας 4/10/2002

οποίες η επιχείρηση με δεσπόζουσα θέση κατέχει μίαν απαραίτητη πρώτη ύλη για τη δραστηριοποίηση στο επόμενο στάδιο της αγοράς στο οποίο δραστηριοποιείται και η ίδια η επιχείρηση με δεσπόζουσα θέση στο προηγούμενο στάδιο της αγοράς και με την πρακτική που εφαρμόζει παρακλωθεί τον ανταγωνισμό στην κατάντη αγορά.

Περαιτέρω η Επιτροπή σημειώνει ότι από τον Πίνακα 6 του σημείου 251 του Σημειώματος, η Επιτροπή υπολόγισε ότι, υπήρχε αρνητικό περιθώριο, ύψους {...} εντός της Κυπριακής Δημοκρατίας, δηλαδή η τιμή του Parouis Dairies Ltd για κάθε κιλό χαλλουμιού που πωλούσε, εντός της Κυπριακής Δημοκρατίας, με βάση τις μέσες σταθμικές τιμές, είχε ζημιά {...} (ήτοι ποσοστό ζημιάς {...}%). Όσον αφορά τους περαιτέρω υπολογισμούς που αφορούν την τιμή πώλησης του χαλλουμιού για εξαγωγές, τα συμπεράσματα τους αναγράφονται στο σημείο 252 του σημειώματος και έχουν ως εξής: «*υπήρχε αρνητικό περιθώριο, ύψους {...} εκτός της Κυπριακής Δημοκρατίας, δηλαδή η Parouis για κάθε κιλό χαλλουμιού που πωλούσε, στο εξωτερικό, με βάση τις μέσες σταθμικές τιμές, είχε ζημιά {...} (ήτοι ποσοστό ζημιάς {...}%) δηλαδή με ακόμη μεγαλύτερη ζημιά.*». Η σχετική γεωγραφική αγορά ορίστηκε ως η παραγωγή και προμήθεια χαλλουμιού η οποία πραγματοποιείται στην Κύπρο η οποία περιλαμβάνει όλη την παραγωγή χαλλουμιού ασχέτως αν μέρος αυτής της παραγωγής καταλήγει σε πελάτες στο εσωτερικό η σε πελάτες στο εξωτερικό.

Περαιτέρω η Επιτροπή σημειώνει ότι η μελέτη της Trojan που υποστηρίζει τις θέσεις του Π.Ο.Α παρουσιάζει αρνητικά αποτελέσματα δηλαδή ζημιά ανά κιλό από την πώληση χαλλουμιού για πωλήσεις στο εσωτερικό. Στον υπολογισμό της εν λόγω μελέτης χρησιμοποιήθηκαν έσοδα από τις πωλήσεις στο εξωτερικό καθώς και κόστη που αφορούσαν τις πωλήσεις στο εξωτερικό συμπεραίνοντας ότι υφίσταται ζημιά της τάξης του {...} η οποία αποτελεί το {...}% της συνολικής τιμής. Οπότε και ο οικονομικός σύμβουλος της καταγγελλόμενης καταλήγει στο ίδιο συμπέρασμα περί της ύπαρξης ζημιάς. Η οικονομική μελέτη της Trojan καταλήγει ότι γινόταν συμπύεση περιθωρίου κέρδους.

Συμπληρωματικά σημειώνεται ότι ο υπολογισμός έγινε για ολόκληρο το έτος, μεγάλο μέρος του οποίου συμπεριλαμβάνεται στον ουσιαστικό χρόνο της πιθανολογούμενης παράβασης και κατ' επέκταση ο υπολογισμός που αντιστοιχεί σε αυτό μπορεί να χρησιμοποιηθεί για σκοπούς του τεστ. Όταν η Υπηρεσία ζήτησε στοιχεία κόστους παραγωγής χαλλουμιού σε ερωτηματολόγιο της στις 26/11/12, ο Π.Ο.Α απέστειλε στις 31/1/13 κατάσταση κόστους για τα προϊόντα της εταιρείας για τα έτη 2011 και 2012 αντίστοιχα και δήλωσε ότι δεν ήταν σε θέση να διαχωρίσει τα κόστη που αφορούσαν μόνο το χαλλούμι. Συγκεκριμένα δήλωσε ότι:

«Για το 2011 αναφέρονται συνολικά τα προϊόντα που παράγονταν δηλαδή χαλλούμι, αναρή, κεφαλοτύρι και φέτα αφού δεν βρέθηκαν αξιόπιστα στοιχεία διαχωρισμού.

Το έτος 2012 και μετά την εξαγορά της Parouis Dairies Ltd, από τον Π.Ο.Α ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ, η παραγωγή περιορίστηκε μόνο σε χαλούμι και αναρή. Τα δύο αυτά προϊόντα είναι αλληλένδετα και η αναρή αποτελεί μέρος της παραγωγικής διαδικασίας του χαλλουμιού. Ως εκ τούτου η παραγωγή και η διάθεσή τους υπολογίζεται ως ενιαία διαδικασία. Επίσης σημειώνουμε ότι παράχθηκε και αμελητέα ποσότητα τυριού φλαούννας που υπολογίζεται ως χαλλούμι λόγω της πανομοιότυπης φύσης παραγωγής του.»

Ως εκ τούτου, στους υπολογισμούς συμπύεσης περιθωρίου κέρδους χρησιμοποιήθηκαν μόνο οι ετήσιοι λογαριασμοί της εταιρείας Parouis Dairies Ltd για το έτος 2012 με βάση τους οποίους υπολογίστηκε το μέσο σταθμικό κόστος για όλο το έτος αφού η Parouis δεν ήταν σε θέση να παρουσιάσει συγκεκριμένα στοιχεία. Εν πάση περιπτώσει οι ετήσιοι λογαριασμοί καλύπτουν όλους τους μήνες του 2012 και ως εκ τούτου λήφθηκε υπόψη το μέσο σταθμικό κόστος ανά κιλό χαλλουμιού παραγόμενο ανά μήνα το οποίο συγκρίθηκε με την τιμή πώλησης του.

Ως εκ των ανωτέρω, η Επιτροπή απορρίπτει τους ως άνω ισχυρισμούς.

Δεν διερευνήθηκε κατά πόσο οι καταγγέλλουσες και η Parouis είναι εξίσου και εύλογα αποτελεσματικές

ΘΕΣΗ Π.Ο.Α

Ο Π.Ο.Α ισχυρίζεται ότι η Επιτροπή δεν φρόντισε να διερευνήσει κατά πόσο οι καταγγέλλουσες και η Parouis είναι εξίσου και εύλογα αποτελεσματικές έτσι ώστε να ευσταθεί η όποια σύγκριση τους.

ΘΕΣΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Η Επιτροπή έκρινε ότι δεν χρειάζεται διερεύνηση του κατά πόσο οι καταγγέλλουσες εταιρείες είναι εξίσου και εύλογα αποτελεσματικές εφόσον το περιθώριο κέρδους στην βάση των υπολογισμών της Υπηρεσίας στο Σημείωμα όπως φαίνονται στους Πίνακες 6, 7 και 8 είναι αρνητικό. Η θέση της Επιτροπής ενισχύεται από τη θέση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής⁶⁴ και του δικαστηρίου η οποία θεώρησε στην υπόθεση DT ότι η ύπαρξη αρνητικού περιθωρίου μεταξύ λιανικών και χονδρικών τιμών αποτελεί απόδειξη ύπαρξης συμπύεσης περιθωρίου κέρδους και δεν είναι απαραίτητο να προσδιοριστεί κατά πόσο τα περιθώρια αυτά επαρκούσαν για την κάλυψη των δαπανών στη κατάντη αγορά.

Στη βάση των πιο πάνω η Επιτροπή έκρινε ότι δεν χρειαζόταν να προβεί στο τεστ του Εύλογα Αποτελεσματικού Ανταγωνιστή αφού η Parouis Dairies Ltd πωλούσε σε τιμή πολύ κάτω του συνολικού κόστους (περίπου {...}%) με αποτέλεσμα να μην υφίσταται καθόλου περιθώριο κέρδους για να αξιολογηθεί αν θα ήταν ικανοποιητικό για οποιονδήποτε εξίσου Εύλογα Αποτελεσματικό Ανταγωνιστή.

Ως εκ των ανωτέρω, η Επιτροπή απορρίπτει τους ως άνω ισχυρισμούς.

Λανθασμένος υπολογισμός του μέσου κόστους παραγωγής χαλλουμιού

ΘΕΣΗ Π.Ο.Α

Ο Π.Ο.Α ισχυρίζεται επίσης ότι η Επιτροπή έχει προβεί σε λανθασμένο υπολογισμό του μέσου κόστους παραγωγής χαλλουμιού καθώς έχει επιμερίσει, κατά τρόπο εσφαλμένο μεγαλύτερα κόστη από όσα αναλογούν στηριζόμενη στα ανά κατηγορία προϊόντα έσοδα της εταιρείας Parouis από τη δραστηριοποίησή της στη σχετική αγορά παρασκευής και προμήθειας χαλλουμιού εντός της Κυπριακής Δημοκρατίας και ισχυρίζεται ότι με το σωστό επιμερισμό του κόστους ανά κατηγορία παραγόμενου προϊόντος, μεταξύ των οποίων είναι και το είδος εκείνο του χαλλουμιού για την παραγωγή του οποίου χρησιμοποιείται νωπό αγελαδινό γάλα, που διατίθενται στην Κυπριακή Δημοκρατία δεν προκύπτει αρνητικό περιθώριο κέρδους για την εταιρεία Parouis.

ΘΕΣΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Η Επιτροπή δεν αποδέχεται τον ισχυρισμό του Π.Ο.Α ότι χρησιμοποίησε κατά εσφαλμένο τρόπο μεγαλύτερα κόστη αφού τα κόστη τα οποία χρησιμοποιήθηκαν λήφθηκαν από τους εξελεγμένους λογαριασμούς της εταιρείας Parouis. Τα κόστη

⁶⁴ COMP/C-1/37.451,37.578,37.579-Deutsche Telekom AG, para 153.

που περιλήφθηκαν στους υπολογισμούς για τον καθορισμό του περιθωρίου κέρδους περιλαμβάνονται στην Έκθεση Αιτιάσεων και στο Σημείωμα της Υπηρεσίας.

Οι ζημιές των καταγγελλουσών εταιρειών οφείλονται σε άλλους λόγους

ΘΕΣΗ Π.Ο.Α

Ο Π.Ο.Α έχει τη θέση ότι οι τεράστιες ζημιές των καταγγελλουσών εταιρειών, PD και PDI, οφείλονται σε άλλους λόγους, π.χ. στην αναποτελεσματικότητά τους (παραγωγική, λειτουργική, διοικητική), και όχι στη συμπεριφορά του Π.Ο.Α, η οποία είναι ομοιογενής και συμμετρική για όλους τους τυροκόμους που δραστηριοποιούνται στη σχετική γεωγραφική αγορά.

Ο Π.Ο.Α προχωρεί σε σύγκριση των εννοιών του περιθωρίου κέρδους και της ληστικής τιμολόγησης παραθέτοντας σχετική νομολογία καθώς και ουσιαστικές διαφορές μεταξύ της τιμολογιακής πρακτικής η οποία συνεπάγεται συμπίεση των περιθωρίων κέρδους τουλάχιστον εξίσου αποτελεσματικών ανταγωνιστών της δεσπίζουσας επιχείρησης και της ληστικής τιμολόγησης.

Στη συνέχεια ο Π.Ο.Α παραθέτει τους λόγους στους οποίους στηρίζει τη θέση του ότι στην υπό κρίση υπόθεση δεν υφίσταται παράβαση κατάχρησης δεσπίζουσας θέσης από μέρους του Π.Ο.Α μέσω συμπίεσης περιθωρίου κέρδους.

Συγκεκριμένα ισχυρίζεται ότι η πρακτική της συμπίεσης περιθωρίου κέρδους δεν αποτέλεσε αντικείμενο της καταγγελίας των εταιρειών PD και PDI.

ΘΕΣΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Με βάση το πιο πάνω η Επιτροπή επαναλαμβάνει ότι σε διευκρινιστικό ερωτηματολόγιο της Επιτροπής προς τις εταιρείες Pittas Dairies και Pittas Dairies Industries Ltd, Ημερομηνίας 24/8/2012, κατά την έρευνα της υπόθεσης, όπου περιγράφεται ότι «*όπως έχει περιέλθει στην αντίληψη του Pitta η εταιρεία Parouis Dairies Limited, της οποίας μοναδικός μέτοχος είναι ο Π.Ο.Α, προβαίνει σε τιμολογήσεις τυροκομικών προϊόντων σε τιμές πιο χαμηλές από την τιμή που ο Πίπτας αγοράζει το νωπό αγελαδινό γάλα από τον Π.Ο.Α. Τόσο χαμηλές φαίνονται να είναι οι τιμές στις οποίες αγοράζει ο Parouis Dairies Ltd πρώτη ύλη των προϊόντων του που ενδεχομένως μια έρευνα αγοράς να καταδείξει ότι ο Π.Ο.Α πωλούσε και πωλεί στο εν λόγω τυροκομείο σε τιμές κάτω του μέσου μεταβλητού κόστους (Average Variable Cost) και κάτω του συνολικού κόστους (Average Total Cost) σε συνδυασμό με το στοιχείο της πρόθεσης εξοβελισμού του ανταγωνισμού.*».

Ως εκ των ανωτέρω, η Επιτροπή απορρίπτει τους ως άνω ισχυρισμούς.

Μη υφιστάμενη κάθετη σχέση

ΘΕΣΗ Π.Ο.Α

Ο Π.Ο.Α ισχυρίστηκε επίσης ότι δεν υφίσταται κάθετη σχέση μεταξύ του Π.Ο.Α και Parouis Dairies Ltd, κατά την περίοδο 1/1/2012 - 4/2/2012 δηλαδή μη δραστηριοποίησή της δεσπίζουσας επιχείρησης τόσο στην αγορά προηγούμενου σταδίου όσο και στην αγορά επόμενου σταδίου. Σύμφωνα με τον Π.Ο.Α, τούτο αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για τη στοιχειοθέτηση της ύπαρξης συμπίεσης περιθωρίου κέρδους.

Εν συνέχεια ο Π.Ο.Α ισχυρίστηκε ότι η Επιτροπή δεν έχει αποδείξει ότι ο Π.Ο.Α αποτελεί κάθετα ολοκληρωμένη επιχείρηση και/ή κατέχει δεσπίζουσα θέση στη σχετική αγορά νωπού αγελαδινού γάλακτος για τις χρονικές περιόδους 1/1/2012 - 4/2/2012 και 1/6/2012 - 31/12/2012 επομένως η Επιτροπή δεν μπορεί να στοιχειοθετήσει την ύπαρξη συμπίεσης περιθωρίου κέρδους για την εν λόγω περίοδο. Οποιαδήποτε ανάλυση και/ή συμπέρασμα για τις περιόδους 1/1/2012 - 4/2/2012 και 1/6/2012 - 31/12/2012, θα πρέπει επομένως να αγνοηθεί από την-Επιτροπή.

ΘΕΣΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Η Επιτροπή παραπέμπει στο σύγγραμμα “The concurrent application of Competition Law and Regulation: The case of margin squeeze abuses in the Telecommunications Sector”⁶⁵ by Damien Geradin and Robert O’Donoghue, για την περιγραφή της συμπίεσης περιθωρίου κέρδους που παρουσιάζεται ως “...situations in which a vertically-integrated dominant firm uses its control over an input supplied to downstream rivals to prevent them from making a profit on a downstream market in which the dominant firm is also active. The dominant firm could in theory do this in a number of different ways. It could raise the input price to levels at which rivals could no longer sustain a profit downstream. Alternatively, it could engage in below-cost selling in the downstream market while maintaining a profit overall through the sale of the upstream input. Finally, the dominant firm could raise the price of the upstream input and lower the price of the downstream retail product to create a margin between them at which a rival could not be profitable”.

Η Επιτροπή κατέγραψε στην Έκθεση Αιτιάσεων ότι ο Π.Ο.Α είναι προμηθευτής νωπού αγελαδινού γάλακτος. Η εταιρεία Parouis Dairies Ltd (πλήρως θυγατρική εταιρεία του Π.Ο.Α) παράγει γαλακτοκομικά προϊόντα όπως αναρή, χαλλούμι και κεφαλούρι, τα οποία έχουν ως πρώτη ύλη το νωπό αγελαδινό γάλα. Η εταιρεία Parouis Dairies Ltd προμηθευόταν την πρώτη ύλη από τον Π.Ο.Α. Επισημαίνεται και πάλι ότι, επιπλέον του γεγονότος ότι υφίσταντο εθνικές ποσοστώσεις παραγωγής αγελαδινού γάλακτος, όλοι οι αγελαδοτρόφοι Μέλη του Π.Ο.Α είχαν αποκλειστική παράδοση της παραγωγής τους προς την εταιρεία Χαραλαμπίδης Κρίστης Λτδ. Ως εκ τούτου ο Π.Ο.Α ήταν ο προμηθευτής της επιχείρησης Parouis Dairies Ltd της πρώτης ύλης τους και ως εκ τούτου υφίστατο κάθετη σχέση μεταξύ τους. Επιπλέον ο Π.Ο.Α ήταν ο προμηθευτής της πρώτης ύλης των καταγγελλουσών εταιρειών που δραστηριοποιούνταν στην ίδια αγορά με την Parouis Dairies Ltd και ήταν ανταγωνιστές στην αγορά παραγωγής και προμήθειας χαλλουμιού. Ως εκ τούτου τα δεδομένα αυτά δημιουργούν κλασική περίπτωση ενδεχόμενης καταχρηστικής εκμετάλλευσης δεσπίζουσας θέσης μέσω της πρακτικής της συμπίεσης περιθωρίου κέρδους.

Επιπρόσθετα η Επιτροπή σημειώνει ότι ο ίδιος ο Π.Ο.Α σε απαντήσεις ερωτηματολογίου της Υπηρεσίας, με ημερομηνία 31/1/2012, ως απάντηση στο ερώτημα για το πότε ξεκίνησαν οι προεργασίες για τη συμφωνία εξαγοράς και πότε αυτή τέθηκε σε εφαρμογή δήλωσε ότι προέβηκε στις διαπραγματεύσεις για τη συμφωνία εξαγοράς της Parouis Dairies Ltd, από τις αρχές του έτους του 2012. Σημειώνεται επίσης ότι ο Π.Ο.Α απέστειλε στις 31/7/2015, επιπλέον των γραπτών παραστάσεων του Π.Ο.Α, επιστολή ημερομηνίας 18/1/2012, με θέμα «*Προτεινόμενη επένδυση σε εργοστάσιο επεξεργασίας γάλακτος*» όπου συμπεριλαμβάνεται τεχνοοικονομική έκθεση από τους M. Tasouris & Co Ltd, σε σχέση με

⁶⁵ https://www.coleurope.eu/system/files_force/research-paper/gclc_wp_04-05.pdf?download=1

την προτεινόμενη επένδυση. Η τεχνοοικονομική μελέτη, αφορά την αξιολόγηση της εταιρείας Parouis με σκοπό να εισηγηθεί την πιθανή βάση γύρω από την οποία θα περιστρέφονται οι συζητήσεις για πιθανή εξαγορά. Κατά συνέπεια οι προεργασίες για εξαγορά της εταιρείας Parouis Dairies Ltd από το Π.Ο.Α ξεκίνησαν ακόμα πιο πριν από την παράδοση της εν λόγω τεχνοοικονομικής μελέτης.

Περαιτέρω η Επιτροπή παραπέμπει στη θέση του Π.Ο.Α ότι: «ο ουσιώδης χρόνος έρευνας της πιθανολογούμενης παράβασης που οφείλεται στη συμπίεση του περιθωρίου κέρδους, που δεν ήταν αντικείμενο της καταγγελίας των εταιρειών PD και PDI και δεν είχε οδηγήσει η Υπηρεσία της ΕΠΑ να διερευνήσει, είναι πολύ στενότερος του 2012.» Αυτό έρχεται σε αντίθεση με τους ισχυρισμούς του Π.Ο.Α ότι η Επιτροπή δεν κατάφερε να στοιχειοθετήσει την ύπαρξη κάθετης σχέσης κατά το δεύτερο εξάμηνο του 2012. Ως εκ τούτου, ο ίδιος ο Π.Ο.Α στις θέσεις του έρχεται σε αντίφαση όσο αφορά τον καθορισμό του ουσιώδους χρόνου.

Ως εκ των ανωτέρω, η Επιτροπή απορρίπτει τους ως άνω ισχυρισμούς.

Οι καταγγέλλουσες είχαν την εναλλακτική επιλογή της εισαγωγής νωπού αγελαδινού γάλακτος

ΘΕΣΗ Π.Ο.Α

Ο Π.Ο.Α ισχυρίστηκε επίσης ότι οι καταγγέλλουσες εταιρείες είχαν στη διάθεσή τους και μια επιπλέον εναλλακτική επιλογή, αυτή της εισαγωγής νωπού αγελαδινού γάλακτος. Όπως αναφέρθηκε στην Ενότητα «Δεσπόζουσα Θέση» στο παρελθόν είχαν πραγματοποιηθεί εισαγωγές νωπού αγελαδινού γάλακτος, και επομένως οι καταγγέλλουσες θα μπορούσαν να προχωρήσουν με αυτή την επιλογή. Όπως διαπιστώνεται από τον διοικητικό φάκελο της υπόθεσης, η Επιτροπή δεν διερεύνησε και/ή δεν προβάλλει πειστική επιχειρηματολογία αναφορικά με το κατά πόσον η επιλογή των εισαγωγών ήταν εφικτή ή όχι. Επισημαίνεται σχετικά ότι στην υπόθεση Industrie des Poudres Sphériques το Πρωτοδικείο (σήμερα Γενικό Δικαστήριο) επικύρωσε την απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής να απορρίψει την ύπαρξη συμπίεσης περιθωρίου κέρδους με το σκεπτικό ότι υπήρχαν εναλλακτικές πηγές προμήθειας της πρώτης ύλης από το εξωτερικό, συγκεκριμένα από την Κίνα και τη Ρωσία.

Ο Π.Ο.Α αναφέρει επίσης ότι η Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου στις Στατιστικές Εξωτερικού Εμπορίου που ετοιμάζει, φαίνονται οι εισαγωγές γάλακτος (και κρέμας γάλακτος) από χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τρίτες χώρες, χωρίς όμως να παραθέτει τα στοιχεία ή λοιπές λεπτομέρειες.

Ο Π.Ο.Α ισχυρίζεται, ότι δεν ικανοποιείται η δεύτερη προϋπόθεση για την ύπαρξη συμπίεσης περιθωρίου κέρδους, που αναφέρεται στην παράγραφο 214 του Εσωτερικού Σημειώματος. Οι καταγγέλλουσες εταιρείες PD και PDI δεν έχουν αποδείξει ούτε και μπορούν να αποδείξουν στη βάση των πραγματικών περιστατικών που συγκροτούν την υπόθεση, ότι ήταν αντικειμενικά αναγκασμένες ή και υποχρεωμένες να αγοράζουν νωπό αγελαδινό γάλα από τον Π.Ο.Α, προκειμένου να είναι σε θέση να δραστηριοποιηθούν στη σχετική αγορά. Αντιθέτως, τα πραγματικά περιστατικά συντείνουν στο ότι καμία συνεργασία δεν απαιτείται μεταξύ του Π.Ο.Α και των καταγγελλουσών εταιρειών. Εν πάση περιπτώσει, εάν μια τέτοια συνεργασία ήταν αντικειμενικά αναγκαία, τότε διερωτώνται γιατί οι καταγγέλλουσες εταιρείες δεν είχαν συμμορφωθεί με την ενδιάμεση απόφαση της Επιτροπής.

Ο Π.Ο.Α ισχυρίζεται ότι η θέση της Επιτροπής ότι μόνο ο Π.Ο.Α μπορούσε να εφοδιάζει απευθείας με νωπό αγελαδινό γάλα τις καταγγέλλουσες εταιρείες, είναι ασύμβατη και ασυνεπής με τη σχετική νομολογία. Υπογραμμίζεται ότι η σχετική νομολογία επί του ζητήματος της αντικειμενικής αναγκαιότητας καμία διάκριση δεν κάνει μεταξύ άμεσης και έμμεσης προμήθειας της πρώτης ύλης. Αφ' ης στιγμής οι καταγγέλλουσες εταιρείες προμηθεύονται με νωπό αγελαδινό γάλα από την αγορά και μπορούν να δραστηριοποιηθούν και να ασκούν σημαντική ανταγωνιστική πίεση, καμία σχέση δεν έχει αν υπάρχει ή όχι απευθείας συνεργασία του Π.Ο.Α με αυτές. Πρόκειται περί αυθαίρετης και καινοφανούς ερμηνείας του όρου της «αντικειμενικής αναγκαιότητας» από την Επιτροπή που δε βρίσκει κανένα νομικό έρεισμα. Είναι αξιοσημείωτο ότι ούτε και η Ανακοίνωση προτεραιοτήτων κάνει τέτοια διάκριση της απευθείας προμήθειας αλλά ούτε και προηγούμενες αποφάσεις της Επιτροπής, σχετικές με την πρακτική της συμπίεσης περιθωρίου κέρδους.

ΘΕΣΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Η Επιτροπή σημειώνει ότι η γεωγραφική έκταση των κατ' ισχυρισμό παραβάσεων καλύπτουν ουσιαστικά την επικράτεια της Κυπριακής Δημοκρατίας. Η Ευρωπαϊκή επιτροπή έχει υιοθετήσει την ίδια προσέγγιση σε μια σειρά αποφάσεων της⁶⁶. Δεν γίνεται εισαγωγή νωπού αγελαδινού γάλακτος στην Κύπρο κυρίως για 2 λόγους: 1) Η ευαίσθητη φύση του νωπού αγελαδινού γάλακτος που χρειάζεται ειδικές συνθήκες μεταφοράς που αυξάνουν το κόστος. 2) Η εισαγωγή ή εξαγωγή του νωπού αγελαδινού γάλακτος στην Κύπρο που είναι νησί είναι πολύ δαπανηρή και σχεδόν αδύνατη. Αυτό διαφαίνεται στο σημείο 132 του σημειώματος.

Επιπλέον η Επιτροπή παραπέμπει στο σημείο 181 του σημειώματος όπου, τονίζεται ότι ο δικηγόρος των εταιρειών PD και PDI στο πλαίσιο εξέτασης της αίτησης των πελατών του για τη λήψη προσωρινών μέτρων από την Επιτροπή, δήλωσε ότι εάν ο Π.Ο.Α δεν απολάμβανε δεσπόζουσας θέσης στη σχετική αγορά ή εάν υπήρχε εναλλακτικός παροχέας πρώτης ύλης, δεν θα συμφωνούσαν ποτέ σε τέτοιους όρους. Επίσης, επισήμανε ότι τις μέρες που προηγήθηκαν της υπογραφής της συμφωνίας, ο Π.Ο.Α μείωσε τις ποσότητες πρώτης ύλης που τους παρέδιδε, με απώτερο σκοπό την πίεση και τον εξαναγκασμό τους σε υπογραφή της συμφωνίας. Η Επιτροπή επαναλαμβάνει ότι κατά την περίοδο της έρευνας δεν υφίστατο άλλος προμηθευτής νωπού αγελαδινού γάλακτος αφού αυτό υπόκειντο σε ποσοστώσεις παραγωγής και τα μη μέλη του Π.Ο.Α είχαν αποκλειστικές συμφωνίες με Χαραλαμπίδης Κρίστης Λτδ. Οι αναφορές ότι οι καταγγέλλουσες προμηθεύονται γάλα από την Κυπριακή αγορά αφορούν μετέπειτα χρόνο ενώ ο Π.Ο.Α δεν επεξηγεί ποια είναι η αγορά που προμηθεύει γάλα και από πού αυτό προκύπτει.

Ως εκ των ανωτέρω, η Επιτροπή απορρίπτει τους ως άνω ισχυρισμούς.

Η Επιτροπή ενδεχομένως να έχει παραπλανηθεί από τις καταγγέλλουσες ώστε να υποχρεωθεί ο Π.Ο.Α να συνεργαστεί μαζί τους

ΘΕΣΗ Π.Ο.Α

⁶⁶COMP/M.6611 – Arla Foods/ Milk Link Commission decision pursuant to Article 6(1)(b) in conjunction with Article 6(2) of Council Regulation No 139/2004.COMP/M.5046 – FrieslandFoods/Campina.

Ο Π.Ο.Α προβάλλει τον ισχυρισμό ότι η Επιτροπή ενδεχομένως να έχει παραπλανηθεί από τις καταγγέλλουσες εταιρείες ώστε να υποχρεωθεί ο Π.Ο.Α να συνεργαστεί μαζί τους, λαμβάνοντας υπόψη ότι οι εναλλακτικοί προμηθευτές νωπού αγελαδινού γάλακτος πιθανόν να μην ήθελαν να συνεργαστούν με δύο χρεοκοπημένες και αποτυχημένες εταιρείες οι οποίες είχαν συσσωρεύσει τεράστιες υποχρεώσεις τόσο προς τον Π.Ο.Α όσο και προς τρίτους (π.χ. τράπεζες, αιγοπροβατοτρόφους, ΦΠΑ, Κοινωνικές Ασφαλίσεις). Βέβαια, το γεγονός ότι οι καταγγέλλουσες εταιρείες είχαν συσσωρεύσει τεράστιες υποχρεώσεις, πολύ πριν την εξαγορά της εταιρείας Parouis από τον Π.Ο.Α, είναι κάτι το οποίο όφειλε να είχε διερευνήσει η Επιτροπή, ώστε να είναι σε θέση να αποκρυσταλλώσει μια πληρέστερη και ακριβέστερη εικόνα των πραγματικών γεγονότων που συντελέστηκαν κατά τον ουσιώδη χρόνο, αλλά ενδεχομένως και ευρύτερα.

Ο Π.Ο.Α ισχυρίζεται ότι η Επιτροπή θα πρέπει να διερωτηθεί πώς είναι δυνατόν οι καταγγέλλουσες εταιρείες να ήταν σε θέση να δραστηριοποιηθούν εμπορικά από τις 21/12/2011 όταν τερμάτισαν με μονομερή απόφασή τους την παραλαβή γάλακτος από τον Π.Ο.Α μέχρι τις 2/8/2012 όπου οι καταγγέλλουσες εταιρείες συμμορφώθηκαν με την ενδιάμεση απόφαση της Επιτροπής. Επίσης, διερωτάται πώς από τον Μάρτη 2014 μέχρι και σήμερα είναι εφικτό οι καταγγέλλουσες εταιρείες να δραστηριοποιούνται εμπορικά και να είναι μάλιστα σε θέση να λανσάρουν και νέα προϊόντα.

ΘΕΣΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Η Επιτροπή σημειώνει ότι οι πιο πάνω ισχυρισμοί δεν δύνανται να αξιολογηθούν από την Επιτροπή καθώς αφορούν περιστατικά τα οποία εμπίπτουν στην αρμοδιότητα των Επαρχιακών Δικαστηρίων. Επί τούτου, η Επιτροπή κρίνει σκόπιμο να επαναλάβει ότι το Ανώτατο Δικαστήριο έχει αποφανθεί σχετικά ότι: *«η διαδικασία ενώπιον της Επιτροπής δεν αποβλέπει στην επίλυση διαφοράς μεταξύ δύο πολιτών ή μεταξύ ενός πολίτη και του Κράτους. Αποβλέπει μόνο στη συμμόρφωση προς τις διατάξεις των άρθρων 4 και 6 του Νόμου [...] Το άρθρο 4 του Νόμου έχει σαν μοναδικό σκοπό την προστασία του Ανταγωνισμού και το άρθρο 6 την αποτροπή εκμετάλλευσης της δεσπόζουσας θέσης μιας επιχείρησης στην αγορά ενός προϊόντος. Οι τομείς τους οποίους καλύπτουν τα δύο άρθρα ενδιαφέρουν άμεσα το κοινό. Επομένως σκοπός και των δύο άρθρων είναι η προαγωγή του δημοσίου συμφέροντος»*.⁶⁷

Ως εκ των ανωτέρω, η Επιτροπή απορρίπτει τους ως άνω ισχυρισμούς.

Εξίσου αποτελεσματικοί ανταγωνιστές

ΘΕΣΗ Π.Ο.Α

Ο Π.Ο.Α θίγει και αναλύει το ζήτημα των «εξίσου αποτελεσματικών ανταγωνιστών» σαν τεστ για την ύπαρξη συμπίεσης περιθωρίου κέρδους. Συγκεκριμένα ξεκινά με το ότι *«η ιδέα των «εξίσου αποτελεσματικών ανταγωνιστών» εκπορεύεται από τις βασικές αρχές των οικονομικών του ανταγωνισμού, σύμφωνα με τις οποίες μόνον η συμπεριφορά η οποία οδηγεί σε αποκλεισμό επιχειρήσεων που είναι τουλάχιστον εξίσου αποτελεσματικές με την κάθετα διαρθρωμένη δεσπόζουσα επιχείρηση μπορούν να κριθούν ως καταχρηστικές.»*.

ΘΕΣΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Η Επιτροπή θεωρεί ότι δεν χρειάζεται διερεύνηση του κατά πόσο οι καταγγέλλουσες εταιρείες είναι εξίσου και εύλογα αποτελεσματικές εφόσον το περιθώριο κέρδους στην βάση των υπολογισμών που έγιναν κατά τη διερεύνηση της υπόθεσης είναι αρνητικό. Η θέση της Επιτροπής ενισχύεται από τη θέση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής⁶⁸ και του ανώτατου δικαστηρίου η οποία θεώρησε στην υπόθεση DT ότι η ύπαρξη αρνητικού περιθωρίου μεταξύ λιανικών και χονδρικών τιμών αποτελεί απόδειξη ύπαρξης συμπίεσης περιθωρίου κέρδους και δεν είναι απαραίτητο να προσδιοριστεί κατά πόσο τα περιθώρια αυτά επαρκούσαν για την κάλυψη των δαπανών στη κατάντη αγορά.

Στη βάση των πιο πάνω η Επιτροπή κατέληξε πώς αφού ο Parouis πωλούσε με ζημιά δεν χρειαζόταν να προβεί εφαρμογή του τεστ του Εύλογα Αποτελεσματικού Ανταγωνιστή αφού η Parouis Dairies Ltd πωλούσε σε τιμή πολύ κάτω του συνολικού κόστους (περίπου {...}%) και εξ ορισμού κανένας ανταγωνιστής όσο αποτελεσματικός και να ήταν δε θα μπορούσε να παραμείνει στην αγορά.

Ως εκ των ανωτέρω, η Επιτροπή απορρίπτει τους ως άνω ισχυρισμούς.

Μέσο αποφεύξιμο κόστος και μέσο μακροπρόθεσμο επαυξητικό κόστος.

ΘΕΣΗ Π.Ο.Α

Σύμφωνα με τον Π.Ο.Α, ως μέσο μακροπρόθεσμο επαυξητικό κόστος ορίζεται ο μέσος όρος όλων των κατηγοριών κόστους (σταθερών και μεταβλητών) στα οποία υποβάλλεται μια επιχείρηση για την παραγωγή ενός συγκεκριμένου προϊόντος.

Ο Π.Ο.Α ισχυρίζεται από το Εσωτερικό Σημείωμα ότι το μέτρο κόστους που χρησιμοποίησε η Επιτροπή για τη στοιχειοθέτηση της συμπίεσης περιθωρίου κέρδους, *αποκλίνει από αυτό που περιγράφεται στην Ανακοίνωση προτεραιοτήτων, χωρίς να προβάλλεται οποιαδήποτε αιτιολόγηση για αυτό.*

ΘΕΣΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Η Επιτροπή σημειώνει ότι όπως προβλέπεται στις παραγράφους 630 - 633 της Ανακοίνωσης Προτεραιοτήτων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, το μέτρο κόστους που χρησιμοποιεί η Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την εξέταση περιπτώσεων καταχρηστικού αποκλεισμού που οφείλεται σε πρακτικές τιμολογιακού χαρακτήρα είναι το *μέσο αποφεύξιμο κόστος και το μέσο μακροπρόθεσμο επαυξητικό κόστος. (LRIC-long run incremental cost –μακροπρόθεσμο επαυξητικό κόστος).*

Συγκεκριμένα, στην Ανακοίνωση προτεραιοτήτων αναφέρεται ότι: *«Τα σημεία αναφοράς για το κόστος που είναι πιθανό να χρησιμοποιεί η Επιτροπή είναι το μέσο αποφεύξιμο κόστος (ΜΑΚ) και το μέσο μακροπρόθεσμο επαυξητικό κόστος (ΜΜΕΚ). Η μη κάλυψη του ΜΑΚ υποδηλώνει ότι η επιχείρηση που κατέχει δεσπόζουσα θέση θυσιάζει βραχυπρόθεσμα κέρδη και ότι ένας αποτελεσματικός ανταγωνιστής δεν μπορεί να εξυπηρετήσει τους σχετικούς πελάτες χωρίς να υποστεί ζημιά. Το ΜΜΕΚ είναι συνήθως υψηλότερο από το ΜΑΚ, διότι σε αντίθεση με το ΜΑΚ (το οποίο περιλαμβάνει μόνο το σταθερό κόστος που προέκυψε στη διάρκεια της υπό εξέταση περιόδου), το ΜΜΕΚ περιλαμβάνει το σταθερό κόστος που προέκυψε για το συγκεκριμένο προϊόν πριν από την περίοδο κατά τη διάρκεια της οποίας έλαβε χώρα η εικαζόμενη καταχρηστική συμπεριφορά. Η μη κάλυψη του ΜΜΕΚ δείχνει ότι η επιχείρηση που κατέχει δεσπόζουσα θέση δεν καλύπτει*

⁶⁷ Απόφαση Ανωτάτου Δικαστηρίου στην Αίτηση της εταιρείας Mednet Hellas SA και Επιτροπής Προστασίας του Ανταγωνισμού (2002), 1ΑΑΔ 1476, ημερομηνίας 4/10/2002

⁶⁸ COMP/C-1/37.451,37.578,37.579-Deutsche Telekom AG, para 153.

όλα τα (αναλογούνται) σταθερά κόστη παραγωγής του εξεταζόμενου προϊόντος ή υπηρεσίας και ότι ένας εξίσου αποτελεσματικός ανταγωνιστής θα είχε αποκλειστεί από την αγορά»

Περαιτέρω η Επιτροπή σημειώνει ότι υπάρχουν διάφορα μοντέλα για τον έλεγχο συμπίεσης περιθωρίου, όμως τα πιο γνωστά κοστολογικά πρότυπα για ελέγχους συμπίεσης περιθωρίου καθώς και τα χαρακτηριστικά τους παρουσιάζονται πιο κάτω⁶⁹:

- ❖ Μέσο Μεταβλητό Κόστος (AVC): το συνολικό μεταβλητό κόστος παραγωγής μιας μονάδας προϊόντος για μια συγκεκριμένη χρονική περίοδο, δια της σχετικής συνολικής ποσότητας προϊόντων που έχουν παραχθεί ($VC(q)/q$).
- ❖ Μέσα Αποφευκτέα Κόστη (AAC): τα κόστη που θα μπορούσαν να έχουν αποφευχθεί εάν η εταιρεία δεν είχε προχωρήσει στην παραγωγή μιας ορισμένης ποσότητας.
- ❖ Μακροπρόθεσμο Επauξητικό Κόστος (LRIC): είναι η μεθοδολογία κοστολόγησης που χρησιμοποιείται για τον υπολογισμό του αποτελεσματικού κόστους που προκύπτει από την παραγωγή μιας συγκεκριμένης epauξης μακροπρόθεσμα και βασίζεται στην υπόθεση ότι έχει ήδη προκύψει συγκεκριμένη παραγωγή. Ο παράγοντας « μακροπρόθεσμα » αναφέρεται στο χρονικό ορίζοντα στον οποίο όλα τα κόστη (συμπεριλαμβανομένων των κεφαλαιουχικών δαπανών) θεωρούνται μεταβλητά. Η έννοια των κοστολογικών προτύπων LRAIC και LRIC είναι παρεμφερής. Το LRAIC είναι ο μέσος όρος όλων των επauξητικών στοιχείων κόστους που αντιμετωπίζει μία επιχείρηση, ενώ το LRIC είναι η μικρότερη επauξηση εντός της ευρύτερης προσαύξεσης LRAIC (για παράδειγμα η προσθήκη έξτρα υπηρεσίας).

Η Επιτροπή τονίζει ότι σύμφωνα με τα στοιχεία του διοικητικού φακέλου, ο Π.Ο.Α σε απαντήσεις προς την Υπηρεσία, δύο φορές (επιστολές Π.Ο.Α 29/04/2014 και 1/09/2014) σε ερώτημα για να παραθέσει το κοστολόγιο παραγωγής και διάθεσης χαλλουμιού κατέγραψε το εξής: «Όπως έχουμε ήδη αναφέρει σε προηγούμενη επιστολή μας και συγκεκριμένα στην επιστολή μας ημερομηνίας 29/04/2014 η εταιρεία, η εταιρεία Paroullis δεν είχε οποιοδήποτε κοστολόγιο για το έτος 2012, για κανένα από τα προϊόντα που διέθεσε κατά το ίδιο έτος εντός της Κυπριακής Δημοκρατίας.» Στη συνέχεια σε επιστολή του ημερομηνίας 16/06/2014, σε απάντηση ερωτηματολογίου της Υπηρεσίας αποστάληκαν οι οικονομικές καταστάσεις για το έτος 2012 σε μορφή προσχεδίου (Draft as at 7/3/2014), δηλαδή στις 7/4/2014 είχαν ετοιμαστεί σε μορφή προσχεδίου οι οικονομικές καταστάσεις του 2012. Ως εκ τούτου είναι έκδηλο το γεγονός ότι κατά το 2012 η τιμολόγηση των προϊόντων της Paroullis γινόταν αυθαίρετα και χωρίς να λαμβάνονται υπόψη τα σχετικά κόστη. Οι όποιοι υπολογισμοί υποβάλλονται προς την Επιτροπή έχουν γίνει εκ των υστέρων σε μια προσπάθεια να απαντηθούν τα ευρήματα της Επιτροπής.

Ο Π.Ο.Α, σε σχέση με τον έλεγχο για συμπίεση περιθωρίου, στις θέσεις του απέστειλε μελέτη από την εταιρεία Trojan. Στην μελέτη στις σελίδες 9-12 παρουσιάζεται Πίνακας με τα Μη Αποφεύξιμα Κόστη. Στις σελίδες 13-15 παρουσιάζεται Πίνακας με τα Μερικώς Μη Αποφεύξιμα Κόστη τα οποία σταθμίστηκαν με συντελεστή στάθμισης {...}%. Στη συνέχεια προβαίνει σε υπολογισμό του Αποφεύξιμου κόστους (σελ. 16-25) χρησιμοποιώντας τα κόστη από τις ελεγμένες οικονομικές καταστάσεις και υπολογίζει ότι για κάθε κόστος το ποσοστό {...}% είναι αποφεύξιμο. Με τον υπολογισμό βάσει των οικονομικών καταστάσεων η κατάληξη της Trojan είναι ότι το χαλλούμι στην Κύπρο πωλείται με ζημιά {...} ευρώ (δηλαδή με ζημιά {...}%). Με τη μέθοδο υπολογισμού αποφεύξιμου κόστους (σε ποσοστό {...}%), για κάποια από τα κόστη, και χωρίς να συμπεριλάβει πολλά άλλα, καταλήγει ότι υφίσταται μικρό κέρδος για το χαλλούμι που πωλείται στο εσωτερικό {...} ευρώ συν ή {...}%. Οπότε, χρησιμοποιώντας τις ελεγμένες οικονομικές καταστάσεις η ίδια η Trojan καταλήγει ότι υφίστατο {...}% ζημιά στις πωλήσεις χαλλουμιού στο εσωτερικό δηλαδή συμφωνεί με την κατάληξη της Επιτροπής.

Σε σχέση με τους υπολογισμούς που εφάρμοσε για να «υπολογιστεί» το αποκαλούμενο από αυτόν «αποφεύξιμο κόστος» και μόνο για τις πωλήσεις χαλλουμιού στο εσωτερικό, η Επιτροπή διαπιστώνει πλειάδα λανθασμένων και παραπλανητικών υπολογισμών:

(i) ότι πρέπει να υπολογιστεί το ποσοστό κέρδους/ζημιάς μόνο για την πώληση χαλλουμιού στο εσωτερικό. Αυτό είναι λάθος γιατί όλο το χαλλούμι παράγεται και πωλείται από την Κύπρο (που ορίστηκε ως η σχετική γεωγραφική αγορά της σχετικής αγοράς προϊόντος που είναι η παραγωγή και προμήθεια χαλλουμιού) και η τιμολόγηση βασίζεται σε όλα τα κόστη που αφορούν άμεσα την παραγωγή του χαλλουμιού ανεξάρτητα σε ποιον πελάτη αυτό θα καταλήξει. Στη συνέχεια λαμβάνεται υπόψη το μεταφορικό κόστος δηλαδή αν θα επωμιστεί η ίδια η εταιρεία παραγωγής τα κόστη μεταφοράς ή ο πελάτης. Ως εκ τούτου η τελική τιμή είναι το άθροισμα της τιμής που η εταιρεία θα αποφασίζει να πωλεί τα προϊόντα της, λαμβάνοντας υπόψη τα κόστη της και υπολογίζοντας ένα ικανοποιητικό κέρδος. Στη συνέχεια η επιχείρηση προσθέτει τα κόστη μεταφοράς αναλόγως του προορισμού του προϊόντος της (τα οποία η ίδια μπορεί να μεταφέρει στον πελάτη της ως μέρος της τελικής τιμής που θα χρεώσει τον κάθε πελάτη της). Γι' αυτό ο διαχωρισμός σε πωλήσεις στο εσωτερικό και εξωτερικό δεν είναι δόκιμος, τουναντίον αυτός ο διαχωρισμός είναι παραπλανητικός και φαίνεται να γίνεται για μπορέσει η εταιρεία Π.Ο.Α να εξηγήσει για το γεγονός ότι πωλούσε με ζημιά.

(ii) ο πιο πάνω διαχωρισμός σε πωλήσεις εσωτερικού και εξωτερικού έδωσε την ευκαιρία στην Trojan να επιμερίσει πολύ λίγα κόστη ως αποφεύξιμα στις πωλήσεις εσωτερικού με αποτέλεσμα να μπορέσει να καταλήξει σε ένα «μικρό κέρδος» χρησιμοποιώντας ως κύριο λόγο εκτός από ότι ενδεχόμενα να είναι αποφεύξιμα, να σχετίζονται με πωλήσεις στο εξωτερικό. Για παράδειγμα: (α) για το κόστος Καθαριότητα και υδατοπρομήθεια επιμερίζει μόνο {...} ευρώ για τις πωλήσεις στο εσωτερικό από ένα συνολικό κόστος {...} ευρώ. (β) για το κόστος που ονομάζει «Υπηρεσίες Ληφθείσες» ύψους {...} ευρώ δεν επιμερίζει καθόλου κόστος για τις πωλήσεις εσωτερικού. (γ) για τα κόστη εκπαίδευσης προσωπικού, στολές προσωπικού και άλλα έξοδα προσωπικού συνολικού κόστους {...} ευρώ, {...} ευρώ και {...} ευρώ δεν επιμερίζει κανένα κόστος για τις πωλήσεις εσωτερικού. (δ) Για τις αποσβέσεις ύψους {...} ευρώ δεν επιμερίζει καθόλου κόστος για τις πωλήσεις στο εσωτερικό υποστηρίζοντας ότι «*οι επενδύσεις που οι αποσβέσεις αφορούν έγιναν προκειμένου να επιτευχθούν οι στρατηγικοί στόχοι επέκτασης της Paroullis στο εξωτερικό*». (ε) Για κόστη νυκτοφυλακής ύψους {...} ευρώ

⁶⁹ Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών & Ταχυδρομείων, Δημόσια διαβούλευση αναφορικά με τη μεθοδολογία και το μοντέλο για την εξέταση των οικονομικών προγραμμάτων μεμονωμένων ή και συνδυαστικών υπηρεσιών των επιχειρήσεων με σημαντική ισχύ στην αγορά, σελ. 19.

δεν επιμερίζεται κανένα ποσό για τις πωλήσεις στο εσωτερικό. (στ) πολλά έξοδα που καταγράφονται στις σελίδες 20 μέχρι 24 όπως γραφική ύλη και εκτυπωτικά, εκμίσθωση εξοπλισμού, ηλεκτρονικούς υπολογιστές, δικηγορικά έξοδα, διαφημίσεις, αποθηκευτικά, μεταφορικά κλπ, ύψους πέραν των {...} ευρώ δεν επιμερίζεται κανένα ποσό για τις πωλήσεις στο εσωτερικό ως αποφεύξιμα.

(iii) Σε περίπτωση που έστω ένα μικρό ποσό από τις πέραν των {...} ευρώ επιμερίζονταν για τις πωλήσεις του εσωτερικού θα προέκυπτε αμέσως ζημιά. Για παράδειγμα αν επιμερίζονταν ακόμη {...} ευρώ τότε θα προέκυπτε ζημιά.

Βάσει των ανωτέρω, ο διαχωρισμός σε πωλήσεις εσωτερικού και εξωτερικού διευκολύνει τον Π.Ο.Α να αποφύγει να υπολογίσει όλα τα κόστη για να καταλήξει σε υποτιθεμένη πώληση με λιγιστό κέρδος για πωλήσεις χαλλουμιού στο εσωτερικό.

Η Επιτροπή εφάρμοσε το μοντέλο του Μέσου Συνολικού Κόστους λαμβάνοντας υπόψη όλα τα κόστη που αφορούν την παραγωγή και προμήθεια χαλλουμιού, ως παρουσιάζονται στις οικονομικές καταστάσεις της εταιρείας Parouis Dairies Ltd που απέστειλε ο Π.Ο.Α. Ο όρος Μέσο Συνολικό Κόστος (ATC), αναφέρεται στο συνολικό κόστος παραγωγής δια της παραγόμενης ποσότητας το οποίο είναι πλήρως κατανεμημένο.

Εν πάση περιπτώσει και τα δύο μοντέλα στην παρούσα υπόθεση κατέληξαν ότι ο Parouis πωλούσε το χαλούμι με ζημιά και ως εκ τούτου επιβεβαιώνεται η συμπύεση κέρδους. Παραταύτα σε αυτό το σημείο η Επιτροπή θεωρεί καθήκον της να επισημαίνει ότι, στην σελίδα 15/28 της έκθεσης της Trojan, χρησιμοποιείται λανθασμένος τύπος καθορισμού συντελεστή στάθμισης σε σχέση με την σχετική γεωγραφική αγορά της Κύπρου (55,51%). Συγκεκριμένα, χρησιμοποιήθηκε ο τύπος “Συνολικά Έσοδα στην Κυπριακή Δημοκρατία/Εισοδήματα από χαλούμι στην Κυπριακή Δημοκρατία”, ενώ το ορθό είναι “Εισοδήματα από χαλούμι στην Κυπριακή Δημοκρατία/ Συνολικά Έσοδα στην Κυπριακή Δημοκρατία”. Αυτό γιατί δεν θα μπορούσαν τα συνολικά έσοδα στην Κυπριακή Δημοκρατία να είναι χαμηλότερα από τα εισοδήματα από χαλούμι στην Κυπριακή Δημοκρατία. Ο συσχετισμός των αριθμητικών αναφορών είναι ορθός.

Η Επιτροπή τέλος, διευκρινίζει ότι, έχοντας σαν βάση το προσχέδιο των οικονομικών καταστάσεων της εταιρείας Χαλλουμιας Π.Ο.Α Βιομηχανία Γάλακτος Λίμιτεδ (Πρώην Parouis Dairies Limited) για το έτος 2012, παρατηρείται ότι πραγματοποιήθηκε ακάθαρτη ζημιά ύψους {...} (αρνητικό ακάθαρτο περιθώριο κέρδους {...}%) για το έτος 2012 σε σχέση με ακάθαρτο κέρδος ύψους {...} (ακάθαρτο περιθώριο κέρδους {...}%) για το έτος 2011. Η καθαρή ζημιά ανήλθε για το έτος 2012 σε {...} (αρνητικό καθαρό περιθώριο κέρδους {...}%) σε σχέση με το έτος 2011 όπου ανήλθε σε {...} (αρνητικό καθαρό περιθώριο κέρδους {...}%). Από τα πιο πάνω στοιχεία παρατηρείται ότι, ενώ τα έσοδα για το έτος 2012 ({...}) σχεδόν διπλασιάστηκαν σε σχέση με το έτος 2011 ({...}), εντούτοις τόσο η ακάθαρτη ζημιά ({...}) όσο και η καθαρή ζημιά ({...}) για το έτος 2012, τετραπλασιάστηκαν ή και πενταπλασιάστηκαν σε σχέση με το έτος 2011 (ακάθαρτο κέρδος {...} και καθαρή ζημιά {...}).

Ως εκ των ανωτέρω, η Επιτροπή απορρίπτει τους ως άνω ισχυρισμούς.

Η Επιτροπή εκτίμησε το περιθώριο κέρδους της Parouis χρησιμοποιώντας το μέσο σταθμικό κόστος της ΘΕΣΗ Π.Ο.Α

Ο Π.Ο.Α ισχυρίζεται ότι η Επιτροπή φαίνεται ότι εκτίμησε το περιθώριο κέρδους της εταιρείας Parouis χρησιμοποιώντας το μέσο σταθμικό κόστος της εν λόγω εταιρείας. Μεταξύ άλλων, ο Π.Ο.Α αναφέρει, «*παρατηρούμε ότι στο εκτιμώμενο μέσο σταθμικό κόστος περιλαμβάνονται κόστη τα οποία σε καμία περίπτωση δεν αφορούν τη δραστηριοποίηση της εταιρείας Parouis στην υπό κρίση σχετική αγορά (π.χ. εκπαίδευση προσωπικού, στολές προσωπικού, πιστοποιητικά υγείας προσωπικού, αποσβέσεις, δημοτικοί φόροι, ετήσιο τέλος εταιρείας, ασφάλιστρα, συνδρομές και εισφορές, εισφορές σε μη φιλανθρωπικά ιδρύματα, προγράμματα Η/Υ, αμοιβή ελεγκτών, πρόστιμα, επαγγελματικά δικαιώματα, φιλοξενία, διαφημίσεις, έξοδα εκθέσεων, προμήθειες) και/ή κόστη τα οποία είναι έκτακτα ή και μη επαναλαμβανόμενα (π.χ. αγορά υπηρεσιών για εξεύρεση νέων πελατών εξωτερικού, έξοδα νυκτοφυλακής, δικηγορικά έξοδα, γενική πρόβλεψη για επισφαλείς απαιτήσεις). Ως αποτέλεσμα, τα εκτιμώμενα κόστη της εταιρείας Parouis από τη δραστηριοποίησή της στη σχετική αγορά παρουσιάζονται «φουσκωμένα» κατά περίπου 20% σε σχέση με τα πραγματικά κόστη που σχετίζονται με τη δραστηριοποίηση της εν λόγω εταιρείας στην υπό κρίση σχετική αγορά. Συνακόλουθα, το εκτιμώμενο περιθώριο κέρδους της εταιρείας Parouis βάσει της ανάλυσης της Επιτροπής δεν αντανακλά το πραγματικό περιθώριο κέρδους της εν λόγω εταιρείας από τη δραστηριοποίησή της στη σχετική αγορά.»*

ΘΕΣΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Με βάση το πιο πάνω η Επιτροπή σημειώνει ότι τα κόστη τα οποία χρησιμοποιήθηκαν και παρουσιάζονται στο σημείο 245 του σημειώματος αναγράφονται στους εξελεγχμένους λογαριασμούς της εταιρείας Parouis. Τα έξοδα τα οποία αναφέρονται πιο πάνω αποτελούν μικρό ποσοστό των συνολικών εξόδων τα οποία χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό του μέσου σταθμικού συνολικού κόστους, αλλά εν πάση περιπτώσει αυτά περιλήφθηκαν στους εξελεγχμένους λογαριασμούς που χρησιμοποίησε η Επιτροπή, δηλαδή λήφθηκαν υπόψη.

Ως εκ των ανωτέρω, η Επιτροπή απορρίπτει τους ως άνω ισχυρισμούς.

Εκτίμηση του μέσου αποφεύξιμου κόστους της Parouis

ΘΕΣΗ Π.Ο.Α

Ο Π.Ο.Α εκτιμά το μέσο αποφεύξιμο κόστος της εταιρείας Parouis από τη δραστηριοποίησή της στη σχετική αγορά παρασκευής και προμήθειας χαλλουμιού στην επικράτεια της Κυπριακής Δημοκρατίας να ανέρχεται κατά μέγιστο σε {...} ευρώ ανά κιλό χαλλουμιού. Συγκρίνοντας το κόστος αυτό με το μέσο έσοδο που είχε η εταιρεία Parouis από τη δραστηριοποίησή της στην εν λόγω σχετική αγορά το έτος 2012, που ανέρχεται σε {...} ευρώ ανά κιλό χαλλουμιού, προκύπτει ότι η εταιρεία Parouis πραγματοποίησε κέρδος που ανέρχεται σε τουλάχιστον {...} ευρώ ανά κιλό χαλλουμιού, ή ποσοστό κέρδους τουλάχιστον {...}%.

Ο Π.Ο.Α αναφέρει ότι σε αντίθεση με τα όσα εσφαλμένα ισχυρίζεται η Επιτροπή καμία συμπίεση περιθωρίου κέρδους δεν υφίσταται στη σχετική αγορά παρασκευής και προμήθειας νωπού αγελαδινού γάλακτος, καθώς το μέσο έσοδο της εταιρείας Parouis από τη δραστηριοποίησή της στη σχετική αγορά είναι μεγαλύτερο από το μέσο κόστος που θα μπορούσε να είχε αποφύγει από τη μη δραστηριοποίησή της στην εν λόγω σχετική αγορά.

Ο Π.Ο.Α ισχυρίζεται ότι η εκτίμηση του περιθωρίου κέρδους της εταιρείας Parouis από τη δραστηριοποίησή της στη σχετική αγορά, με τη χρήση του προβλεπόμενου και κατάλληλου μέτρου κόστους, καταλήγει σε θετικά οικονομικά αποτελέσματα, και ως εκ τούτου το τεστ συμπίεσης περιθωρίου κέρδους δεν ικανοποιείται. Είναι σημαντικό να υπογραμμιστεί ότι η ανάλυση των στοιχείων του κόστους της εταιρείας Parouis από τον οίκο Trojan Economics είναι συντηρητική με την έννοια ότι υπάρχουν στοιχεία κόστους που θα μπορούσαν να θεωρηθούν ως αποφεύξιμα

ΘΕΣΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Όσο αφορά τα πιο πάνω η Επιτροπή σημειώνει ότι μετά από μελέτη και αξιολόγηση της οικονομικής μελέτης της Trojan παρατηρεί ότι η κατηγοριοποίηση και η κατανομή του κόστους γίνεται με αυθαίρετο τρόπο, ως περιγράφηκε πιο πάνω και μόνο για τις πωλήσεις χαλλουμιού στο εσωτερικό με αποτέλεσμα να εγείρονται ερωτηματικά ως προς την ορθότητα του και του καταμερισμού του κόστους αλλά και του αποσπασματικού υπολογισμού.

Τα τελικά αποτελέσματα της πιο πάνω οικονομικής μελέτης από την Trojan παρουσιάζουν οριακά κέρδη από την πώληση χαλλουμιού σε πελάτες στην Κύπρο, εν αντιθέσει με τις ζημιές στις οποίες καταλήγει η Υπηρεσία ότι είχε η εταιρεία Parouis. Το συνολικό αποφεύξιμο κόστος το οποίο παρουσιάζει η μελέτη της Trojan ανέρχεται σε {...} εν αντιθέσει με τους υπολογισμούς της Υπηρεσίας με την χρήση του μοντέλου του Μέσου συνολικού Κόστους το οποίο κόστος ανέρχεται {...}. Η διαφορά αυτή οδηγεί σε διαφορετικά συμπεράσματα ως προς την ύπαρξη ή όχι συμπίεσης περιθωρίου της Π.Ο.Α μέσω της εταιρείας Parouis με ύπαρξη ζημιάς στην πώληση του χαλλουμιού. Δεν υπάρχει επεξήγηση ως προς τα κόστη που χρησιμοποιήθηκαν από την Trojan.

Καταληκτικά η μελέτη της Trojan παρουσιάζει το μέσο αποφεύξιμο κόστος χαλλουμιού ανά κιλό στο εσωτερικό να ανέρχεται σε {...} και η μέση τιμή πώλησης χαλλουμιού ανά κιλό να είναι {...}, έτσι παρουσιάζει κέρδος από την πώληση χαλλουμιού στο εσωτερικό {...} ανά κιλό και το ποσοστό κέρδους ανά κιλό χαλλουμιού να ανέρχεται σε {...}%. Το κέρδος το οποίο παρουσιάζεται είναι οριακό και με μικρή ανακατανομή των εξόδων πολύ εύκολα θα κατέληγε σε ζημιές οι οποίες θα επιβεβαιώναν το συμπέρασμα της Υπηρεσίας δηλαδή ότι η Π.Ο.Α επιδίδεται σε συμπίεση περιθωρίου μέσω της εταιρείας Parouis με ύπαρξη ζημιάς στην πώληση του χαλλουμιού. Το μέσο αποφεύξιμο κόστος χαλλουμιού ανά κιλό στο εσωτερικό το οποίο ανέρχεται σε {...} θα μπορούσε με ανακατανομή των εξόδων της τάξεως των {...} ({...}*{...}) χαλούμι εσωτερικού σε κιλά = {...}- {...}= {...} να ανέλθει στα {...} δηλαδή το κόστος να είναι πιο ψηλό από την τιμή πώλησης του χαλλουμιού. Η διαφορά των {...} αποτελεί το {...}% ({...}/ {...}) του συνόλου της κατανομής κόστους και αυτό δείχνει πόσο κοντά είναι στην ύπαρξη αρνητικών αποτελεσμάτων με ελάχιστη ανακατανομή του κόστους. Όπως και να έχει η συμπίεση περιθωρίου κέρδους υφίσταται διότι η συμπίεση περιθωρίου δεν αποδεικνύεται μόνο με πωλήσεις κάτω του κόστους αλλά με την μη ύπαρξη ικανοποιητικών περιθωρίων κέρδους. Στην παρούσα περίπτωση όπου παρουσιάζεται μηδαμινό κέρδος {...} σεντ ή {...}% περιορίζεται μόνο στις πωλήσεις στο εσωτερικό όμως ο Parouis και οι PD και PDI παράγουν και προμηθεύουν χαλούμι στο εξωτερικό και έτσι μειώνουν τον υπολογισμό και κατά συνεπεία παρουσιάζεται στρεβλωμένος υπολογισμός του περιθωρίου κέρδους. *Όλο το χαλλούμι παράγεται και προμηθεύεται στην Κύπρο ανεξάρτητα που βρίσκεται ο τελικός καταναλωτής . Ο υπολογισμός μόνο σε σχέση με την τιμή πώλησης στην Κύπρο παρέχει την ευκαιρία να μην περιλάβει όλα τα σχετικά κόστη .*

Η Επιτροπή παρατήρησε ότι στην κατανομή του κόστους δεν δόθηκαν επαρκείς εξηγήσεις. Συγκεκριμένα έχουν θεωρηθεί έξοδα ύψους {...} ως έξοδα που δεν αφορούν καθόλου την παραγωγή και διάθεση του χαλλουμιού εντός της Κυπριακής Δημοκρατίας ενώ σε άλλες περιπτώσεις σε κάποια έξοδα κατανεμήθηκε πολύ μικρό ποσό στο χαλλούμι εντός της Κυπριακής Δημοκρατίας χωρίς να δίνονται περαιτέρω στοιχεία που να υποστηρίζουν αυτή την κατανομή, παραδείγματος χάριν (α) καθαριότητα και υδατοπρομήθεια ύψους {...} κατανεμήθηκε ποσό μόνο {...} ευρώ στο χαλλούμι εντός της Κυπριακής Δημοκρατίας, (β) άλλα συνδεδεμένα έξοδα παραγωγής ύψους {...} κατανεμήθηκε μόνο το {...}% (αντί για το {...} %) δηλαδή {...}, (γ) ποσό εκπτώσεων από το ποσό των {...} κατανεμήθηκε μόνο το ποσό των {...} αναγράφοντας ότι το ποσό ύψους {...} αφορά αποκλειστικά το εξωτερικό και (δ) τα αποθηκευτικά έξοδα ύψους {...} δεν κατανεμήθηκε τίποτα στο χαλούμι εντός της Κυπριακής Δημοκρατίας με εξήγηση ότι αφορά έξοδα αποθήκευσης αποθέματος για εξαγωγές εγείροντας ερωτηματικά γιατί δεν γίνεται αποθήκευση χαλλουμιού του εσωτερικού. Τα πιο πάνω οδηγούν στην αμφισβήτηση της ολότητας της οικονομικής μελέτης από την Trojan.

Καταληκτικά η Επιτροπή εξέτασε κατά πόσο ο Π.Ο.Α που κατέχει δεσπόζουσα θέση στην προμήθεια νωπού αγελαδινού γάλακτος καταχράστηκε τη θέση του επιβάλλοντος και εφαρμόζοντας καταχρηστικούς όρους και συμπεριφορές και προέβη περαιτέρω σε συμπίεση κέρδους στην αγορά παραγωγής και προμήθειας χαλλουμιού και στις δύο περιπτώσεις η Επιτροπή κατέληξε ότι έχει στοιχειοθετηθεί ότι ο Π.Ο.Α παραβίαζε το άρθρο 6(1)(α).

Ως εκ των ανωτέρω, η Επιτροπή απορρίπτει τους ως άνω ισχυρισμούς.

6. ΝΟΜΙΚΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗ

6.1 Επιχείρηση

Το άρθρο 2 του Νόμου ορίζει ως «Επιχείρηση» κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που ασκεί οικονομικής ή εμπορικής φύσεως δραστηριότητες, ανεξάρτητα αν οι δραστηριότητες της είναι κερδοσκοπικές ή όχι.

Σύμφωνα και με τη νομολογία του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (στο εξής το «ΔΕΕ»), η έννοια επιχείρηση, στο πλαίσιο του ανταγωνισμού συμπεριλαμβάνει «κάθε οντότητα που ασκεί οικονομικής ή εμπορικής φύσεως δραστηριότητες», ανεξάρτητα από τη νομική της υπόσταση και τον τρόπο με τον οποίο χρηματοδοτείται.⁷⁰ Επιπλέον, το ΔΕΕ έχει αποφανθεί ότι, ο όρος «οικονομικής φύσεως δραστηριότητα» εφαρμόζεται σε οποιαδήποτε δραστηριότητα που έχει σχέση με την προσφορά αγαθών ή/και υπηρεσιών σε συγκεκριμένη αγορά, ανεξάρτητα από το νομικό καθεστώς που

⁷⁰ Υπόθεση C-41/90, Hofner & Elser v. Macrotron, [1991] ECR I-1979; Υπόθεση 170/83, Hydrotherm v. Compact, [1984] ECR 2999.

τη διέπει και τον τρόπο της χρηματοδότησής της και η οικονομική δραστηριότητα συνίσταται σε κάθε δραστηριότητα προσφοράς αγαθών ή υπηρεσιών σε δεδομένη αγορά.⁷¹

Η Επιτροπή επισημαίνει ότι ο Π.Ο.Α είναι δημόσια εγγεγραμμένη εταιρεία περιορισμένης ευθύνης, η οποία προμηθεύει με νωπό αγελαδινό γάλα τη συντριπτική πλειοψηφία των γαλακτοβιομηχανιών και τυροκομείων που δραστηριοποιούνται στην κυπριακή αγορά, καθώς αντιπροσωπεύει περίπου το 80% των παραγωγών νωπού αγελαδινού γάλακτος στην Κύπρο. Επισημαίνεται ότι ο Π.Ο.Α δεν λειτουργεί απλώς ως αντιπρόσωπος των αγελαδοτρόφων προασπιζόμενος τα συμφέροντα των μελών του, αλλά συμβάλλεται απευθείας με τις γαλακτοβιομηχανίες και τα τυροκομεία προμηθεύοντάς τους με νωπό αγελαδινό γάλα από τα μέλη/ μετόχους του, δηλαδή δραστηριοποιείται στο ανώτερο επίπεδο της αγοράς, ενώ εντός του 2012 πρόεβη σε εξαγορά του 100% του μετοχικού κεφαλαίου της εταιρείας Parouis, η οποία δραστηριοποιείται στην τυροκομία, δηλαδή στο επόμενο στάδιο της αγοράς.

Ως εκ τούτου, η Επιτροπή κρίνει ότι ο Π.Ο.Α δύναται να χαρακτηριστεί ως επιχείρηση όπως η έννοια αυτή ορίζεται στο Νόμο και εννοείται στα πλαίσια του ανταγωνισμού, καθότι προσφέρει υπηρεσίες και ασκεί καθ' όλα δραστηριότητες οικονομικής και εμπορικής φύσεως.⁷²

a. Παραβάσεις του άρθρου 6 του Νόμου

Σύμφωνα με το άρθρο 6(1) του Νόμου: «Απαγορεύεται η καταχρηστική εκμετάλλευση δεσπόζουσας θέσης μιας ή περισσότερων επιχειρήσεων, που κατέχει ή κατέχουν δεσπόζουσα θέση στο σύνολο ή μέρος της εγχώριας αγοράς ενός προϊόντος, ιδιαίτερα εάν η πράξη αυτή έχει ως αποτέλεσμα ή ενδεχόμενο αποτέλεσμα –

^{7.} (α) τον άμεσο ή έμμεσο καθορισμό αθέμιτων τιμών αγοράς ή πώλησης ή άλλων μη θεμιτών υπό τις περιστάσεις όρων συναλλαγής

^{8.} (β) τον περιορισμό της παραγωγής ή της διάθεσης ή της τεχνολογικής ανάπτυξης, προς ζημιά των καταναλωτών

^{9.} (γ) την εφαρμογή ανόμοιων όρων για ισοδύναμες συναλλαγές, με συνέπεια ορισμένες επιχειρήσεις να τίθενται σε μειονεκτική στον ανταγωνισμό θέση

^{10.} (δ) την εξάρτηση της σύναψης συμφωνιών από την αποδοχή εκ μέρους των αντισυμβαλλόμενων πρόσθετων υποχρεώσεων, οι οποίες, εκ της φύσεώς τους ή σύμφωνα με τις εμπορικές συνήθειες, δεν έχουν σχέση με το αντικείμενο των συμφωνιών αυτών».

Συνεπώς, η ως άνω απαγορευτική διάταξη προϋποθέτει να συντρέχουν σωρευτικά οι εξής προϋποθέσεις: α) η ύπαρξη δεσπόζουσας θέσης μιας ή περισσότερων επιχειρήσεων στο σύνολο ή μέρος της εγχώριας αγοράς ενός προϊόντος, και β) η καταχρηστική εκμετάλλευση της δεσπόζουσας αυτής θέσης.

Δεσπόζουσα θέση

Σύμφωνα με το άρθρο 2 του Νόμου: ««δεσπόζουσα θέση», αναφορικά με επιχείρηση, σημαίνει τη θέση οικονομικής δύναμης που απολαμβάνει η επιχείρηση, που την καθιστά ικανή να παρακωλύει τη διατήρηση αποτελεσματικού ανταγωνισμού στη σχετική αγορά και της επιτρέπει να ενεργεί σε αισθητό βαθμό ανεξάρτητα από τους ανταγωνιστές και τους πελάτες της και σε τελική ανάλυση ανεξάρτητα από τους καταναλωτές».

Δεδομένου ότι για την εφαρμογή του άρθρου 6(1) του Νόμου και της αντίστοιχης διάταξης της ΣΛΕΕ, προϋποτίθεται, σε πρώτο στάδιο, η ύπαρξη δεσπόζουσας θέσης, θα πρέπει να διευκρινισθεί κατά πόσο ο υπό εξέταση Π.Ο.Α κατέχει δεσπόζουσα θέση στη σχετική αγορά προμήθειας νωπού αγελαδινού γάλακτος όπως έχει ορισθεί πιο πάνω.

Σύμφωνα με την κρατούσα άποψη στη νομολογία, η δεσπόζουσα θέση προϋποθέτει, καταρχήν, ένα σημαντικό μερίδιο αγοράς και επιπρόσθετα η επιχείρηση να έχει την πραγματική δυνατότητα μονομερούς επηρεασμού των όρων της αγοράς, αυτό δηλαδή που η νομολογία του ΔΕΕ έχει διατυπώσει ως: «δυνατότητα παρεμπόδισης ενός αποτελεσματικού ανταγωνισμού».⁷³ Εξάλλου στην υπόθεση *Continental Can*⁷⁴, το δικαστήριο όρισε τη δεσπόζουσα θέση ως τη δυνατότητα μιας επιχείρησης να λειτουργεί με πλήρη ανεξαρτησία στην αγορά, χωρίς να λαμβάνει υπόψη της τη συμπεριφορά άλλων ανταγωνιστών. Επιπλέον, οι επιχειρήσεις με δεσπόζουσα θέση έχουν την «ιδιαίτερη ευθύνη» να μην θέτουν σε κίνδυνο με τη συμπεριφορά τους τον αποτελεσματικό ανταγωνισμό.⁷⁵

Συνεπώς, δεσπόζουσα θέση κατέχει μια επιχείρηση που απολαμβάνει οικονομική δύναμη που την καθιστά ικανή να παρακωλύει τη διατήρηση αποτελεσματικού ανταγωνισμού στη σχετική αγορά και της επιτρέπει να ενεργεί σε αισθητό βαθμό ανεξάρτητα από τους ανταγωνιστές και τους πελάτες της και σε τελική ανάλυση ανεξάρτητα από τους καταναλωτές. Η ύπαρξη δεσπόζουσας θέσης μπορεί να απορρέει από το συνδυασμό διαφόρων παραγόντων, οι οποίοι από μόνοι τους δεν αποτελούν απαραίτητα επαρκή ένδειξη για την ύπαρξη της, αλλά κατόπιν συνδυασμού μεταξύ τους, είναι δυνατό να οδηγούν στη δημιουργία δεσπόζουσας θέσης. Τέτοιοι παράγοντες είναι η ύπαρξη ανταγωνιστών, τα μερίδια αγοράς, το ύψος των διαθέσιμων οικονομικών μέσων, το προβάδισμα από άποψη τεχνολογικής εξέλιξης και σχετικής εμπειρίας, η εξασφάλιση των πρώτων υλών με κάθετη ολοκλήρωση της επιχείρησης, η ανυπαρξία εναλλακτικού ανταγωνισμού και οι φραγμοί εισόδου νέων ανταγωνιστών στη σχετική αγορά.⁷⁶

Συνακόλουθα, η κατοχή ενός σημαντικά μεγάλου μεριδίου αγοράς από συγκεκριμένη επιχείρηση ενδέχεται να αποτελεί σοβαρή ένδειξη, η οποία όμως δεν αποδεικνύει άνευ ετέρου την ύπαρξη δεσπόζουσας θέσης, αν δεν συνεξεταστεί με τα

⁷¹ Ο.π.

⁷² Βλέπε την απόφαση της Επιτροπής, με αριθμό 35/2013 Λανίτης Vs ΠΟΑ,

⁷³ Υπόθεση 85/76, Hoffmann- La Roche & Co. AG v. Commission, [1979] ECR 461, Υπόθεση 27/76, United Brands, Συλλ. Νομολ. 1978, 207.

⁷⁴ Euroemballage Corpa and Continental Can Co Inc. v Commission: 6/72 (known as Continental Can case), EE L 7/8-1-1972.

⁷⁵ T-301/04 Clearstream [2009].

⁷⁶ Βλ. Δίκαιο του Ανταγωνισμού, 6^η έκδοση, Λάμπρος Κοτσίρης, σελ. 514.

υπόλοιπα δεδομένα.⁷⁷ Ενδεικτικά, μερίδιο αγοράς άνω του 75% θεωρείται per se δεσπόμενη θέση⁷⁸, κάτω του 10% ανυπαρξία δεσπόμενης θέσης⁷⁹, μεταξύ 20%-40% δεν είναι σαφές αν τίθεται ζήτημα ύπαρξης δεσπόμενης θέσης (grey zone)⁸⁰ και από 50% και πάνω υφίσταται κατά μαχητό τεκμήριο δεσπόμενη θέση.⁸¹

Οι εταιρείες PD και PDI ισχυρίζονται ότι ο Π.Ο.Α κατέχει δεσπόμενη θέση στην αγορά της χονδρικής προμήθειας νωπού αγελαδινού γάλακτος εντός της Κυπριακής Δημοκρατίας, διότι αντιπροσωπεύει το 80% των παραγωγών γάλακτος και το {...}% της συνολικής παραγωγής νωπού αγελαδινού γάλακτος.

Όπως έχει ήδη σημειωθεί, η παραγωγή αγελαδινού γάλακτος στην Κυπριακή Δημοκρατία ήταν καθορισμένη από τον Ευρωπαϊκό Θεσμό των ποσοτώσεων (Quotas). Οι ποσοτώσεις αγελαδινού γάλακτος αποτελούσαν ένα από τα Μέτρα της Κοινοτικής Αγροτικής Πολιτικής που εφαρμόζοντο στις ζώνες μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σύμφωνα με τους Κοινοτικούς Κανονισμούς 1234/2007 και 595/2004 και τους τροποποιητικούς τους, όπως και την εθνική νομοθεσία περί ποσοτώσεων και τα εκάστοτε Διατάγματα του Υπουργού Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος της Δημοκρατίας. Επισημαίνεται ότι η ποσότητα γάλακτος είναι συνδεδεμένη με τη λιποπυρεκτικότητα, η οποία λαμβάνεται υπόψη για τον υπολογισμό της παραχθείσας ποσότητας.

Σύμφωνα με τα στατιστικά στοιχεία για κάθε έτος από το 2007/08-2010/11 που βρίσκονται στην ιστοσελίδα του ΟΚΓΒ, οι κύριοι παραγωγοί παρήγαγαν όλη την ποσότητα που δικαιούντο.

Ο παραγωγός μόνο στην Κύπρο μπορεί να πωλήσει το νωπό αγελαδινό γάλα καθότι αυτό χρειάζεται να αποθηκεύεται κάτω από ιδιαίτερες συνθήκες και διατηρείται μόνο για πολύ περιορισμένο χρονικό διάστημα. Ως εκ τούτου, η εισαγωγή ή εξαγωγή του νωπού αγελαδινού γάλακτος στην Κύπρο που είναι νησί είναι πολύ δαπανηρή, ασύμφορη και σχεδόν αδύνατη.

Η Επιτροπή χρησιμοποιώντας στοιχεία από τον ΟΚΓΒ,⁸² παρουσιάζει τον πιο κάτω πίνακα για σκοπούς υπολογισμού των μεριδίων αγοράς:

Πίνακας 3

Ποσότητες γάλακτος που διακινήθηκαν ετησίως 2009 μέχρι 5/2012				
	2009	2010	2011	Μέχρι 5/2012
Συνολικές ποσότητες	144.288.534	146.561.846	148.512.846	63.109.235
Ποσότητες Π.Ο.Α	{...}	{...}	{...}	{...}
Μερίδιο Π.Ο.Α	{...}%	{...}%	{...}%	{...}%

Επίσης, από τα ενώπιον της Επιτροπής διαθέσιμα στοιχεία προκύπτει ότι στην υπό εξέταση υπόθεση, στην αγορά διάθεσης νωπού αγελαδινού γάλακτος οι αγελαδοτρόφοι/ μέλη του Π.Ο.Α, παράγουν περίπου το {...}% της συνολικής παραγωγής νωπού αγελαδινού γάλακτος στην κυπριακή επικράτεια, το οποίο διαθέτουν (πωλούν) κατ' αποκλειστικότητα στον Π.Ο.Α και άρα ο Π.Ο.Α και τα Μέλη του έχουν μερίδιο αγοράς περίπου {...}% ως παραγωγοί και πωλητές στην αγορά παραγωγής και διάθεσης.

Όσον αφορά την αγορά προμήθειας νωπού αγελαδινού γάλακτος, ο Π.Ο.Α κατά τον ουσιώδη χρόνο, όπως διαφαίνεται και από τον πιο πάνω πίνακα, έχει μερίδιο αγοράς περίπου {...}% ως προμηθευτής (πωλητής) στην αγορά προμήθειας του νωπού αγελαδινού γάλακτος, δεδομένου ότι αγοράζει όλη την παραγωγή των αγελαδοτρόφων/ μελών του που αντιστοιχεί στο {...}% περίπου της συνολικής παραγωγής στην κυπριακή επικράτεια. Ο Π.Ο.Α προμηθεύει με νωπό αγελαδινό γάλα τη συντριπτική πλειοψηφία των παστεριωτών, των τυροκομείων και των παγωτοβιομηχανιών εντός της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Πέραν των πιο πάνω, η Επιτροπή σημειώνει ότι το υπόλοιπο {...}% κατέχεται από αριθμό αγελαδοτρόφων οι οποίοι δεν είναι μέλη του Π.Ο.Α και έχουν συμβληθεί με τη γαλακτοβιομηχανία ΧΑΡΑΛΑΜΠΙΔΗΣ/ ΚΡΙΣΤΗ καθώς και με άλλες γαλακτοβιομηχανίες για την αποκλειστική προμήθεια νωπού αγελαδινού γάλακτος προς αυτές.

Συνεπώς έχοντας υπόψη αφενός ότι η αγορά της παραγωγής νωπού αγελαδινού γάλακτος χαρακτηρίζεται από εθνικές ποσοτώσεις, με τους συνεπαγόμενους απόλυτους φραγμούς εισόδου, και αφετέρου το πολύ υψηλό μερίδιο που κατέχει ο Π.Ο.Α, ήτοι {...}% επί της προμήθειας νωπού αγελαδινού γάλακτος, η Επιτροπή καταλήγει ότι ο Π.Ο.Α κατέχει υπερδεσπόμενη θέση (super dominance) στη σχετική αγορά της προμήθειας νωπού αγελαδινού γάλακτος.

Σύμφωνα με την ενωσιακή νομολογία σε θέματα ανταγωνισμού, η ύπαρξη δεσπόμενης θέσης μιας επιχείρησης δεν απαγορεύεται αυτό που απαγορεύεται είναι η καταχρηστική εκμετάλλευση αυτής της θέσης.

Ιδιαίτερη Ευθύνη του Π.Ο.Α

Σύμφωνα πάντα με τη νομολογία του ΔΕΕ και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η κατάχρηση συνδέεται με τη συμπεριφορά της δεσπόμενης επιχείρησης που επιδρά στη δομή της αγοράς, αποδυναμώνοντας τον ήδη ασθενή ανταγωνισμό, με τη χρήση μεθόδων που δεν αρμόζουν σε καθεστώς υγιούς ανταγωνισμού.⁸³ Σημειώνεται επίσης το λεκτικό του ΔΕΕ, όπου οι

⁷⁷ Joined Cases T-24/93, T25/93, T26/93 and T28/93, Compagnie maritime belge transports SA and Compagnie maritime belge SA, Darfa-Lines A/S, Deutsche Afrika-Linien GmbH & Co and Nedlloyd Lijnen BV v. Commission of the European Communities.

⁷⁸ Βλέπε υποσημείωση 22, Hoffman – La Roche

⁷⁹ Metro SB-Großmärkte GmbH & Co. KG v Commission of the European Communities, Judgment of the Court of 25 October 1977, European Court reports 1977 Page 01875

⁸⁰ Βλέπε υποσημείωση 14, United Brands.

⁸¹ Case 62/86 AKZO Chemie B.V. [1991] I-3359.

⁸² Σύμφωνα με τις απαντήσεις του ΟΚΓΒ στο ερωτηματολόγιο της Υπηρεσίας προς τον ΟΚΓΒ ημερομηνίας 18/7/2012. Η συνολική παραγωγή περιλαμβάνει τις ποσότητες που έδωσαν για εμπορία, τις ποσότητες γάλακτος που διέθεσαν οι παραγωγοί για το τάισμα των μοσχарιών και για τις ποσότητες γάλακτος που επεξεργάστηκαν για τις ανάγκες της οικογένειάς τους. Επίσης, στον πίνακα δεν φαίνονται οι ποσότητες απ' ευθείας πωλήσεων τις οποίες επεξεργάζονται οι ίδιοι οι παραγωγοί και παράγουν δικά τους προϊόντα, τα οποία πωλούν απευθείας στους καταναλωτές.

⁸³ Υπόθεση T-83/91, Tetra Pak International SA v. Commission [1994] ECR II-755.

επιχειρήσεις με δεσπίζουσα θέση στην αγορά ενός προϊόντος έχουν «ιδιαίτερη ευθύνη» (special responsibility), να μην περιορίζουν ή παρακωλύουν τον υγιή ανταγωνισμό.⁸⁴

Στην υπόθεση *Tetra Pak International SA*⁸⁵, αναφέρθηκε ότι: «*Η ιδιαίτερη ευθύνη να μη θίγει με τη συμπεριφορά της την άσκηση πραγματικού και ανόθευτου ανταγωνισμού εντός της κοινής αγοράς, την οποία υπέχει από το άρθρο 86 της Συνθήκης επιχείρηση που κατέχει δεσπίζουσα θέση σε δεδομένη αγορά, έχει την έννοια ότι της απαγορεύει κάθε συμπεριφορά ικανή να εμποδίσει τη διατήρηση ή την ανάπτυξη του βαθμού ανταγωνισμού που υφίσταται ακόμη σε μια αγορά όπου, λόγω ακριβώς της παρουσίας αυτής της επιχείρησης, ο ανταγωνισμός είναι ήδη εξασθενημένος. Για το λόγο αυτό η συμπεριφορά μιας τέτοιας επιχείρησης ενδέχεται να εμπίπτει στο άρθρο 86 και να υπόκειται σε κυρώσεις κατ'εφαρμογήν του άρθρου αυτού, ακόμη και όταν εντοπίζεται σε αγορά διαφορετική από την αγορά στην οποία υφίσταται η δεσπίζουσα θέση, καθόσον, λόγω του ότι η αγορά αυτή συνδέεται με στενούς δεσμούς συναφείας με την αγορά στην οποία υφίσταται η δεσπίζουσα θέση και διαθέτει σ' αυτήν την αγορά υπεροχή, έχει τη δυνατότητα να απολαύει, σε σχέση με τους άλλους επιχειρηματίες που είναι παρόντες στην ίδια αγορά, ανεξαρτησίας στη δραστηριότητά της, πράγμα το οποίο συνεπάγεται ότι υπέχει, εκεί επίσης και χωρίς να χρειάζεται να αποδειχθεί ότι κατέχει δεσπίζουσα θέση, ειδική ευθύνη για τη διατήρηση πραγματικού και ανόθευτου ανταγωνισμού.*».

6.3.1 Παράβαση του άρθρου 6(1)(α) του Νόμου, αναφορικά με την επιβολή αθέμιτων όρων συναλλαγής

Με την παρούσα καταγγελία οι εταιρείες PD και PDI ισχυρίζονται ότι ο Π.Ο.Α λόγω της υπερδεσπίζουσας θέσης του (super dominance) και του γεγονότος ότι ήταν και είναι ο μοναδικός δυναμικός προμηθευτής της πρώτης ύλης, νωπού αγελαδινού γάλακτος, μπορούσε να επιβάλει οποιονδήποτε όρο στις μεταξύ των μερών συμφωνίες χωρίς οι εταιρείες PD και PDI να μπορούσαν, ουσιαστικά, να διαπραγματευτούν σε ίση βάση. Επί τούτου ισχυρίστηκαν ότι ο Π.Ο.Α τους έχει επιβάλει καταχρηστικούς όρους και τους εξανάγκασε σε υπογραφή εμφανώς ασύμφωνων και καταστροφικών συμφωνιών.

Οι εταιρείες PD και PDI διατείνουν, επίσης ότι από την πρώτη μέρα ίδρυσής του ο Π.Ο.Α απαιτούσε τη σύναψη συμβάσεων αποκλειστικής διάθεσης πάνω σε 12μηνη βάση, χωρίς ουσιαστικό δικαίωμα διαπραγμάτευσης προς τους πελάτες του αναφορικά με το ύψος των ποσοτήτων που απαιτούσαν. Σημειώνεται ότι μέχρι το 2007 οι συμφωνίες γίνονταν προφορικά.

Παράδειγμα της στέρησης του δικαιώματος για διαπραγμάτευση, σύμφωνα με τις εταιρείες PD και PDI, αποτελεί η «Σύμβαση Αποκλειστικής Διάθεσης Αγελαδινού Γάλακτος» μεταξύ των εταιρειών PD και PDI και του Π.Ο.Α ημερομηνίας 31/5/2007, στην οποία προβλέπονται, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα: «*Η ποσότητα γάλακτος που θα παραλάβει η Γαλακτοβιομηχανία κατά τη χρονική περίοδο από 1/6/2007 μέχρι 30/6/2009 είναι {...} λίτρα. Ο Οργανισμός δεν φέρει καμία ευθύνη εάν για οποιονδήποτε λόγο η παραγωγή γάλακτος μειωθεί πιο κάτω από τη συνολική κατανομηθείσα προς τις Γαλακτοβιομηχανίες ποσότητα γάλακτος [...]. Σε καθημερινή βάση η Γαλακτοβιομηχανία θα τροφοδοτείται σύμφωνα με την παραγόμενη ποσότητα γάλακτος και σύμφωνα με την κρίση του Οργανισμού.*».

Επίσης, οι εταιρείες PD και PDI ισχυρίζονται ότι στις 27/9/2010, ο Π.Ο.Α τις εξανάγκασε στην υπογραφή μίας καταχρηστικής, μονόπλευρης και μη βιώσιμης Συμφωνίας σαν άμεσο αποτέλεσμα της μείωσης των ποσοτήτων προμήθειας νωπού αγελαδινού γάλακτος κατά τις ημέρες που προηγήθηκαν της υπογραφής, ήτοι κατά την περίοδο 25/7/2010 μέχρι 17/9/2010. Η εν λόγω Συμφωνία συμπεριλαμβάνει τους ακόλουθους καταχρηστικούς όρους:

(α) Με βάση τον όρο 10(ii) για την περίοδο 27/9/2010-30/11/2010 θα παραδίδονται κατά μέσο όρο (υπολογιζόμενο ανά ημερολογιακό μήνα) ημερησίως {...} τόνοι, την περίοδο 1/12/2010-31/5/2011 θα παραδίδονταν κατά μέσο όρο (υπολογιζόμενο ανά ημερολογιακό μήνα) ημερησίως {...} τόνοι, την περίοδο 1/6/2011-30/11/2011 θα παραδίδονταν κατά μέσο όρο (υπολογιζόμενο ανά ημερολογιακό μήνα) ημερησίως {...} τόνοι, την περίοδο 1/12/2011-31/5/2012 θα παραδίδονταν κατά μέσο όρο (υπολογιζόμενο ανά ημερολογιακό μήνα) ημερησίως {...} τόνοι. Οι εταιρείες PD και PDI είχαν υποχρέωση να παραλαμβάνουν τις πιο πάνω ποσότητες γάλακτος και σε περίπτωση που δεν τις παραλάμβαναν, τότε ο Π.Ο.Α είχε δικαίωμα τερματισμού της παρούσας Σύμβασης.

Η μόνη αναφορά στη Συμφωνία για δικαίωμα των εταιρειών PD και PDI για μείωση των ποσοτήτων του γάλακτος που προμηθεύεται από τον Π.Ο.Α είναι «*Μειώσεις στις πωλήσεις προϊόντων της Pittas που μπορεί να υπάρξουν λόγω εξωγενών ασύνηθων συνθηκών (π.χ. καιρικών) αποτελούν σύννομο λόγο μη πραγματοποίησης των προβλεπόμενων παραλαβών γάλακτος από την Pittas νοουμένου ότι ο Π.Ο.Α αποδεχτεί οποιαδήποτε μείωση στην ποσότητα γάλακτος που καθορίζονται στην παράγραφο 10(ii) προς την Pittas ενεργώντας καλή τη πίστι και νοουμένου ότι ειδοποιηθεί ο Π.Ο.Α {...} προηγουμένως και προσκομιστούν ικανοποιητικά αποδεικτικά στοιχεία και νοουμένου οι μειωμένες παραλαβές της Pittas δεν διαρκέσουν πέραν των {...} μηνών και θα είναι της τάξης όχι πέραν του {...}% από την μέση ημερήσια συμφωνηθείσα ποσότητα της συγκεκριμένης περιόδου.*»

(β) Με βάση τον όρο 14 της Συμφωνίας, προνοείται ρητά ότι: «*σε περίπτωση που η Pittas και οι Μέτοχοι δεν τηρήσουν πιστά τα ως άνω κατά παράβαση της παρούσας συμφωνίας, δηλαδή προβούν σε πράξη ή παράλειψη που καθορίζεται εντός της συμφωνίας ως λόγος τερματισμού, χωρίς επηρεασμό οποιονδήποτε άλλων δικαιωμάτων για αποζημιώσεις, τότε ο Π.Ο.Α θα έχει το δικαίωμα: α) να τερματίσει την κύρια συμφωνία καθώς και οποιαδήποτε προσθήκη στην κύρια συμφωνία (συμπεριλαμβανομένης οποιασδήποτε άλλης συμφωνίας είναι σε ισχύ και οποιασδήποτε άλλης μελλοντικής συμφωνίας) και επακόλουθα θα έχει το δικαίωμα να τερματίσει την προμήθεια γάλακτος και σε περίπτωση που οποιαδήποτε ποσότητα αποχυθεί ή καταστραφεί, τότε η Pittas καταβάλει την αξία του γάλακτος που αποχύθηκε ή καταστράφηκε, εφόσον αυτό δεν διατέθηκε με εύλογες ενέργειες διαφορετικά σύμφωνα με τις σχετικές αναλύσεις που θα γίνουν συν οποιαδήποτε άλλα έξοδα που θα προκύψουν, β) να ζητήσει τη μεταβίβαση του ακινήτου εντός ενός μηνός από την ειδοποίηση που θα στείλει στην Pittas και γ) να ζητήσει άμεσα την καταβολή των οφειλομένων καθώς και των τόκων.*».

(γ) Σύμφωνα με τις PD και PDI, ένας άλλος καταχρηστικός όρος της Συμφωνίας είναι ο όρος 9, με τον οποίο οι εταιρείες PD και PDI εξαναγκάστηκαν να αποδεχθούν τη συμπλήρωση και παράδοση {...} ισόποσων επιταγών ύψους {...} με ημερομηνία έκδοσης την τελευταία ημέρα εκάστου μηνός και ημερομηνία έκδοσης της τελευταίας επιταγής την 31/7/2015.

Αξιολόγηση της Επιτροπής

Το άρθρο 6(1)(α) του Νόμου και η αντίστοιχη διάταξη του άρθρου 102 ΣΛΕΕ, απαγορεύει «*τον άμεσο ή έμμεσο καθορισμό αθέμιτων τιμών αγοράς ή πώλησης ή άλλων μη θεμιτών υπό τις περιστάσεις όρων συναλλαγής*» από μέρους της

⁸⁴ Ο.π.

⁸⁵ Ο.π.

επιχείρησης που κατέχει δεσπόζουσα θέση. Συνεπώς, η εν λόγω διάταξη καλύπτει ρητά περιπτώσεις αθέμιτων όρων συναλλαγής.

Η κρατούσα στη νομολογία άποψη υποστηρίζει ότι, για να θεωρηθεί κάποιος όρος συναλλαγής ως δίκαιος ή/και θεμιτός θα πρέπει να είναι καταρχήν συμφώνως με την αρχή της αναλογικότητας. Βεβαίως, η ύπαρξη δεσπόζουσας θέσης δεν μπορεί να στερήσει από μια επιχείρηση, που κατέχει τέτοια θέση, το δικαίωμά της να προστατεύσει τα εμπορικά της συμφέροντα και θα πρέπει να της δίνεται ευλόγως η ευχέρεια να λαμβάνει τα μέτρα εκείνα που αυτή κρίνει πρόσφορα για την προστασία των εν λόγω συμφερόντων της, πλην όμως δεν μπορεί να επιτραπεί μια τέτοια συμπεριφορά, όταν στόχος είναι ακριβώς η ενίσχυση και η εκμετάλλευση της δεσπόζουσας θέσης⁸⁶. Σε κάθε περίπτωση λοιπόν, η πρόβλεψη όρων ή περιορισμών, θα πρέπει να είναι πρόσφοροι και αναγκαίοι για την εξυπηρέτηση κάποιου σκοπού και σε καμία περίπτωση δεν δύνανται να υπερβαίνουν το αναγκαίο μέτρο για την εξυπηρέτηση του εν λόγω σκοπού.

Στην υπόθεση *BRT/SABAM I*⁸⁷, το Δικαστήριο εφάρμοσε την αρχή της αναλογικότητας, εξετάζοντας την ύπαρξη ισορροπίας μεταξύ των όρων συναλλαγής και του προβαλλόμενου σκοπού, για να κρίνει το δίκαιο ή μη των όρων αυτών. Το ΔΕΕ στην υπό αναφορά υπόθεση αποφάνθηκε ότι οι όροι που επιβάλλονταν στους συγγραφείς οι οποίοι ήταν μέλη του Performing Rights Society, ήταν αθέμιτοι υπό την έννοια ότι δεν ήταν απαραίτητοι ώστε το Performing Rights Society να εκτελεί τις δραστηριότητες του. Το Δικαστήριο επεσήμανε ακόμα ότι ο υπερβολικός/καταχρηστικός χαρακτήρας τέτοιων όρων πρέπει να εκτιμάται, λαμβάνοντας υπόψη και το παραγόμενο από αυτούς αποτέλεσμα.

Σε ότι αφορά το ζήτημα αυτό, η Επιτροπή σημειώνει ότι στην υπόθεση *Tetra Pak I*⁸⁸, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αποφάσισε ότι η ομώνυμη εταιρεία, παραβίασε μεταξύ άλλων, το άρθρο 102(α), αφού προέβη σε καταχρηστική εκμετάλλευση της δεσπόζουσας θέσης της, συναλλασσόμενη με τους πελάτες της με αδικαιολόγητα επαχθείς όρους. Κάποιοι όροι κρίθηκαν από την Επιτροπή ως καταχρηστικοί από μόνοι τους, ενώ άλλοι όροι –που ενδεχόμενα σε άλλη περίπτωση να μην κρίνονταν αθέμιτοι, αφού από μόνοι τους δεν ήταν καταχρηστικοί-, στη δεδομένη υπόθεση κρίθηκαν ότι υπό τις συγκεκριμένες περιστάσεις ήταν καταχρηστικοί.

Η Επιτροπή έκρινε ως καθοδηγητική, επίσης, την απόφαση *Alsattel* όπου τα κριτήρια καθορισμού κατά πόσο ένας όρος συναλλαγής ήταν δίκαιος ή όχι επικεντρώθηκαν στην επιβάρυνση που τίθεται στους πελάτες με το συγκεκριμένο όρο. Ειδικότερα, το ΔΕΚ στην υπόθεση *Alsattel* αποφάνθηκε ότι ο όρος να επιτρέπεται στη δεσπόζουσα επιχείρηση μονομερώς να αυξάνει το ενοίκιο των τηλεπικοινωνιακών εξοπλισμών και αυτόματα να επεκτείνει την ισχύ του συμβολαίου για 15 χρόνια ήταν αθέμιτος.⁸⁹

Επιπλέον, έχει κριθεί ότι εμπορικοί όροι που επιβάλλονται είτε από ένα χονδρικό διανομέα⁹⁰ είτε από ένα αγοραστή⁹¹ δυνατόν να κριθούν αθέμιτοι υπό την έννοια του δικαιίου ανταγωνισμού.

Λαμβάνοντας υπόψη τις ως άνω νομολογιακές κατευθύνσεις η Επιτροπή προχωρεί να εξετάσει τους κατ' ισχυρισμό αθέμιτους όρους που περιλαμβάνονται στη συμβατική σχέση μεταξύ του Π.Ο.Α και των εταιρειών PD και PDI, καθώς και άλλα γεγονότα που συνηγορούν στην κατ' ισχυρισμό αθέμιτη συμπεριφορά του Π.Ο.Α.

Η Επιτροπή εν πρώτοις παρατηρεί ότι η Συμφωνία Αποκλειστικής Διάθεσης Αγελαδινού Γάλακτος μεταξύ των αντισυμβαλλομένων ήταν ετεροβαρής, αφού διασφαλιζόνταν κατά απόλυτο τρόπο τα συμφέροντα του Π.Ο.Α.

Σύμφωνα με τα όσα προβλέπονται στη Σύμβαση Αποκλειστικής Διάθεσης Αγελαδινού Γάλακτος» μεταξύ των εταιρειών PD και PDI και του Π.Ο.Α ημερ. 31/5/2007, όροι 11 και 12: «*Η ποσότητα γάλακτος που θα παραλάβει η Γαλακτοβιομηχανία κατά τη χρονική περίοδο από 1/6/2007 μέχρι 30/6/2009 είναι {...} λίτρα. Ο Οργανισμός δεν φέρει καμία ευθύνη εάν για οποιονδήποτε λόγο η παραγωγή γάλακτος μειωθεί πιο κάτω από τη συνολική καταμετρηθείσα προς τις Γαλακτοβιομηχανίες ποσότητα γάλακτος [...]. Σε καθημερινή βάση γαλακτοβιομηχανία θα τροφοδοτείται σύμφωνα με την παραγόμενη ποσότητα γάλακτος και σύμφωνα με την κρίση του Οργανισμού. Για την ημερήσια παράδοση γάλακτος κατά κύριο λόγο θα λαμβάνονται υπόψη η εκατοστιαία αναλογία της ετήσιας κατανομής που έγινε σε κάθε Γαλακτοβιομηχανία επί συνόλου κατανομής. [...]*»

Σύμφωνα με τα όσα ισχυρίζονται οι εταιρείες PD και PDI στην καταγγελία τους, οι αυξομειώσεις των προσφερόμενων ποσοτήτων κατά το δοκούν από τον Π.Ο.Α ήταν σύνθητες φαινόμενο και τα έτη που ακολούθησαν. Προσφιλής τακτική ήταν ο εφοδιασμός αυξημένων ποσοτήτων σε περιόδους που ο τυροκόμοι δεν χρειάζονταν μεγάλες ποσότητες γάλακτος και η ελλειμματική τροφοδοσία κατά τις περιόδους μέγιστης ζήτησης από αυτούς. Σε αυτό ο Π.Ο.Α επικαλείτο άλλοτε βιολογικούς λόγους αναφορικά με την παραγωγή του γάλακτος από τις αγελάδες ή τις εκάστοτε επικρατούσες καιρικές συνθήκες ή αυξημένη ζήτηση από τις μονάδες παστερίωσης.

Η Επιτροπή θεωρεί ότι ο καθορισμός ετήσιας παραδοθείσας ποσότητας νωπού γάλακτος σε συνάρτηση με το γεγονός ότι ο Π.Ο.Α δεν έφερε καμία ευθύνη εάν για οποιονδήποτε λόγο η παραγωγή γάλακτος μειωθεί πιο κάτω από τη συνολική καταμετρηθείσα προς τις Γαλακτοβιομηχανίες ποσότητα γάλακτος και το γεγονός ότι σε καθημερινή βάση η Γαλακτοβιομηχανία θα τροφοδοτείτο σύμφωνα με την παραγόμενη ποσότητα γάλακτος και σύμφωνα με την κρίση του Οργανισμού, δεικνύει ότι η Συμφωνία Αποκλειστικής Διάθεσης Αγελαδινού Γάλακτος μεταξύ των αντισυμβαλλομένων ήταν ετεροβαρής, παρόλο που στη Συμφωνία προβλέπετο ότι θα λαμβάνετο υπόψη η εκατοστιαία αναλογία της ετήσιας κατανομής.

Επίσης, το δικαίωμα του Π.Ο.Α να μπορεί να παραδίδει μέχρι και {...}% λιγότερη ποσότητα από τα συμφωνηθέντα αλλά και να δικαιούται {...} να παραδίδει {...}% λιγότερα από τη συμφωνηθείσα ποσότητα, δεικνύει επιπρόσθετα ότι με την υπό αναφορά συμφωνία διασφαλιζόνταν κατά απόλυτο τρόπο τα συμφέροντα του Π.Ο.Α. Συγκεκριμένα, το απόλυτο δικαίωμα του Π.Ο.Α να μεταβάλει μέχρι και {...} καθιστά πολύ δύσκολο τον οποιονδήποτε προγραμματισμό εκ μέρους των εταιρειών PD και PDI και την πιστή τήρηση των υποχρεώσεων που

⁸⁶ Βλ. υπόθεση *United Brands* κατά *Επιτροπής* Υπόθεση 27/76 σκ. 189-19.

⁸⁷ 127/73 *BRT/SABAM II* [1974] E.C.R 313, σημ. 8, 11, 13-15.

⁸⁸ *Tetra Pak II* [1992] OJ L72/1, [1992] 4 CMLR.

⁸⁹ *Case 247/86 Alsattel* [1988] ECR 5987, παρ.10.

⁹⁰ *Case T-139/98 Amminiostrazione Automa dei Monopoli Di Stato [AAMS]* [2001] ECR II-3413.

⁹¹ *Erufima IIIrd Report on Competition Policy* [1973], παρ.68.

προκύπτουν από τις συμφωνίες που έχουν υπογράψει με τους πελάτες τους με αποτέλεσμα να δημιουργούνται επιπρόσθετα κόστη όπως εργατικά κόστη (υπερωρίες), ηλεκτρισμός, επιπλέον μεταφορικά έξοδα κλπ.

Το γεγονός ότι οι εταιρείες PD και PDI είχαν τη δυνατότητα να τερματίσουν τη μεταξύ τους Συμφωνία μόνο αν η δεκαπενθήμερη παράδοση ήταν 30% λιγότερη από τη συμφωνηθείσα δεν αποτελεί ουσιαστική προστασία και είναι άνευ ουσίας αφού όπως έχει ήδη αναλυθεί δεν υπήρχαν εναλλακτικές λύσεις και πηγές προμήθειας νωπού αγελαδινού γάλακτος στις οποίες οι υπό αναφορά εταιρείες θα μπορούσαν να προσφύγουν, ώστε να είναι σε θέση να συνεχίσουν τη λειτουργία των γαλακτοβιομηχανιών τους, αφού υπήρχαν ποσοτώσεις εθνικής παραγωγής και το παραγόμενο γάλα ήταν δεσμευμένο με τις συμφωνίες παράδοσης τόσο από τον Π.Ο.Α όσο και από τους αγελαδοτρόφους που δεν είναι μέλη του. Επίσης, το γεγονός ότι η άρνηση των εταιρειών PD και PDI να παραλάβουν οποιαδήποτε ποσότητα γάλακτος θεωρείτο παράβαση της εν λόγω Συμφωνίας και η ευθύνη τους για την καταβολή αποζημιώσεων για την ποσότητα που θα αποχυνόταν, ενισχύει ακόμη περισσότερο το γεγονός ότι η Συμφωνία Αποκλειστικής Διάθεσης Αγελαδινού Γάλακτος μεταξύ των αντισυμβαλλομένων ήταν ετεροβαρής, αφού διασφαλιζόταν κατά απόλυτο τρόπο μόνο τα συμφέροντα του Π.Ο.Α, μη επιτρέποντας στους πελάτες του να προβάλουν οποιουδήποτε θεμιτούς λόγους για μη παραλαβή του προϊόντος του, ενώ ο Π.Ο.Α αρνείτο ουσιαστικά να αναλάβει οποιοδήποτε επιχειρηματικό ρίσκο για τη δραστηριοποίηση του και μετέφερε όλα τα «βάρη» και ρίσκα στους πελάτες του.

Επίσης, η Επιτροπή παρατηρεί ότι ετεροβαρής ήταν και η Συμφωνία η οποία είχε υπογραφεί μεταξύ των αντισυμβαλλόμενων μερών στις 27/9/2010 στην οποία προβλέπονταν τόσο η αναγνώριση του χρέους των εταιρειών PD και PDI και η αποπληρωμή αυτού, όσο και η συνέχιση της προμήθειας νωπού αγελαδινού γάλακτος. Όπως έχει ήδη αναφερθεί με την εν λόγω Συμφωνία καθορίζονταν οι ποσότητες γάλακτος που θα παραδίδονταν ημερησίως στις εταιρείες PD και PDI. Δυνάμει της εν λόγω συμφωνίας οι εταιρείες PD και PDI είχαν την υποχρέωση να παραλαμβάνουν τις προβλεπόμενες ποσότητες και σε περίπτωση που δεν τις παραλάμβαναν τότε ο Π.Ο.Α θα έχει δικαίωμα τερματισμού της Συμφωνίας. Μειώσεις στις πωλήσεις των προϊόντων των εταιρειών που μπορούσαν να υπάρξουν και να οφείλονται σε εξωγενείς παράγοντες (π.χ. καιρικών) αποτελούσαν σύννομο λόγο μη πραγματοποίησης των προβλεπόμενων παραλαβών γάλακτος νοουμένου ότι ο Π.Ο.Α αποδέχεται οποιαδήποτε μείωση στην ποσότητα γάλακτος που καθοριζόταν στην παράγραφο 10(ii) της Συμφωνίας και νοουμένου ότι είχε ειδοποιηθεί {...} μήνες προηγουμένως και νοουμένου ότι προσκομιστούν ικανοποιητικά αποδεικτικά στοιχεία και νοουμένου ότι οι μειωμένες παραλαβές δεν θα διαρκούσαν πέραν των {...} μηνών και θα ήταν της τάξης όχι πέραν του {...}% από τη μέση ημερήσια συμφωνηθείσα ποσότητα της συγκεκριμένης περιόδου.

Η ύπαρξη αυτού του όρου καθιστούσε ουσιαστικά αδύνατη τη μείωση της παραληφθείσας ποσότητας από τις εταιρείες PD και PDI. Αντιθέτως στην ίδια Συμφωνία ο Π.Ο.Α κατοχυρώνει πλήρως το δικαίωμα του να μειώνει μονομερώς τις παραδιδόμενες ποσότητες του κατά {...}% μέχρι και {...}% οποτεδήποτε αυτός το επιθυμούσε χωρίς ουσιαστικό περιορισμό στη διάρκεια της μειωμένης παραδοθείσας ποσότητας και χωρίς αποζημίωση. Όπως έχει ήδη αναφερθεί, αυτή η μονομερής μείωση των ποσοτήτων μόνο από μέρους του Π.Ο.Α πρέπει να εξετάζεται σε συνάρτηση με το γεγονός ότι η Συμφωνία Προμήθειας νωπού αγελαδινού γάλακτος ήταν αποκλειστική και συνεπώς απαγορευόταν η προμήθεια από άλλους αγελαδοτρόφους και επιπρόσθετα οι μόνοι ανεξάρτητοι αγελαδοτρόφοι μη μέλη του Π.Ο.Α ήταν ήδη συμβεβλημένοι με άλλες γαλακτοβιομηχανίες, καθιστώντας μη εφικτή την εξεύρεση εναλλακτικής λύσης.

Επιπρόσθετα, οποιαδήποτε μείωση στην παραλαβή από τις εταιρείες PD και PDI περιοριζόταν μόνο σε μέχρι {...}%, η οποία ήταν αρκετά μικρή συγκρινόμενη με το δικαίωμα του Π.Ο.Α για μειωμένη παράδοση. Αν συνδεθεί με το γεγονός ότι η μείωση έπρεπε να οφείλετο σε «εξωγενείς» παράγοντες, όπως καιρικές συνθήκες, που φυσικά είναι εκτός ελέγχου των εταιρειών PD και PDI, οι οποίοι θα πρέπει προβλεφτούν {...} μήνες προηγουμένως, ενώ θα έπρεπε να προσκομιστούν σχετικά αποδεικτικά στοιχεία και οι οποίοι παράγοντες δεν μπορούσαν να διαρκέσουν πέραν των {...} μηνών, δεικνύει ότι η μείωση της ποσότητας από μέρους των εταιρειών PD και PDI είναι ουσιαστικά αδύνατη και όλα αυτά νοουμένου ότι ο Π.Ο.Α θα αποδεχόταν τη μείωση. Με άλλα λόγια λόγω όλων των πιο πάνω προϋποθέσεων ήταν σχεδόν αδύνατο για τις εταιρείες PD και PDI να επιτύχουν μείωση των παραδόσεων ενώ ο Π.Ο.Α είχε επιπρόσθετα το δικαίωμα να μην αποδεχθεί την οποιαδήποτε μείωση στις παραδόσεις.

Επιπρόσθετα, ως αποτέλεσμα των όσων καταγράφονται πιο πάνω δεν υπήρχε δέσμευση, για την ετήσια, τη μηνιαία, εβδομαδιαία και ημερήσια παράδοση γάλακτος και ούτε υπήρχε δέσμευση για το ωράριο παράδοσης επί καθημερινής βάσης πλην της προηγούμενης ημέρας ή την Παρασκευή για Σάββατο/ Κυριακή/ Δευτέρα, αυξάνοντας τα εργατικά κόστη των εταιρειών. Με άλλα λόγια, εναπόκειτο αποκλειστικά στον Π.Ο.Α τι ποσότητες γάλακτος θα παρέδιδε στις εταιρείες PD και PDI ημερησίως και ποια ώρα της ημέρας θα το έπραττε.

Όλα τα ανωτέρω καταδεικνύουν ότι όροι της Συμφωνίας ήταν ετεροβαρείς υπέρ του Π.Ο.Α. Η Επιτροπή κρίνει ότι ο Π.Ο.Α έχοντας δεσπόζουσα θέση στην προμήθεια νωπού αγελαδινού γάλακτος επέβαλε μονομερώς τους ως άνω επαχθείς όρους και οι εταιρείες PD και PDI τους αποδέχθηκαν μη έχοντας άλλη εναλλακτική πηγή προμήθειας της βασικότερης πρώτης ύλης που χρησιμοποιούσαν για σκοπούς παραγωγής των προϊόντων τους και κατ' επέκταση της δραστηριοποίησής τους τόσο στην κυπριακή αγορά, όσο και στο εξωτερικό.

Η Επιτροπή προχώρησε να εξετάσει και πως η πιο πάνω πρόνοια της Συμφωνίας εφαρμοζόταν στην πράξη για να διαφανεί πόσο η εν λόγω συμπεριφορά του Π.Ο.Α επηρέασε τις εταιρείες PD και PDI. Εν πρώτοις, εξετάστηκε κατά πόσο ο Π.Ο.Α παρέδιδε σταθερές ποσότητες γάλακτος στις εταιρείες PD και PDI. Ο πίνακας που ακολουθεί αναγράφει τις εκάστοτε ποσότητες, βάσει των Συμφωνιών που έπρεπε να παραλαμβάνουν οι εταιρείες PD και PDI από τον Π.Ο.Α για τα έτη 2007 μέχρι και το 2011. Από τον πίνακα διαφαίνονται οι αποκλείσεις από τις συμφωνημένες παραδοθείσες ποσότητες από τον Π.Ο.Α.

Πίνακας 4

Περίοδος	Συμφωνηθείσα ποσότητα σε λίτρα	Εταιρεία	Παραληφθείσα ποσότητα σε λίτρα	Διαφορά σε λίτρα	Διαφορά %
1/6/2007-30/6/2009	{...}	PD	{...}	{...}	- {...}%

	{...}	PDI	{...}	{...}	-{...}%
1/1/2009-30/6/2009 Συμπληρωματική Συμφωνία	{...}	PDI	{...}	{...}	-{...}%
1/7/2009-30/6/2010	{...}	PD	{...}	{...}	{...}%
	{...}	PDI	{...}	{...}	{...}%
1/7/2010-30/6/2011	{...}	PD	{...}	{...}	-{...}%
	{...}	PDI	{...}	{...}	{...}%

Όπως φαίνεται στον πίνακα, η παρέκκλιση από τις συμφωνηθείσες ποσότητες εκ μέρους του Π.Ο.Α κατά την περίοδο 2007-2011 ήταν σημαντικές. Εξαιρέση στο γενικό κανόνα ήταν η περίοδος 1/7/2009-30/6/2010, όπου όπως διαφαίνεται από τον πίνακα δεν υπήρχε μείωση στην παραδοθείσα ποσότητα από τα όσα αναφέρονταν στις γραπτές συμφωνίες για την εν λόγω περίοδο. Η εν λόγω περίοδος όμως, σύμφωνα με τις PD και PDI παρουσιάζει μια ιδιομορφία: οι συμφωνίες για την περίοδο 1/7/2009-30/6/2010 και 1/7/2010-30/6/2011 συνομολογήθηκαν από τον Π.Ο.Α και υπογράφηκαν από τα δύο μέρη στις 27/9/2010, ταυτόχρονα με τη συμφωνία ημερομηνίας 27/9/2010 και ενώ το γάλα είχε ήδη παραδοθεί στις εταιρείες PD και PDI. Με άλλα λόγια, οι εν λόγω συμφωνίες για την περίοδο 1/7/2009-30/6/2010 και 1/7/2010-30/6/2011 συνομολογήθηκαν μετά από την εν λόγω περίοδο και συνεπώς οι «συμφωνημένες ποσότητες», απλά συμπληρώθηκαν στη συμφωνία ως ποσότητες για παράδοση με βάση τις ήδη παραδοθείσες ποσότητες την εν λόγω περίοδο. Τούτο επιβεβαιώνεται από Επιστολή ημερομηνίας 21/9/2012.

Οι ποσότητες που παραδίδονταν στις εταιρείες PD και PDI δεν ήταν σταθερές και αυτό επιβεβαιώνεται από τις ημερήσιες καταστάσεις παραδόσεων νωπού αγελαδινού γάλακτος από τον Π.Ο.Α για τα έτη 2004-2013. Η Επιτροπή σημειώνει ότι όπως προκύπτει από τα στοιχεία του διοικητικού φακέλου σε σχέση με τις αυξομειώσεις στις παραδοθείσες ποσότητες γάλακτος ανά μέρα, οι ημερήσιες παραδόσεις προς την PDI αυξομειώνονταν σημαντικά και αυτό δημιουργούσε προβλήματα, στον προγραμματισμό της παραγωγής και της προμήθειας των δικών της προϊόντων, ιδιαίτερα λόγω του γεγονότος της μικρής διάρκειας ζωής του νωπού αγελαδινού γάλακτος. Σημαντικός παράγοντας στις αγορές αυτές (του νωπού αγελαδινού γάλακτος και των παραγόμενων από αυτό προϊόντων) αποτελεί και ο ειδικός τρόπος αποθήκευσης τους που πρέπει να είναι υπό συνθήκες ψύξης, οπότε δεν είναι εύκολο σε περιπτώσεις είτε παράδοσης μεγάλης ποσότητας νωπού αγελαδινού γάλακτος είτε μεγάλης παραγωγής γαλακτοκομικών προϊόντων να αυξηθεί αμέσως ο κατάλληλος αποθηκευτικός χώρος, οδηγώντας την εταιρεία είτε σε λειτουργία με επιπρόσθετα εργατικά κόστη, υπερωρίες είτε σε άμεση ανάγκη για παράδοση των προϊόντων της, επιφέροντας σε αυτή αυξημένα έξοδα και δημιουργώντας της δυσκολίες στην οικονομική της διαχείριση.

Ο Π.Ο.Α δικαιολογεί τις αυξομειώσεις στις ποσότητες με την εποχικότητα της παραγωγής, χωρίς όμως να έχει αποστείλει σχετικά στοιχεία για απόδειξη αυτού του ισχυρισμού.

Αξίζει να σημειωθεί ότι αναφορικά με το ζήτημα αυτό ο ΟΚΓΒ με επιστολή του ημερομηνίας 12/6/2012 προς την Υπηρεσία ανέφερε ότι: «*Η παραγωγή αγελαδινού γάλακτος τα τελευταία 20 χρόνια έχει διαφοροποιηθεί και δεν διακρίνεται οποιαδήποτε εποχικότητα στην παραγωγή του. Δηλαδή, δεν υπάρχει κάθετη ή σημαντική μείωση της παραγωγής αγελαδινού γάλακτος σε μία συγκεκριμένη περίοδο για να ισχυριστεί κάποιος ότι μπορεί να προσδιορίσει την παραγωγή σε καλοκαιρινή και χειμερινή παραγωγή. Είναι παραδεκτό και αποδεκτό ότι οι ψηλές θερμοκρασίες σε συνδυασμό με τη ψηλή σχετική υγρασία μειώνει την παραγωγή γάλακτος.*». Η Επιτροπή σημειώνει επίσης ότι, σύμφωνα με τον ΟΚΓΒ, τους πιο πάνω καλοκαιρινούς μήνες είναι αυξημένη πάντοτε η ζήτηση παστεριωμένου γάλακτος λόγω τουρισμού. Υπάρχει μία μικρή μείωση της παραγωγής κατά 5-7% τους μήνες Ιουνίου-Αυγούστου.

Παρόλα αυτά, η Επιτροπή σημειώνει ότι τόσο ο Π.Ο.Α όσο και οι εταιρείες PD και PDI διαχωρίζουν την παραγωγή σε δύο περιόδους, ήτοι την καλοκαιρινή και την χειμερινή περίοδο. Η μεν καλοκαιρινή περίοδος ορίζεται από τον Απρίλιο μέχρι και τον Σεπτέμβριο και η δε χειμερινή από τον Οκτώβριο μέχρι και τον Μάρτιο. Θεωρείται ότι κατά την καλοκαιρινή περίοδο υπάρχει αυξημένη ζήτηση γάλακτος και επιπρόσθετα ο Π.Ο.Α ισχυρίζεται ότι μειώνεται η παραγωγή γάλακτος των Μελών του, ενώ το αντίθετο συμβαίνει κατά τη χειμερινή περίοδο.

Συνακόλουθα, η Επιτροπή κρίνει ότι δεν δικαιολογούνται οι καθημερινές αυξομειώσεις που παρατηρούνται με βάση τα στοιχεία του διοικητικού φακέλου εφόσον η παραγωγή γάλακτος ενδεχόμενα να διαφοροποιείται μόνο εποχικά και όχι καθημερινά.

Η πιο πάνω αναφερόμενη αστάθεια στις παραδόσεις του Π.Ο.Α επέφερε αυξημένα κόστη στις εταιρείες PD και PDI όπως υπερωρίες προσωπικού, ηλεκτρισμός, αλλαγές της τελευταίας στιγμής στην ετοιμασία παραγγελιών. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα οι εταιρείες να επωμίζονται αυξημένα κόστη για πραγματοποίηση είτε αεροφορτώσεων, είτε αλλαγή φορτώσεων προς εξαγωγή από "container" ψυγεία με πλοία σε "trailer" ψυγεία με φορτηγά αυτοκίνητα ή αεροπορικώς. Τα συνολικά κόστη των αλλαγών αυτών, ως απέστειλαν οι εταιρείες PD και PDI για τα έτη 2007-2012 φαίνονται στον πιο κάτω πίνακα:

Πίνακας 5

	Freight with ships		Freight with trucks		Air-freight		Συνολικό κόστος μεταφορών
	Κόστος μεταφοράς €	% επί του συνολικού κόστους	Κόστος μεταφοράς €	% επί του συνολικού κόστους	Κόστος μεταφοράς €	% επί του συνολικού κόστους	€
2007	{...}	{...}	{...}	{...}	{...}	{...}	{...}
2008	{...}	{...}	{...}	{...}	{...}	{...}	{...}
2009	{...}	{...}	{...}	{...}	{...}	{...}	{...}
2010	{...}	{...}	{...}	{...}	{...}	{...}	{...}
2011	{...}	{...}	{...}	{...}	{...}	{...}	{...}
2012	{...}	{...}	{...}	{...}	{...}	{...}	{...}

Η πρώτη στήλη καταγράφει τα ναύλα που καταβλήθηκαν κατά τα αντίστοιχα έτη για όλες τις εξαγωγές μέσω θαλάσσης. Υπό κανονικές συνθήκες και εάν ο Π.Ο.Α παρέδιδε σταθερές ποσότητες στις εταιρείες PD και PDI, τότε η παραγωγή τυροκομικών προϊόντων θα ήταν πιο σταθερή και συνεπώς εύλογα μπορεί να εκτιμηθεί ότι οι εξαγωγές θα γίνονταν κατά κύριο τρόπο διά θαλάσσης. Αποστολή διά θαλάσσης είναι μεν πιο χρονοβόρα αλλά πολύ πιο φθηνή σε σχέση με αποστολή με αεροφορτώσεις και με αυτοκίνητα-ψυγεία (trucks). Όπως φαίνεται στην ανάλυση της Επιτροπής στον πιο πάνω πίνακα το μεγαλύτερο ποσοστό επί του κόστους μεταφορών για τις χρονιές 2007-2012 (με εξαίρεση το 2011 όπου το air-freight είναι το χαμηλότερο) αφορούσε το κόστος freight with trucks και το αμέσως επόμενο ποσοστό είναι το κόστος air-freight. Με βάση τα πιο πάνω, λόγω της μη σταθερής παράδοσης γάλακτος από τον Π.Ο.Α, οι εταιρείες PD και PDI αναγκάζονταν να χρησιμοποιούν, σε πολλές περιπτώσεις, αποστολή προϊόντων στο εξωτερικό με αεροφορτώσεις και με αυτοκίνητα-ψυγεία (trucks). Αυτό είχε ένα πολύ μεγάλο οικονομικό κόστος στις εταιρείες PD και PDI, ως φαίνεται στον πιο πάνω Πίνακα (όπου η δεύτερη και η τρίτη στήλη δείχνει τα ποσά που καταβλήθηκαν από τις εταιρείες κατά τα εν λόγω έτη για τις αλλαγές στον τρόπο αποστολής των εξαγωγών).

Είναι αναμενόμενο ότι η αλλαγή στον τρόπο αποστολής των εξαγωγών ήταν αναγκαία υπό το φως του ότι η αστάθεια παράδοσης γάλακτος από τον Π.Ο.Α, δεν επέτρεπε στις εταιρείες PD και PDI να παρασκευάζουν προϊόντα για εξαγωγή σε σταθερή βάση και ποσότητα, κάτι που προκαλούσε καθυστερήσεις στην αποστολή των εν λόγω προϊόντων για εξαγωγή ως ισχυρίζονται και οι ίδιες οι PD και PDI. Συνεπώς, οι εν λόγω αλλαγές στον τρόπο αποστολής των προϊόντων ήταν επιβεβλημένες ούτως ώστε οι συμφωνημένες ποσότητες εξαγωγών να παραδίδονταν στις συμφωνημένες ημερομηνίες στους πελάτες των υπό αναφορά εταιριών στο εξωτερικό και να επωμίζονται διαρκώς αυξημένα μη προγραμματισμένα έξοδα που επηρέαζαν δυσμενώς την οικονομική τους κατάσταση.

Η Επιτροπή στη βάση των όσων έχουν αναλυθεί ανωτέρω κρίνει ότι οι όροι που αναλύθηκαν ανωτέρω, ήτοι η μονομερής μείωση των παραδοθεισών ποσοτήτων ή μη δυνατότητα των εταιριών PD και PDI να μειώσουν ή/και να μη αποδεχθούν τις παραδοθείσες ποσότητες καθώς και η αυξομείωση στις καθημερινές παραδόσεις προς τις εταιρείες PD και PDI που αποφασίζονταν κατά την απόλυτη κρίση του Π.Ο.Α, κατά παράβαση και των μεταξύ τους συμφωνιών κρίνονται ως μη θεμιτοί ή δίκαιοι όροι συναλλαγής καθώς και ετεροβαρείς υπέρ της δεσπόζουσας επιχείρησης, διασφαλίζοντας πλήρως μόνο τα δικαιώματά του, κατά παράβαση του άρθρου 6(1)(α) του Νόμου.

Σύμφωνα με τις εταιρείες PD και PDI, ένας άλλος καταχρηστικός όρος της Συμφωνίας είναι ο όρος 9 της Συμφωνίας 27/9/2010, με τον οποίο οι εταιρείες PD και PDI εξαναγκάστηκαν να αποδεχθούν τη συμπλήρωση και παράδοση {...} ισόποσων επιπαγών ύψους {...} με ημερομηνία έκδοσης την τελευταία ημέρα εκάστου μηνός και ημερομηνία έκδοσης της τελευταίας επιπαγής την 31/7/2015.

Σε ότι αφορά το ζήτημα αυτό, η Επιτροπή διαπιστώνει ότι σύμφωνα με τα όσα προβλέπονται στη Συμφωνία ημερομηνίας 27/9/2010 καθορίστηκε ότι: ποσό {...} θα πληρωθεί σε {...} δόσεις ύψους {...} έκαστη περιλαμβανομένου επιτοκίου {...} % επί του αρχικού ποσού, ήτοι {...} αρχόμενη 31/1/2011. Προς τούτο συμφωνήθηκε όπως εκδοθούν {...} επιπαγές με ημερομηνία έκδοσης την τελευταία ημέρα εκάστου μηνός. Υπήρχε δυνατότητα καθυστέρησης καταβολής 2 δόσεων σε κάθε περίοδο 12 μηνών (σε αυτές τις περιπτώσεις οι δόσεις θα έπρεπε να καταβληθούν τουλάχιστον 15 ημέρες μετά την πρώτη κατάθεση της σχετικής επιπαγής. Σύμφωνα με τα όσα προβλέπονται στη Συμφωνία, όλες οι επιπαγές δόθηκαν στον Π.Ο.Α με την υπογραφή της Συμφωνίας.

Επίσης, με βάση τα προβλεπόμενα στην ως άνω Συμφωνία, το ποσό ύψους {...} πλέον {...} % τόκο πάνω στο αρχικό ποσό των {...} συμφωνήθηκε να καταβληθεί την 25/6/2015 με την έκδοση επιπαγής. Το τελικό ποσό ανερχόταν στα {...}.

Εξάλλου ο δικηγόρος των εταιριών PD και PDI στο πλαίσιο εξέτασης της αίτησης των πελατών του για τη λήψη προσωρινών μέτρων από την Επιτροπή, δήλωσε ότι εάν ο Π.Ο.Α δεν απολάμβανε δεσπόζουσας θέσης στη σχετική αγορά ή εάν υπήρχε εναλλακτικός παροχέας πρώτης ύλης, δεν θα συμφωνούσαν ποτέ σε τέτοιους όρους. Επίσης, επισήμανε ότι τις μέρες που προηγήθηκαν της υπογραφής της συμφωνίας, ο Π.Ο.Α μείωσε τις ποσότητες πρώτης ύλης που τους παρέδιδε, με απώτερο σκοπό την πίεση και τον εξαναγκασμό τους σε υπογραφή της συμφωνίας. Επιπρόσθετα, ανέφερε ότι ένας άλλος «μοχλός πίεσης» ήταν η κατοχή μεταχρονολογημένων επιπαγών.

Επιπρόσθετα οι εταιρείες PD και PDI ισχυρίζονται ότι ο Π.Ο.Α τους επέβαλλε την πληρωμή των αναλύσεων του γάλακτος και του πλυσίματος των βυτιοφόρων.

Η Επιτροπή σε αυτό το σημείο επισημαίνει ότι, οι εταιρείες PD και PDI με την καταγγελία τους ισχυρίστηκαν ότι κατά τη διάρκεια της προμήθειας νωπού αγελαδινού γάλακτος από τον Π.Ο.Α, έλαβαν χώρα αυθαίρετες αυξήσεις τιμών, χωρίς οποιαδήποτε εύλογη αιτία. Ο Π.Ο.Α χρησιμοποιούσε αθέμιτες μεθόδους για να εξαναγκάσει τις εταιρείες PD και PDI σε αποδοχή νέων τιμών. Οι εταιρείες PD και PDI διατείνονται μάλιστα ότι οι πλείστες αυξήσεις τιμής αγελαδινού γάλακτος από τον Π.Ο.Α έλαβαν χώρα με ανεπαρκή και/ή καθόλου και/ή λιγοστή και/ή αντισυμβατική προειδοποίηση. Ουδέποτε σεβάστηκε ο Π.Ο.Α τις εκκλήσεις των εταιριών PD και PDI ότι δηλαδή οι εταιρείες PD και PDI είχαν συμβάσεις με πελάτες

στο εξωτερικό ({...}κλπ), οι οποίοι απαιτούσαν τουλάχιστον 6 μήνες προειδοποίηση στην περίπτωση οιασδήποτε αλλαγής στην τιμή πώλησης των προϊόντων.

Η Επιτροπή εν προκειμένω σημειώνει ότι μέχρι τις 31/3/2004 οι τυροκόμοι αγόραζαν αγελαδινό γάλα από τον ΟΚΓΒ προς £0.19 (€0.325) ανά λίτρο και παστεριωτές προς £0.25 (€0.427) ανά λίτρο. Ο Π.Ο.Α από την 1/4/2004 (όταν ανέλαβε την εμπορία του αγελαδινού γάλακτος σαν διάδοχος του ΟΚΓΒ) αποφάσισε όπως επιβάλει ενιαία τιμή σε όλους τους αγοραστές πελάτες του προς £0.225 (€0.385) ανά λίτρο.

Οι εταιρείες PD και PDI διατείνουν συγκεκριμένα ότι από την πρώτη μέρα ίδρυσής του ο Π.Ο.Α απαιτούσε τη σύναψη συμβάσεων αποκλειστικής διάθεσης πάνω σε 12μηνη βάση χωρίς ουσιαστικό δικαίωμα διαπραγμάτευσης προς τους πελάτες του αναφορικά με το ύψος της τιμής του γάλακτος.

Ο Π.Ο.Α ισχυρίζεται ότι η τιμή πώλησης του νωπού αγελαδινού γάλακτος αυξανόταν στις περιπτώσεις που υπήρχε δραστική αύξηση του κόστους παραγωγής του αγελαδινού γάλακτος. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με τα όσα προβλέπονταν στις συμφωνίες με τους πελάτες του Π.Ο.Α οι αυξήσεις επιβάλλονταν εάν υπήρχε πρωτοφανής αύξηση της τιμής των σιτηρών όπου στην περίπτωση αυτή γινόταν νέα διαβούλευση με τις γαλακτοβιομηχανίες για τη νέα τιμή.

Εν προκειμένω, η Επιτροπή προχώρησε να εξετάσει εν πρώτοις τις ημερομηνίες αλλαγής της τιμής του αγελαδινού γάλακτος και μετὰ κατά πόσο αυτή η αλλαγή ήταν δικαιολογημένη. Προς τούτο, η Επιτροπή παραθέτει πιο κάτω, τον πίνακα που προσκόμισε ο Π.Ο.Α στον οποίο φαίνονται οι αλλαγές στις τιμές παραγωγού και πώλησης του φρέσκου αγελαδινού γάλακτος που εφαρμόσε ο Π.Ο.Α από το έτος 2004 έως και το 2011:

Πίνακας 6

ΤΙΜΗ ΠΑΡΑΓΩΓΟΥ (€) ΣΕΝΤ/ΛΙΤΡΟ (ΠΑΡΑΛΗΦΘΕΝ)		ΤΙΜΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΟΥ (€) ΣΕΝΤ/ΛΙΤΡΟ (ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ)	
1/4/2004-31/5/2007	35,88	1/4/2004-31/3/2005	38,79 τυροκόμηση & παστερίωση
		1/4/2005-31/5/2007	39,30 τυροκόμηση & παστερίωση
1/6/2007-31/12/2007	37,59	1/6/2007-31/12/2007	41,01 τυροκόμηση & παστερίωση
1/1/2008-30/6/2008	45,28	1/1/2008-30/6/2008	48,70 τυροκόμηση & παστερίωση
1/7/2008-1/10/2011	48,00	1/7/2008-1/10/2011	51,42 τυροκόμηση & παστερίωση
1/10/2011-	49,70	1/10/2011-	53,12 τυροκόμηση & παστερίωση

Σημ. Η τιμή κυμαίνεται αναλόγως της λιποπεριεκτικότητας και της πρωτεΐνης.

Η Επιτροπή καταρχάς επισημαίνει ότι από τα στοιχεία του Πίνακα, διαπιστώνεται ότι με την ανάληψη της εμπορίας του αγελαδινού γάλακτος από την Π.Ο.Α επιβλήθηκαν νέες τιμές. Ενώ μέχρι τις 31/3/2004 οι τυροκόμοι αγόραζαν αγελαδινό γάλα από τον ΟΚΓΒ προς £0.19 (€0.325) ανά λίτρο και παστεριωτές προς £0.25 (€0.427) ανά λίτρο, ο Π.Ο.Α από την 1/4/2004 (όταν ανέλαβε την εμπορία του αγελαδινού γάλακτος σαν διάδοχος του ΟΚΓΒ) αποφάσισε όπως επιβάλει ενιαία τιμή σε όλους τους αγοραστές πελάτες του προς £0.225 (€0.385) ανά λίτρο. Η απόφαση του αυτή επέβαλε αύξηση τιμής στους τυροκόμους κατά 18.4% ενώ στους παστεριωτές μείωσε την τιμή κατά 10%. Η απόφαση αυτή του Π.Ο.Α, ως ισχυρίζονται οι PD και PDI, έδιδε σαφέστατο πλεονέκτημα στους μεγάλους ανταγωνιστές π.χ. εταιρεία Κρίστης και μεταγενέστερα Χαραλαμπίδης λόγω διπλής ιδιότητας, παστεριωτής και τυροκόμος, αφού αγόραζαν φθηνότερα το γάλα για την παστερίωση και ακριβότερα το γάλα για τυροκόμηση σε σχέση πάντοτε με το προηγούμενο καθεστώς αγοράς διπλής τιμής αγορών από τον ΟΚΓΒ και χωρίς να έχουν μειώσει ποτέ τη χονδρική τιμή πώλησης του νωπού παστεριωμένου γάλακτος.

Οι εταιρείες PD και PDI, σύμφωνα με τα όσα δήλωσαν, αρνήθηκαν και/ή είχαν ένσταση στην πιο πάνω αύξηση τιμής, αλλά ο Π.Ο.Α, ως μέτρο πίεσης απόχυνε το γάλα για 36 ολόκληρες μέρες. Η παροχή προς τις οι εταιρείες PD και PDI επανάρχισε στις 7/5/2004 όταν οι εταιρείες PD και PDI λόγω έλλειψης εναλλακτικής λύσης παροχής αγελαδινού γάλακτος από άλλο προμηθευτή, αποδέχτηκαν τη νέα τιμή. Σύμφωνα με τις ίδιες, η νέα τιμή, δεν βρήκε ούτε τους υπόλοιπους τυροκόμους συμφωνούς, αλλά παρά τις έντονες αντιδράσεις τους, ο Π.Ο.Α επέμενε στην καταβολή της νέας τιμής.

Η Επιτροπή σημειώνει ότι το 2004 και όταν ανέλαβε επίσημα την εμπορία του αγελαδινού γάλακτος ο Π.Ο.Α, η Ευρωπαϊκή Ένωση, το Υπουργείο Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού καθώς και το Υπουργείο Γεωργίας και Φυσικών Πόρων αποζημίωσαν τους αγελαδοτρόφους με επιδοτήσεις προς κάλυψη της «ζημιάς» από την παύση στις επιδοτήσεις των ζωοτροφών.

Στη συνέχεια, όπως φαίνεται και στον πιο πάνω πίνακα, επιβλήθηκε νέα τιμή την 1/4/2005, η οποία ίσχυε μέχρι τις 31/5/2007, ημερομηνία που ο Π.Ο.Α υπέγραψαν την πρώτη γραπτή Σύμβαση Αποκλειστικής Διάθεσης Αγελαδινού Γάλακτος με τις εταιρείες PD και PDI. Κατά τη διάρκεια ισχύος της συμβατικής τους σχέσης και συγκεκριμένα, στις 30/10/2007 ο Π.Ο.Α απέστειλε κοστολόγιο στις εταιρείες PD και PDI σχετικά με την αύξηση του κόστους παραγωγής στην αγελαδοτροφία από την αύξηση της τιμής στις ζωοτροφές και στις 19/11/2007 και ενώ ήταν σε ισχύ οι τιμές και ποσότητες απορρόφησης από 1/6/2007-31/5/2009, απέστειλε επιστολή με την οποία είχε απαιτήσει έκτακτη αύξηση 6 σεντ/λίτρο λόγω αύξησης στην τιμή των ζωοτροφών.

Στις 7/12/2007, ο Π.Ο.Α απέστειλε και νέα επιστολή με την οποία καλούσε τις εταιρείες PD και PDI να καταβάλουν τις αυξημένες τιμές ή να δηλώσουν μείωση παραλαβής των ποσοτήτων. Ως αποτέλεσμα και χωρίς περαιτέρω δικαίωμα διαπραγμάτευσης, επεβλήθη στις εταιρείες PD και PDI νέα αύξηση 6 σεντ/λίτρο από 1/1/2008, η οποία ίσχυε μέχρι 30/6/2008. Επισυνάπτονται αντίγραφο του τιμολογίου ημερομηνίας 31/1/2008 στο οποίο φαίνεται η αύξηση σαν «επιπρόσθετο κόστος ζωοτροφών» και επιστολή της Pittas προς τον Π.Ο.Α ημερομηνίας 14/2/2008 στην οποία ενημερώνει για την έκδοση επιταγής και αναφέρει «με πλήρη επιφύλαξη των δικαιωμάτων μας αναφορικά με την πρόσθετη χρέωση €0,06/λίτρο για ισχυριζόμενο επιπρόσθετο κόστος ζωοτροφών το οποίο δεν προνοείται στο συμβόλαιο ημερ. 31/5/2007».

Όλα τα πιο πάνω συνέβησαν ενώ ήταν σε ισχύ οι Συμφωνίες ημερομηνίας 31/5/2007 που προνοούσαν στον όρο 3 ότι οι τιμές θα ήταν οι εξής: 1/6/2007: £0.22 (37,59 ευρώσεντ), 1/1/2008: £0.23 (39,29 ευρώσεντ) και 1/6/2008: £0.24 (41 ευρώσεντ). Η τιμή που επιβλήθηκε από τον Π.Ο.Α από 1/1/2008 ήταν £0.3085 ή 52,71 ευρώσεντ, κατά πολύ μεγαλύτερη της συμφωνηθείσας που ήταν 39,29 ευρώσεντ, δηλαδή κατά 34% πιο ψηλή, κατά παράβαση της Συμφωνίας.

Σημειώνεται ότι ο Σύνδεσμος Τυροκόμων απέστειλε επιστολή στον Π.Ο.Α στις 9/2/2010 διαμαρτυρούμενος ότι η αυξημένη τιμή λόγω ζωοτροφών δεν ενδεικνυόταν και ως εκ τούτου, ζητούσε αναθεώρηση/ μείωση της τιμής χωρίς, όμως, καμία ανταπόκριση.

Στη συνέχεια και ενώ ήταν σε ισχύ η συμφωνία ημερομηνίας 30/6/2010, ο Π.Ο.Α απέστειλε στις 27/7/2011, στις εταιρείες PD και PDI, «Προσθήκη στη σύμβαση διάθεσης αγελαδινού γάλακτος ημερομηνίας 30/6/2010 (Addendum)», στην οποία προβλεπόταν αύξηση στην τιμή του αγελαδινού γάλακτος με ισχύ από την 1/10/2011. Η Υπηρεσία σημειώνει ότι αυτή η Προσθήκη στη σύμβαση ήταν κατά σαφέστατη παράβαση του όρου 10(iii) της συμφωνίας, ο οποίος όρος αναφέρει ότι «*προκειμένου να ισχύσει [η αύξηση τιμών], θα πρέπει η Pittas να ενημερωθεί από τον Π.Ο.Α τουλάχιστον 6 μήνες πριν την εφαρμογή της*».

Σύμφωνα με τις εταιρείες PD και PDI, αυτές αντέδρασαν ζητώντας από τον Π.Ο.Α όπως η νέα τιμή εάν θα γινόταν αποδεκτή αυτή θα έπρεπε να ισχυε από 1/2/2012 για να μπορούσαν οι υπό αναφορά εταιρείες να ενημέρωναν έγκαιρα τους εξωτερικούς πελάτες τους. Η απάντηση του Π.Ο.Α ήταν αρνητική. Σύμφωνα με τις εταιρείες PD και PDI τα μέτρα «πίεσης» που χρησιμοποιούσε ο Π.Ο.Α για να τις αναγκάσει να αποδεχτούν τη νέα αυξημένη τιμή συμπεριλάμβαναν απειλές ότι θα σταματούσε την προμήθεια γάλακτος και θα οδηγούσε σε κλείσιμο των εταιρειών PD και PDI.

Ακολουθώντας, κατά το τέλος Σεπτεμβρίου 2011 και ενώ ήταν σε ισχύ η προαναφερθείσα συμφωνία, ο Πρόεδρος του Π.Ο.Α σε τηλεφωνική επικοινωνία με τον κ. Άθω Πήττα, Συν-Διευθύνων Σύμβουλο της Pittas, του ανέφερε ότι εάν δεν θα υπήρχε συγκατάθεση για την αύξηση της τιμής που απαιτούσε η Συμφωνία ημερομηνίας 27/9/2010, ο Π.Ο.Α θα προχωρούσε με μείωση και/ή αποκοπή στις ποσότητες παραδιδόμενου γάλακτος ανεξαρτήτως των συνεπειών. Παρά τις αντιδράσεις των εταιρειών PD και PDI τα νέα τιμολόγια από τον Οκτώβριο 2011 προνοούσαν τη νέα αυξημένη τιμή χωρίς να τους δοθεί το δικαίωμα να αντιδράσει περαιτέρω. Αυτά καταδεικνύουν ότι ο Π.Ο.Α δεν έδιδε τη δέουσα προειδοποίηση για τις αυξήσεις στις τιμές του νωπού αγελαδινού γάλακτος μη σεβόμενος τις συμφωνίες με τους πελάτες του ή/και τις δυσκολίες που αυτοί αντιμετώπιζαν στις μετακυλήσεις των αυξήσεων στα δικά τους προϊόντα.

Επίσης, στις 6/11/2012, ο Π.Ο.Α με επιστολή του στις εταιρείες PD και PDI τις ενημέρωσε ότι από την 1/1/2013 θα αυξανόταν η βασική τιμή του νωπού αγελαδινού γάλακτος κατά 0.04 Σεντ. Σύμφωνα με την επιστολή του Π.Ο.Α η αύξηση αυτή οφειλόταν τις αυξήσεις των ζωοτροφών οι οποίες επηρέασαν δυσμενώς την αγελαδοτροφία στην Κύπρο. Ως διαφαίνεται αυτή η τακτική του Π.Ο.Α να μη δίδει την συμφωνηθείσα προειδοποίηση για τις αυξήσεις που θα επακολουθούσαν στις τιμές του ήταν επαναλαμβανόμενη. Αν ο Π.Ο.Α δεν απολάμβανε δεσποζούσα θέση σε μια αγορά η οποία είναι εξ' υπαρχής περιορισμένη με ποσοστώς παραγωγής δεν θα ήταν σε θέση να λειτουργεί με αυτό τον τρόπο. Η Επιτροπή μελέτησε τη Γραφική Παράσταση, που προσκομίστηκε από τις εταιρείες PD και PDI, η οποία συγκρίνει την τιμή αγελαδινού γάλακτος για κάθε έτος από το 2001-2013 στην Κύπρο με την αντίστοιχη στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Στην Ευρωπαϊκή Ένωση παρατηρούνται συνεχείς αυξομειώσεις στην τιμή του αγελαδινού γάλακτος.

Σύμφωνα με την εν λόγω Γραφική Παράσταση στην Κύπρο, από το 2004 που ανάλαβε ο Π.Ο.Α την παραγωγή και διανομή αγελαδινού γάλακτος, παρατηρείται ότι οι αλλαγές στις τιμές δεν συμπίπτουν με αυτές της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αφού υπάρχει συνεχής αύξηση. Μόνο το 2008 παρατηρείται σημαντική αύξηση και στην Κύπρο και στην Ευρωπαϊκή Ένωση, αλλά όταν το 2009 στην Ευρωπαϊκή Ένωση υπάρχει σημαντική μείωση στην τιμή του αγελαδινού γάλακτος στην Κύπρο συνεχίζει η αύξηση.

Η Επιτροπή εν προκειμένω, επισημαίνει ότι εάν ανατρέξει κανείς στις «Τιμές Χαλλουμιού στην Εγχώρια Αγορά και στις Εξαγωγές» θα δει ότι ήταν δυνατό να επιβληθούν αυξήσεις στην τιμή του χαλλουμιού που η PDI πωλούσε στην εγχώρια αγορά, ενώ στην περίπτωση των εξαγωγών που ήταν και η μεγαλύτερη ποσότητα παραγωγής χαλλουμιού από την εταιρεία PDI αυτή δεν ήταν δυνατό να επιβληθούν εύκολα λόγω του ότι οι αγοραστές της εξαγωγής (μεγάλες αλυσίδες) απαιτούν τουλάχιστον έξι μήνες ελάχιστη περίοδο προσαρμογής σε νέες τιμές.

Στον πιο κάτω πίνακα παρατίθεται η μέση σταθμισμένη ετήσια τιμή αγοράς ανά λίτρο αγελαδινού γάλακτος για τα έτη 2003-2011 όπως επίσης και η μέση σταθμισμένη τιμή πώλησης ανά κιλό χαλλουμιού στους 5 μεγάλους πελάτες στην Κύπρο και στο εξωτερικό. Ο πίνακας αυτός δεικνύει ότι, ενώ στην ντόπια αγορά η αλλαγή τιμής μπορούσε να γίνει πιο εύκολα, στο εξωτερικό αυτό ήταν πολύ δύσκολο καθότι υπήρχαν Συμβάσεις με τους πελάτες του εξωτερικού. Και επειδή οι ποσότητες που πωλούσε η PDI στην ντόπια αγορά ήταν πολύ μικρές σε σχέση με αυτές που πωλούσε στο εξωτερικό είχε να αντιμετωπίσει πολύ σοβαρές και αυξημένες ζημιές.

Πίνακας 7

ΕΤΟΣ	ΤΙΜΗ (€/λίτρο) Αγελαδινό γάλα	Ποσοστιαία μεταβολή τιμής αγελαδινού γάλακτος	ΤΙΜΗ (€/Kg) Χαλλούμι Κυπριακή αγορά	Ποσοστιαία μεταβολή τιμής χαλλουμιού στην Κυπριακή αγορά	ΤΙΜΗ (€/Kg) Χαλλούμι Εξαγωγή	Ποσοστιαία μεταβολή τιμής χαλλουμιού για εξαγωγή
2003	0,37	-	-	-	{...}	-
2004	0,43	16%	{...}	-	{...}	{...} %
2005	0,44	2%	{...}	{...} %	{...}	{...} %
2006	0,44	0%	{...}	{...} %	{...}	{...} %
2007	0,44	0%	{...}	{...} %	{...}	{...} %
2008	0,54	23%	{...}	{...} %	{...}	{...} %
2009	0,57	6%	{...}	{...} %	{...}	{...} %
2010	0,57	0%	{...}	{...} %	{...}	{...} %
2011	0,58	2%	{...}	{...} %	{...}	{...} %

Από τα πιο πάνω προκύπτει ότι κατά τη διάρκεια ισχύος της συμβατικής σχέσης μεταξύ των εταιρειών PD και PDI και του Π.Ο.Α, ο Π.Ο.Α προχωρούσε σε αυξήσεις τιμών κατά την απόλυτη διακριτική του ευχέρεια και χωρίς να λαμβάνεται υπόψη η συμφωνημένη τιμή και/ή η δυνατότητα των εταιρειών PD και PDI να αγοράσουν το προϊόν στην αυξημένη τιμή και/ή να αναπροσαρμόσουν τις τιμές πώλησης των τυροκομικών προϊόντων τους και ιδιαίτερα του χαλουμιού για εξαγωγές που αποτελούσε το μεγαλύτερο μέρος των πωλήσεων της PDI.

Όπως προκύπτει από τα ανωτέρω, στις πλείστες περιπτώσεις οι εταιρείες PD και PDI απορροφούσαν το μεγαλύτερο μέρος των αυξήσεων που επέβαλε ο Π.Ο.Α αφού δεν επέβαλαν αυξήσεις στους πελάτες του εξωτερικού. Επί τούτου, οι εταιρείες PD και PDI σε απάντηση του ερωτηματολογίου της Υπηρεσίας, ημερομηνίας 6/9/2013, ανέφεραν ότι οι πιο πάνω αυθαίρετες αυξήσεις από μέρος του Π.Ο.Α τους επηρέαζαν αρνητικά αφού όταν ενημέρωναν τους πελάτες τους στο εξωτερικό περί των αυξήσεων τιμών, αυτοί προσέφευγαν σε άλλους προμηθευτές π.χ. στην Christis Dairies Public Ltd μετέπειτα Vivanita S.A., η οποία τηρούσε χαμηλότερες τιμές λόγω βασικά του ότι υπήρχαν γενικά μειωμένες τιμές για το παστεριωμένο γάλα.

Συνακόλουθα, η Επιτροπή έχοντας υπόψη τα πιο πάνω γεγονότα, σε συνάρτηση με την ευρωπαϊκή νομολογία, θεωρεί ότι η συνεχιζόμενη και μονομερής αύξηση στις τιμές του νωπού αγελαδινού γάλακτος, από μέρος του Π.Ο.Α κατά παράβαση των συμφωνηθέντων και μη λαμβάνοντας υπόψη τη θέση των πελατών του PD και PDI ότι δεν μπορούσαν να μετακυλήσουν κατά τον ίδιο τρόπο τις αυξήσεις στους πελάτες τους δημιουργώντας προβλήματα στην οικονομική τους διαχείριση συνιστά κατάχρηση της δεσπόζουσας θέσης με άμεση ή έμμεση επιβολή μη δίκαιων τιμών αγοράς κατά παράβαση του άρθρου 6(1)(α) του Νόμου.

Συμπέρασμα

Ως εκ τούτου, η Επιτροπή στη βάση των όσων έχουν αναλυθεί ανωτέρω κρίνει ότι οι αυθαίρετες και μονομερείς αυξήσεις της βασικής τιμής του νωπού αγελαδινού γάλακτος και των αυθαίρετων και μονομερών αυξομειώσεων στις παραδοθείσες ποσότητες νωπού αγελαδινού γάλακτος, συνιστά άμεση ή έμμεση επιβολή μη δίκαιων όρων συναλλαγής από μέρος του Π.Ο.Α που κατέχει υπερδεσπόζουσα θέση (super dominance) στην αγορά προμήθειας νωπού αγελαδινού γάλακτος, κατά παράβαση του άρθρου 6(1)(α) του Νόμου-

6.3.2 Παράβαση του άρθρου 6(1)(α) του Νόμου, αναφορικά με την άμεση ή έμμεση επιβολή μη δίκαιων τιμών μέσω της συμπίεσης περιθωρίου κέρδους (Margin Squeeze)

Οι εταιρείες PD και PDI ισχυρίζονται ότι η εταιρεία Παρουίς προβαίνει σε τιμολογήσεις τυροκομικών προϊόντων σε τιμές πιο χαμηλές από την τιμή που η PDI αγοράζει το νωπό αγελαδινό γάλα από τον Π.Ο.Α με σκοπό τον αποκλεισμό της PDI από την αγορά παρασκευής γαλακτοκομικών/ τυροκομικών προϊόντων.

Η Παρουίς δραστηριοποιείται στην κυπριακή αγορά, σε χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και Τρίτες Χώρες π.χ. Ηνωμένο Βασίλειο, Γαλλία, Φιλανδία, Ελλάδα, Γερμανία, Σουηδία, Κατάρ, Μπαχρέιν, Ομάν, Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής, Αυστραλία, Ινδία και άλλες. Τα προϊόντα τα οποία εξάγονται είναι χαλλούμι και αναρή.

Η Επιτροπή προέβη σε αξιολόγηση της τιμολόγησης του προϊόντος χαλλουμιού της εταιρείας Παρουίς για το έτος 2012, ούτως ώστε να εξετάσει κατά πόσο οι τιμές που χρέωνε η εταιρεία Παρουίς μετά την εξαγορά της από τον Π.Ο.Α για το εν λόγω προϊόν κυμαίνονταν σε ανταγωνιστικά επίπεδα κατά το εν λόγω έτος. Σε αυτή την αξιολόγηση, η Επιτροπή χρησιμοποίησε τα οικονομικά στοιχεία της εταιρείας Παρουίς για το έτος 2012, τα οποία παρατέθηκαν με επιστολή την 1/9/2014 στην Υπηρεσία από την εταιρεία Παρουίς με βάση τις μη ελεγμένες οικονομικές καταστάσεις της εταιρείας για το έτος που έληξε στις 31/12/2012.

(Α) Συμπίεση περιθωρίου ή τιμής (margin ή price squeeze) (σύγκριση εσόδων / τιμής πώλησης με συνολικό κόστος)

Η συμπίεση περιθωρίου ή τιμής (margin ή price squeeze) αφορά την περίπτωση όπου μια καθετοποιημένη επιχείρηση (vertically integrated) με δεσπόζουσα θέση στην ανάντη αγορά (upstream) ενός μη τελικού προϊόντος πωλεί σε ανταγωνιστές που δραστηριοποιούνται στο επόμενο στάδιο σε τέτοια τιμή, ώστε αυτοί, λόγω και της τιμής που επικρατεί στη κατόντη αγορά (downstream), να μην έχουν επαρκές περιθώριο κερδοφόρας λειτουργίας⁹².

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στην απόφαση της *Wanadoo Espana vs. Telefonica* επισήμανε τα ακόλουθα:

11. «Margin squeeze is an example of leveraging of market power from one market to another. By engaging in margin squeeze, the dominant undertaking raises its downstream rivals costs and imposes on the latter additional efficiency constraints that it does not have to incur for the provisions of its own downstream services: indeed, while margin squeeze need not involve a loss for the vertically integrated firm on an end to end basis, similarly efficient downstream competitors are obliged to incur losses. Such conduct is likely to hinder the maintenance of the degree of competition still existing on the downstream market or the growth of that competition.»⁹³

Η συμπίεση τιμής ενδεχομένως προκαλείται από το γεγονός ότι ο δεσπόζων προμηθευτής προβαίνει σε υπερβολική τιμολόγηση στην ανάντη αγορά. Επίσης, μπορεί να προκύπτει από το ότι η τιμή πώλησης του προμηθευτή ή της θυγατρικής του στην αγορά επόμενου σταδίου είναι κάτω του κόστους. Τέλος, ενδέχεται η πρακτική του προμηθευτή που συμπιέζει το περιθώριο κέρδους του πελάτη του να προκύπτει λόγω και της καταχρηστικής διακριτικής τιμολόγησης υπέρ της θυγατρικής του (άρθρο 102 περ. γ' ΣΛΕΕ). Επιπλέον, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, η συμπίεση τιμής μπορεί να ιδωθεί και ως κεκαλυμμένη άρνηση προμήθειας.⁹⁴

Καταχρηστική συμπίεση των τιμών στοιχειοθετείται όταν η διαφορά μεταξύ των λιανικών τιμών μιας επιχείρησης που κατέχει δεσπόζουσα θέση στην αγορά και της χονδρικής τιμής για την παροχή αντίστοιχων προϊόντων ή υπηρεσιών στους ανταγωνιστές της είναι αρνητική ή δεν επαρκεί για την κάλυψη του κόστους προϊόντος του φορέα που κατέχει δεσπόζουσα θέση στην αγορά για την παροχή υπηρεσιών στους λιανικούς του πελάτες της κατόντη αγοράς. Το δε περιθώριο μεταξύ των λιανικών και των χονδρικών τιμών του προμηθευτή μπορεί να είναι μηδενικό, αρνητικό ή θετικό. Ένα αρνητικό περιθώριο, όπου η χονδρική τιμή είναι υψηλότερη από τη λιανική τιμή, αποτελεί απόδειξη συμπίεσης των τιμών, χωρίς καν να συνυπολογίζεται το κόστος των επιμέρους προϊόντων. Σε περίπτωση θετικού περιθωρίου, όπου η χονδρική τιμή

⁹² Βλέπε R. Whish Competition Law, σελίδα 755.

⁹³ Βλέπε απόφαση COMP-38.784, *Wanadoo España vs. Telefonica*, ημερομηνίας 4/7/2007, σκέψη 284.

⁹⁴ Δημήτριος Τζουγανάτος, Δίκαιο του Ελεύθερου Ανταγωνισμού, §15 σελ.703.

υπολείπεται της λιανικής τιμής, συμπίεση των τιμών υφίσταται όταν το εύρος του περιθωρίου δεν επαρκεί ώστε να παρέχει στο φορέα εκμετάλλευσης τη δυνατότητα να καλύπτει το κόστος των επιμέρους προϊόντων για την παροχή των δικών του λιανικών υπηρεσιών.⁹⁵

Για την εφαρμογή του κανόνα της συμπίεσης του περιθωρίου κέρδους/ τιμών, αποτελεί προϋπόθεση όπως η υπό εξέταση επιχείρηση να είναι μια κάθετη δραστηριοποιούμενη επιχείρηση, η οποία να κατέχει δεσπίζουσα θέση στο ανώτατο επίπεδο αγοράς και η υπηρεσία ή προϊόν που παρέχεται στους ανταγωνιστές της δεσπίζουσας επιχείρησης να είναι «βασική» (Indispensable) για την ενίσχυση του ανταγωνισμού στην αγορά κατώτερου επιπέδου και η εισροή (input) από την εν λόγω υπηρεσία να είναι σημαντική.⁹⁶

Η τελευταία προϋπόθεση είναι αυτή της εφαρμογής του τέστ συμπίεσης τιμών, γνωστού ως imputation test, στη βάση του οποίου εξετάζεται κατά πόσο «*The difference between upstream and downstream prices is not sufficient for a reasonably efficient competitor to make normal profit (using its own downstream costs)*»⁹⁷. Σύμφωνα με την απόφαση του Πρωτοδικείου του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου στην υπόθεση *Deutsche Telekom*⁹⁸, ως βάση υπολογισμού του ενός λογικά αποτελεσματικού παρόχου (reasonably efficient service provider) χρησιμοποιείται το κόστος της δεσπίζουσας επιχείρησης γιατί είναι ορθότερο οι δεσπίζουσες επιχειρήσεις να εξετάζονται στη βάση των δικών τους ενεργειών και όχι των ανταγωνιστών τους.

Στην υπόθεση *TeliaSonera* το ΔΕΕ επισήμανε ότι κατ' αρχήν και κατά προτεραιότητα λαμβάνονται υπόψη οι τιμές και το κόστος της δεσπίζουσας επιχείρησης για τη διαπίστωση καταχρηστικής συμπίεσης τιμών. Επίσης, ανέφερε ότι για να αποδειχθεί ο καταχρηστικός χαρακτήρας της συμπίεσης τιμής «... το επιζήμιο για τον ανταγωνισμό αποτέλεσμα που αυτή παράγει στην αγορά πρέπει να υπάρχει, αλλά δεν πρέπει οπωσδήποτε να είναι συγκεκριμένο, καθόσον αρκεί η απόδειξη της δυνητικής υπάρξεως επιζήμιου για τον ανταγωνισμό αποτελέσματος ικανού να αποκλείσει τους ανταγωνιστές που είναι τουλάχιστον εξίσου αποτελεσματικοί με την κατέχουσα δεσπίζουσα θέση επιχείρηση».⁹⁹

Η συμπίεση τιμών ή συμπίεση του περιθωρίου κέρδους κατά παράβαση των κανόνων ανταγωνισμού υφίσταται κάτω από ορισμένες σωρευτικές προϋποθέσεις, οι οποίες πρέπει να πληρούνται¹⁰⁰. Πρώτον, η συμπίεση τιμών ή περιθωρίου κέρδους υφίσταται μόνο στις περιπτώσεις που η επιχείρηση με κάθετη ολοκλήρωση (vertical integration) κατέχει δεσπίζουσα θέση στο ανώτατο επίπεδο αγοράς προσφέροντας χονδρικές υπηρεσίες στους ανταγωνιστές της που δραστηριοποιούνται στο κατώτατο λιανικό επίπεδο αγοράς, στο οποίο και πάλι ενδεχομένως η εν λόγω επιχείρηση κατέχει δεσπίζουσα θέση.

Δεύτερον και επιπρόσθετα του γεγονότος ότι η επιχείρηση που παρέχει τις σχετικές υπηρεσίες στο ανώτατο επίπεδο αγοράς πρέπει να κατέχει δεσπίζουσα θέση, θα πρέπει οι υπηρεσίες που παρέχονται στους ανταγωνιστές, υπό κάποια έννοια, να είναι ουσιαστικές για τον ανταγωνισμό στο κατώτατο λιανικό επίπεδο αγοράς. Μερικοί από τους ανταγωνιστές, παραδείγματος χάριν, μπορούν να στηριχθούν στις εναλλακτικές τεχνολογίες και δεν θα εξαρτηθούν από την τιμή της υπηρεσίας που παρέχεται χονδρικώς από τη δεσπίζουσα επιχείρηση. Αυτοί οι ανταγωνιστές θα βρίσκονται σε λιγότερο κίνδυνο, από μια πρακτική με την οποία αποπειράται η συμπίεση των περιθωρίων και η παρουσία τους πρέπει να ληφθεί υπόψη κατά την εξέταση της πιθανής επίδρασης μιας υποτιθέμενης συμπίεσης των περιθωρίων. Κατά συνέπεια, εάν η υπηρεσία που προσφέρεται σε χονδρικό επίπεδο δεν είναι ουσιαστική (essential), τότε αυτή η υπηρεσία δεν μπορεί να υπαχθεί στο τέστ της συμπίεσης των τιμών ή των περιθωρίων κέρδους, επειδή οι ανταγωνιστές δεν είναι αναγκασμένοι να την αγοράσουν από τη δεσπίζουσα επιχείρηση ή να μην χρειάζεται να την αγοράζουν καθόλου.

Τρίτον, η συμπίεση τιμών ή του περιθωρίου κέρδους προϋποθέτει ότι η υπηρεσία η οποία παρέχεται χονδρικώς από τη δεσπίζουσα επιχείρηση αποτελεί ένα σχετικά υψηλό σταθερό ποσοστό των δαπανών για το κατώτατο λιανικό επίπεδο της αγοράς.

Υπάρχουν δύο τέστ που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τον προσδιορισμό και καθορισμό της συμπίεσης τιμών: (α) όταν με βάση την τιμή που χρεώνεται ο ανταγωνιστής σε χονδρικό επίπεδο (ανώτερο επίπεδο) και χρησιμοποιώντας το δικό του λιανικό κόστος, δεν δύναται να υπάρξει εύλογο κέρδος στο κατώτερο επίπεδο αγοράς και (β) όταν η διαφορά μεταξύ της τιμής στο ανώτερο και κατώτερο δεν είναι επαρκής για μια λογικά αποτελεσματική και αποδοτική ανταγωνιστική εταιρεία να αποκτήσει ένα λογικό κέρδος χρησιμοποιώντας το δικό της λιανικό κόστος.

Επί τούτου, η Επιτροπή σημειώνει ότι στην υπόθεση με τη *Deutsche Telekom*¹⁰¹ από την Απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής όπως επιβεβαιώθηκε και από το Πρωτοδικείο (Court of First Instance (CFI) Case T-271/03), η μεθοδολογία που πρέπει να χρησιμοποιείται για να διαπιστωθεί κατά πόσον υπάρχει συμπίεση περιθωρίου είναι η μεθοδολογία ΕΕΟ (Equally Efficient Operator), η οποία βασίζεται στη σύγκριση των εσόδων του παροχέα με δεσπίζουσα θέση, με το κόστος του ίδιου παροχέα.

Συγκεκριμένα, στην παράγραφο 107 της υπόθεσης *Deutsche Telekom* αναφέρεται:

«...καταχρηστική συμπίεση των τιμών στοιχειοθετείται όταν η διαφορά μεταξύ των λιανικών τελών μιας επιχείρησης που κατέχει δεσπίζουσα θέση στην αγορά και του χονδρικού τέλους για την παροχή αντίστοιχων υπηρεσιών στους ανταγωνιστές της είναι αρνητική ή δεν επαρκεί για την κάλυψη του κόστους προϊόντος του φορέα που κατέχει δεσπίζουσα θέση στην αγορά για την παροχή υπηρεσιών στους λιανικούς του πελάτες της κατάντη αγοράς...».

⁹⁵ βλ. Απόφαση Ευρωπαϊκής Επιτροπής, 21 Μαΐου 2003, Υπόθεση COMfC-1/37.451, 37.578, 37.579, *Deutsche Telekom AG*, παρ. 102 και 107, ΕΕ L 63 της 14.10.2003 σ. 9 – 41, η οποία έχει επικυρωθεί από το Πρωτοδικείο ΕΕ (βλ. απόφαση υπ' αρ. T-271/03).

⁹⁶ Απόφαση ΕΠΑ 1/2010, Καταγγελία της εταιρείας *Thunderworx Ltd* εναντίον της ΑΤΗΚ, 12/1/2010

⁹⁷ Ο.π., παρ. 118.

⁹⁸ Βλέπε απόφαση T 271/03 *Deutsche Telekom AG v Commission of the European Communities* [2008] C.M.L.R. 9, σκέψη 186-194.

⁹⁹ Απόφαση δικαστηρίου *TeliaSonera*, ο.π., σκέψη 64.

¹⁰⁰ Απόφαση ΕΠΑ 22/2013, Καταγγελία και μονομερής αίτηση εκ μέρους της εταιρείας *Areeba Ltd* εναντίον της ΑΤΗΚ αναφορικά με τα τοπικά τέλη κινητής τηλεφωνίας (συμπίεση τιμών), 22/3/2013

¹⁰¹ Commission Decision of 21 May 2003 Case COMP/c-1/37.451, 37.578, 37.579 – *Deutsche Telekom AG*.

Στην παράγραφο 109 της ίδιας υπόθεσης αναφέρεται επίσης ότι: «Για τη διαπίστωση της συμπίεσης των τιμών, ουσιαστική σημασία έχει η συγκρισιμότητα των χονδρικών και των λιανικών υπηρεσιών πρόσβασης. Κατά κανόνα, οι ανταγωνιστές, όπως και ο εδραιωμένος φορέας εκμετάλλευσης, παρέχουν κάθε είδος λιανικών υπηρεσιών. Ως εκ τούτου, πρέπει να προσδιορισθεί κατά πόσον οι λιανικές και οι χονδρικές υπηρεσίες που παρέχει ο εδραιωμένος φορέας εκμετάλλευσης είναι μεταξύ τους συγκρίσιμες σε βαθμό που να διαθέτουν τα ίδια ή, τουλάχιστον, παρόμοια χαρακτηριστικά και να καθιστούν δυνατή την παροχή των ίδιων ή παρόμοιων υπηρεσιών».

Στην υπό έρευνα καταγγελία οι εταιρείες PD και PDI ισχυρίζονται ότι ο Π.Ο.Α καταχράται τη δεσπόζουσα θέση του στη σχετική αγορά της προμήθειας νωπού αγελαδινού γάλακτος, μέσω της άσκησης συμπίεσης του περιθωρίου κέρδους μεταξύ της τιμής του νωπού αγελαδινού γάλακτος και της λιανικής τιμής του χαλλουμιού.

Ένα αρνητικό περιθώριο (imputed margin) στη διάθεση χαλλουμιού από την εταιρεία Parouis, η οποία είναι θυγατρική εταιρεία του Π.Ο.Α, θα μπορούσε να δείξει ότι ο Π.Ο.Α επιδιόταν σε αντί-ανταγωνιστικές συμπεριφορές (συμπίεση τιμών) εις βάρος των ανταγωνιστών του (ήτοι PD και PDI) στη λιανική τιμή πώλησης του χαλλουμιού και δεν θα μπορούσαν οι ανταγωνιστικές εταιρείες να ανταπεξέλθουν με αρνητικά περιθώρια αποτελεσμάτων και να παραμείνουν στην εν λόγω αγορά.

Η «συμπίεση περιθωρίου» μπορεί να γίνει με τους ακόλουθους τρόπους:
i. με «διάκριση τιμών (discriminatory pricing)», όταν ο καθετοποιημένος πάροχος με σημαντική ισχύ χρεώνει αυξημένη χονδρική τιμή στους ανταγωνιστές και μειωμένη χονδρική τιμή στο λιανικό του άκρο,
ii. με «μη διάκριση τιμών (non-discriminatory pricing)», όταν ο καθετοποιημένος πάροχος με σημαντική ισχύ χρεώνει την ίδια αυξημένη τιμή και στους ανταγωνιστές και στο λιανικό του άκρο. Μέσω αυτής της πρακτικής, το περιθώριο του παρόχου με σημαντική ισχύ στην αγορά παραμένει ανεπηρέαστο εξαιτίας της σταυροειδούς επιδότησης μεταξύ του χονδρικού και λιανικού άκρου του.

Ο έλεγχος συμπίεσης περιθωρίου τιμών προσδιορίζει εάν ένας ανταγωνιστής μπορεί να ανταγωνιστεί επικερδώς τα προϊόντα ή υπηρεσίες της επιχείρησης με σημαντική ισχύ στην αγορά. Ειδικότερα, αξιολογείται εάν το λιανικό άκρο (κατάντη) της καθετοποιημένης επιχείρησης με σημαντική ισχύ στην αγορά θα μπορούσε να σημειώσει κέρδη εάν πλήρωνε μια ανάντη τιμή ισοδύναμη με αυτή που χρεώνεται στους ανταγωνιστές της επιχείρησης με σημαντική ισχύ στην αγορά ή αν πραγματοποιεί κέρδη με την τιμή που εφαρμόζει στην κατάντη αγορά. Σε μαθηματικούς όρους η συμπίεση περιθωρίου τιμών μπορεί να εκφραστεί ως εξής:

$$P - (CW + CR + M) \leq 0$$

Όπου:

P (price): τιμή υπηρεσίας ή προϊόντος

CW (wholesale costs): κόστος χονδρικής

CR (retail costs): κόστος λιανικής

M (margin): εύλογο περιθώριο

(B) Χονδρική τιμή νωπού αγελαδινού γάλακτος από τον Π.Ο.Α προς τους γαλακτοβιομήχανους πελάτες του Π.Ο.Α

Σύμφωνα με τη Σύμβαση Διάθεσης Αγελαδινού Γάλακτος μεταξύ του Π.Ο.Α και της εταιρείας PDI, αναφέρει ότι «Η βασική τιμή του γάλακτος θα είναι ενιαία για όλους τους Γαλακτοβιομήχανους πελάτες του Οργανισμού (Π.Ο.Α.)». Επίσης, «Η τιμή παραγωγού καθορίζεται με βάση πίνακα, στη βάση Λίπους και Πρωτεΐνης. Η τιμή γάλακτος θα καθορίζεται ατομικά για κάθε παραγωγό σύμφωνα με τις μηνιαίες αναλύσεις που του έγιναν και θα χρεώνεται η Γαλακτοβιομηχανία με την αξία του γάλακτος του κάθε παραγωγού ξεχωριστά σύμφωνα με τον πίνακα».

Στο ερώτημα της Υπηρεσίας προς τον Π.Ο.Α «αν οι τιμές πώλησης του νωπού αγελαδινού γάλακτος από τον Π.Ο.Α προς την εταιρεία Parouis για το έτος 2012, είναι με βάση τη βασική τιμή του γάλακτος, η οποία είναι ενιαία για όλες τις γαλακτοβιομηχανίες πελάτες του Π.Ο.Α και αν παραχωρούνται οποιεσδήποτε επιπρόσθετες εκπτώσεις», ο ανεξάρτητος ελεγκτικός οίκος M. TASOURIS & CO. LTD βεβαίωσε στις 21/5/2014 ότι «οι τιμές πώλησης του αγελαδινού γάλακτος από τον Παγκύπριο Οργανισμό Αγελαδοτρόφων (Π.Ο.Α) Δημόσια Λτδ προς την εταιρεία Parouis Dairies Ltd για το έτος 2012 είναι με βάση τη βασική τιμή γάλακτος και ότι δεν παραχωρούνται οποιεσδήποτε επιπρόσθετες εκπτώσεις».

Με την πιο πάνω βεβαίωση, από τους ανεξάρτητους ελεγκτές M. TASOURIS & CO. LTD, ότι η χονδρική τιμή γάλακτος είναι για όλες τις γαλακτοβιομηχανίες η ίδια, η έρευνα για τυχόν συμπίεση περιθωρίου θα εφαρμοστεί στο λιανικό άκρο του Π.Ο.Α, που είναι η 100% θυγατρική του, η εταιρεία Parouis. Αν το λιανικό άκρο του Π.Ο.Α δηλαδή η Parouis δημιουργεί συμπίεση περιθωρίου τότε θα είναι αδύνατον για τους άλλους ανταγωνιστές να ανταπεξέλθουν σε αρνητικά περιθώρια αποτελεσμάτων και να παραμείνουν στην εν λόγω αγορά.

Στις 5/2/2012, ο Π.Ο.Α εξαγόρασε ολόκληρο το μετοχικό κεφάλαιο της εταιρείας Parouis αποκτώντας έτσι τον έλεγχο της εταιρείας.

Επιπρόσθετα, σε απάντηση ερωτήματος της Υπηρεσίας, η εταιρεία Parouis αναφέρει ότι «Κατά το έτος 2012 η εταιρεία Parouis δραστηριοποιήθηκε στην αγορά παραγωγής προϊόντων με βασική πρώτη ύλη το νωπό αγελαδινό γάλα».

Οι πωλήσεις νωπού αγελαδινού γάλακτος από τον Π.Ο.Α προς την εταιρεία Parouis ανέρχονται σε {...} και αποτελεί ποσοστό ίσο με {...}% ({...}/ {...}) των συνολικών εξόδων της εταιρείας.¹⁰²

Όσον αφορά τις εταιρείες PD και PDI, σύμφωνα με την επιστολή τους¹⁰³, είναι αναγκασμένες όπως αγοράζουν την πρώτη ύλη των πλείστων (και πιο εμπορευσίμων) προϊόντων τους από τον Π.Ο.Α, λόγω του ότι εκτός από τον Π.Ο.Α δεν υπάρχει οιοσδήποτε άλλος δυνητικός προμηθευτής νωπού αγελαδινού γάλακτος στην Κύπρο που θα μπορούσε να εφοδιάζει απευθείας με πρώτη ύλη τις εν λόγω εταιρείες (υπενθυμίζεται ότι η αγορά χαρακτηρίζεται από ποσοστώσεις παραγωγής και ο όρος της συμφωνίας για αποκλειστική προμήθεια). Σε γενικές γραμμές, το κόστος του νωπού αγελαδινού γάλακτος σε σχέση με το συνολικό κόστος παραγωγής γαλακτοκομικών προϊόντων είναι εξαιρετικά δυσανάλογο. Παραδείγματος χάριν, το κόστος του γάλακτος αντιπροσωπεύει το {...}%- {...}% [πέραν του 70%] του συνολικού κόστους παραγωγής του χαλλουμιού, με αποτέλεσμα οι διαφορές στην τιμή γάλακτος να παίζουν καθοριστικό ρόλο για την ανταγωνιστικότητα του τελικού προϊόντος στις διεθνείς αγορές. Βλέπε Γραφική Παράσταση 1 ανάλυσης κόστους παραγωγής για το χαλλούμι των

¹⁰² Επιστολή ΠΟΑ ημερομηνίας 23/5/2014

¹⁰³ Επιστολή Χρυσάφινς και Πολυβίου Δ.Ε.Π.Ε. ημερομηνίας 9/5/2012,.

εν λόγω εταιρειών όπως παρατέθηκε από αυτές.
Γραφική Παράσταση

{...}

Γ) *Ανάλυση οικονομικών στοιχείων της εταιρείας Παρουίς για το έτος 2012*

Για να διαπιστωθεί αν υπάρχει συμπίεση τιμών ή συμπίεση περιθωρίου κέρδους θα πρέπει να υπολογιστεί καταρχάς η μέση σταθμική τιμή και κατά δεύτερον το μέσο σταθμικό έξοδο ανά κιλό χαλλουμιού για το έτος 2012 και να συγκριθούν μεταξύ τους, έτσι ώστε να διαφανεί κατά πόσο ο Π.Ο.Α μέσω του λιανικού του άκρου επιδιόταν σε συμπίεση περιθωρίου κέρδους.

Η κύρια δραστηριότητα της εταιρείας Παρουίς σύμφωνα με τους μη εξελεγμένους λογαριασμούς για το έτος που έληξε στις 31/12/2012, είναι η λειτουργία βιομηχανίας γαλακτοκομικών προϊόντων.

Η Επιτροπή για σκοπούς εξέτασης της παρούσας καταγγελίας προέβηκε στην ανάλυση των οικονομικών στοιχείων της εταιρείας Παρουίς για το έτος που έληξε στις 31/12/2012 και των σχετικών υπολογισμών της μέσης σταθμικής τιμής και του μέσου σταθμικού εξόδου ανά κιλό χαλλουμιού.

Η μέση (average) τιμή για κάθε προϊόν που πωλήθηκε κατά το έτος 2012 από την εταιρεία Παρουίς (όπως δόθηκαν από την Παρουίς) τόσο εντός, όσο και εκτός Κύπρου παρουσιάζονται στον Πίνακα:

Πίνακας 8

Μέση τιμή προϊόντος ανά κιλό, της εταιρείας Παρουίς για το έτος 2012

Προϊόν	Μέση τιμή Πώλησης ανά κιλό	
	Κύπρος (€)	Εξωτερικό (€)
Χαλλούμι	{...}	{...}
Χαλλούμι TRIMIX	{...}	-
Αναρή Ξερή	{...}	{...}
RICOTTA	-	{...}
Αναρή φρέσκα	{...}	{...}
Κεφαλοτύρι	{...}	{...}
Τυρί για φλαούνες	{...}	{...}
Φέτα	{...}	{...}

Η Επιτροπή στη συνέχεια υπολόγισε τη μέση σταθμική τιμή χαλλουμιού κατά το έτος 2012 για την εταιρεία Παρουίς και την παρουσιάζει στον Πίνακα:

Πίνακας 9

Μέση σταθμική τιμή χαλλουμιού της εταιρείας Παρουίς για το έτος 2012

	Ποσότητα	Μέση τιμή πώλησης ανά κιλό	Συνολικά έσοδα χαλλουμιού
	Κιλά	€	€
Χαλλούμι Κύπρος	{...}	{...}	{...}
Χαλλούμι Εξωτερικό	{...}	{...}	{...}
Σύνολο	{...}		{...}
Μέση συνολική σταθμική τιμή χαλλουμιού (4.699.118/776.667)		{...}	

Η μέση τιμή χαλλουμιού εντός και εκτός της Κυπριακής Δημοκρατίας είναι {...} και {...} αντίστοιχα, όπως δόθηκε από την εταιρεία Παρουίς. Η μέση συνολική σταθμική τιμή χαλλουμιού ανά κιλό υπολογίστηκε σε {...} όπως παρουσιάζεται στον Πίνακα 9 πιο πάνω.

Από δειγματοληπτικό έλεγχο σε τιμολόγια της εταιρείας Παρουίς προκύπτει ότι οι πραγματικές τιμές με βάση το δείγμα, ενός κιλού χαλλουμιού εντός της Κυπριακής Δημοκρατίας κυμαίνονται από {...} μέχρι {...} και εκτός Κυπριακής Δημοκρατίας κυμαίνονται από {...} μέχρι {...}¹⁰⁴. Επιπρόσθετα, η εταιρεία Παρουίς αναφέρει ότι η διαφοροποίηση στις τιμές πώλησης χαλλουμιού στην Κύπρο και το εξωτερικό οφείλονται στις διαφορετικές συνθήκες ανταγωνισμού που επικρατούν στην Κύπρο και το εξωτερικό. Επισημαίνεται ότι η νέα διεύθυνση της εταιρείας Παρουίς συνέχισε να εξυπηρετεί τους πελάτες της εταιρείας, οι οποίοι ήταν κυρίως πελάτες εξωτερικού βάσει των προφορικών συμφωνιών που είχαν γίνει με την προηγούμενη διεύθυνση της εταιρείας.

Επίσης, η εταιρεία Παρουίς σημειώνει ότι στα πλαίσια της συμφωνίας του Π.Ο.Α με τους προηγούμενους ιδιοκτήτες της εταιρείας (Συμφωνία Αγοράς Μετοχών), ημερομηνίας 5/2/2012, πωλήθηκαν από τη νέα διεύθυνση τα αποθέματα προϊόντων που υπήρχαν μέχρι την ανάληψη του ελέγχου της εταιρείας από τον Π.Ο.Α, σε τιμές οι οποίες είχαν αποφασιστεί από την προηγούμενη διεύθυνση. Τα έσοδα από τις εν λόγω εμπορικές συναλλαγές χρησιμοποιήθηκαν για την εξόφληση των πιστωτών της εταιρείας μέχρι τις 5/2/2012, όπως προβλεπόταν από τη Συμφωνία Αγοράς Μετοχών.

¹⁰⁴ Επιστολή Rikkos Mappourides & Associates L.L.C. ημερομηνίας 01/09/2014 .

Κατά την διερεύνηση της υπόθεσης ζήτησε όπως η εταιρεία Παρουίς παραθέσει κοστολόγιο παραγωγής και διάθεσης ενός κιλού χαλλουμιού εντός και εκτός της Κυπριακής Δημοκρατίας για το έτος 2012 και η απάντηση που δόθηκε στην Υπηρεσία είναι ότι η εταιρεία Παρουίς δεν είχε οποιοδήποτε κοστολόγιο για το έτος 2012, για κανένα από τα προϊόντα που διέθεσε κατά το ίδιο έτος εντός της Κυπριακής Δημοκρατίας. Το ίδιο ισχύει όπως επισήμαναν και για τα προϊόντα εκτός της Κυπριακής Δημοκρατίας. Επομένως, η Επιτροπή προχώρησε σε υπολογισμούς για να εκτιμηθεί το μέσο σταθμικό κόστος ανά κιλό χαλλουμιού με βάση τους μη εξελεγμένους λογαριασμούς της εταιρείας Παρουίς για το έτος 2012.

Όσον αφορά το κόστος εξαγωγής χαλλουμιού, η εταιρεία Παρουίς αναφέρει ότι δεν το επωμίζεται πάντοτε η εταιρεία Παρουίς αλλά αυτό εξαρτάται από τη μέθοδο παράδοσης του χαλλουμιού προς τον πελάτη της. Συγκεκριμένα, η εταιρεία Παρουίς επωμίζεται το κόστος εξαγωγής που αφορά τις εξής μεθόδους παράδοσης: FOB, C&F, CIF και Door to Door και συμπεριλαμβάνεται στα Έξοδα Διανομής και Πωλήσεων και συγκεκριμένα στα Μεταφορικά Έξοδα. Βάσει των μη-ελεγμένων οικονομικών καταστάσεων της εταιρείας Παρουίς για το έτος 2012, το συνολικό κόστος μεταφοράς για το 2012 για όλα τα προϊόντα ανέρχεται σε {...}. Η εταιρεία Παρουίς εξήγαγε συνολικά {...} κιλά χαλλούμι, αναρή ξερή, Ricotta και κεφαλοτύρι με τις μεθόδους παράδοσης FOB, C&F, CIF και Door to Door (οι υπόλοιπες εξαγωγές έγιναν με τη μέθοδο παράδοσης Ex Works). Ως εκ τούτου, το μέσο κόστος εξαγωγής ανά κιλό προϊόντος εκτιμάται σε {...}.

Επιπρόσθετα, η εταιρεία Παρουίς αναφέρει ότι το κόστος συσκευασίας "Private Label" το επωμίζεται η εταιρεία εφόσον δεν προκύπτει επιπρόσθετο κόστος συσκευασίας σε σύγκριση με τη συνήθη συσκευασία. Ακόμη και εάν προέκυπτε διαφορά στο κόστος η εταιρεία εκτιμά ότι θα ήταν αμελητέα.

Επιπρόσθετα, η εταιρεία Παρουίς επεσήμανε σχετικά ότι όταν ανέλαβε τον έλεγχο της εταιρείας ο Π.Ο.Α, η εταιρεία βρισκόταν σε δυσμενή οικονομική θέση. Οι προτεραιότητες της νέας διεύθυνσης ήταν ο εκσυγχρονισμός του εργοστασίου της εταιρείας στη Βιομηχανική Περιοχή Αθηνίων, η ορθολογικοποίηση της παραγωγής, η αναβάθμιση του λογιστικού προγράμματος και η στελέχωση του λογιστηρίου της εταιρείας. Η νέα διεύθυνση της εταιρείας σεβάστηκε πλήρως όλες τις προφορικές συμφωνίες που είχε κάνει η προηγούμενη διοίκηση της εταιρείας με πελάτες και προμηθευτές της. Επιπρόσθετα, επισήμανε ότι παρ' όλο που η εταιρεία δεν είχε κοστολόγιο για το 2012 ουδέποτε προέβηκε σε μειώσεις τιμών σε υφιστάμενους πελάτες της.

Επίσης, η εταιρεία Παρουίς επεσήμανε σχετικά ότι ο αγοραστής των μετοχών της εταιρείας Παρουίς, ήτοι ο Π.Ο.Α, δεν είχε αναλάβει οποιαδήποτε υποχρέωση της εν λόγω εταιρείας.

Η Επιτροπή προχώρησε σε υπολογισμούς για να εκτιμηθεί το μέσο σταθμικό κόστος ανά κιλό χαλλουμιού.

Τα έξοδα όπως παρουσιάζονται στους μη εξελεγμένους λογαριασμούς της εταιρείας Παρουίς για το έτος 2012 παρουσιάζονται πιο κάτω στον Πίνακα:

Πίνακας 10

Συνολικά έξοδα όπως παρουσιάζονται στην κατάσταση συνολικού εισοδήματος για το έτος που έληξε στις 31/12/2012 από τους μη εξελεγμένους λογαριασμούς της εταιρείας Παρουίς Dairies Ltd

Κόστος πωλήσεων	{...}
Έξοδα διανομής και πωλήσεων	{...}
Έξοδα διοίκησης	{...}
Έξοδα χρηματοδότησης	{...}
Σύνολο εξόδων	{...}

Τα έξοδα διανομής και πωλήσεων πιο πάνω συμπεριλαμβάνουν και τα έξοδα εξαγωγών ύψους {...}.

Σύμφωνα με τις απαντήσεις ημερομηνίας 1/9/2014 αναφέρεται ότι τα εισοδήματα της εταιρείας Παρουίς στις ελεγμένες οικονομικές καταστάσεις του 2012 ανέρχονται σε {...}. Το 2012 η εταιρεία Παρουίς είχε επίσης πωλήσει γαλακτοκομικά προϊόντα αξίας {...} με τη χρήση ταμειακής μηχανής (δηλαδή χωρίς την έκδοση τιμολογίου αλλά με απόδειξη ταμειακής μηχανής). Επιπρόσθετα, η εταιρεία Παρουίς είχε μεταπωλήσει σε πελάτη του εξωτερικού άλλα προϊόντα (συγκεκριμένα μπακλαβάδες) αξίας {...}. Συνεπώς, όπως επισημαίνεται, υπάρχει μια μικρή διαφορά ύψους {...} {...}- {...}={...} σε σχέση με τις ελεγμένες οικονομικές καταστάσεις, η οποία πιθανόν να οφείλεται σε στρογγυλοποιήσεις κατά τον υπολογισμό της αξίας των χειρόγραφων τιμολογίων¹⁰⁵. Τα πιο πάνω έσοδα της εταιρείας Παρουίς αναφέρεται ότι είναι από ελεγμένες οικονομικές καταστάσεις σε αντίθεση και σύγκρουση με την απάντηση στο ερώτημα 10 που αναφέρει ότι η απάντηση στο ερώτημα 10 είναι βάσει τις μη ελεγμένες καταστάσεις της εταιρείας για το 2012. Τα συνολικά έσοδα της εταιρείας Παρουίς από την πώληση του κάθε προϊόντος ξεχωριστά για το έτος 2012 παρουσιάζονται στον Πίνακα:

Πίνακας 11

Συνολικά έσοδα ανά προϊόν εντός και εκτός Κύπρου της εταιρείας Παρουίς Dairies Ltd για το έτος 2012

ΠΡΟΙΟΝ	Συνολικά Έσοδα		
	Κύπρος	Εξωτερικό	Σύνολο
	€	€	€
Χαλλούμι	{...}	{...}	{...}
Χαλλούμι TRIMIX	{...}	-	{...}
Αναρή ξερή	{...}	{...}	{...}
RICOTTA	-	{...}	{...}
Αναρή φρέσκα	{...}	{...}	{...}
Κεφαλοτύρι	{...}	{...}	{...}

¹⁰⁵ Επιστολή Rikkos Mappourides & Associates L.L.C. ημερομηνίας 1/9/2014, απάντηση 5, τόμος 13 ερ. 66.

Τυρί για φλαούνες	{...}	{...}	{...}
Φέτα	{...}	{...}	{...}
Διάφορα άλλα έσοδα	{...}	{...}	{...}
Σύνολο	{...}	{...}	{...}

Με βάση τα πιο πάνω στοιχεία έγιναν οι πιο κάτω υπολογισμοί για να εκτιμηθεί το μέσο σταθμικό έξοδο ανά κιλό χαλλουμιού:

Πίνακας 12

Μέσο σταθμικό έξοδο ανά κιλό χαλλουμιού για το έτος που έληξε στις 31/12/2012 για την εταιρεία Parouis Dairies Ltd

	Κύπρος		Εξωτερικό		Σύνολο	
Εσοδα από χαλλούμι	{...}		{...}		{...}	
Συνολικά έσοδα	{...}		{...}		{...}	
Ποσοστό εσόδων χαλλουμιού προς συνολικά έσοδα	{...}	{...}%		{...}%		{...}%
Συνολικά έξοδα	{...}		{...}		{...}	
Αναλογία εξόδων χαλλουμιού στα συνολικά έσοδα χαλλουμιού		{...}		{...}		{...}
Ποσότητα χαλλουμιού σε κιλά		{...}		{...}		{...}
Μέσο σταθμικό έξοδο ανά κιλό χαλλουμιού		{...}		{...}		{...}

Στον υπολογισμό του μέσου σταθμικού κόστους εντός, εκτός και συνολικά στην Κυπριακή Δημοκρατία χρησιμοποιήθηκαν τα έσοδα από χαλλούμι ύψους {...}, {...} και {...} αντίστοιχα και υπολογίστηκε το ποσοστό τους σε σχέση με τα συνολικά έσοδα που ανέρχονταν σε {...} για το έτος 2012. Το ποσοστό που υπολογίστηκε εντός της Κυπριακής Δημοκρατίας ήταν {...}%, εκτός της Κυπριακής Δημοκρατίας ήταν {...}% και στο σύνολο ανήλθε σε {...}% που όπως φαίνεται το χαλλούμι αποτελεί τη βασική πηγή εισοδήματος της εταιρείας Parouis για το έτος που έληξε στις 31/12/2012. Κατόπιν τα ποσοστά αυτά ({...}%, {...}% και {...}%) χρησιμοποιήθηκαν για να εξαχθούν οι αναλογίες των εξόδων από το συνολικά έξοδα που αναλογούν στο χαλλούμι εντός, εκτός και συνολικά στην Κυπριακή Δημοκρατία. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι στα συνολικά έξοδα εντός της Κυπριακής Δημοκρατίας δεν συμπεριλήφθηκαν τα έξοδα εξαγωγών ύψους {...}. Έτσι η αναλογία εξόδων χαλλουμιού με βάση το ποσοστό εσόδων χαλλουμιού προς συνολικά έσοδα χαλλουμιού εντός της Κυπριακής Δημοκρατίας ήταν {...} ({...}*{...}%), εκτός της Κυπριακής Δημοκρατίας ήταν {...} ({...}*{...}%) και συνολικά ανήλθε στα {...} ({...}*{...}%), κατόπιν το ποσό αυτά διαιρέθηκαν με τις πραγματικές ποσότητες χαλλουμιού που πωλήθηκε κατά τη διάρκεια του 2012 που ήταν {...}, {...} και {...} κιλά εντός, εκτός και συνολικά στην Κυπριακή Δημοκρατία αντίστοιχα και έτσι καταλήγει το μέσο σταθμικό έξοδο ανά κιλό χαλλούμι να ανέρχεται σε {...}, {...} και {...} εντός, εκτός και συνολικά στην Κυπριακή Δημοκρατία αντίστοιχα.

Για να υπάρξει κατάληξη αν υπάρχει συμπίεση τιμών ή συμπίεση περιθωρίου κέρδους θα πρέπει να γίνει σύγκριση της μέσης σταθμικής τιμής και του μέσου σταθμικού κόστους ανά κιλό χαλλουμιού για το έτος 2012, εντός, εκτός και συνολικά στην Κυπριακή Δημοκρατία, έτσι αυτό υπολογίστηκε και παρουσιάζεται ακολούθως στους Πίνακες:

Πίνακας 13

Μέσο σταθμικό έσοδο και έξοδο ανά κιλό χαλλουμιού εντός της Κυπριακής Δημοκρατίας, για το έτος 2012 για την εταιρεία Parouis Dairies Ltd

Μέση σταθμική τιμή ανά κιλό χαλλουμιού	{...}
Μέσο σταθμικό έξοδο ανά κιλό χαλλουμιού	-{...}
Ζημιά ανά κιλό χαλλουμιού	-{...}
Ποσοστό ζημιάς ανά κιλό χαλλουμιού	-{...}%

Από τον Πίνακα πιο πάνω διαφαίνεται ότι υπήρχε αρνητικό περιθώριο, ύψους {...} εντός της Κυπριακής Δημοκρατίας, δηλαδή ο Parouis Dairies Ltd για κάθε κιλό χαλλουμιού που πωλούσε, εντός της Κυπριακής Δημοκρατίας, με βάση τις μέσες σταθμικές τιμές, είχε ζημιά {...} (ήτοι ποσοστό ζημιάς {...}%).

Πίνακας 14

Μέσο σταθμικό έσοδο και έξοδο ανά κιλό χαλλουμιού εκτός της Κυπριακής Δημοκρατίας, για το έτος 2012 για την εταιρεία Parouis Dairies Ltd

Μέση σταθμική τιμή ανά κιλό χαλλουμιού	{...}
--	-------

Μέσο σταθμικό έξοδο ανά κιλό χαλλουμιού	-{...}
Ζημιά ανά κιλό χαλλουμιού	-{...}
Ποσοστό ζημιάς ανά κιλό χαλλουμιού	-{...}%

Από τον Πίνακα πιο πάνω φαίνεται ότι υπήρχε αρνητικό περιθώριο, ύψους {...} εκτός της Κυπριακής Δημοκρατίας, δηλαδή η Ραρουίς για κάθε κιλό χαλλουμιού που πωλούσε, στο εξωτερικό, με βάση τις μέσες σταθμικές τιμές, είχε ζημιά {...} (ήτοι ποσοστό ζημιάς {...}%).

Πίνακας 15

Μέσο σταθμικό έσοδο και έξοδο ανά κιλό χαλλουμιού συνολικά για το έτος 2012 για την εταιρεία Ραρουίς Dairies Ltd

Μέση σταθμική τιμή ανά κιλό χαλλουμιού	{...}
Μέσο σταθμικό έξοδο ανά κιλό χαλλουμιού	-{...}
Ζημιά ανά κιλό χαλλουμιού	-{...}
Ποσοστό ζημιάς ανά κιλό χαλλουμιού	-{...}%

Από τον Πίνακα πιο πάνω είναι ευδιάκριτο ότι υπήρχε αρνητικό περιθώριο στο σύνολο, δηλαδή εντός και εκτός της Κυπριακής Δημοκρατίας, ύψους {...}, δηλαδή η εταιρεία Ραρουίς για κάθε κιλό χαλλουμιού που πωλούσε με βάση τις μέσες σταθμικές τιμές, είχε ζημιά {...} (ήτοι ποσοστό ζημιάς {...}%).

Το πιο πάνω συμπέρασμα συνάδει με τις μη εξελεγμένες οικονομικές καταστάσεις όπου φαίνεται ότι οι ζημιές της εταιρείας Ραρουίς αυξήθηκαν. Συγκεκριμένα ο Π.Ο.Α εξαγόρασε την εταιρεία Ραρουίς, η οποία ήταν ήδη ζημιόγωνα και ενώ {...} τις πωλήσεις από (από {...} σε {...}) {...} τις ζημιές της από {...} το 2011 σε {...} το 2012.

Συμπέρασμα

Συνακόλουθα, από την πιο πάνω ανάλυση προκύπτει ότι ο Π.Ο.Α προβαίνει στη συμπίεση του περιθωρίου κέρδους/ τιμών ως αποτέλεσμα των λιανικών τιμών χαλλουμιού που πωλούσε η εταιρεία Ραρουίς τόσο στο εσωτερικό όσο και στο εξωτερικό, σε βαθμό που να μην μπορούν να καλυφθούν τα περαιτέρω έξοδα παραγωγής του προϊόντος και ενώ είχαν διπλασιαστεί οι πωλήσεις της υπό αναφορά εταιρείας, το ποσοστό της ζημιάς της πολλαπλασιάστηκε.

Η Επιτροπή στη βάση των όσων αναλύθηκαν ανωτέρω διαπιστώνει ότι, η εφαρμογή εκ μέρους του Π.Ο.Α ανεπαρκούς περιθωρίου κέρδους μεταξύ της τιμής για την προμήθεια νωπού αγελαδινού γάλακτος και της τιμής που χρεώνει ο ίδιος, μέσω της θυγατρικής του εταιρείας Ραρουίς στη λιανική αγορά εμπορίας και διάθεσης χαλλουμιού συνιστά κατάχρηση της δεσπόζουσας του θέσης καθότι δεν επιτρέπει στην εταιρεία Ραρουίς έστω και κάτω από συνθήκες εύλογης αποδοτικότητας στην αγορά επομένων σταδίων, όχι μόνο να επιτυγχάνει φυσιολογικό επίπεδο κέρδους αλλά να την οδηγεί προς σημαντικές ζημιές. Ως εκ τούτου η Επιτροπή καταλήγει ότι ο Π.Ο.Α κατά το έτος 2012 εφάρμοσε συμπίεση του περιθωρίου κέρδους κατά παράβαση του Άρθρου 6 (1) (α) του Νόμου.

6.3.3 Ισχυρισμοί για παράβαση του άρθρου 6(1)(β), 6(1)(γ) και 6(2) του Νόμου

Η Επιτροπή με επιστολή της ημερομηνίας 12/02/2015, ενημέρωσε τις εταιρείες Pittas Dairies Ltd και Pittas Dairy Industries Ltd αναφορικά με τις μη παραβάσεις των άρθρων 6(1)(β), 6(1)(γ) και 6(2) του Νόμου εκθέτοντας τους λόγους για τους οποίους την οδήγησαν στα εν λόγω προκαταρκτικά συμπεράσματα. Οι Pittas Dairies Ltd και Pittas Dairy Industries Ltd απάντησαν μέσω των δικηγόρων τους στα εν λόγω προκαταρκτικά συμπεράσματα της Επιτροπής με επιστολή τους ημερομηνίας 20/03/2015 και εν συνεχεία οι νέοι δικηγόροι των εν λόγω εταιρειών με τις επιστολές τους ημερομηνιών 5/10/2017 και 9/11/2017 δήλωσαν αναφορικά με το θέμα των μη παραβάσεων ότι υιοθετούν το περιεχόμενο της Καταγγελίας, τις εκάστοτε Απαντήσεις των πελατών μας στα Ερωτηματολόγια της Επιτροπής, τα Γραπτά Υπομνήματα/Σημειώματα που από καιρό εις καιρό αποστάλθηκαν από τους πελάτες μας ή από τους εκάστοτε Δικηγόρους των πελατών μας προς την Επιτροπή στα πλαίσια της παρούσας διαδικασίας, και σε οποιοδήποτε άλλο έγγραφο κατατέθηκε από την πλευρά μας στα πλαίσια της παρούσας Καταγγελίας και το οποίο αποτελεί μέρος του διοικητικού φακέλου.

Η Επιτροπή διευκρινίζει ότι αναφορικά με τα προκαταρκτικά συμπεράσματα της Επιτροπής για τις μη παραβάσεις, οι καταγγέλλουσες εταιρείες εστίαστηκαν συνοπτικά μόνο στη μη παράβαση του άρθρου 6(1)(γ) του Νόμου. Συγκεκριμένα, σημείωσαν, μεταξύ άλλων, ότι προς υποστήριξη των θέσεων της η Επιτροπή παρέπεμψε σε αποσπάσματα των μεταξύ των μερών συμφωνιών και ότι ανέφερε ότι με βάση τα ενώπιόν της στοιχεία δεν διαφάνηκε να υπάρχει σημαντική χρονική διαφορά μεταξύ των ημερών που γινόταν η εξόφληση των υποχρεώσεων προς τον Π.Ο.Α από τον Πήττα και την εταιρεία Ραρουίς και ως εκ τούτου δεν τίθεται ζήτημα περί διαφορετικής μεταχείρισης όσον αφορά τους όρους πίστωσης (credit terms) που επέβαλλε ο Π.Ο.Α στην Ραρουίς και στον Πήττα. Οι εταιρείες Pittas Dairies Ltd και Pittas Dairy Industries Ltd δεν διαφώνησαν με το συμπέρασμα αυτό αλλά επεσήμαναν ότι έστω και αν οι όροι πίστωσης για πωλήσεις νωπού αγελαδινού γάλακτος από τον Π.Ο.Α προς τον Πήττα και προς την Ραρουίς ήταν οι ίδιες, υπήρχαν διαφορές σε άλλους όρους και/ή πρακτικές όσον αφορά τις εκάστοτε παραδόσεις γάλακτος στις εγκαταστάσεις του Πήττα και της Ραρουίς.

Κατ' ισχυρισμό παράβαση του άρθρου 6(1)(β) του Νόμου ως αποτέλεσμα του περιορισμού της διάθεσης προϊόντων (εξυπονοούμενη άρνηση)

Το άρθρο 6(1)(β) του Νόμου ορίζει τα ακόλουθα:

«6. (1) Απαγορεύεται η καταχρηστική εκμετάλλευση δεσπόζουσας θέσης μιας ή περισσοτέρων επιχειρήσεων, που κατέχει ή κατέχουν δεσπόζουσα θέση στο σύνολο ή μέρος της εγχώριας αγοράς ενός προϊόντος, ιδιαίτερα εάν η πράξη αυτή έχει ως αποτέλεσμα ή ενδεχόμενο αποτέλεσμα:-

(β) τον περιορισμό της παραγωγής ή της διάθεσης ή της τεχνολογικής ανάπτυξης, προς ζημιά των καταναλωτών»

Οι εταιρείες PD και PDI ισχυρίζονται ότι οι συνεχείς και αυθαίρετες αυξήσεις τιμών σε συνδυασμό με τις αυξομειώσεις του παραδιδόμενου προϊόντος από τον Π.Ο.Α συνιστούν εξυπακουόμενη άρνηση παροχής ή/και τροφοδοσίας (constructive refusal to supply). Οι εταιρείες PD και PDI διατείνουν συγκεκριμένα ότι οποιαδήποτε άρνηση εκ μέρους τους να αποδεχθούν τους καταχρηστικούς όρους (συμπεριλαμβανομένων, χωρίς περιορισμό, τις μονομερείς αυξήσεις τιμών ή/και τις ελάχιστες αναγκαστικές ποσότητες), είχε σαν άμεσο συνεπακόλουθο τη μείωση ή/και την αποκοπή της προμήθειας νωπού αγελαδινού γάλακτος.

Η Επιτροπή διευκρινίζει ότι, για σειρά ετών ο Π.Ο.Α προμήθευε με γάλα τις εταιρείες PD και PDI. Οι οφειλές των εταιρειών προς τον Π.Ο.Α ακολουθούσαν συνεχή αυξητική πορεία με αποτέλεσμα αυτές να ανέλθουν στις 27/09/2010 στα οκτώ εκατομμύρια ευρώ, στο ποσό αυτό συμφώνησαν οι δυο πλευρές με την συμφωνία που υπέγραψαν στην προαναφερθείσα ημερομηνία, και από ότι διαφαίνεται από τα στοιχεία του διοικητικού φακέλου, μέχρι το τέλος του 2011, το ποσό αυτό υπέρβαινε τα δέκα εκατομμύρια ευρώ. Ενδεικτικό του πόσο προβληματικός ήταν ο τρόπος με τον οποίο οι εταιρείες PD & PDI εξοφλούσαν τις υποχρεώσεις τους προς τον Π.Ο.Α, είναι το ότι από το 2007 και μετά υπογράφηκαν δύο ξεχωριστές Συμφωνίες Αναγνώρισης Χρέους, η πρώτη στις 4/10/2007 και η δεύτερη στις 27/9/2010. Πρέπει επίσης να υπογραμμιστεί το γεγονός ότι η πρώτη από τις εν λόγω συμφωνίες υπογράφηκε 5 μόλις μήνες μετά την υπογραφή, από τα δύο μέρη, της Συμφωνίας Διάθεσης Αγελαδινού Γάλακτος ημερομηνίας 31/5/2007. Τέλος δεν μπορεί να παραγνωρισθεί το γεγονός ότι όταν υπογράφηκε η προαναφερόμενη Συμφωνία Διάθεσης Αγελαδινού Γάλακτος το 2007, οι οφειλές των εταιρειών PD & PDI προς τον Π.Ο.Α δεν φαίνεται να ξεπερνούσαν το ένα εκατομμύριο, ενώ μέχρι το τέλος του 2011 το ποσό αυτό ξεπέρασε τα δέκα εκατομμύρια ευρώ. Παρά την μεγάλη αυτή αύξηση στις οφειλές των εταιρειών PD & PDI και παρά το ότι επανειλημμένα οι εν λόγω εταιρείες δεν τηρούσαν τα συμφωνηθέντα, ο Π.Ο.Α συνέχισε να τις προμηθεύει.

Η Επιτροπή, σε αυτό το σημείο, παραπέμπει στην επιστολή που απέστειλαν οι εταιρείες PD και PDI στον Π.Ο.Α στις 20/12/2011 με την οποία του ανέφεραν ότι: *από την επομένη ημέρα 21/11/2011 δεν θα είναι σε θέση να παραλάβουν γάλα. Συγκεκριμένα στην επιστολή αυτή ανέφεραν τα εξής: «Υπό το φως της προφανούς έντονης οικονομικής πίεσης που αντιμετωπίζει η Εταιρεία μας και της αναμενόμενης αυριανής ένταξης της Εταιρείας μας, με την κατάθεση των εις χείρας σας επιταγών, στο ΚΑΠ σας ενημερώνουμε ότι από αύριο θα υποχρεωθούμε να αναστείλουμε τις λειτουργίες των εργοστασίων μας. Ως εκ τούτου, από αύριο 21/11/2011 δεν θα είμαστε σε θέση να παραλάβουμε γάλα από τον Οργανισμό σας και στα δύο εργοστάσια μας.»*

Μετά την επιστολή που απέστειλαν οι εταιρείες PD και PDI στον Π.Ο.Α στις 20/12/2011 με την οποία του ανέφεραν ότι από την επομένη ημέρα δεν θα είναι σε θέση να παραλάβουν γάλα, οι δυο εταιρείες απέστειλαν νέα επιστολή στις 11/01/2012 ζητώντας από τον Π.Ο.Α να συνεχίσει τη προμήθεια γάλακτος προσωρινά για μια περίοδο τριών μηνών, στο τέλος της οποίας θα εξετάζονταν όλα τα εγυρισμένα θέματα. Μεταξύ άλλων ανέφεραν ότι: *«...Η προμήθεια νωπού αγελαδινού γάλακτος θα συνεχισθεί για περίοδο τριών μηνών, που θα θεωρηθεί σαν μια προσωρινή και μεταβατική περίοδος στο τέλος της οποίας όλα τα εγυρισμένα θέματα θα εξετασθούν από τα μέρη σε πνεύμα καλής θέλησης.*

(i) Θα παραδίδονται στην Εταιρεία μας σύνολο 65 τόνοι γάλακτος ημερησίως.

(ii) Για τους πρώτους 15 τόνους, θα καταβάλλεται η υφιστάμενη τιμή (δηλαδή, 58 σέντ το λίτρο).

(iii) Για τους υπόλοιπους 50 τόνους (που αφορούν το γάλα που προορίζεται για εξαγωγή), θα καταβάλλεται τιμή μειωμένη κατά 10 σέντ, δηλαδή 48 σέντ το λίτρο. Σημειώνεται ότι η μείωση της τιμής του γάλακτος που προορίζεται για εξαγωγή ζητείται διότι με τις κατά καιρούς αυξήσεις στην τιμή του γάλακτος, η παραγωγή και πώληση κυπριακού χαλλουμιού στο εξωτερικό (το μεγαλύτερο κόστος του οποίου αποτελεί το νωπό αγελαδινό γάλα) έχει καταστεί ζημιογόνα και παράλληλα, και με βάση τις υφιστάμενες συνθήκες των ξένων αγορών, οποιαδήποτε προσπάθεια για αύξηση της τιμής πώλησης του χαλλουμιού στο εξωτερικό θα καταστήσει το κυπριακό χαλλούμι μη ανταγωνιστικό σε σχέση με χαλλούμια που παρασκευάζονται στο εξωτερικό.

Όροι πληρωμής θα συμφωνηθούν μεταξύ μας, αφού τα πιο πάνω γίνουν αποδεκτά».

Η Επιτροπή παραπέμπει στην επιστολή/απάντηση του Π.Ο.Α στις 24/1/2012 στην οποία αναφέρεται ότι «ο Οργανισμός μας δεν έχει κανένα πρόβλημα να συνεχίσει τις μεταξί μας Συμβάσεις νοουμένου ότι τηρούνται από μέρους σας οι όροι που περιλαμβάνονται σε αυτές και αποκατασταθεί οποιαδήποτε παράβαση από μέρους σας.»

Επίσης ο Π.Ο.Α με επιστολή του ημερομηνίας 20/12/2011επεσήμανε στις εταιρείες PD και PDI ότι είχαν παραβεί τις υπογραφείσες Συμφωνίες από τη στιγμή που μονομερώς προέβηκαν σε διακοπή παραλαβής του γάλακτος, προκαλώντας στον Π.Ο.Α ζημιές. Επίσης σημείωσε ότι οι επιταγές που δόθηκαν δεν είχαν κανένα αντίκρισμα στην Τράπεζα.

Μέσα από τα στοιχεία του Διοικητικού Φακέλου, διαφαίνεται η θέση του Π.Ο.Α, ότι εάν με βάση την επιστολή των εταιρειών PD και PDI ημερομηνίας 11/1/2012 Π.Ο.Α τους έδιδε γάλα τότε η ενέργειά του αυτή θα ήταν κατάφορη παραβίαση του ανταγωνισμού εν σχέση με τους υπόλοιπους πελάτες του.

Η Συμφωνία που υπέγραψαν ο Π.Ο.Α και οι εταιρείες PD και PDI στις 27/09/2010 προνοεί ότι η κατάθεση των {...} μεταχρονολογημένων επιταγών θα διαρκούσε από τις 31/01/2010 έως τις 31/7/2015 δηλαδή περίπου 5 έτη. Συγκεκριμένα αναφέρεται *«...Ποσό ενός εκατομμυρίου επιταγών χιλιάδων ευρώ {...} σε {.....} ισόποσες μηνιαίες δόσεις ύψους τριάντα επτά χιλιάδων πεντακοσίων ευρώ {...} έκαστη, περιλαμβανομένου επιτοκίου {...} % πάνω στο αρχικό ποσό {.....}, αρχομένης την 31^η Ιανουαρίου, 2011. Προς τούτο θα εκδοθούν {.....} επιταγές με ημερομηνία έκδοσης την τελευταία ημέρα εκάστου μηνός και ημερομηνία έκδοσης της τελευταίας επιταγής της 31^η Ιουλίου, 2015.Ο ΠΙΤΤΑΣ έχει το δικαίωμα να καθυστερήσει την καταβολή μέχρι 2 δόσεων μέσα σε κάθε περίοδο 12 μηνών. Σε αυτές τις δύο περιπτώσεις οι δόσεις της ΠΙΤΤΑΣ θα πρέπει να καταβληθούν τουλάχιστο 15 μέρες μετά την πρώτη κατάθεση της σχετικής επιταγής. Πέρα των περιπτώσεων αυτών οποιαδήποτε άλλη καθυστέρηση θα αποτελεί καλό λόγο για τερματισμό της σύμβασης.»*

Στην ίδια συμφωνία που υπέγραψαν ο Π.Ο.Α και οι εταιρείες PD και PDI στις 27/09/2010, αναφέρεται ότι αυτή έγινε: *« Επειδή ο ΠΙΤΤΑΣ έχει παραλείψει να προβεί σε έγκαιρη πληρωμή των τιμολογίων του Π.Ο.Α και*

Επειδή έχει συσσωρευτεί ένα μεγάλο χρέος/οφειλή του ΠΙΤΤΑ προς τον Π.Ο.Α, και

Επειδή στις 4/10/07 υπογράφηκε μεταξύ των μερών συμφωνία αναγνώρισης χρέους και ρύθμισης των χρεών του ΠΙΤΤΑ η οποία όμως δεν έχει τηρηθεί από τον ΠΙΤΤΑ και

Επειδή ο Π.Ο.Α αδυνατεί πλέον να συνεχίσει να πωλεί τα προϊόντα του στον ΠΙΤΤΑ εάν δεν ρυθμιστεί και συμφωνηθεί ο τρόπος αποπληρωμής των χρεών και η μελλοντική συνεργασία

...Επειδή το σημερινό υπόλοιπο του λογαριασμού του ΡΙΤΤΑ στον Π.Ο.Α, κατά την υπογραφή της παρούσης, ανέρχεται στον ποσόν των {.....} πλέον τόκους (ως εξηγούνται πιο κάτω) (στη συνέχεια το Υπόλοιπο Λογαριασμού) και επειδή αναγνωρίζεται από τον ΡΙΤΤΑΣ ότι οφείλει το ποσό αυτό σήμερα κατά την ημέρα υπογραφής της παρούσης (οποιαδήποτε διαφορά από το ποσό των {...} θα γίνει ανάλογη πληρωμή από τον ΡΙΤΤΑΣ την 15/10/2010 προκειμένου το οφειλόμενο ποσό όπως θα διαμορφωθεί την 30/09/2010 να είναι {...} χωρίς να υπολογίζονται οι προαναφερόμενοι τόκοι), αλληλέγγυα και κεχωρισμένα προς τον Π.Ο.Α για γάλα που θα παραλειφθεί μέχρι την 30/09/2010 και αναλαμβάνουν να το αποπληρώσουν με τις διευθετήσεις που προβλέπονται στην παρούσα συμφωνία.

*Επειδή τα μέρη θέλουν να διευθετήσουν και να ρυθμίσουν την σταδιακή αποπληρωμή του υπολοίπου του λογαριασμού
.....»*

Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι τα δεδομένα δεικνύουν ότι είχε συσσωρευτεί μια μεγάλη χρηματική οφειλή των εταιρειών PD και PDI προς τον Π.Ο.Α (οι εταιρείες PD & PDI αναγνώρισαν τη οφειλή ποσού {...}) την οποία επεδίωξαν να διευθετήσουν σταδιακά. Με αυτή τη διευθέτηση οι εταιρείες PD και PDI θα συνέχιζαν να λαμβάνουν γάλα στοιχείο απαραίτητο για τη λειτουργία τους και ο Π.Ο.Α θα διασφάλιζε τη είσπραξη των οφειλομένων προς αυτών ποσών. Οι όροι αποπληρωμής του χρέους ήταν κατά πολύ πιο ευνοϊκοί από τα ισχύοντα στο χρηματοπιστωτικό σύστημα καθώς το επιτόκιο κυμαινόταν από 2%-4,5%.

Η Επιτροπή υποστηρίζει ακόμα ότι ο Π.Ο.Α συνέχιζε να προμηθεύει τις εταιρείες PD και PDI παρά το ότι γεγονός ότι οι δεσμεύσεις των δυο εταιρειών προς αυτόν σε σχέση με την αποπληρωμή του συσσωρευμένου χρέους δεν εκπληρώθηκαν, γεγονός που αποτυπώνεται στα στοιχεία που περιέχονται στο Διοικητικό φάκελο της υπόθεσης.

Περαιτέρω η Επιτροπή τονίζει ότι από τα αποτελέσματα της προκαταρκτικής έρευνας προκύπτει ότι οι εταιρείες PD και PDI δεν είχαν εναλλακτική επιλογή για την εξασφάλιση γάλακτος πέραν αυτής του Π.Ο.Α, ωστόσο δεν μπορεί να αγνοηθεί το γεγονός ότι δεν ήταν, διαχρονικά, συστηματικά και για 5 χρόνια, συνεπείς σε σχέση με την αποπληρωμή των ποσοτήτων που εξασφάλισαν από τον Π.Ο.Α, παρά τις επιπρόσθετες ελαφρυντικές διευθετήσεις που εξασφάλιστε. Ο Π.Ο.Α έχει το δικαίωμα να διασφαλίζει τα έσοδα του από προϊόντα που διαθέτει σε πελάτες του ανεξαρτήτως της δεσπόζουσας θέσης που κατέχει στην προμήθεια νωπού αγελαδινού γάλακτος, ειδικά από μεγάλους πελάτες με συσσωρευμένα τεράστια χρεωστικά υπόλοιπα, οι οποίοι εάν δεν καταβάλουν τις οφειλές του προς αυτόν, πιθανόν να τεθεί σε κίνδυνο και η ίδια η λειτουργία και βιωσιμότητα του Π.Ο.Α. Ειδικά στην συγκεκριμένη περίπτωση που διαφαίνεται ότι έγινε μεγάλη προσπάθεια από τον Π.Ο.Α να συνεχίσει να προμηθεύει τις εταιρείες PD & PDI, αλλά και από την ίδια την Επιτροπή με την έκδοση του Προσωρινού Διατάγματος ημερομηνίας 20/6/2012.

Στη βάση των προαναφερθέντων στοιχείων και δεδομένων, η Επιτροπή καταλήγει ότι δεν στοιχειοθετείται παράβαση του άρθρου 6(1)(β) του Νόμου από μέρος του Π.Ο.Α αναφορικά με την εξυπακουόμενη άρνηση προμήθειας.

Κατ' ισχυρισμό πιθανολογούμενη παράβαση του άρθρου 6(1)(γ) του Νόμου ως αποτέλεσμα της εφαρμογής ανόμοιων όρων συναλλαγής

Το άρθρο 6(1)(γ) του Νόμου ορίζει τα ακόλουθα:

«6. (1) Απαγορεύεται η καταχρηστική εκμετάλλευση δεσπόζουσας θέσης μιας ή περισσοτέρων επιχειρήσεων, που κατέχει ή κατέχουν δεσπόζουσα θέση στο σύνολο ή μέρος της εγχώριας αγοράς ενός προϊόντος, ιδιαίτερα εάν η πράξη αυτή έχει ως αποτέλεσμα ή ενδεχόμενο αποτέλεσμα:-

(γ) την εφαρμογή ανόμοιων όρων για ισοδύναμες συναλλαγές, με συνέπεια ορισμένες επιχειρήσεις να τίθενται σε μειονεκτική στον ανταγωνισμό θέση»

Η Επιτροπή παραπέμπει στη Σύμβαση Διάθεσης Αγελαδινού Γάλακτος που διατηρεί ο Π.Ο.Α με τους πελάτες όπου προβλέπονταν τα ακόλουθα:

(α) Παράγραφος 9. Εγγύηση Μηνιαίας Πληρωμής Γάλακτος

«Με βάση την παρούσα συμφωνία η Γαλακτοβιομηχανία υπογράφει και δεσμεύεται μέσω τράπεζας για την έκδοση προς τον Οργανισμό τραπεζικής εντολής αυτόματης πληρωμής (direct debit authorisation) για άμεση πληρωμή την 12η ημέρα εκάστου μηνός για την αξία του παραληφθέντος γάλακτος του προηγούμενου μηνός ή οποιουδήποτε άλλου οφειλομένου ποσού.

Η έκδοση τραπεζικής εντολής αυτόματης πληρωμής (direct debit authorisation) θα ισχύει για όλη τη χρονική περίοδο ... μέχρι την ...».

(β) Παράγραφος 10. Εγγύηση Καταμετρηθείσας Ποσότητας Γάλακτος

«Η Γαλακτοβιομηχανία θα καταβάλει εγγύηση προς τον Οργανισμό η οποία θα ανανεώνεται αυτόματα ανά 3 μήνες σύμφωνα με την κατανομή γάλακτος που της έγινε και που αντιστοιχεί γι' αυτή την περίοδο. Το ύψος της εγγύησης θα καθορισθεί σύμφωνα με τη βασική τιμή. Η εν λόγω εγγύηση θα αρχίσει την ..., και θα λήγει την ..., και θα καλύπτει ...

... την παραλαβή από μέρους της Γαλακτοβιομηχανίας της καταμετρηθείσας προς αυτή ποσότητα γάλακτος

... οποιασδήποτε φύσης οικονομική οφειλή της Γαλακτοβιομηχανίας προς τον Οργανισμό».

Η Επιτροπή κρίνει ότι ο ισχυρισμός των εταιρειών PD & PDI περί διαφορετικής μεταχείρισης όσον αφορά την τιμή του νωπού αγελαδινού γάλακτος, δεν στοιχειοθετείται. Συγκεκριμένα, η Επιτροπή επισημαίνει ότι σύμφωνα με τον όρο 2 της Συμφωνίας για την αποκλειστική ίδια χρήση νωπού αγελαδινού γάλακτος: *«Η βασική τιμή του γάλακτος θα είναι ενιαία για όλους τους Γαλακτοβιομηχανούς».* Η Επιτροπή με βάση τα ενώπιον της στοιχεία που βρίσκονται στο Διοικητικό Φάκελο της υπόθεσης, διαπιστώνει ότι κατά την έρευνα ο Π.Ο.Α ερωτήθηκε *«αν οι τιμές πώλησης του νωπού αγελαδινού γάλακτος από τον Π.Ο.Α προς την εταιρεία Parouis για το έτος 2012, είναι με βάση τη βασική τιμή του γάλακτος, η οποία είναι ενιαία για όλες τις γαλακτοβιομηχανίες πελάτες του Π.Ο.Α και αν παραχωρούνται οποιεσδήποτε επιπρόσθετες εκπτώσεις».*

Ο ανεξάρτητος ελεγκτικός οίκος M. TASOURIS & CO. LTD που επέβλεπε τους λογαριασμούς του Π.Ο.Α σε απάντηση στο προαναφερθέν ερώτημα της Υπηρεσίας βεβαίωσε στις 21/5/2014 ότι: *«οι τιμές πώλησης του αγελαδινού γάλακτος από τον Παγκύπριο Οργανισμό Αγελαδοτρόφων (Π.Ο.Α) Δημόσια Λτδ προς την εταιρεία Parouis Dairies Ltd για το έτος 2012 είναι με βάση τη βασική τιμή γάλακτος και ότι δεν παραχωρούνται οποιεσδήποτε επιπρόσθετες εκπτώσεις».*

Ακόλουθως η Επιτροπή υπολόγισε ότι η Μέση Περίοδος Είσπραξης Χρεωστών των εταιρειών PD & PDI για το έτος 2011, ήταν 203 μέρες ενώ της εταιρείας Parouis για το έτος 2012 ήταν {...}. Η Επιτροπή παρατηρεί ότι δεν υπάρχει σημαντική χρονική διαφορά μεταξύ των ημερών που γίνεται η εξόφληση των υφιστάμενων υποχρεώσεων προς τον Π.Ο.Α από τους

PD/PDI και Ραρουίς. Παρατηρεί όμως ότι ο υπολογισμός της Μέσης Περιόδου Είσπραξης Χρεωστών για τις εταιρείες PD & PDI έγινε για το έτος 2011, ενώ για την εταιρεία Ραρουίς έγινε για το έτος 2012 και δεν μπορεί να αποκλειστεί η πιθανότητα να υπάρχουν σοβαρές διαφοροποιήσεις στη Μέση Περίοδο Είσπραξης Χρεωστών για τις εταιρείες PD & PDI για το έτος 2012. Η Επιτροπή παρατηρεί επίσης ότι στο διοικητικό φάκελο δεν υπάρχουν στοιχεία για την Μέση Περίοδο Είσπραξης Χρεωστών για τις εταιρείες PD & PDI για το έτος 2012.

Η Επιτροπή κρίνει ότι για να μπορούν να εξαχθούν ασφαλή συμπεράσματα αναφορικά με πιθανή εφαρμογή ανόμοιων όρων για ισοδύναμες συναλλαγές, θα πρέπει η σύγκριση να αφορά το ίδιο ημερολογιακό έτος και έως εκ τούτου, κατέληξε ομόφωνα ότι δεν πιθανολογείται παράβαση του άρθρου 6(1)(γ) του Νόμου από μέρος του Π.Ο.Α σε σχέση με τη διακριτική μεταχείριση εις βάρος των εταιρειών PD & PDI με την εφαρμογή ανόμοιων όρων για ισοδύναμες συναλλαγές. Όσο αφορά την δήλωση των εταιρειών ότι έστω και αν οι όροι πίστωσης για πωλήσεις νωπού αγελαδινού γάλακτος από τον Π.Ο.Α προς τον Πήττα και προς την Ραρουίς ήταν οι ίδιες, υπήρχαν διαφορές σε άλλους όρους και/ή πρακτικές όσον αφορά τις εκάστοτε παραδόσεις γάλακτος στις εγκαταστάσεις του Πήττα και της Ραρουίς, η Επιτροπή επαναλαμβάνει ότι τούτα έχουν εξεταστεί υπό το πρίσμα του άρθρου 6(1)(α) του Νόμου πιο πάνω.

Στη βάση των προαναφερθέντων στοιχείων και δεδομένων, η Επιτροπή καταλήγει ότι δεν στοιχειοθετείται παράβαση του άρθρου 6(1)(γ) του Νόμου από μέρος του Π.Ο.Α αναφορικά με την εφαρμογή ανόμοιων όρων συναλλαγής.

Κατ' ισχυρισμό πιθανολογούμενη παράβαση του άρθρου 6(2) ως προς τη σχέση οικονομικής εξάρτησης των εταιρειών PD και PDI από τον Π.Ο.Α

Το άρθρο 6(2) του Νόμου ορίζει τα ακόλουθα:

«Απαγορεύεται η καταχρηστική εκμετάλλευση, από μία ή περισσότερες επιχειρήσεις, της σχέσης οικονομικής εξάρτησης, στην οποία βρίσκεται προς αυτή ή αυτές μία επιχείρηση, η οποία κατέχει θέση πελάτη, προμηθευτή, παραγωγού, αντιπροσώπου, διανομέα ή εμπορικού συνεργάτη τους, ακόμη κι ως προς ένα ορισμένο είδος προϊόντων ή υπηρεσιών, και δε διαθέτει ισοδύναμη εναλλακτική λύση.

Η καταχρηστική αυτή εκμετάλλευση της σχέσης οικονομικής εξάρτησης μπορεί να συνίσταται ιδιαίτερα στην επιβολή αυθαίρετων όρων συναλλαγής, στην εφαρμογή διακριτικής μεταχείρισης, στη διακοπή εμπορικών σχέσεων με ανάληψη ή μεταφορά των δραστηριοτήτων που αναπτύσσονται με τις εν λόγω εμπορικές σχέσεις κατά τρόπο που επηρεάζει ουσιωδώς τον ανταγωνισμό ή στην αιφνίδια και αδικαιολόγητη διακοπή μακροχρόνιων εμπορικών σχέσεων».

Οι εταιρείες PD και PDI ισχυρίζονται ότι ο Π.Ο.Α καταχράται τη σχέση οικονομικής εξάρτησης, στην οποία βρίσκεται με τις υπό αναφορά εταιρείες ως προς την προμήθεια νωπού αγελαδινού γάλακτος και προσθέτει ότι δεν υπάρχει εναλλακτική πηγή προμήθειας νωπού αγελαδινού γάλακτος εκτός από τον Π.Ο.Α.

Η Επιτροπή σημείωσε ότι με το άρθρο 6(2) του Νόμου για την «Απαγόρευση καταχρηστικής εκμετάλλευσης της σχέσης οικονομικής εξάρτησης» γίνεται καταρχήν μία παρέκκλιση από το ενωσιακό δίκαιο του ανταγωνισμού και παρέχεται αποτελεσματική προστασία στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις, που είναι ευάλωτες σε σχέσεις εξάρτησης από επιχειρήσεις, οι οποίες, λόγω του επιχειρηματικού τους εύρους και της οικονομικής τους ισχύος, μπορούν να επιβάλλουν καταχρηστικούς όρους συναλλαγών.

Προϋπόθεση για την εφαρμογή της είναι η ύπαρξη σχέσης οικονομικής εξάρτησης μεταξύ των εμπλεκόμενων επιχειρήσεων (και όχι δεσπόζουσας θέσης), σε σημείο που η μονομερής διακοπή της σχέσης αυτής να καθιστά αδύνατη την εξεύρεση από την εκμεταλλεόμενη επιχείρηση ισοδύναμων εναλλακτικών λύσεων εμπορικών επιλογών και συναλλαγών. Η αυθαίρετη και καταχρηστική μονομερής διακοπή τέτοιων συμβάσεων από τον «ισχυρό» αντισυμβαλλόμενο μπορεί να δημιουργήσει ανεπανόρθωτη βλάβη στην επιχείρηση, η οποία έχει οργανωθεί και βασιστεί με γνώμονα τις συμβάσεις που έχει πετύχει. Η εφαρμογή του εν λόγω άρθρου προσθέτει μία ακόμα νομική βάση για τις μικρές κυρίως επιχειρήσεις ενάντια σε τυχόν αυθαιρέσιες των «ισχυρών», όταν η απρόσκοπτη τήρηση συγκεκριμένων όρων και συνθηκών συναλλαγών αποτελεί αποφασιστικό παράγοντα για τη διατήρηση της ανταγωνιστικότητάς τους.

Περαιτέρω, σημειώνεται το λεκτικό του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών στην Υπόθεση αρ. 2498/2010, όπου έκρινε αναφορικά με την εφαρμογή του αντίστοιχου άρθρου 6(2) του Νόμου, το άρθρο 2α του Ν. 703/1977, ο οποίος εφαρμόζεται από την Ελληνική Αρχή Ανταγωνισμού, λέγοντας ότι: «Επειδή, με την επέκταση του ελέγχου καταχρηστικότητας με τις διατάξεις του άρθρου 2α του Ν. 703/1977 σε επιχειρήσεις, που δεν κατέχουν δεσπόζουσα θέση, αποκλείεται το παράδοξο αποτέλεσμα να υπόκειται σε έλεγχο καταχρηστικότητας η πρακτική των επιχειρήσεων με μεγάλο μερίδιο αγοράς ενώ αυτή των εξίσου ισχυρών αλλά με μικρό μερίδιο να εκφεύγει αυτού καθόσον η καταχρηστική εκμετάλλευση τόσο της δεσπόζουσας θέσης όσο και της οικονομικής εξάρτησης ελκύει όμοια αντανταγωνιστικά αποτελέσματα αφού δεν διασφαλίζει την πρόσβαση της εξαρτώμενης επιχείρησης στην αγορά, η οποία πρέπει να διατηρείται ανοικτή και να διασφαλίζεται ισότητα ευκαιριών στις επιχειρήσεις που συμμετέχουν σ' αυτήν. Επομένως, η τελολογική προσέγγιση της εν λόγω διάταξης του άρθρου 2α του Ν. 703/1977 πρέπει να υπολαμβάνει ότι δεν δύναται να διαφέρουν οι προϋποθέσεις εφαρμογής της διάταξης αυτής με τις αντίστοιχες του άρθρου 2 του ίδιου νόμου.

Στη βάση της πιο πάνω αναφοράς, η Επιτροπή καταλήγει ότι η διάταξη του άρθρου 6(1) και η διάταξη του άρθρου 6(2) του Νόμου κάνουν αναφορά σε όμοιες περιστάσεις, με διακριτή όμως τη διαφορά στην πρώτη περίπτωση όπου η εταιρεία αποδεδειγμένα κατέχει δεσπόζουσα θέση στη σχετική αγορά, ενώ στη δεύτερη περίπτωση, πρόκειται για ισχυρή επιχείρηση, χωρίς όμως την ύπαρξη δεσπόζουσας θέσης από μέρος της, αλλά με σχέση οικονομικής εξάρτησης με τον πελάτη της ή/και προμηθευτή της, κτλ.

Συμπερασματικά, η Επιτροπή κρίνει ότι οι δύο αυτές διατάξεις του Νόμου τέθηκαν με σκοπό να αλληλοκαλύπτουν η μία την άλλη και, σε περιπτώσεις που δεν εφαρμόζεται η διάταξη 6(1), να προστατεύονται οι μικρές επιχειρήσεις από ισχυρές μεν επιχειρήσεις, που όμως στην ευρύτερη αγορά δεν κατέχουν δεσπόζουσα θέση. Ως εκ τούτου, στην παρούσα υπό εξέταση καταγγελία, η παράλληλη εφαρμογή και των δύο διατάξεων του Νόμου για τις ίδιες κατ' ισχυρισμό καταχρηστικές πρακτικές από μέρος μίας επιχείρησης, ήτοι του Π.Ο.Α που ήδη στοιχειοθετήθηκε ότι κατέχει δεσπόζουσα θέση, παρέλκει. Επομένως, η Επιτροπή έχοντας λάβει υπόψη της τα πιο πάνω και δεδομένου ότι η καταγγέλλουσα εταιρεία στους ισχυρισμούς της για εφαρμογή του άρθρου 6(2) του Νόμου επαναλαμβάνει απλώς τα όσα ανέφερε για να τεκμηριώσει τους ισχυρισμούς της για καταχρηστική εκμετάλλευση της δεσπόζουσας θέσης του Π.Ο.Α στη σχετική αγορά, κρίνει ότι οι

ισχυρισμοί για καταχρηστικές πρακτικές έχουν ήδη εξετασθεί κάτω από το Κεφάλαιο της Κατάχρησης της Δεσπόζουσας θέσης του Π.Ο.Α.

Στη βάση των προαναφερθέντων στοιχείων και δεδομένων, η Επιτροπή καταλήγει ότι δεν στοιχειοθετείται παράβαση του άρθρου 6(2) του Νόμου από μέρους του Π.Ο.Α.

7. ΚΑΤΑΛΗΚΤΙΚΟ ΑΠΟΦΑΣΗΣ

Η Επιτροπή, υπό το φως όλων των πιο πάνω αναλυθέντων στοιχείων και μέσα από την αξιολόγηση και συνεκτίμηση των στοιχείων του διοικητικού φακέλου της προκείμενης υπόθεσης, της νομολογίας, καθώς και των όσων κατατέθηκαν ή/και λέχθηκαν κατά την ενώπιόν της διαδικασία, έχει καταλήξει ομόφωνα ότι υφίσταται παράβαση του άρθρου 6(1)(α) του Νόμου εκ μέρους του Π.Ο.Α αναφορικά με τον άμεσο ή έμμεσο καθορισμό αθέμιτων υπό τις περιστάσεις όρων συναλλαγής ως αποτέλεσμα των αυθαίρετων και μονομερών αυξήσεων της βασικής τιμής του νωπού αγελαδινού γάλακτος, και των αυθαίρετων και μονομερών αυξομειώσεων στις παραδοθείσες ποσότητες νωπού αγελαδινού γάλακτος,

Η Επιτροπή, υπό το φως όλων των πιο πάνω αναλυθέντων στοιχείων και μέσα από την αξιολόγηση και συνεκτίμηση των στοιχείων του διοικητικού φακέλου της προκείμενης υπόθεσης, της νομολογίας, καθώς και των όσων κατατέθηκαν ή/και λέχθηκαν κατά την ενώπιόν της διαδικασία, έχει καταλήξει ομόφωνα ότι υφίσταται παράβαση του άρθρου 6(1)(α) του Νόμου εκ μέρους του Π.Ο.Α, αναφορικά με τον άμεσο ή έμμεσο καθορισμό αθέμιτων τιμών ως αποτέλεσμα της συμπίεσης του περιθωρίου μεταξύ της τιμής του νωπού αγελαδινού γάλακτος και της τιμής που χρεώνει ο ίδιος, μέσω της θυγατρικής του εταιρείας Parouis στη αγορά παρασκευής και προμήθειας χαλλουμιού, για το έτος 2012.

Όσον αφορά την κατ' ισχυρισμό παράβαση του άρθρου 6(1)(β), 6(1)(γ) και 6(2) του Νόμου, η Επιτροπή καταλήγει ομόφωνα ότι, στη βάση των όσων αναλύθηκαν ανωτέρω, δεν έχει στοιχειοθετηθεί οποιαδήποτε παράβαση από μέρους του Π.Ο.Α.

8. ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΠΡΟΣΤΙΜΟ

Η Επιτροπή, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 24(1) του Νόμου 13(Ι)/2008, ως ίσχυε πριν τεθεί σε ισχύ ο τροποποιητικός Νόμος αρ. 41(Ι)/2014, για κάθε παράβαση των άρθρων 3 ή/και 6, την οποία διαπράττουν επιχειρήσεις ή ενώσεις επιχειρήσεων, δύναται με απόφασή της να λαμβάνει, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα μέτρα:

«(α) να επιβάλλει τα πιο κάτω διοικητικά πρόστιμα ανερχόμενα, ανάλογα με τη βαρύτητα και τη διάρκεια της παράβασης-μέχρι το δέκα τοις εκατόν του κύκλου εργασιών της επιχείρησης, ή μέχρι το άθροισμα του δέκα τοις εκατόν του κύκλου εργασιών κάθε επιχείρησης που είναι μέλος της παραβαίνουσας ένωσης επιχειρήσεων,

ο οποίος κύκλος εργασιών έλαβε χώρα κατά το έτος μέσα στο οποίο συντελέστηκε η παράβαση ή κατά το αμέσως προηγούμενο της παράβασης έτος [...]».

Επίσης, ως αναφέρεται στο άρθρο 42(1) του Νόμου 13(Ι)/2008: *«Τα διοικητικά πρόστιμα για παραβάσεις του παρόντος Νόμου [...] επιβάλλονται από την Επιτροπή, με δέοντως αιτιολογημένη απόφαση, κατόπιν διεξαγωγής έρευνας και αφού ληφθεί υπόψη η φύση και η σοβαρότητα της παράβασης σε κάθε περίπτωση».*

Επίσης, η Επιτροπή σημειώνει τις πρόνοιες του άρθρου 5 του Κανονισμού (ΕΚ) 1/2003:

«Άρθρο 5

Αρμοδιότητες των αρχών ανταγωνισμού των κρατών μελών

Οι αρχές ανταγωνισμού των κρατών μελών είναι αρμόδιες να εφαρμόζουν τα άρθρα 81 και 82 της συνθήκης σε συγκεκριμένες περιπτώσεις. Προς το σκοπό αυτό, δύνανται, αυτεπαγγέλτως ή κατόπιν καταγγελίας, να εκδίδουν τις ακόλουθες αποφάσεις:

για την παύση της παράβασης,

για τη λήψη προσωρινών μέτρων,

για την αποδοχή ανάληψης δεσμεύσεων,

για την επιβολή προστίμου, χρηματικής ποινής ή κάθε άλλης κύρωσης προβλεπόμενης από την εθνική τους νομοθεσία.»

Η Επιτροπή προς τούτο, στις 8/12/2017, ενεργώντας στη βάση του άρθρου 42 του Νόμου, ως ίσχυε πριν τεθεί σε ισχύ ο τροποποιητικός Νόμος αρ. 41(Ι)/2014, απέστειλε σχετική επιστολή στην καταγγελλόμενη εταιρεία, ειδοποιώντας την σχετικά με την πρόθεσή της να της επιβάλει διοικητικό πρόστιμο και ενημερώνοντάς την για τους λόγους για τους οποίους προτίθεται να ενεργήσει τοιούτοτρόπως, παρέχοντας τους το δικαίωμα υποβολής παραστάσεων εντός της προθεσμίας 30 ημερών.

Η καταγγελλόμενη εταιρεία, παρά την παρέλευση αρκετού χρόνου και την ικανοποίηση από πλευράς της Επιτροπής όλων των αιτημάτων της για παράταση της προθεσμίας υποβολής των εν λόγω θέσεων δεν απέστειλε τις γραπτές της παρατηρήσεις στη βάση του άρθρου 42 του Νόμου.

Παραταύτα ο νομικός εκπρόσωπος του Π.Ο.Α στις 15/6/2018, απέστειλε σχετική επιστολή, επικαλούμενος ότι η Επιτροπή λανθασμένα στην πρώτη σελίδα της απόφασης της κατέληξε ομόφωνα καθότι πρόκειται για απόφαση πλειοψηφίας και ότι η σύνθεση του διοικητικού οργάνου, καθιστά την απόφαση άκυρη και πρέπει η Επιτροπή να εξετάσει την υπόθεση εξ' υπαρχής αφού όλες οι προηγούμενες αποφάσεις της Επιτροπής σε σχέση με την εν λόγω υπόθεση, συμπεριλαμβανομένης και της απόφασης της Επιτροπής ημερ. 9/11/2017, λήφθηκαν υπό διαφορετική σύνθεση.

Η Επιτροπή κρίνει σκόπιμο προτού προβεί στην αξιολόγηση των σχετικών παραμέτρων που προνοούνται στο Νόμο για την επιβολή του προστίμου να διευκρινίσει τα ακόλουθα:

Καταρχάς διευκρινίζεται ότι η αναφορά της Επιτροπής στην επιστολή της σε ομόφωνη κατάληξη, όπως ισχυρίστηκε ο νομικός εκπρόσωπος του Π.Ο.Α στις 15/6/2017, αφορά την κρίση της σε σχέση με την πρόθεσή της για επιβολή προστίμου στη βάση του άρθρου 42 του Νόμου και όχι την κατάληξή της σε σχέση με τις παραβάσεις της υπόθεσης.

Κατά δεύτερο, σε σχέση με το ζήτημα της διαφορετικής σύνθεσης του διοικητικού οργάνου, η Επιτροπή διευκρινίζει ότι, σε σωρεία αποφάσεων του Ανωτάτου Δικαστηρίου ερμηνεύεται η εν λόγω διάταξη του άρθρου 22 του Νόμου και αναλύονται οι βασικές αρχές που απορρέουν από αυτήν. Ειδικότερα στην Α.Ε. Αρ.167/2009, Αντέννα Λτδ ν Αρχής Ραδιοηλεκτρικής Κύπρου, αναφέρθηκε μεταξύ άλλων ότι:

«...Το πιο πάνω άρθρο κωδικοποιεί τη βασική αρχή ότι η διαδικασία συζήτησης και λήψης απόφασης για ορισμένο θέμα πρέπει να διεξάγεται από την αρχή μέχρι το τέλος από τα ίδια μέλη του συλλογικού οργάνου. Η αναφορά από την αρχή μέχρι το τέλος ερμηνεύεται ότι αφορά στο διάστημα από την αρχή μέχρι το τέλος μιας συνεδρίας του οργάνου και όχι στο

διάστημα από την αρχή μέχρι το τέλος της διοικητικής διαδικασίας συζήτησης κλπ του συγκεκριμένου θέματος όταν η διάρκεια της παρατείνεται σε περισσότερες συνεδρίες.».

Στην υπόθεση της Ολομέλειας του Ανωτάτου Δικαστηρίου στην Α.Ε.Αρ. 170/2009, Onland Ltd v Κυπριακής Δημοκρατίας μέσω Υπουργικού Συμβουλίου, (2013) 3 Α.Α.Α, ΗΜΕΡ. 2/4/2013, υπήρξε αλλαγή στη σύνθεση του διοικητικού οργάνου καθώς άλλαξαν δύο από τα μέλη του κατά την εξέταση του θέματος. Το Δικαστήριο επεσήμανε ότι το άρθρο 22 εφαρμόζεται στην παρούσα περίπτωση καθώς αναφέρεται στη δυνατότητα συμμετοχής στη διαδικασία μελών που δεν ήταν αρχικώς παρόντες. Ηγέρθηκε εκεί θέμα κακής σύνθεσης του διοικητικού οργάνου καθώς όπως αναφέρθηκε συμμετείχαν στην λήψη της απόφασης μέλη που δεν ήταν πλήρως ενημερωμένα. Ιδιαίτερα η εφεσείουσα στην υπό αναφορά υπόθεση στήριξε τον ισχυρισμό περί κακής σύνθεσης στο γεγονός ότι η διαδικασία ενώπιον του διοικητικού οργάνου δεν ήταν απλή καθώς προηγήθηκε εννεάμηνη δημόσια ακρόαση και τα μέλη του υπέβαλαν ερωτήσεις προκειμένου να διαμορφωθεί η κρίση τους. Ως προς το σημείο αυτό το Δικαστήριο επεσήμανε τα ακόλουθα:

«Στην απόφαση Χατζηκυριάκος v Δημοκρατίας, υπόθεση Αρ.1558/2007, ημερομηνίας 10.2.2010, ο Ναθαναήλ Δ. επιλήφθηκε εγερθέντος θέματος κακής σύνθεσης του ΣΕΜΕΠΑ, λόγω του ότι διαφορετικά ήταν τα μέλη του όταν άρχισε η εξέταση του αιτήματος για παρέκκλιση και διαφορετικά όταν λήφθηκε η απόφαση για εισήγηση προς το Υπουργικό Συμβούλιο όπως απορρίψει την αίτηση. Είχε δε στο μεσοδιάστημα διεξαχθεί και δημόσια ακρόαση κατά την οποία έλαβαν μέρος όλοι οι αρμόδιοι φρονείς, ενώπιον του ΣΕΜΕΠΑ με την αρχική σύνθεση. Όταν όμως λήφθηκε η απόφαση για αρνητική σύσταση προς το Υπουργικό Συμβούλιο, η Πρόεδρος του ΣΕΜΕΠΑ και τέσσερα μέλη παρέμειναν τα ίδια, πλην όμως δύο αντικαταστάθηκαν με νέα μέλη. Συγκεκριμένα, τα δύο νέα μέλη, τα οποία δεν είχαν συμμετάσχει στην προηγηθείσα διαδικασία, περιλαμβανομένης και της δημόσιας ακρόασης, ήταν τα ίδια, όπως και τα υπό εξέταση στην παρούσα υπόθεση, ήτοι ο κ. Σάββας Βέργας και ο κ. Σάββας Σάββα. Όπως δε καταγράφηκε στο τηρηθέν πρακτικό, τα δύο αυτά νέα μέλη είχαν μελετήσει την αίτηση και είχαν τα σχετικά με αυτήν έγγραφα, καθώς και όλα τα πρακτικά της δημόσιας ακρόασης, και ήταν πλήρως ενημερωμένα σε σχέση με όλα τα αναγκαία για τη λήψη απόφασης στοιχεία. Το ακόλουθο απόσπασμα από την απόφαση στην προσφυγή εκείνη χρήσιμα μπορεί να παρατεθεί για σκοπούς της παρούσας απόφασης:

«Η εισήγηση για κακή σύνθεση δεν είναι ορθή ενόψει του γεγονότος ότι το συμβούλιο ως καθαρά γνωμοδοτικό όργανο με εξουσία να προβαίνει σε μελέτη και να εισηγείται στο Υπουργικό Συμβούλιο την αποδοχή ή την απόρριψη μιας αίτησης κατά παρέκκλιση, παραμένει ένα συλλογικό όργανο που διέπεται από τις γενικές αρχές λειτουργίας ενός τέτοιου οργάνου. Με βάση το άρθρο 22 του περί των Γενικών Αρχών του Διοικητικού Δικαίου Νόμου Αρ. 158(Ι)/99 ενώ κατά κανόνα η διαδικασία συζήτησης και λήψης απόφασης πρέπει να διεξάγεται από την αρχή μέχρι το τέλος από τα ίδια μέλη, είναι επιτρεπτό σε περίπτωση που η διαδικασία παρατείνεται σε περισσότερες συνεδρίες και η σύνθεση αλλάζει με τη συμμετοχή μελών που ήταν προηγουμένως απόντα, το συλλογικό όργανο να δύναται να λάβει έγκυρη απόφαση εάν επαναληφθεί η συνεδρία από την αρχή εκτός εάν η πρώτη συνεδρία ασχολήθηκε με προκαταρκτικά θέματα ή αν τα μέλη που ήταν προηγουμένως απόντα ενημερωθούν πλήρως ούτως ώστε να είναι σε θέση να λάβουν μέρος στη διαδικασία και την απόφαση.

Σύμφωνα με τη νομολογία, επιβεβαιωτική των προνοιών του πιο πάνω άρθρου, που ταυτόχρονα αποτελεί κωδικοποίησή της, όλα τα μέλη ενός συλλογικού οργάνου που λαμβάνουν μια απόφαση πρέπει να έχουν παρευρεθεί σε όλη την εξέταση της υπόθεσης και κατά τη διάρκεια όλης της διαδικασίας, εξασφαλίζοντας έτσι την πλήρη ενημέρωση κάθε μέλους, διαφορετικά η νομιμότητα της σύνθεσης του οργάνου δυνατό να πάσχει. Σε περίπτωση που μέλη μετέχουν στην τελική συνεδρία αλλά όχι σε προηγούμενες, πρέπει να υπάρχει σαφής δήλωση επί των πρακτικών ότι έχουν ενημερωθεί ως προς όλα τα ουσιώδη ζητήματα κατά τις προηγούμενες συνεδριάσεις που ήταν απόντα. (δείτε Αρχή Τηλεπικοινωνιών Κύπρου v Δημοκρατίας (2004) 3 ΑΑΔ 53 και Σύνδεσμος Ασφαλιστικών Εταιρειών Κύπρου v Επιτροπή Προστασίας του Ανταγωνισμού (2002) 3 ΑΑΔ 314)»

Στην απόφαση Νεοφύτου v Δημοκρατίας, Υπόθεση αρ. 1305/2017, ημερομηνίας 26/6/2010, ο Νικολαΐδης, Δ., επιλήφθηκε θέματος κακής σύνθεσης του ΣΥΜΕΠΑ, σε περίπτωση κατά την οποία κατά την διαδικασία επανεξέτασης μετά από ακυρωτική απόφαση του Ανωτάτου Δικαστηρίου, συμμετέσχε και ένα νέο μέλος του Συμβουλίου το οποίο δεν συμμετείχε στην ακυρωθείσα διαδικασία, κατά την οποία είχε επίσης διεξαχθεί και δημόσια ακρόαση και ενώπιον και των άλλων μελών. Το Δικαστήριο έκρινε ότι δεν είχε πρόβλημα εφόσον, όπως καταγράφηκε στο τηρηθέν πρακτικό, το νέο μέλος είχε μελετήσει την αίτηση και όλα τα σχετικά στοιχεία, έτσι ώστε να ήταν πλήρως ενήμερος για την λήψη της απόφασης. Ειδικότερα, ως προς το γεγονός της διεξαχθείσας προηγουμένως δημόσιας ακρόασης, στην απόφαση αναφέρθηκαν τα ακόλουθα:

«Η δημόσια ακρόαση δεν συνιστά συνεδρία καθοριστικής σημασίας. Πρόκειται για υποβοηθητική διαδικασία όπου ακούγονται απόψεις από τα εμπλεκόμενα μέρη, απόψεις που θα βοηθήσουν το Συμβούλιο να καταλήξει στην αιτιολογημένη εισήγησή του, σύμφωνα με τον Κανονισμό 15(3). Συνεπώς δεν διαπιστώνεται οτιδήποτε μεμπτό από την μη συμμετοχή του κ. Κωνσταντή στην δημόσια ακρόαση που προηγήθηκε πολύ πιο πριν ο ίδιος μετάσχει του Συμβουλίου.»

Με παρόμοιο θέμα ασχολήθηκε το Ανώτατο Δικαστήριο στην Getian General Services Ltd v Δημοκρατίας, Υπόθεση αρ. 1425/2018, ημερομηνίας 29/9/2010 (Κ. Κληρίδης, Δ.), με το ίδιο αποτέλεσμα.

Συμφωνούμε πλήρως με το σκεπτικό και την κατάληξη των πιο πάνω αποφάσεων και καταλήγουμε ότι δεν στοιχειοθετείται ο λόγος ακύρωσης της κακής σύνθεσης του ΣΥΜΕΠΑ, τον ίδιο αρχών εφαρμοζόμενων εδώ και στην περίπτωση κατά την οποία τα δύο νέα μέλη συμμετέσχαν στην διαδικασία λήψης νέας απόφασης για σύσταση προς το Υπουργικό Συμβούλιο, κατόπιν αναπομπής.».

Η Επιτροπή, υπό το φως της ως άνω παραπεφθείσας νομολογίας καταλήγει ότι, στην περίπτωση αλλαγής της σύνθεσης ενός διοικητικού οργάνου, η διαδικασία συζήτησης και λήψης απόφασης για ορισμένο θέμα πρέπει να διεξάγεται από την αρχή μέχρι το τέλος από τα ίδια μέλη του συλλογικού οργάνου, το συλλογικό όργανο που στην σύνθεσή του συμμετέχουν εκ των υστέρων σε άλλες μεταγενέστερες συνεδρίες νέα μέλη δεν μπορεί να λάβει οποιαδήποτε έγκυρη απόφαση στην τελική συνεδρία, εκτός εάν «...επαναληφθεί από την αρχή η διαδικασία και η συζήτηση που προηγήθηκαν.», οπότε σε τέτοια περίπτωση θεωρείται ότι η συζήτηση της υπόθεσης άρχισε και τελείωσε έγκυρα στην τελευταία συνεδρία. Η αναφορά από την « αρχή μέχρι το τέλος» ερμηνεύεται σε ό,τι αφορά στο διάστημα από την αρχή μέχρι το τέλος μίας συνεδρίας του οργάνου και όχι στο διάστημα από την αρχή μέχρι το τέλος της διοικητικής διαδικασίας της συζήτησης κτλ. του συγκεκριμένου θέματος όταν η διάρκεια της παρατείνεται σε περισσότερες συνεδρίες. Η επανάληψη της διαδικασίας από την αρχή δεν απαιτείται όταν πρόκειται για απουσία από συνεδρία που ασχολήθηκε με προκαταρκτικά θέματα ή όταν τα μέλη που λαμβάνουν την τελική απόφαση είναι πλήρως ενημερωμένα σχετικά με όλα τα στοιχεία που είναι αναγκαία για

τη λήψη της απόφασης, ως δηλαδή να ήταν παρόντα εξαρχής. Το άρθρο 22 εφαρμόζεται και στις περιπτώσεις όπου επέρχεται αλλαγή στη σύνθεση του διοικητικού οργάνου εκκρεμότητας της εξέτασης συγκεκριμένου θέματος, ως αποτέλεσμα αλλαγής στη συγκρότηση του οργάνου.

Στην προκείμενη περίπτωση, η απόφαση που έκρινε ότι ο Π.Ο.Α παραβίασε το άρθρο 6(1)(α) του Νόμου, λήφθηκε στην παρουσία των Λουκία Χριστοδούλου, Ανδρέα Καρύδη, Παναγιώτη Ουστά, Ελένης Καραολή και Χάρη Παστελλή, ενώ η μετέπειτα απόφαση για την επιβολή ποινής λήφθηκε στην παρουσία των Λουκία Χριστοδούλου, Ανδρέα Καρύδη, Παναγιώτη Ουστά, Άριστο Αριστείδου Παλούζα και Πολυνείκη Παναγιώτη Χαραλαμπίδη και άρα επήλθε αλλαγή στη σύνθεση του διοικητικού οργάνου εκκρεμότητας της ολοκλήρωσης εξέτασης της υπόθεσης.

Παραταύτα, το άρθρο 22 εφαρμόστηκε στην παρούσα περίπτωση καθώς αναφέρεται στη δυνατότητα συμμετοχής στη διαδικασία μελών που δεν ήταν αρχικώς παρόντες και επίσης τα νέα μέλη έτυχαν της πρότερης ενημέρωσης. Συγκεκριμένα η Επιτροπή επισημαίνει ότι τα νέα μέλη Άριστος Αριστείδου Παλούζα και Πολυνείκης Παναγιώτη Χαραλαμπίδη καθοδηγούμενα και την σχετική νομολογία Α.Ε αρ.167/2009, Αντέννα Λτδ v Αρχής Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου, (2013) 3 ΑΑΔ 242, ημερ 12.4.2013 που παρέχει έρεισμα για να υποστηριχθεί η νομιμότητα των δύο νέων μελών, συμμετείχαν στην διαδικασία εξέτασης της παρούσας υπόθεσης, αφού προηγουμένως έτυχαν πλήρους ενημέρωσης, ως απαιτεί το άρθρο 22 των περί Γενικών Αρχών του Διοικητικού Δικαίου Νόμου, γεγονός που καταγράφηκε στα σχετικά πρακτικά, μέσα από την μελέτη των προηγούμενων πρακτικών της υπόθεσης, του σχετικού Διοικητικού Φακέλου της υπόθεσης και όλων των σχετικών πληροφοριών και στοιχείων και την υιοθέτηση όλων των ληφθεισών αποφάσεων με τις οποίες συμφωνούν. Ακολούθως αφού προηγήθηκε η πρότερη αυτή ενημέρωση, τα νέα μέλη μαζί με τα υπόλοιπα προχώρησαν στην επιβολή του σχετικού διοικητικού προστίμου και άρα κατά την κρίση της Επιτροπής, η συμμετοχή τους ήταν καθόλα νόμιμη.

Φύση και Σοβαρότητα της Παράβασης

Όπως συνάγεται από το Νόμο 13(Ι)/2008 και δη τα άρθρα 24(1) και 42(1), τα βασικά κριτήρια καθορισμού του ύψους του διοικητικού προστίμου είναι η φύση, η σοβαρότητα/βαρύτητα και η διάρκεια της παράβασης. Ομοίως και το άρθρο 23(3) του Κανονισμού (ΕΚ) 1/2003 προνοεί ότι: «Ο καθορισμός του ύψους του προστίμου γίνεται με βάση τη σοβαρότητα και τη διάρκεια της παράβασης.»

Η Επιτροπή, στο πλαίσιο της εκτίμησης και αξιολόγησης της φύσης και της σοβαρότητας της παράβασης, λαμβάνει υπόψη της ιδίως το είδος της παράβασης, ενώ λαμβάνει παράλληλα υπόψη της, τις συνθήκες της κάθε υπόθεσης, κατά περίπτωση. Επιπλέον, η Επιτροπή, κατά την αξιολόγηση της σοβαρότητας της παράβασης, λαμβάνει υπόψη το χαρακτήρα και τον αντίκτυπο που αυτή είχε ή/και συνεχίζει να έχει στην αγορά, τα ανταγωνιστικά αποτελέσματα που προκλήθηκαν ή δυνατό να προκληθούν στην αγορά, δεδομένης και της οικονομικής δύναμης των επιχειρήσεων που παραβιάζουν τους κανόνες ανταγωνισμού στη σχετική αγορά και την έκταση αυτής. Οπότε συνυπολογίζεται επίσης και το οποιοδήποτε οικονομικό ή άλλο όφελος που αποκόμισαν ή επιδίωξαν να αποκομίσουν οι εταιρείες.

Η Επιτροπή, συνεκτίμησε τα ενώπιον της στοιχεία, στην απουσία υποβολής θέσεων για μετριασμό της ποινής από πλευράς του Π.Ο.Α, και έλαβε υπόψη τα γεγονότα, τη σχετική νομολογία, καθώς και την απόφασή της για κατοχή δεσπόζουσας θέσης του Π.Ο.Α και για παραβίαση από πλευράς του, του άρθρου 6(1)(α) του Νόμου αναφορικά με τον άμεσο ή έμμεσο καθορισμό αθέμιτων υπό τις περιστάσεις όρων συναλλαγής ως αποτέλεσμα των αυθαίρετων και μονομερών αυξημένων της βασικής τιμής του γάλακτος και των αυθαίρετων και μονομερών αυξομειώσεων στις παραδοθείσες ποσότητες νωπού αγελαδινού γάλακτος, καθώς και για παράβαση του άρθρου 6(1)(α) του Νόμου, αναφορικά με τον άμεσο ή έμμεσο καθορισμό αθέμιτων τιμών ως αποτέλεσμα της συμπίεσης του περιθωρίου μεταξύ της τιμής του νωπού αγελαδινού γάλακτος και της τιμής που χρεώνει ο ίδιος, μέσω της θυγατρικής του εταιρείας Parouis στη αγορά παρασκευής και προμήθειας χαλλουμιού, για το έτος 2012.

Η Επιτροπή εν προκειμένω, σε κάθε μία από τις κατά τα ανωτέρω διαπιστωθείσες παραβάσεις έχει, κατά την κρίση της την παράμετρο της ύπαρξης δεσπόζουσας θέσης η οποία δεν είναι δυνατό να στερήσει, από μια επιχείρηση που κατέχει τέτοια θέση το δικαίωμα να προστατεύει τα εμπορικά της συμφέροντα, όταν αυτά θίγονται, πλην, όμως, τέτοια συμπεριφορά δεν μπορεί να γίνει δεκτή όταν σκοπός της είναι ακριβώς η ενίσχυση και η κατάχρηση της δεσπόζουσας αυτής θέσεως, γεγονός που επισυμβαίνει και στις δύο διαπιστωθείσες παραβάσεις.

Παραταύτα, παράβαση του Νόμου από εταιρεία, όπως τον Π.Ο.Α, ο οποίος κατέχει «υπερδεσπόζουσα θέση», δηλαδή είναι ο μοναδικός προμηθευτής όλων των γαλακτοβιομηχανιών με μόνη εξαίρεση την Χαραλαμπίδη-Κρίστης η οποία προμηθεύεται όλο το νωπό αγελαδινό γάλα όλων των μη μελών του Π.Ο.Α, καθιστά τη φύση των δύο παραβάσεων σοβαρότερη.

Αναφορικά με την πρώτη παράβαση, η Επιτροπή τονίζει ότι η επιβολή μη εύλογων (μη δίκαιων) όρων συναλλαγής από επιχείρηση κατέχουσα δεσπόζουσα θέση σε μια αγορά συνιστά καταχρηστική εκμετάλλευση της θέσης αυτής. Όροι οι οποίοι κατατείνουν στην εκμετάλλευση του πελάτη της δεσπόζουσας επιχείρησης, οι οποίοι εισάγουν καθεστώς εκμεταλλευτικής μεταχείρισης σε βάρος των συναλλασσομένων μαζί της και ενδεχομένως επίσης στη δυσχέρεια πραγματοποίησης αντίστοιχων εμπορικών συναλλαγών, έχουν ως εκ τούτου και ενόψει την ειδικής ευθύνης που έχει η κατέχουσα δεσπόζουσα θέση επιχείρηση, καταχρηστικό χαρακτήρα (exploitative conduct).

Αναφορικά με την δεύτερη παράβαση της συμπίεσης περιθωρίου ή τιμής, η Επιτροπή τονίζει ότι η καταχρηστική μορφή αυτή της τιμολόγησης, υφίσταται όταν η διαφορά ανάμεσα στις τιμές χονδρικής που χρεώνει τους πελάτες η δεσπόζουσα επιχείρηση, ως καθετοποιημένη και τις τιμές λιανικής που εφαρμόζει, είναι αρνητική ή ανεπαρκής για την κάλυψη του ειδικού κόστους των προϊόντων της δεσπόζουσας επιχείρησης για την παροχή των δικών της υπηρεσιών, κατά τρόπο ώστε να μην επιτρέπει στους ανταγωνιστές της να την ανταγωνιστούν αποτελεσματικά. Ενισχυτικό στοιχείο σε σχέση με τη φύση και τη σοβαρότητα της συγκεκριμένης παράβασης στην προκείμενη περίπτωση, έγκειται στο ότι η καταχρηστική αυτή τιμολόγηση σχετιζόταν με προϊόν της δεσπόζουσας επιχείρησης που ήταν απαραίτητο για τους ανταγωνιστές για την πώληση του προϊόντος λιανικής δηλαδή το γάλα. Με βάση την απόφαση του Δικαστηρίου στην υπόθεση Teliasonega, που αφορούσε προδικαστικά ερωτήματα σουηδικού δικαστηρίου το ΔΕΕ έδωσε χρήσιμες κατευθύνσεις για την συμπίεση τιμής και ειδικότερα ανέφερε «...ωστόσο αντανταγωνιστικό αποτέλεσμα μπορεί να παραχθεί ακόμα και αν το προϊόν του

προμηθευτή δεν είναι απαραίτητο».¹⁰⁶ Πόσο δε μάλλον όταν αυτό είναι απαραίτητο ως την προκείμενη υπόθεση όπου το νωπό αγελαδινό γάλα αποτελεί απαραίτητη πρώτη ύλη και ο Π.Ο.Α αποτελεί τον μόνο προμηθευτή (λόγω και των εθνικών ποσοστώσεων). Η συμπεριφορά αυτή του Π.Ο.Α αποτελεί συμπεριφορά που σκοπεύει στον αποκλεισμό των ανταγωνιστών του στην κατάντη αγορά (exclusionary conduct), στην οποία αντιμετωπίζει ανταγωνισμό, σε αντίθεση με την ανάντη αγορά στην οποία κατέχει δεσπτόζουσα θέση και ως εκ τούτου αντιμετωπίζει λιγότερο ανταγωνισμό.

Ειδικότερα η Επιτροπή επισημαίνει ότι για το θέμα της βαρύτητας της παράβασης, θα πρέπει να διευκρινιστεί ότι λόγω των δύο προαναφερόμενων συμπεριφορών του Π.Ο.Α υπήρξε ζημιά στις καταγγέλλουσες και γενικότερα στον ανταγωνισμό.

Υπογραμμίζεται ότι, η παραγωγή νωπού αγελαδινού γάλακτος ήταν εξ' υπαρχής περιορισμένη κατά τον ουσιώδη χρόνο από τις εθνικές ποσοστώσεις παραγωγής και δεν δύναντο να εισέλθουν σε αυτή νέοι παραγωγοί. Ο Π.Ο.Α συνήπτε ετήσιες συμφωνίες με τις γαλακτοβιομηχανίες στις οποίες καταγράφονταν οι ετήσιες ποσοστώσεις που θα τους παραχωρούνταν. Το ίδιο έπρατταν και οι αγελαδοτρόφοι μη μέλη του Π.Ο.Α με την εταιρεία Χαραλαμπίδης Κρίστης.

Συνεπώς η αγορά της παραγωγής νωπού αγελαδινού γάλακτος χαρακτηριζόταν από εθνικές ποσοστώσεις, με τους συνεπαγόμενους απόλυτους φραγμούς εισόδου, σε συνάρτηση φυσικά με το πολύ υψηλό μερίδιο που κατέχει ο Π.Ο.Α, ήτοι {...}% επί της προμήθειας νωπού αγελαδινού γάλακτος.

Ο Π.Ο.Α συνεπεία της δεσπτόζουσας θέσης του και λόγω του ότι ήταν ο μοναδικός δυναμικός προμηθευτής (αφού οι αγελαδοτρόφοι Μέλη του ήταν συμβεβλημένοι μαζί του με συμφωνίες αποκλειστικής παράδοσης προς αυτόν και τα μη μέλη του Π.Ο.Α ήταν συμβεβλημένοι με άλλη γαλακτοβιομηχανία και η παραγωγή νωπού αγελαδινού γάλακτος τελούσε υπό ποσοστώσεις παραγωγής επιβεβλημένες από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή) είχε την ευχέρεια να επιβάλλει τους όρους που επιθυμούσε στις συμφωνίες με τις καταγγέλλουσες, οι οποίες δεν ήταν σε θέση να διαπραγματευτούν αποτελεσματικά.

Στις εν λόγω συμφωνίες οι καταγγέλλουσες εταιρείες δεν είχαν δικαίωμα να αρνηθούν ή και να μειώσουν την ποσότητα νωπού αγελαδινού γάλακτος που θα τους παραδινόταν ή/και υποχρεώνονταν να καταβάλουν την αξία της ποσότητας που αποχυνόταν σε περίπτωση άρνησης παραλαβής του. Ο Π.Ο.Α είχε το δικαίωμα να μπορεί να παραδίδει μέχρι και {...}% λιγότερη της συμφωνηθείσας ποσότητας ή/και το {...}%- {...}% της παραδιδόμενης ποσότητας γάλακτος {.....}.

Περαιτέρω, στις εν λόγω συμφωνίες προβλεπόταν ότι η τυχόν άρνηση των καταγγελλουσών εταιρειών να παραλάβουν οποιαδήποτε ποσότητα γάλακτος θεωρείται παράβαση της εν λόγω Συμφωνίας, με ευθύνη για την καταβολή αποζημιώσεων, ενώ μειώσεις στις παραλαβές από τις καταγγέλλουσες μπορούσαν να υπάρξουν εάν οφείλονταν σε εξωγενείς παράγοντες και υπό την προϋπόθεση ότι οποιαδήποτε μείωση στην ποσότητα γάλακτος που θα αποδεχόταν ο Π.Ο.Α θα γινόταν εάν τύγχανε σχετικής ειδοποίησης {...} μήνες προηγούμενως και νοουμένου ότι οι μειωμένες παραλαβές δεν θα διαρκέσουν πέραν των {...} μηνών και δεν θα είναι της τάξης πέραν του {...}% από την μέση ημερήσια ποσότητα.

Επίσης, η Επιτροπή κρίνει σκόπιμο να σημειώσει ότι υπήρχε από πλευράς Π.Ο.Α εφοδιασμός αυξημένων ποσοτήτων σε περιόδους που οι τυροκόμοι δεν χρειάζονταν μεγάλες ποσότητες γάλακτος και ελλειμματική τροφοδοσία κατά τις περιόδους μεγαλύτερης ζήτησής του. Ως εκ τούτου, οι εν λόγω αυξομειώσεις επηρέαζαν αρνητικά τη λειτουργία των καταγγελλουσών εταιρειών.

Περαιτέρω, προκύπτει ότι ο Π.Ο.Α απαιτούσε τη σύναψη συμβάσεων αποκλειστικής διάθεσης σε 12μηνιαία βάση χωρίς ουσιαστικό δικαίωμα διαπραγμάτευσης από μέρος των πελατών του αναφορικά με το ύψος της τιμής του γάλακτος.

Επιπλέον, ως εκ των ανωτέρω αναφερόμενων περιστάσεων ο Π.Ο.Α εκμεταλλευόταν τη δεσπτόζουσα θέση του κατά παράβαση του άρθρου 6(1)(α) του Νόμου, παρακωλύοντας τον υγιή ανταγωνισμό στην αγορά. Η εφαρμογή εκ μέρους του Π.Ο.Α ανεπαρκούς περιθωρίου κέρδους μεταξύ της τιμής για την προμήθεια της απαραίτητης πρώτης ύλης του νωπού αγελαδινού γάλακτος και της τιμής που χρεώνει ο ίδιος, μέσω της θυγατρικής του εταιρείας Parouis στη λιανική αγορά εμπορίας και διάθεσης χαλλουμιού συνιστά κατάχρηση της δεσπτόζουσας του θέσης καθότι δεν επιτρέπει στην εταιρεία PDI έστω και κάτω από συνθήκες εύλογης αποδοτικότητας στην αγορά επομένων σταδίων, όχι μόνο να επιτυγχάνει φυσιολογικό επίπεδο κέρδους αλλά να την οδηγεί προς σημαντικές ζημιές ή και μπορεί να την οδηγήσει σε έξοδο από την αγορά, πλήττοντας την ανταγωνιστική αγορά. Η Επιτροπή σημειώνει ιδιαίτερα ότι το περιθώριο κέρδους όχι μόνο ήταν ανεπαρκές αλλά ήταν καθόλα αρνητικό.

Διάρκεια της παράβασης

Η Επιτροπή υπογραμμίζει ότι η διάρκεια της παράβασης είναι ένας παράγοντας που διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στον υπολογισμό του κατάλληλου ύψους του διοικητικού προστίμου, καθότι οι επιπτώσεις της παράβασης στην αγορά συναρτώνται με τη διάρκεια της παράβασης. Επομένως, αυτό που λαμβάνεται υπόψη είναι το χρονικό διάστημα, κατά το οποίο η αντιανταγωνιστική συμπεριφορά έχει εκδηλωθεί στην πράξη.

Στην παρούσα υπόθεση, η Επιτροπή έχει διαπιστώσει, στη βάση όλων των ενώπιων της στοιχείων, ότι αναφορικά με την πρώτη παράβαση του άρθρου 6(1)(α) του Νόμου σχετικά με την επιβολή αθέμιτων όρων, ο ουσιώδης χρόνος αφορά την περίοδο από 01/04/2004 μέχρι και την ημερομηνία υποβολής της καταγγελίας, ήτοι στις 9/5/2012. Παραταύτα, με βάση τα στοιχεία του φακέλου η εν λόγω συμπεριφορά συνεχίστηκε καθόλη τη διάρκεια της συνεργασίας του Π.Ο.Α με τις καταγγέλλουσες και άρα είναι συνεχιζόμενη μέχρι τη λήξη της συνεργασίας τους το έτος 2014.

Αναφορικά με τη δεύτερη παράβαση του άρθρου 6(1)(α) του Νόμου σχετικά με τη συμπίεση περιθωρίου κέρδους, ο ουσιώδης χρόνος αφορά μόνο το έτος 2012. Αυτό γιατί στις 5/2/2012, ο Π.Ο.Α εξαγόρασε ολόκληρο το μετοχικό κεφάλαιο της εταιρείας Parouis αποκτώντας έτσι τον έλεγχο της εταιρείας και η Επιτροπή προέβη σε αξιολόγηση της τιμολόγησης του προϊόντος χαλλουμιού της εταιρείας Parouis για το έτος 2012, ούτως ώστε να εξετάσει κατά πόσο οι τιμές που χρέωνε η εταιρεία Parouis μετά την εξαγορά της από τον Π.Ο.Α για το εν λόγω προϊόν κυμαίνονταν σε ανταγωνιστικά επίπεδα κατά το εν λόγω έτος. Σε αυτή την αξιολόγηση, η Επιτροπή χρησιμοποίησε τα οικονομικά στοιχεία της εταιρείας Parouis για το έτος 2012, τα οποία παρατέθηκαν με επιστολή την 1/9/2014 στην Υπηρεσία από την εταιρεία Parouis με βάση τις μη ελεγμένες οικονομικές καταστάσεις της εταιρείας για το έτος που έληξε στις 31/12/2012, τα οποία ήταν τα μόνα οικονομικά στοιχεία που ισχυρίστηκε ότι κατείχε για να παραδώσει στην Επιτροπή.

Ελαφρυντικές Περιστάσεις

¹⁰⁶ Απόφαση του Δικαστηρίου TeliaSonera, σκέψη 70

Οι παράμετροι που λειτουργούν ελαφρυντικά για μια επιχείρηση κατά την εξέταση του ύψους του προστίμου, αφορούν αφενός τον τρόπο και τις συνθήκες συμμετοχής της στη παράβαση και αφετέρου τη στάση της επιχείρησης μετά την αποκάλυψη της συμμετοχής αυτής.¹⁰⁷

Η Επιτροπή υπογραμμίζει ότι ο Π.Ο.Α δεν παρέθεσε λόγους για την ύπαρξη ελαφρυντικών περιστάσεων για τις δυο παραβάσεις του άρθρου 6(1)(α) του Νόμου, αφού όπως έχει προαναφερθεί δεν υπέβαλε τις γραπτές παρατηρήσεις του στη βάση του άρθρου 42 του Νόμου.

Η Επιτροπή με βάση την τρέχουσα πρακτική της που στηρίζεται στους ισχυρισμούς που κατά κανόνα προβάλλουν οι εμπλεκόμενες επιχειρήσεις, χωρίς όμως να αποκλείεται να λαμβάνονται υπόψη και άλλες περιστάσεις με βάση τις ιδιαιτερότητες κάθε υπόθεσης, προχώρησε και άσκησε την διακριτική της ευχέρεια.

Η Επιτροπή ασκώντας τη διακριτική της ευχέρεια, προχώρησε στην αξιολόγηση των ήδη υπαρχουσών δεδομένων και στοιχείων του διοικητικού φακέλου, και θεωρεί ότι ο Π.Ο.Α δεν έχει δηλώσει έμπρακτα τη διάθεσή του να συνεργασθεί και να διευκολύνει την εκ μέρους της Επιτροπής διαπίστωση παράβασης και ενδεχομένως τον τερματισμό της¹⁰⁸ και δεν έχει συνεργαστεί με την Επιτροπή σε όλα τα στάδια της ενώπιόν της διαδικασίας.

Λαμβανομένου του ιστορικού της παρούσας υπόθεσης, η Επιτροπή θεωρεί ότι ο χρόνος ολοκλήρωσης της εξέτασης της υπόθεσης διέρρευσε λόγω αναβολών, παρατάσεων και αλλαγών των νομικών εκπροσώπων του Π.Ο.Α.

Η Επιτροπή, συγκεκριμένα υπογράμμισε ότι η παρούσα καταγγελία υποβλήθηκε στις 9/5/2012 ενώ στις 20/6/2012 εκδόθηκε Προσωρινό Διάταγμα. Με την ολοκλήρωση της δέουσας προκαταρκτικής έρευνας της Υπηρεσίας, υποβλήθηκε σημείωμα προς την Επιτροπή στις 2/10/2014 και καταρτίστηκε Έκθεση Αιτιάσεων στις 29/1/2015, η οποία αποστάληκε στον Π.Ο.Α στις 12/2/2015, ενώ αφού ολοκληρώθηκε η διαδικασία υποβολής γραπτών παρατηρήσεων και έλαβε χώρα η διεξαγωγή προφορικών διαδικασιών αποφασίστηκε η επιβολή διοικητικού προστίμου στη βάση του άρθρου 42 του Νόμου, γεγονός για το οποίο ενημερώθηκε ο Π.Ο.Α με επιστολή ημερομηνίας 8/12/2017.

Η Επιτροπή υπογράμμισε ειδικά πώς κατά τη διάρκεια των διαδικασιών ο Π.Ο.Α υπέβαλε αριθμό αιτημάτων για παράταση τα οποία εξετάζονταν από την Επιτροπή στη βάση του Νόμου και των εν ισχύ νόμων και κανόνων, λαμβανομένων υπόψη σε κάθε περίπτωση των δικαιωμάτων άμυνας και υπεράσπισης του Π.Ο.Α καθώς και του δικαιώματός του για υποβολή παραστάσεων, ενώ υπήρξε αλλαγή δικηγόρων του Π.Ο.Α σε αριθμό περιπτώσεων όπου αρχικά την υπόθεση χειρίζονταν για τον Π.Ο.Α τα δικηγορικά γραφεία Παπαδόπουλος, Λυκούργος & ΣΙΑ και Μαρκίδης, Μαρκίδης & Σία ΔΕΠΕ, στη συνέχεια το δικηγορικό γραφείο Ρίκκος Ματπουρίδης & ΣΙΑ Δ.Ε.Π.Ε. ενώ το 2015 προστέθηκε και το δικηγορικό γραφείο Προύντζος & Προύντζος Δ.Ε.Π.Ε. (μαζί με το γραφείο Ρίκκος Ματπουρίδης & Συνεργάτες Δ.Ε.Π.Ε.). Η Επιτροπή σημείωσε πως σύμφωνα με τα στοιχεία του διοικητικού φακέλου κατά τη διαδικασία που ακολουθεί την Έκθεση Αιτιάσεων ημερομηνίας 12/2/2015 υποβλήθηκαν επανειλημμένως αιτήματα για παρατάσεις και αναβολές κατά την ενώπιον της προφορική διαδικασία, αιτήματα τα οποία γίνονταν δεκτά από την Επιτροπή με σκοπό τη διασφάλιση των δικαιωμάτων υπεράσπισης και άμυνας του Π.Ο.Α. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με την απόφαση της Επιτροπής ημερομηνίας 24/5/2017, ο Π.Ο.Α ενημερώθηκε με επιστολή ημερομηνίας 31/5/2017 για τον ορισμό προφορικής διαδικασίας ενώπιον της Επιτροπής στις 12/7/2017. Με απόφασή της ημερομηνίας 7/7/2017 η Επιτροπή εξέτασε αίτημα αναβολής της ενώπιον της προφορικής διαδικασίας που υποβλήθηκε με επιστολή ημερομηνίας 6/7/2017 του Π.Ο.Α, το οποίο έκανε αποδεκτό εν μέρει ορίζοντας εκ νέου την ενώπιον της προφορική διαδικασία στις 21/7/2017. Στη συνέχεια με επιστολή ημερομηνίας 18/7/2017 ο νομικός εκπρόσωπος των καταγγελλουσών σε συνεννόηση με το νομικό εκπρόσωπο των καταγγελλόμενου υπέβαλαν εκ νέου αίτημα για αναβολή της προφορικής διαδικασίας. Η Επιτροπή εξέτασε το αίτημα ημερομηνίας 18/7/2017 σε συνεδρία της ημερομηνίας 19/7/2017 και όρισε 4 διαφορετικές ημερομηνίες από τις οποίες τα μέρη θα έπρεπε να επιλέξουν μία κοινά αποδεκτή ημερομηνία για διεξαγωγή της προφορικής διαδικασίας. Τα εμπλεκόμενα μέρη ενημέρωσαν με επιστολή τους ημερομηνίας 24/7/2017 ότι δεν τους ικανοποιούσε οποιαδήποτε από τις 4 προτεινόμενες ημερομηνίες, σημειώνοντας ότι μπορούν να παραστούν ενώπιον της Επιτροπής στις 14/9/2017. Η Επιτροπή σε συνεδρία της ημερομηνίας 26/7/2017 ομόφωνα αποφάσισε να καλέσει τα εμπλεκόμενα μέρη σε ενώπιον της προφορική διαδικασία ημερομηνίας 14/9/2017. Οι νομικοί εκπρόσωποι του καταγγελλόμενου με επιστολή ημερομηνίας 13/9/2017 ζήτησαν εκ νέου αναβολή της ενώπιον της Επιτροπής διαδικασίας, αίτημα το οποίο δεν έγινε αποδεκτό σύμφωνα με την απόφαση της Επιτροπής ημερομηνίας 13/9/2017. Στις 14/9/2017 τα μέρη εμφανίστηκαν ενώπιον της Επιτροπής προωθώντας εκ νέου το αίτημα εξαίρεσης που είχε υποβληθεί παλαιότερα. Η Επιτροπή σε συνεδρία της ημερομηνίας 18/9/2017 αποφάσισε τη συνέχιση της προφορικής διαδικασίας στις 2/10/2017 και ειδοποίησε τα εμπλεκόμενα μέρη με επιστολή ημερομηνίας 22/9/2017. Ο νομικός εκπρόσωπος του Π.Ο.Α υπέβαλε εκ νέου αίτημα για αλλαγή της ημερομηνίας προφορικής διαδικασίας στις 26/9/2017 προτείνοντας ως νέα ημερομηνία για διεξαγωγή προφορικής διαδικασίας την 5/10/2017, ημερομηνία με την οποία συμφώνησε και ο νομικός εκπρόσωπος των καταγγελλουσών. Στη συνέχεια στις 26/9/2017 υποβλήθηκε νέο αίτημα για αλλαγή της ημερομηνίας της προφορικής διαδικασίας το οποίο έκανε και πάλι αποδεκτό η Επιτροπή με τελικό αποτέλεσμα να καθίσταται δυνατή η διεξαγωγή της εν λόγω διαδικασίας στις 15/10/2017.

Ακολουθώντας, κατά τη διαδικασία του άρθρου 42 του Νόμου, η Επιτροπή απέστειλε στον Π.Ο.Α σχετική επιστολή στις 8/12/2017 και τον κάλεσε όπως υποβάλει τις γραπτές του παραστάσεις εντός τριάντα (30) ημερών από τη λήψη της εν λόγω επιστολής. Στη συνέχεια ο Π.Ο.Α υπέβαλε αίτημα για παράταση έως και τις 7/2/2018, με επιστολή των νομικών εκπροσώπων του Π.Ο.Α ημερομηνίας 19/12/2017 Έως και τις 2/5/2018 δεν είχε αποσταλεί ο,τιδήποτε από τον Π.Ο.Α. Η Επιτροπή απέστειλε σχετική επιστολή ημερομηνίας 2/5/2018 καλώντας τον να υποβάλει (α) τις γραπτές του παραστάσεις στη βάση του άρθρου 42 του Νόμου και (β) τις εξελεγχμένες οικονομικές καταστάσεις του Π.Ο.Α για τα έτη 2011 και 2012, έως και τη Δευτέρα, 7/5/2018 και ώρα 12.00 το μεσημέρι. Στις 7/5/2018 η Επιτροπή ενημερώθηκε ότι αποσύρονται οι Δικηγόροι του Π.Ο.Α από τον χειρισμό της υπόθεσης και ο Π.Ο.Α ζήτησε πρόσθετο χρόνο για αναζήτηση και διορισμό νέων δικηγόρων.

Η Επιτροπή, σε συνεδρία της ημερομηνίας 9/5/2018, παρά το χρόνο που είχε διαρρεύσει, σεβόμενη τα δικαιώματα του Π.Ο.Α για υποβολή θέσεων και παραστάσεων και έκθεση όλων των γεγονότων και δεδομένων με βάση το άρθρο 42 του Νόμου, αλλά συνάμα συγκεράζοντας την αναγκαιότητα για ολοκλήρωση της διαδικασίας το συντομότερο δυνατό, ομόφωνα

¹⁰⁷ Σύγγραμμα Δημήτριος Τζουγανάτος με τίτλο Δίκαιο του Ελεύθερου Ανταγωνισμού

¹⁰⁸ C-297/98P, ΔΕΕ απόφαση ημερομηνίας 16/11/2000

αποφάσισε να αποδεκτεί μεν και στην εν λόγω περίπτωση το αίτημα για επέκταση του χρόνου υποβολής (α) των γραπτών παραστάσεων του Π.Ο.Α επί των λόγων που του κοινοποιήθηκαν με την επιστολή της Επιτροπής ημερομηνίας 8/12/2017 και (β) των εξελεγχμένων οικονομικών καταστάσεων του Π.Ο.Α για τα έτη 2011 και 2012, το οποίο όμως να μην υπερβεί τις 4 βδομάδες. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή ομόφωνα αποφάσισε να καλέσει τον Π.Ο.Α να αποστείλει αυτά μέχρι την Παρασκευή, 1/6/2018 και ώρα 12.00 το μεσημέρι.

Ο Π.Ο.Α με επιστολή του ημερομηνίας 31/5/2018 ενημέρωσε την Επιτροπή ότι «*σήμερα προχωρήσαμε στο διορισμό του δικηγορικού γραφείου Χαβιαράς & Φιλίππου ΔΕΠΕ για τον περαιτέρω χειρισμό της υπόθεσης*», ενώ με επιστολή του δικηγορικού γραφείου Χαβιαράς & Φιλίππου ΔΕΠΕ ζητήθηκε εκ μέρους του Π.Ο.Α περαιτέρω παράταση 45 ημερών.

Η Επιτροπή, λαμβανομένου υπόψη του ιστορικού της παρούσας υπόθεσης και σεβόμενη τα δικαιώματα του Π.Ο.Α για υποβολή θέσεων και παραστάσεων αλλά και έκθεση όλων των γεγονότων και δεδομένων με βάση το άρθρο 42 του Νόμου, συγκεράζοντας συνάμα την αναγκαιότητα ολοκλήρωσης της υπόθεσης λόγω του χρόνου που διέρρευσε λόγω αναβολών, παρατάσεων και αλλαγών των νομικών εκπροσώπων, ομόφωνα αποφάσισε όπως, παρά τον αριθμό παρατάσεων που είχαν ήδη δοθεί για υποβολή γραπτών παραστάσεων στη βάση του άρθρου 42 του Νόμου, καλέσει τον Π.Ο.Α όπως αποστείλει τις γραπτές του παραστάσεις και τις εξελεγχμένες οικονομικές καταστάσεις του Π.Ο.Α για τα έτη 2011 και 2012, έως τις 15/6/2018 και ώρα 14.00μ.μ.

Αναφορικά με το αίτημα για επιθεώρηση των διοικητικών φακέλων της υπόθεσης, η Επιτροπή επεσήμανε ότι το παρόν στάδιο της υπόθεσης αφορά την υποβολή γραπτών παραστάσεων, στη βάση της πρόθεσής της να επιβάλει διοικητικό πρόστιμο. Η ενημέρωση του καταγγελλόμενου στη βάση του άρθρου 42 του Νόμου είχε γίνει ήδη με σχετική επιστολή ημερομηνίας 8/12/2017, στην οποία καταγράφηκε το σκεπτικό της Επιτροπής, στο πλαίσιο της οποίας θα έπρεπε ο Π.Ο.Α να υποβάλει τις θέσεις του σε ό,τι αφορά την πρόθεση της Επιτροπής για επιβολή διοικητικού προστίμου το οποίο επιβάλλεται στη βάση των άρθρων 24 και 42 του Νόμου. Σε κάθε περίπτωση επισημαίνεται ότι το δικαίωμα πρόσβασης / επιθεώρησης του διοικητικού φακέλου παρέχεται από την Επιτροπή στο στάδιο κατά το οποίο κοινοποιείται Έκθεση Αιτιάσεων στη βάση του άρθρου 17 του Νόμου, κάτι το οποίο είχε ήδη γίνει με τον Π.Ο.Α να έχει πρόσβαση στο διοικητικό φάκελο της υπόθεσης στις 30/3/2015, στις 27/4/2015 και 28/4/2015, στις 2/6/2015 μέχρι και τις 5/6/2015, στις 18/6/2015 μέχρι και τις 22/6/2015, καθώς και στις 2/7/2015 μέχρι και τις 3/7/2015.

Ως εκ των ανωτέρω, η Επιτροπή επαναλαμβάνει τη θέση ότι ο Π.Ο.Α δεν έχει δηλώσει έμπρακτα τη διάθεσή του να συνεργασθεί και να διευκολύνει την εκ μέρους της Επιτροπής διαπίστωση παράβασης και ενδεχομένως τον τερματισμό της¹⁰⁹ και δεν έχει συνεργαστεί με την Επιτροπή σε όλα τα στάδια της ενώπιόν της διαδικασίας.

9. ΔΙΑΤΑΚΤΙΚΟ

Η Επιτροπή σημειώνει ότι στο πλαίσιο του Νόμου και δη του άρθρου 24(α)(i) του Νόμου 13(Ι)/2008 προβλέπεται ως βάση υπολογισμού του διοικητικού προστίμου, που θα επιβληθεί σε κάθε επιχείρηση ο κύκλος εργασιών της που έλαβε χώρα κατά το έτος μέσα στο οποίο συντελέστηκε η παράβαση ή κατά το αμέσως προηγούμενο της παράβασης έτος.

Η Επιτροπή σημειώνει ότι στη βάση της υποβληθείσας καταγγελίας, τα γεγονότα που εξετάστηκαν σε σχέση με την πρώτη παράβαση του άρθρου 6(1)(α) του Νόμου, ανάγονται από το 2004 και συνεχίστηκαν μέχρι την ημερομηνία της υποβολής της καταγγελίας, ήτοι στις 9/5/2012 και συνεχίστηκαν μέχρι και το 2014.

Η Επιτροπή σημειώνει ότι στη βάση της υποβληθείσας καταγγελίας, τα γεγονότα που εξετάστηκαν σε σχέση με την δεύτερη παράβαση του άρθρου 6(1)(α) του Νόμου, ανάγονται στο 2012, έτος κατά το οποίο εξαγοράστηκε ο Παρουίς ολοκληρωτικά από τον Π.Ο.Α και άρα ξεκίνησε η καθετοποίησή του Π.Ο.Α και η δραστηριοποίησή του στην κατάντη αγορά. Υπό το φως αυτών των δεδομένων, η Επιτροπή λαμβάνοντας υπόψη τις πρόνοιες του άρθρου 24 του Νόμου 13(Ι)/2008, ομόφωνα καταλήγει ότι και για τις δύο παραβάσεις, το αμέσως προηγούμενο της παράβασης έτος, ήταν το 2011, ανεξαρτήτως εάν για την πρώτη παράβαση ο ουσιώδης χρόνος που εξετάστηκε, εκτείνεται μέχρι και το έτος 2014.

Η Επιτροπή, συνεκτιμώντας όλους τους πιο πάνω λόγους, ως αυτοί έχουν αναλυθεί στο αιτιολογημένο σκεπτικό της απόφασης, έλαβε ιδίως υπόψη της, τη φύση και σοβαρότητα/βαρύτητα της παράβασης, τη διάρκεια της, καθώς και τις ελαφρυντικές περιστάσεις, ως ορίζουν τα άρθρα 42(1) και 24(α)(i) του Νόμου 13(Ι)/2008 και ομόφωνα:

(Α) Υποχρεώνει τον Π.Ο.Α, να αποφύγει οποιαδήποτε επανάληψη των διαπιστωθεισών παραβάσεων του άρθρου 6(1)(α) του Νόμου στο μέλλον.

(Β) Επιβάλλει διοικητικό πρόστιμο στον Π.Ο.Α αναφορικά με τη διαπιστωθείσα στο ως άνω σκεπτικό παράβαση του άρθρου 6(1)(α) του Νόμου αναφορικά με την επιβολή αθέμιτων όρων, λαμβάνοντας υπόψη τον κύκλο εργασιών της, ο οποίος σύμφωνα με τις εξελεγχμένες οικονομικές καταστάσεις για το οικονομικό έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2011¹¹⁰ – το αμέσως προηγούμενο της παράβασης έτος- ήταν της τάξης των {...}, ανερχόμενο σε €1.038.120 (Ένα εκατομμύριο Τριάντα Οκτώ Χιλιάδες Εκατόν Είκοσι Ευρώ), το οποίο με βάση την άποψη της πλειοψηφίας (κ. Λουκία Χριστοδούλου, κ. Παναγιώτης Ουστά, κ. Άριστο Αριστείδου-Παλούζα και Παναγιώτη Πολυνηκία Χαραλαμπίδη) αντιστοιχεί σε ποσοστό {...}% επί του κύκλου εργασιών της το έτος 2011.

Το μειοψηφούν μέλος κ. Ανδρέας Καρύδης ήταν της άποψης να επιβληθεί διοικητικό πρόστιμο {...}% επί του κύκλου εργασιών του Π.Ο.Α για το έτος 2011 ανερχόμενο σε {...} (.....) καθώς θεωρεί ότι στους ελαφρυντικούς παράγοντες δεν μπορούν να παραγνωριστούν οι συνθήκες μέσα στις οποίες έλαβαν χώρα τα γεγονότα όπως η συνεχής αθέτηση των συμφωνηθέντων από τις καταγγέλλουσες. Επίσης ανέφερε πως, για σειρά ετών ο ΠΟΑ προμήθευε με γάλα τις εταιρείες PD και PDI και ότι οι οφειλές των εταιρειών προς τον ΠΟΑ ακολουθούσαν συνεχή αυξητική πορεία με αποτέλεσμα αυτές να ανέλθουν στις 27/09/2010 στα {...}, στο ποσό αυτό συμφωνήσαν οι δύο πλευρές με τη συμφωνία που υπέγραψαν στην προαναφερθείσα ημερομηνία και απ' ό,τι διαφαίνεται από τα στοιχεία του διοικητικού φακέλου, μέχρι το τέλος του 2011, το ποσό αυτό υπερέβαινε τα {...}. Ενδεικτικό του πόσο προβληματικός ήταν ο τρόπος με τον οποίο οι εταιρείες PD & PDI εξοφλούσαν τις υποχρεώσεις τους προς τον ΠΟΑ, είναι το ότι από το 2007 και μετά έχουν υπογραφεί δύο ξεχωριστές Συμφωνίες Αναγνώρισης Χρέους, η πρώτη στις 4/10/2017 και η δεύτερη στις 27/9/2010. Ο κ. Καρύδης υποστήριξε ότι πρέπει επίσης να υπογραμμιστεί το γεγονός ότι η πρώτη από

¹⁰⁹ C-297/98P, ΔΕΕ απόφαση ημερομηνίας 16/11/2000

¹¹⁰ Επισημαίνεται ότι οι εξελεγχμένες οικονομικές καταστάσεις για το οικονομικό έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2011 λήφθηκαν από τον Διοικητικό Φάκελο αρ.11.17.012.08

τις εν λόγω συμφωνίες υπογράφηκε 5 μόλις μήνες μετά την υπογραφή, από τα δύο μέρη, της Συμφωνίας Διάθεσης Αγελαδινού Γάλακτος ημερομηνίας 31/5/2007. Επίσης σημείωσε πως δεν μπορεί να παραγνωρισθεί το γεγονός ότι όταν υπογράφηκε η προαναφερόμενη Συμφωνία Διάθεσης Αγελαδινού Γάλακτος το 2007, οι οφειλές των εταιρειών PD & PDI προς τον ΠΟΑ δεν φαίνεται να ξεπερνούσαν {...}, ενώ μέχρι το τέλος του 2011 το ποσό αυτό ξεπέρασε τα {...}. Παρά τη μεγάλη αυτή αύξηση στις οφειλές των εταιρειών PD & PDI και παρά το ότι επανειλημμένα οι εν λόγω εταιρείες δεν τηρούσαν τα συμφωνηθέντα, ο ΠΟΑ συνέχισε να τις προμηθεύει.

(Γ) Επιβάλει διοικητικό πρόστιμο ομόφωνα στον Π.Ο.Α αναφορικά με τη διαπιστωθείσα στο ως άνω σκεπτικό παράβαση του άρθρου 6(1)(α) του Νόμου αναφορικά με την επιβολή αθέμιτων τιμών, λαμβάνοντας υπόψη τον κύκλο εργασιών της, ο οποίος σύμφωνα με τις εξελεγμένες οικονομικές καταστάσεις για το οικονομικό έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2011¹¹¹ – το αμέσως προηγούμενο της παράβασης έτος - ήταν της τάξης των {...}, ανερχόμενο σε €519.060,12 (Πεντακόσιες Δεκαεννιά Χιλιάδες Εξήντα Ευρώ και 12 σεντ), το οποίο αντιστοιχεί σε ποσοστό {...}% επί του κύκλου εργασιών της το έτος 2011.

Η Επιτροπή καλεί τον Π.Ο.Α όπως, μέσα σε τριάντα (30) ημερολογιακές ημέρες από την ημερομηνία κοινοποίησης της παρούσας απόφασης καταβάλει στην Επιτροπή, τα πιο πάνω διοικητικά πρόστιμα που του ετεβλήθησαν.

Λουκία Χριστοδούλου
Πρόεδρος Επιτροπής Προστασίας Ανταγωνισμού

¹¹¹ Ο.π